

**HABER DEĞERİ ÖLÇÜTLERİ BAĞLAMINDA SPOR HABER
BÜLTENLERİ:
TRT SPOR, NTV SPOR, A SPOR TELEVİZYON KANALLARI
ÖRNEKLEMİNDE BİR İNCELEME**

Betül SAÇAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Basın Yayın Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. İzlem VURAL

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Mayıs, 2019**

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Betül SAÇAL'ın "Haber Değeri Ölçütleri Bağlamında Spor Haber Bültenleri: Trt Spor, Ntv Spor, A Spor Televizyon Kanalları Örneğinde Bir İnceleme" başlıklı tezi 15 Mayıs 2019 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca toplanan **Basın ve Yayın** Anabilim Dalında, **yüksek lisans tezi** olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Doç.Dr.İzlem VURAL

Üye : Doç.Dr.Bülend Aydın ERTEKİN

Üye : Doç.Dr.Mete KAZAZ

Prof.Dr.Hasan TUTAR
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yüksek Lisans Tez Özü

HABER DEĞERİ ÖLÇÜTLERİ BAĞLAMINDA SPOR HABER BÜLTENLERİ: TRT SPOR, NTV SPOR, A SPOR TELEVİZYON KANALLARI ÖRNEKLEMİNDE BİR İNCELEME

Betül SAÇAL

Basın Yayın Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mayıs, 2019

Danışman: Doç. Dr. İzlem VURAL

Bu çalışmada, televizyon spor kanallarının ana haber bültenlerindeki haberler seçilirken hangi haber değeri ölçütlerine göre seçildiğine yönelik bir durum tespiti yapmak temel çıkış noktasıdır. Özellikle özel televizyon yayıncılığı ve tematik yayıncılığın Türkiye’de yaygınlaşmasıyla birlikte, tematik spor kanalları ve buna bağlı olarak farklı tür ve içeriklerde spor programları yaygınlaşmıştır. Bu programların sayısının artmasıyla birlikte spor haber izleyici kitlesinin büyüdüğü de bir gerçektir. Spor haberciliğinde haber değerlerinin nasıl oluşturulduğunun belirlenmesi amacıyla hazırlanan bu tez çalışmasında, tematik spor kanalları NTV Spor, A Spor ve TRT Spor kanallarının ana haber bültenlerine odaklanılmıştır. Bu kapsamda 24 Ekim 2017 - 1 Aralık 2017 tarihleri arasında yayınlanan spor haber bültenleri incelenmiştir. Söz konusu haber bültenlerinde özellikle spor haberlerinin sıralanışına, spor haberlerinin sürelerine, spor haberlerinde yer verilen spor dallarına, spor haberlerinin içerik ve konularına, spor haberlerinin hangi haber değeri ölçütlerini taşıdığına, spor haberlerindeki haber kaynaklarına ve spor haberlerindeki görüntü türlerine odaklanılmıştır. Çalışmanın temel problemi ve varsayımları ışığında belirlenen bu özelliklerin söz konusu spor haber bültenlerinde incelenmesi için içerik analizi uygulanmış ve bulgulara ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Spor Haberleri, Haber Değeri Ölçütleri, Spor ve Medya

ABSTRACT

SPORTS NEWS IN THE FRAME OF THE NEWS VALUES: THE ANALYSIS OF THE SPORT CHANNELS NAMED TRT SPOR, A SPOR, NTV SPOR TV CHANNELS

Betül SAÇAL

Department of Press and Publication

Anadolu University, Graduate School of Social Sciences, May, 2019

Supervisor: Assoc. Prof. İzlem Vural

In this study, sports newsletters of television sports channels are examined. Which news value criteria according to the sports news are selected? And the factors affecting the selection process of sports news are examined. In Turkey with the expansion of thematic televisions and sports programs in different types of content thematic sports channels started to broadcasting and also has become widespread. With the increase of these programs, the sports news audience has increased. In this thesis, it is aimed to determine the news values used in television sport news bulletins. For this purpose, the main news bulletins of the thematic sports channels named NTV Spor, A Spor and TRT Spor have been analysed. In this context, sports newsletters published between 24 October 2017 and 1 December 2017 were examined. In this news bulletins in particular focused on the sequence of sports news, focus on the duration of sports news, focused on sports branches, focus on the content and topics of sports news, focus on what news value criteria are used for sports news, focus on news sources in sports news and focus on the types of images in sports news. A content analysis was conducted on sports news bulletins to be examined subjects in the sports news which were determined within the scope of the basic problem of the study and various findings were reached.

Keywords: Sports News, News Value Criteria, Sports and Media

ÖNSÖZ

Bu çalışmamı, yaşamı boyunca bana her türlü emeği veren; eğitim sürecimde bana hep umut veren; ömrünü spora adanmış Kırıkkalespor'un eski futbolcu ve teknik yöneticilerinden sevgili dedem Çetin Kaya ÖZDEMİR'e ithaf ediyorum. Çalışmanın bittiğini göremeden bu hayata veda eden sevgili dedem çalışmam henüz bir fikir aşamasındayken benimle bu heyecanı paylaşarak her gün bana tezimle ilgili aklına gelen fikirleri aktarmıştır.

Bu çalışma sürecinde elbette bana en büyük desteği sevgili tez danışmanın Doç. Dr. İzlem VURAL vermiştir. Çok yoğun olduğu bir dönemde bana inandığı için ona çok minnettarım. Tez danışmanıma birlikte çalıştığımız iki buçuk senelik süre içerisinde bana kattığı her şey için, her sorumda bana açıklayıcı olduğu için, arkadaşça yakınlığı ile kendimi teze daha çok odaklayabilmemi sağladığı için, odasının kapısı hep açık olan ve öğrencilerle iletişime hep açık; nitelikli akademik üretim yapan bir akademisyen olduğu için teşekkürü bir borç bilirim.

Savunma jürisindeki hocalarım Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Basın ve Yayın Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Bülend Aydın ERTEKİN'e ve Konya Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü Öğretim Üyesi sayın Doç. Dr. Mete KAZAZ'a katkılarından dolayı teşekkürlerimi iletiyorum.

Tezimin yöntem kısmıyla ilgili bana yardımcı olan, içerik analizimde karmaşık kategorilerimi düzenlememi kolaylaştıran sayın Dr. Araş. Gör. Ozan YILDIRIM'a ve Önlisans eğitimimden bu yana beni hep destekleyen çok sevdiğim değerli hocam Dr. Öğr. Gör. Dilek ULUSAL'a çok teşekkür ediyorum. Hayatımda önemli bir yeri olan Gazete Gazi'ye ve Hülya Aydoğan'a ayrıca çok teşekkür ediyorum.

Hayatım boyunca bana eğitimim konusunda her türlü manevi desteği sağlayan aileme, babam Hüseyin SAÇAL, annem Hatice SAÇAL, kızkardeşim Seda SAÇAL, erkek kardeşim Serdar Umut SAÇAL'a, yüksek lisans sürecinin bana kazandırdığı en iyi arkadaşım sevgili Gökhan BALKIR'a hep yanımda oldukları için çok teşekkür ediyorum.

Betül SAÇAL

Mart, 2019

29/05/2019

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan "bilimsel intihal tespit programı"yla tarandığını ve hiçbir şekilde "intihal içermediğini" beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

.....
Betül SAÇAL

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
BAŞLIK SAYFASI	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ	xiii
GÖRSELLER DİZİNİ	xx
SİMGELEr VE KISALTMALAR DİZİNİ	xxi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	5
1.2. Amaç	7
1.3. Önem	7
1.4. Varsayımlar	7
1.5. Sınırlılıklar	8
1.6. Tanımlar	8
2. ALANYAZIN	9
2.1. Kitle İletişim Araçları, Tarihi ve İşlevleri	9
2.1.1. Kitle İletişim Araçlarının Haber Verme İşlevi.....	12
2.1.2. Televizyon Haberciliği	13
2.1.3. Türkiye’de Televizyon Yayıncılığının Gelişimi	15
2.2. Haber Değeri Kavramı	19
2.2.1. Haber Değerine İlişkin Öncü Çalışmalar	23
2.3. Kitle İletişim Araçlarında İçerik Olarak Spor	27
2.3.1. Spor Kavramı	28
2.3.2. Kitle İletişim Araçlarında spor	33
2.3.3. Kitle iletişim araçlarının işlevleri ve spor	38
2.4. Bir Habercilik Alanı Olarak Spor Haberciliği	39
2.5. Spor Haberciliğinde Haber Değeri Ölçütleri	44
2.5.1. Preston ve Whitlam’ın Spor Haber Değeri Ölçütleri	45
2.5.2. Özer’in Spor Haber Değeri Ölçütleri	48
3. YÖNTEM	53
3.1. Araştırma Modeli	53
3.2. Araştırmanın Hipotezi	54
3.3. Evren ve Örneklem	55
3.4. Araştırmanın Metodu	57
3.5. Çözümleme Kategorilerinin Belirlenmesi ve Kodlama Formunun Oluşturulması	61
3.6. Verilerin Toplanması ve Kodlanması	63
3.7. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	64

4. BULGULAR VE YORUMLAR	65
4.1. Giriş	66
4.2. Bulgular ve Yorumlar	66
4.2.1. Toplam Bülten Süreleri	66
4.2.1.1. TRT Spor Toplam Bülten Süreleri.....	66
4.2.1.2. NTV Spor Toplam Bülten Süreleri.....	67
4.2.1.3. A Spor Toplam Bülten Süreleri.....	67
4.2.2. Ana Haber Bültenlerinde Haber Özetleri.....	67
4.2.3. Haber Sürelerinin Dağılımı.....	68
4.2.3.1. TRT Spor Haber Sürelerinin Dağılımı.....	68
4.2.3.2. NTV Spor Haber Sürelerinin Dağılımı.....	68
4.2.3.3. A Spor Haber Sürelerinin Dağılımı.....	68
4.2.4. Haberlerde Kj Kuşağı Kullanımlarının Dağılımı.....	69
4.2.4.1. TRT Spor Kj Kuşağı Kullanım Sayısı.....	70
4.2.4.2. TRT Spor Kj Kuşağı Tonu.....	70
4.2.4.3. NTV Spor Kj Kuşağı Kullanım Sayısı.....	71
4.2.4.4. NTV Spor Kj Kuşağı Tonu.....	71
4.2.4.5. A Spor Kj Kuşağı Kullanım Sayısı.....	72
4.2.4.6. A Spor Kj Kuşağı Tonu.....	72
4.2.5. Haberlerde Görüntü Kullanımlarının Dağılımı.....	72
4.2.5.1. Çoklu Görüntü Kullanımlarının Sayısal Dağılımı: TRT Spor	73
4.2.5.2. Haberlerde Farklı Görüntü Türlerinin Dağılımı: TRT Spor	73
4.2.5.3. Çoklu Görüntü Kullanımlarının Sayısal Dağılımı: NTV Spor	74
4.2.5.4. Haberlerde Farklı Görüntü Türlerinin Dağılımı: NTV Spor	74
4.2.5.5. Çoklu Görüntü Kullanımlarının Sayısal Dağılımı: A Spor	76
4.2.5.6. Haberlerde Farklı Görüntü Türlerinin Dağılımı: A Spor	77
4.2.6. Haberlerde Yer Alan Spor Dalları	78
4.2.6.1. Haberlerde Yer Alan Spor Dalları: TRT Spor.....	78
4.2.6.2. Haberlerde Yer Alan Spor Dalları: NTV Spor.....	80
4.2.6.3. Haberlerde Yer Alan Spor Dalları: A Spor.....	81
4.2.7. Haberlerde Yer Alan Haber Kaynaklarının Dağılımı.....	82
4.2.7.1. Haberlerde Yer Alan Haber Kaynaklarının Dağılımı: TRT Spor	83
4.2.7.2. Haberlerde Yer Alan Haber Kaynaklarının Dağılımı: NTV Spor	84
4.2.7.3. Haberlerde Yer Alan Haber Kaynaklarının Dağılımı: A Spor	84
4.2.8. Bir Haber Kaynağı Olarak Haber Ajanslarının Haberlerde Dağılımları	85
4.2.8.1. Haber Ajanslarının Haberlerde Dağılımları: TRT Spor	86

4.2.8.2. Haber Ajanslarının Haberlerde Dağılımları: NTV Spor	86
4.2.8.3. Haber Ajanslarının Haberlerde Dağılımları: A Spor	87
4.2.9. Haberlerde Yer Alan Konumların Dağılımı.....	88
4.2.9.1. Haberlerde Yer Alan Konumların Dağılımı: TRT Spor...	88
4.2.9.2. Haberlerde Yer Alan Konumların Dağılımı: NTV Spor...	89
4.2.9.3. Haberlerde Yer Alan Konumların Dağılımı: A Spor.....	90
4.2.10. Haberlerde Yer Alan Haber Türlerinin Dağılımı.....	90
4.2.10.1. Haberlerde Yer Alan Haber Türlerinin Dağılımı: TRT Spor	91
4.2.10.2. Haberlerde Yer Alan Haber Türlerinin Dağılımı: NTV Spor	92
4.2.10.3. Haberlerde Yer Alan Haber Türlerinin Dağılımı: A Spor	92
4.2.11. Haberlerde Konu Dağılımı	93
4.2.11.1. Haberlerde Konu Dağılımı: TRT Spor	93
4.2.11.2. Haberlerde Konu Dağılımı: NTV Spor	94
4.2.11.3. Haberlerde Konu Dağılımı: A Spor	95
4.2.12. Haberlerde Yer Alan Röportaj / Açıklama Yapan Kişilerin Dağılımları	96
4.2.12.1. Haberlerde Röportaj / Açıklama Dağılımı: TRT Spor	96
4.2.12.2. Haberlerde Röportaj / Açıklama Dağılımı: NTV Spor	97
4.2.12.3. Haberlerde Röportaj / Açıklama Dağılımı: A Spor	98
4.2.13. Haberlerde Yer Alan Haber Değeri Ölçütlerinin Dağılımı	100
4.2.13.1. Haberlerde Yer Alan Haber Değeri Ölçütlerinin Dağılımı: TRT Spor	100
4.2.13.2. Haberlerde Yer Alan Haber Değeri Ölçütlerinin Dağılımı: NTV Spor	101
4.2.13.3. Haberlerde Yer Alan Haber Değeri Ölçütlerinin Dağılımı: A Spor	102
4.2.14. Haberlerde Yer Alan Takım / Ekip / Sporcuların Dağılımı	104
4.2.14.1. Haberlerde Yer Alan Futbol Takımları	104
4.2.14.1.1. Haberlerde Yer Alan Futbol Takımları: TRT Spor	105
4.2.14.1.2. Haberlerde Yer Alan Futbol Takımlarının Dağılımı: NTV Spor	106
4.2.14.1.3. Haberlerde Yer Alan Futbol Takımları: A Spor	106
4.2.14.2. Haberlerde Yer Alan Basketbol Takımları	107
4.2.14.2.1. Haberlerde Yer Alan Basketbol Takımları: TRT Spor	108
4.2.14.2.2. Haberlerde Yer Alan Basketbol Takımları: NTV Spor	108
4.2.14.2.3. Haberlerde Yer Alan Basketbol Takımları: A Spor	108
4.2.14.3. Haberlerde Yer Alan Voleybol Takımları	109
4.2.14.3.1. Haberlerde Yer Alan Voleybol Takımları: TRT Spor	109
4.2.14.3.2. Haberlerde Yer Alan Voleybol Takımları: NTV Spor	109

4.2.14.3.3. Haberlerde Yer Alan Voleybol Takımları: A Spor	109
4.2.14.4. Haberlerde Futbol, Basketbol ve Voleybol Dışındaki Sporcu / Takım / Ekiplerin Spor Dallarının Dağılımı	110
4.2.14.4.1. Haberlerde Yer Alan Futbol, Basketbol ve Voleybol Dışındaki Sporcu / Takım / Ekiplerin Spor Dallarının Dağılımı: TRT Spor	111
4.2.14.4.2. Haberlerde Yer Alan Futbol, Basketbol ve Voleybol Dışındaki Sporcu / Takım / Ekiplerin Spor Dallarının Dağılımı: NTV Spor	112
4.2.14.4.3. Haberlerde Yer Alan Futbol, Basketbol ve Voleybol Dışındaki Sporcu / Takım / Ekiplerin Spor Dallarının Dağılımı: A Spor	112
4.2.15. Haberlerde Spor Kulüplerinin Dağılımı	113
4.2.15.1. Dört Büyük Spor Kulübünün Ön Plana Çıkartıldığı Haberlerin Dağılımı	113
4.2.15.2. Dört Büyük Spor Kulübü Dışındaki Lig ya da Kupa Takımlarının Yer Aldığı Haberlerin Dağılımı	113
4.2.16. Haberlerde Yer Alan Spor Haberi Niteliği Taşımayan Konuların Dağılımı	114
4.2.16.1. Haberlerde Yer Alan Spor Haberi Niteliği Taşımayan İçeriklerin Dağılımı: TRT Spor	114
4.2.16.2. Haberlerde Yer Alan Spor Haberi Niteliği Taşımayan İçeriklerin Dağılımı: NTV Spor	115
4.2.16.3. Haberlerde Yer Alan Spor Haberi Niteliği Taşımayan İçeriklerin Dağılımı: A Spor	116
4.2.17. Spor Dallarının Haber Sıralarına Göre Değerlendirilmesi	117
4.2.17.1. Spor Dallarının Haber Sıralarına Göre Değerlendirilmesi: TRT Spor	117
4.2.17.2. Spor Dallarının Haber Sıralarına Göre Değerlendirilmesi: NTV Spor	119
4.2.17.3. Spor Dallarının Haber Sıralarına Göre Değerlendirilmesi: A Spor	121
4.2.18. Spor Dallarının Haber Sürelerine Göre Değerlendirilmesi	123
4.2.18.1. Spor Dallarının Haber Sürelerine Göre Değerlendirilmesi: TRT Spor	123
4.2.18.2. Spor Dallarının Haber Sürelerine Göre Değerlendirilmesi: NTV Spor	125
4.2.18.3. Spor Dallarının Haber Sürelerine Göre Değerlendirilmesi: A Spor	125
4.2.19. Haber Değeri Ölçütlerinin Spor Dallarına Göre Değerlendirilmesi	128
4.2.20. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Değerlendirilmesi	139
4.2.20.1. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Değerlendirilmesi: TRT Spor	139
4.2.20.2. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Değerlendirilmesi: NTV Spor	140
4.2.20.3. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Değerlendirilmesi: A Spor	141
4.2.21. Haberlerde Yer Alan Spor Dallarının Haber Türlerine Göre Değerlendirilmesi	142

4.2.22. Spor Dallarının Haber Kaynaklarına Göre Değerlendirilmesi	143
4.2.22.1. Spor Dallarının Haber Kaynaklarına Göre Değerlendirilmesi: TRT Spor	143
4.2.22.2. Spor Dallarının Haber Kaynaklarına Göre Değerlendirilmesi: NTV Spor	145
4.2.22.3. Spor Dallarının Haber Kaynaklarına Göre Değerlendirilmesi: A Spor	159
4.2.23. Spor Dallarının Kulüplere Göre Değerlendirilmesi	150
4.2.23.1. Haberlerde Yer Alan Spor Dallarının Kulüplere Göre Değerlendirilmesi: TRT Spor	151
4.2.23.2. Haberlerde Yer Alan Spor Dallarının Kulüplere Göre Değerlendirilmesi: NTV Spor	152
4.2.23.3. Haberlerde Yer Alan Spor Dallarının Kulüplere Göre Değerlendirilmesi: A Spor	153
4.2.24. Haber Konularının Spor Kulüplerine Göre Değerlendirilmesi	154
4.2.24.1. Haber Konularının Spor Kulüplerine Göre Değerlendirilmesi: TRT Spor	154
4.2.24.2. Haber Konularının Spor Kulüplerine Göre Değerlendirilmesi: NTV Spor	155
4.2.24.3. Haber Konularının Spor Kulüplerine Göre Değerlendirilmesi: A Spor	165
4.2.25. Haber Türlerinin Haber Değeri Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi	156
4.2.25.1. Haber Türlerinin Haber Değeri Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi: TRT Spor	156
4.2.25.2. Haber Türlerinin Haber Değeri Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi: NTV Spor	157
4.2.25.3. Haber Türlerinin Haber Değeri Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi: A Spor	157
4.2.26. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Değerlendirilmesi	158
4.2.26.1. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Değerlendirilmesi	159
5. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME	166
5.1. Sonuç ve Değerlendirme	166
5.2. Öneriler	173
KAYNAKÇA	177
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

TABLÖLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 4.1. İncelenen Bültenlerin Toplam Süreleri: TRT Spor	66
Tablo 4.2. İncelenen Bültenlerin Toplam Süreleri: NTV Spor	67
Tablo 4.3. İncelenen Bültenlerin Toplam Süreleri: A Spor	67
Tablo 4.4. Ana Haber Bültenlerinde Haber Sürelerinin Dağılımı: TRT Spor	68
Tablo 4.5. Ana Haber Bültenlerinde Haber Sürelerinin Dağılımı: NTV Spor	69
Tablo 4.6. Ana Haber Bültenlerinde Haber Sürelerinin Dağılımı: A Spor	69
Tablo 4.7. Ana Haber Bültenlerinde KJ Kullanım Sayısı Dağılımları: TRT Spor	70
Tablo 4.8. Ana Haber Bültenlerinde KJ Tonu Dağılımları: TRT Spor	70
Tablo 4.9. Ana Haber Bültenlerinde KJ Kullanım Sayısı Dağılımları: NTV Spor	71
Tablo 4.10. Ana Haber Bültenlerinde KJ Tonu Dağılımları: NTV Spor	71
Tablo 4.11. Ana Haber Bültenlerinde KJ Kullanım Sayısı Dağılımları: A Spor	72
Tablo 4.12. Ana Haber Bültenlerinde KJ Tonu Dağılımları: A Spor	73
Tablo 4.13. Ana Haber Bültenlerinde Farklı (Çoklu) Görüntü Kullanımı: TRT Spor	73
Tablo 4.14. Ana Haber Bültenlerinde Haberlerde Yer Alan Görüntü Türleri: TRT Spor	74
Tablo 4.15. Ana Haber Bültenlerinde Farklı (Çoklu) Görüntü Kullanımı: NTV Spor	75
Tablo 4.16. Ana Haber Bültenlerinde Haberlerde Yer Alan Görüntü Türleri: NTV Spor	75
Tablo 4.17. Ana Haber Bültenlerinde Farklı (Çoklu) Görüntü Kullanımı: A Spor	76
Tablo 4.18. Ana Haber Bültenlerinde Haberlerde Yer Alan Görüntü Türleri: A Spor	77
Tablo 4.19. Ana Haber Bültenlerinde Spor Dallarının Dağılımı: TRT Spor	79
Tablo 4.20. Ana Haber Bültenlerinde Spor Dallarının Dağılımı: NTV Spor	80
Tablo 4.21. Ana Haber Bültenlerinde Spor Dallarının Dağılımı: A Spor	81
Tablo 4.22. Ana Haber Bültenlerinde Haber Kaynaklarının Dağılımı: TRT Spor	83
Tablo 4.23. Ana Haber Bültenlerinde Haber Kaynaklarının Dağılımı: NTV Spor	84
Tablo 4.24. Ana Haber Bültenlerinde Haber Kaynaklarının Dağılımı: A Spor	85
Tablo 4.25. Haber Ajanslarının Haberlerde Dağılımı: TRT Spor	87
Tablo 4.26. Haber Ajanslarının Haberlerde Dağılımı: NTV Spor	87
Tablo 4.27. Haber Ajanslarının Haberlerde Dağılımı: A Spor	87
Tablo 4.28. Ana Haber Bültenlerinde Konumların Dağılımı: TRT Spor	88
Tablo 4.29. Ana Haber Bültenlerinde Konumların Dağılımı: NTV Spor	89
Tablo 4.30. Ana Haber Bültenlerinde Konumların Dağılımı: A Spor	89
Tablo 4.31. Ana Haber Bültenlerinde Haber Türlerinin Dağılımı: TRT Spor	90
Tablo 4.32. Ana Haber Bültenlerinde Haber Türlerinin Dağılımı: NTV Spor	91
Tablo 4.33. Ana Haber Bültenlerinde Haber Türlerinin Dağılımı: A Spor	91
Tablo 4.34. Ana Haber Bültenlerinde Konu Dağılımı: TRT Spor	92
Tablo 4.35. Ana Haber Bültenlerinde Konu Dağılımı: NTV Spor	94
Tablo 4.36. Ana Haber Bültenlerinde Konu Dağılımı: A Spor	95
Tablo 4.37. Ana Haber Bültenlerinde Röportaj / Açıklama Dağılımı: TRT Spor	97
Tablo 4.38. Ana Haber Bültenlerinde Röportaj / Açıklama Dağılımı: NTV Spor	98
Tablo 4.39. Ana Haber Bültenlerinde Röportaj / Açıklama Dağılımı: A Spor	98
Tablo 4.40. Ana Haber Bültenlerinde Haber Değeri Ölçütlerinin Dağılımı: TRT Spor	100

Tablo 4.41: Ana Haber Bültenlerinde Haber Değeri Ölçütlerinin Dağılımı: NTV Spor	101
Tablo 4.42: Ana Haber Bültenlerinde Haber Değeri Ölçütlerinin Dağılımı: A Spor	102
Tablo 4.43: Ana Haber Bültenlerinde Futbol Takımlarının Dağılımı: TRT Spor	104
Tablo 4.44: Ana Haber Bültenlerinde Futbol Takımlarının Dağılımı: NTV spor	105
Tablo 4.45: Ana Haber Bültenlerinde Futbol Takımlarının Dağılımı: A Spor	105
Tablo 4.46: Ana Haber Bültenlerinde Basketbol Takımları: TRT Spor	106
Tablo 4.47: Ana Haber Bültenlerinde Basketbol Takımları: NTV Spor	107
Tablo 4.48: Ana Haber Bültenlerinde Basketbol Takımları: A Spor	107
Tablo 4.49: Milli Sporcu / Takım / Ekiplerin Spor Dallarının Dağılımı: TRT Spor	109
Tablo 4.50: Yabancı Sporcu / Takım / Ekiplerin Spor Dallarının Dağılımı: TRT Spor	110
Tablo 4.51: Sporcu / Takım / Ekiplerin Spor Dallarının Dağılımı: NTV Spor	111
Tablo 4.52: Spor Haberi Niteliği Taşımayan İçeriklerin Dağılımı: TRT Spor	114
Tablo 4.53: Spor Haberi Niteliği Taşımayan İçeriklerin Dağılımı: NTV Spor	115
Tablo 4.54: Spor Haberi Niteliği Taşımayan İçeriklerin Dağılımı: A Spor	116
Tablo 4.55: Futbol Haberlerinin Haber Sıralarına Göre Dağılımları: TRT Spor	117
Tablo 4.56: Basketbol Haberlerinin Haber Sıralarına Göre Dağılımları: TRT Spor	117
Tablo 4.57: Voleybol Haberlerinin Haber Sıralarına Göre Dağılımları: TRT Spor	118
Tablo 4.58: Futbol Haberlerinin Haber Sıralarına Göre Dağılımı: NTV Spor	119
Tablo 4.59: Basketbol Haberlerinin Haber Sıralarına Göre Dağılımı: NTV Spor	119
Tablo 4.60: Futbol Haberlerinin Haber Sıralarına Göre Dağılımı: A Spor	121
Tablo 4.61: Basketbol Haberlerinin Haber Sıralarına Göre Dağılımı: A Spor	121
Tablo 4.62: Spor Dallarının Haber Sürelerine Göre Dağılımı: TRT Spor	123
Tablo 4.63: Spor Dallarının Haber Sürelerine Göre Dağılımı: NTV Spor	125
Tablo 4.64: Spor Dallarının Haber Sürelerine Göre Dağılımı: A Spor	126
Tablo 4.65: Haber Değeri Ölçütlerinin Spor Dallarına Göre Değerlendirilmesi 1: TRT Spor	EK-1a
Tablo 4.66: Haber Değeri Ölçütlerinin Spor Dallarına Göre Değerlendirilmesi 2: TRT Spor	EK-1b
Tablo 4.67: Haber Değeri Ölçütlerinin Spor Dallarına Göre Değerlendirilmesi: NTV Spor	EK-1c
Tablo 4.68: Haber Değeri Ölçütlerinin Spor Dallarına Göre Değerlendirilmesi: A Spor	EK-1d
Tablo 4.69: Futbol Haberlerinin Haber Konularına Göre Dağılımları: TRT Spor	EK-2a
Tablo 4.70: Basketbol Haberlerinin Haber Konularına Göre Dağılımı: TRT Spor	EK-2b
Tablo 4.71: Voleybol Haberlerinin Haber Konularına Göre Dağılımı: TRT Spor	EK-2c
Tablo 4.72: Tenis Haberlerinin Haber Konularına Göre Dağılımı: TRT Spor	EK-2d
Tablo 4.73: Futbol İle İlgili Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK- 2e
Tablo 4.74: Basketbol İle İlgili Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-2f
Tablo 4.75: Voleybol İle İlgili Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-2g
Tablo 4.76: Futbol İle İlgili Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımları: A Spor	EK-2h

Tablo 4.77: Basketbol İle İlgili Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımları: A Spor	EK-2ı
Tablo 4.78: Voleybol İle İlgili Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımları: A Spor	EK-2j
Tablo 4.79: Spor Dallarının Haber Türlerine Göre Dağılımları: TRT Spor	EK-3a
Tablo 4.80: Spor Dallarının Haber Türlerine Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-3b
Tablo 4.81: Spor Dallarının Haber Türlerine Göre Dağılımı: A Spor	EK-3c
Tablo 4.82: Futbol Haberlerinin Haber Kaynaklarına Göre Dağılımları: TRT Spor	142
Tablo 4.83: Basketbol Haberlerinin Haber Kaynaklarına Göre Dağılımları: TRT Spor	143
Tablo 4.84: Voleybol Haberlerinin Haber Kaynaklarına Göre Dağılımları: TRT Spor	144
Tablo 4.85: Futbol Haberlerinin Haber Kaynaklarına Göre Dağılımları: NTV Spor	145
Tablo 4.86: Basketbol Haberlerinin Haber Kaynaklarına Göre Dağılımı: NTV Spor	145
Tablo 4.87: Voleybol Haberlerinin Haber Kaynaklarına Göre Dağılımları: NTV Spor	146
Tablo 4.88: Futbol Haberlerinin Haber Kaynaklarına Göre Dağılımları: A Spor	146
Tablo 4.89: Basketbol Haberlerinin Haber Kaynaklarına Göre Dağılımı: A Spor	147
Tablo 4.90: Voleybol Haberlerinin Haber Kaynaklarına Göre Dağılımı: A Spor	147
Tablo 4.91: Futbol, Basketbol ve Voleybolda Dört Büyük Kulübün Ön Plana Çıkartıldığı Haberlerin Dağılımı: TRT Spor	149
Tablo 4.92: Futbol, Basketbol, Voleybol ve Diğer Spor Dallarında Dört Büyükler Dışındaki Lig Ya Da Kupa Takımlarının Yer Aldığı Haberlerin Dağılımı: TRT Spor	149
Tablo 4.93: Futbol, Basketbol ve Voleybolda Dört Büyük Kulübün Ön Plana Çıkartıldığı Haberlerin Dağılımı: NTV Spor	150
Tablo 4.94: Futbol, Basketbol, Voleybol ve Diğer Spor Dallarında Dört Büyükler Dışındaki Lig Ya Da Kupa Takımlarının Yer Aldığı Haberler: NTV Spor	150
Tablo 4.95: Futbol, Basketbol ve Voleybolda Dört Büyük Kulübün Ön Plana Çıkartıldığı Haberlerin Dağılımı: A Spor	150
Tablo 4.96: Futbol, Basketbol, Voleybol ve Diğer Spor Dallarında Dört Büyükler Dışındaki Lig Ya Da Kupa Takımlarının Yer Aldığı Haberler: A Spor	151
Tablo 4.97: Dört Büyük Kulübün Ön Plana Çıkartıldığı Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımları: TRT Spor	EK-4a
Tablo 4.98: Dört Büyükler Dışında Kalan Lig Ya Da Kupa Takımlarının Yer Aldığı Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımları: TRT Spor	EK-4b
Tablo 4.99: Dört Büyük Kulübün Ön Plana Çıkartıldığı Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-4c
Tablo 4.100: Dört Büyükler Dışında Kalan Lig Ya Da Kupa Takımlarının Yer Aldığı Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-4d
Tablo 4.101: Dört Büyük Kulübün Ön Plana Çıkartıldığı Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor	EK-4e

Tablo 4.102: Dört Büyükler Dışında Kalan Lig Ya Da Kupa Takımlarının Yer Aldığı Haberlerin Haber Konularına Göre Dağılımları: A Spor	EK-4f
Tablo 4.103: Haber Türlerinin Haber Değeri Ölçütlerine Göre Dağılımı: TRT Spor	154
Tablo 4.104: Haber Türlerinin Haber Değeri Ölçütlerine Göre Dağılımı: NTV Spor	155
Tablo 4.105: Haber Türlerinin Haber Değeri Ölçütlerine Göre Dağılımı: A Spor	156
Tablo 4.106: Sıklık Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı:TRT spor	EK-5a
Tablo 4.107: Eşik Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı:TRT spor	EK-5b
Tablo 4.108: Açıklık Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı:TRT spor	EK-5c
Tablo 4.109: Anlamlılık Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı:TRT Spor	EK-5d
Tablo 4.110: Uygunluk Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı:TRT Spor	EK-5e
Tablo 4.111: Beklenmediklik Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı:TRT Spor	EK-5f
Tablo 4.112: Süreklilik Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: TRT spor	EK-5g
Tablo 4.113: Kompozisyon Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: TRT Spor	EK-5h
Tablo 4.114: Seçkin Uluslara Gönderme Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: TRT Spor	EK-5i
Tablo 4.115: Seçkin Kişilere Gönderme Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: TRT spor	EK-5j
Tablo 4.116: Kişiselleştirme Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: TRT Spor	EK-5k
Tablo 4.117: Olumsuz Olana Gönderme Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: TRT Spor	EK-5l
Tablo 4.118: Sıklık Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-6a
Tablo 4.119: Eşik Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-6b
Tablo 4.120: Açıklık Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-6c
Tablo 4.121: Anlamlılık Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV spor	EK-6d
Tablo 4.122: Uygunluk Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV spor	EK-6e
Tablo 4.123: Beklenmediklik Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-6f
Tablo 4.124: Süreklilik Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-6g
Tablo 4.125: Kompozisyon Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-6h
Tablo 4.126: Seçkin Uluslara Gönderme Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-6i
Tablo 4.127: Seçkin Kişilere Gönderme Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-6j
Tablo 4.128: Kişiselleştirme Haber Değeri Ölçütünün Haber Konuları Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-6k
Tablo 4.129: Olumsuz Olana Gönderme Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: NTV Spor	EK-6l
Tablo 4.130: Sıklık Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor	EK-7a
Tablo 4.131: Eşik Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor	EK-7b
Tablo 4.132: Açıklık Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor	EK-7c
Tablo 4.133: Anlamlılık Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor	EK-7d
Tablo 4.134: Uygunluk Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor	EK-7e

Tablo 4.135: Beklenmediklik Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor EK-7f

Tablo 4.136: Süreklilik Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor EK-7g

Tablo 4.137: Kompozisyon Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor EK-7h

Tablo 4.138: Seçkin Uluslara Göndermeler Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor EK-7ı

Tablo 4.139: Seçkin Kişilere Göndermeler Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor EK-7j

Tablo 4.140: Kişiselleştirme Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor EK-7k

Tablo 4.141: Olumsuz Olana Gönderme Haber Değeri Ölçütünün Haber Konularına Göre Dağılımı: A Spor EK-7l

GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Görsel 2.1. Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Osmanlı Devletinde Spor Basını

Kaynak: İnternet Sitesi: <https://www.gzt.com/spor/tanzimattan-cumhuriyete-osmanli-devletinde-spor-basini-2798279> erişim tarihi: 02.12.2018

40

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

KİA : Kitle İletişim Araçları

RTÜK: Radyo Televizyon Üst Kurulu

1. GİRİŞ

Bu çalışmada televizyon haberciliğinde oluşturulan haber değerleri dizgesinin spor haberciliğinde, haber oluşturma sürecinde nasıl ele alındığı ana odağı üzerinde eş deyişle Türkiye’de televizyon spor kanallarının ana haber bültenlerine odaklanmış olup spor kanallarının ana haber bültenlerinin haber değeri ölçütlerine göre incelenmesi yapılacaktır.

“Yazılı, sesli ya da görsel yapıtların dağıtımını ya da yayımını sağlayan her türlü teknik iletişim aracı kitle iletişim aracı olarak ifade edilmektedir.”¹

Kitle iletişim araçları (KİA), iletişim alanında gerçekleştirilen bilimsel çalışmalara çoğu kez araştırma konusu olmuştur. Bu araçlar içerisinde televizyon içerik, söylem ve göstergebilim incelemelerinde pek çok kez ele alınmıştır.

Haber verme, eğitme, eğlendirme, kamuoyu oluşturma, açıklama, mal ve hizmetleri tanıtmaya gibi işlevleri sayesinde televizyonun çoklu bir içeriğe sahip olduğu bilinmektedir.

Kitle İletişim Araçları, toplumdaki ve dünyadaki olaylar hakkında bilgi sağlamak, yeniliği kolaylaştırmak suretiyle enformasyon; olayları açıklamak ve yorumlamak, etkinlikleri koordine etmek, belli göreceli statüleri düzenlemek yoluyla korelasyon; hâkim kültürü ifade etme, alt kültürleri ve yeni kültürel gelişimleri tanımayı sağlaması amacıyla devamlılık; oyalama ve rahatlama sağlamaya, sosyal tansiyonu azaltma amacını yerine getirmesi bakımından eğlence; siyaset, savaş, ekonomik gelişmeler, toplumsal hedefler için içeriklere yer vermeleri bakımında ise seferberlik fonksiyonlarına sahiptirler (McQuail’den akt. Kalender, 2000: 115–116).

Medya ve spor ilişkisinin uluslararası çerçevede pek çok akademik çalışmaya konu olduğu görülmektedir bu bağlamda sporu kitle iletişim araçları ile ilişkisi çerçevesinde analiz etmenin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Türkiye’de 90’lı yılların başında özel televizyon kanallarının yayın hayatına başlamasıyla birlikte sayıları artan ve türleri çeşitlenen spor programları ve spor haber bültenleri yayınlanmaya başlanmıştır; Zira spor haberlerinin günümüze değin geniş okuyucu ve izleyici kitleleri tarafından ilgiyle takip edilen önemli bir gazetecilik alanı

¹ E. Yüksel (2013) *İletişim Kuramları kitap bölümü İletişim Kuramlarına Giriş*, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2803, s. 8

olduğu bilinmektedir. Spor haberleriyle ilgilenen kitlenin büyümesiyle doğru orantılı olarak, kitle iletişim araçlarının spor haberlerine ilişkin içeriklerinin de arttığı gözlenmektedir.

Sporun televizyon için oldukça uygun (heyecan verici, sürükleyici, merak uyandırıcılığı gibi) bir yayın türü olma özelliği spor olaylarının, çoğu zaman televizyondaki spor haberlerinde yer almasının yanında farklı olan ana haber bültenlerinin ya da gün içerisinde yayınlanan diğer haber bültenlerinin akışına dahil olmasını da sağlamaktadır.

Televizyonda içerik olarak spor konusu ele alınırken spor dallarının eşit oranda temsil edilip edilmediğinin üzerinde durulması gerektiği düşünülmektedir. Zira popüler spor dallarının özellikle de futbolun diğer spor dallarına kıyasla bültenlerde ön plana çıktığı görülmektedir.

Spor olay ve içeriklerinin ekrana taşınmasında kuşkusuz haber değeri ölçütlerine başvurulmaktadır. Bununla birlikte spor haberlerinde haber değeri ölçütlerinin dağılımlarında da çeşitlenmeler olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda haber değeri ölçütlerinin bir spor bülteninde nasıl varlık bulduğu, tercihlerin neye göre belirlendiği merak konusudur.

Haberler, belli ölçütlere dayandırılarak seçilen olayların özetidir ve bunlara haber değeri ölçütleri denilmektedir. Odağında haber olan çalışmalar, Liberal Çoğulcu Yaklaşım ve Eleştirel Yaklaşım göre şekillendirilmiştir. Liberal Çoğulcu Yaklaşım göre basın, dördüncü güç olarak toplumun aynası ve kamusal alanın temsilcisi durumundadır. Liberal yaklaşım, haber olgusunu özgür, serbest haber akışı ortamında değerlendirmektedir (akt. Poyraz, 2002, s. 60). Eleştirel yaklaşım ise, haberin kurumsal yapıların ve egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda oluşturulan yanlı ve tek boyutlu bir süreç olduğunu vurgulamaktadır (Fowler, 1991, s. 222).

Karabay'a göre haber, bir olgunun haber değeri taşıyıp taşımadığının yanıtını içinde barındırmalıdır (2000, s. 92). Haber kavramına tarih içinde hep bir değer atfedildiğini belirten Özer ise, gazete açısından habere ilk yayınlanan habere bu yana değer atfedildiğinin belirtilebileceğini ancak bugünkü anlamında haber değerliliği ölçütlerinin temellerinin 19. yüzyıl gazeteciliğinde atıldığını söylemenin mümkün olduğunu ifade etmektedir. Özer'e göre haber değerliliği ölçütleri 20. yüzyıl gazeteciliğinde net olarak ortaya çıkmıştır (2008. s. 141).

Özer'e göre, haber kavramını anlamada haber değeri kavramı anahtar niteliğindedir. Haberler içerisinde bazıları diğerlerinden daha yüksek haber değerliliğine sahiptir. Bunlar, haber seçimiyle ilgili politikalar ve bireysel editoryal kararlara yönelik eleştirilerin kökeninde yer almaktadır (2008, s.141).

Haberlerin hangisinin yayınlanıp yayınlanmayacağı ve hangi sırada olacağına editörlerin karar verdiğini belirten Preston ve Whitlam, editörün bu kararı nasıl verdiğinin bir merak konusu olduğuna dikkat çekmektedir. Söz konusu kararın alınmasında editörün bağlı bulunduğu kurumun "kar etmesi"ni göz önünde bulundurduğunu vurgulayan Preston ve Whitlam, yayınlanan haberlerin okuyucunun/izleyicinin çıkarlarına da bağlı olduğunu ifade etmektedir. Bu durumun haber değeri kuramı ile açıklanabileceğini ifade eden Preston ve Whitlam, bu kurama göre bir hikâyenin yayınlanmasının söz konusu kurumun ve okuyucu/izleyicilerin çıkarları ile uyuşmasına bağlı olduğunu aktarmaktadır (1998, s. 194).

Tunstall ise, haber merkezlerinin bilgi kaynakları ile ilişkisinin incelenmesi gereken bir konu olduğunu belirterek, toplanan ya da üretilen haberlerden pek çoğunun yayınlanmadığını ifade etmektedir. Tunstall, mevcut malzemenin yüzde 90 ila 95'inin kullanılmadığını aktarmaktadır (akt. Preston ve Whitlam, 1998, s. 194).

Hetherington, haber değerlerini neyin oluşturduğu fikrinin, haber merkezinden haberin ulaştığı en uzak noktaya kadar değişebileceğini ifade etmektedir. Hetherington bir kurumun haber değeri standardının onun yayın politikasının en belirgin özelliği olduğunu vurgulamaktadır (akt. Preston ve Whitlam, 1998, s. 195).

Spor haberciliğinde haber değeri ölçütlerinin ve haber üretim sürecinin incelenmesi gereken bir konu olduğu düşünülmektedir.

Özer, geleneksel haber değeri çalışmalarının ve ölçütlerinin spor haberciliği için geçerli olduğunu ileri sürmektedir (2012, s. 23-25). Özer, genel haberler açısından geliştirilen haber değerlerini, spor haberleri açısından da değerlendirmenin mümkün olduğunu belirterek, Johan Galtung ve Mari Ruge'un geliştirdiği on iki haber değeri ölçütünü spor haberlerine uygulamıştır. Geleneksel haber değeri ölçütleri bağlamında en bilinenlerden olan Galtung ve Ruge'un (1965, s. 64-91) on iki haber değeri ölçütü, çalışmanın ana çatılarından birini oluşturmaktadır.

Özer'e göre spor haberciliği, konusu spor olan ve bu alandaki gündemi takip eden, güncel gelişmeleri habercilik çerçevesinde izleyerek aktaran bir habercilik dalıdır (2012, s. 21).

Televizyonda spor haberlerinin, hemen hemen bütün kanallarda ayrı ve bağımsız bültenler olarak düzenlenmekte ve sunulmakta olduğunu belirten Kazaz'a göre, televizyon spor haberleriyle kanalın türü gereği gün içerisinde herhangi bir yayın diliminde karşılaşmak olası olurken, çoğunlukla 'prime time' olarak adlandırılan yayın saatlerinde karşılaşmak da mümkündür. Sporun televizyon için çok uygun bir malzeme olma özelliği spor olaylarının, çoğu zaman televizyondaki spor haberlerinde yer almasına neden olmaktadır (2007, s.117).

Genel bir literatür taraması yapıldığında odağında spor, spor haberleri ve televizyon bağlantısı olan bilimsel çalışmaların sayıca az olduğu söylenebilir. Bu ise bu çalışmanın en temel çıkış noktalarından ve heyecanlarından birini oluşturmaktadır. Bu nedenle spora ilişkin olayların haberleştirilmesinde televizyonda hangi haber değeri ölçütlerinin gözetildiği merak konusu olmuş ve "Haber Değeri Ölçütleri Bağlamında spor Haber Bültenleri: TRT Spor, NTV Spor, A Spor Televizyon Kanalları Örneklemine Bir İnceleme" başlıklı tez çalışması hazırlanmaya çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında üç farklı spor kanalı incelenecektir. Bunlar TRT Spor, A Spor ve NTV Spor haber kanallarıdır. Çalışma kapsamında bir habercilik türü olarak spor haberciliği ve haber değeri ölçütleri bağlamında spor haber bültenleri ele alınacaktır. Çalışmanın örneklemine tematik spor kanalları oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında bir tematik yayıncılık örneği olan spor kanallarının spor haber bültenleri incelemeye alınarak seçilen tarihler arasındaki haber bültenleri içerik analizi yöntemi ile değerlendirilecektir.

Çalışma kapsamında belirlenen tematik kanalların 24 Ekim 2017 - 1 Aralık 2017 tarihleri arasındaki hafta içi ana haber bültenleri incelenmiştir. Ayrıca, televizyon haber yayıncılığının geçmişten günümüze tarihsel süreçlerine; kamusal yayıncılık, tecimsel yayıncılık ve tematik yayıncılık konularına da alt başlıklarda yer verilecektir.

Çalışmanın literatür taraması aşamasında ilk olarak kitle iletişimi araçlarına değinilecektir. Kitle iletişim araçlarının kısa tarihçesi verilerek ardından temel işlevlerine geçilecektir. Kitle iletişim araçlarının en temel işlevlerinden olan haber verme işlevinin öneminden bahsedilecektir. Sonrasında Türkiye'de televizyon yayıncılığının kısa tarihçesine yer verilecek olup ardından "haber değeri" kavramı ele alınacaktır. Bu

bölümde çalışmanın belirleyici unsuru olan haber değeri ölçütlerine yer verilecek ve bu kapsamda bir anlamda haber değeri kavramına ve haber değeri ölçütlerine ilişkin yapılan çalışmaların da bir derlemesi sunulmuş olacaktır. Çalışmanın literatür kısmının ikinci önemli başlığı Kitle İletişim Araçlarında İçerik Olarak Spor olacaktır. Burada kitle iletişim araçları ve spor ilişkisine ve spor ve medya ilişkisi çerçevesinde yapılan çalışmalara değinilecektir. Çalışmanın önemli yapıtaşlarından birini oluşturan haber değeri ölçütleri ve spor haberciliğine bu başlıkta değinilecek ve konu ile ilgili yapılan geçmiş çalışmalara kısaca değinilecektir. Çalışmanın yöntem kısmında verilerin toplanma ve analiz süreci anlatılacaktır. Daha sonra bulgular ve yorumlar kısmına geçilerek, çalışma süresince elde edilen bulgular, çalışmanın amaç ve varsayımları doğrultusunda yorumlanacaktır.

1.1.Problem

Bir kitle iletişim aracı olan televizyon, sunduğu çeşitli içeriklerle farklı gereksinimleri karşılamaktadır. Bu içeriklerin geniş kitlelere ulaşabileceği mecralardan biri de televizyondur. Televizyonun fiziksel bir üstünlüğü olarak görüntü ve metni eşzamanlı sunması; canlı yayın yapabilme üstünlüğü ve etkileşimli içerik sunması kuşkusuz bu ilgi çekiciliği de en üst düzeye çıkarmaktadır.

Genellikle televizyon spor bültenlerine bakıldığında ağırlıklı olarak futbolun merkezde, odakta olduğu görülmektedir. Bu durumun özellikle Türkiye’de daha yaygın olduğu gözlenmektedir. Arık’a göre (akt. Kazaz, 2007, s. 89), televizyonun spora en önemli katkısı, futbolun zamanla en önemli gelir kaynağı haline gelmesinin altında yatmaktadır. Futbolun, televizyon ekranlarına taşınmasıyla birlikte gitgide özne olma özelliğini yitirip, bu ortaklığın nesnesi haline geldiği de çeşitli platformlarda tartışılmıştır.

Bir spor olayının spor haber bülteninde yer alabilmesi için sahip olması gereken haber değeri ölçütlerinin neler olduğu; eş deyişle, spor olayının içinde barındırdığı ve ekrandan izleyicisine ulaşmasını sağlayan öğelerin neler olduğu çalışmanın odağını oluşturmaktadır. Futbolcunun sakatlanması mı, transfer gelişmeleri mi? Beklenmedik yenilgiler ya da galibiyetler mi? Sporcunun faulü ya da elde ettiği rekor mu? Bu konulardan hangisi ya da hangileri spor haber bülteninde yer alması için yeterli sayılmaktadır? Bu olaylar bültende hangi sırada, ne kadar süre ile yer almakta? Spor içeriklerinin hangi haber değeri ölçütlerine göre seçilerek, izleyicisine sunulmakta? Bütün

bu sorulardan yola çıkarak denilebilir ki, bir spor haberinin hangi haber değeri ölçütlerini taşıdığının belirlenmesi bu çalışmanın problemi.

Bültende kapladığı süre ve yayın sırasının haberin bülten içerisindeki önemlilik değerini de gösterdiği söylenebilir.

Bir olayın haberleştirilmesinde sürece müdahalesi olan haber profesyonellerinin olaya vermiş oldukları önem ve ilgi çerçevesinde şekillenebilen kurgulanabilen bir süreç sonucunda ortaya çıkan üründür haber.

Haber kavramını farklı bilimsel bakış açılarıyla, kuramlarla da anlamak mümkündür. Televizyonda haberin ortaya çıkma sürecinde üç farklı haber değeri kuramı olduğundan söz eden Halberstam’a göre, haber bir dil edimidir. Bu kurama göre, haber; editör, muhabir veya insanların haber dediği şeydir. Haber aynı zamanda bir önem meselesidir. Bu kurama göre ise, haber ele alınan konunun önem ya da anlamlılık derecesine göre analiz edilebilir. Haber, bir ilgi meselesi olarak ele alınmaktadır. Bu kuramda ise haber, insanların ilgisine göre analiz edilebilmektedir (Halberstam’dan akt. Özer, 2008, s. 142). Franklin’e göre haber değerleri habercilerin çalışırken, ölçüm yaparak olayların “haber değerliliği” üzerinde bir karar vermek için kullandıkları ölçütlerdir. Haber değerleri, habercilere hangi olayın alıcının ilgisini çekeceğine karar vermelerinde ışık tutmaktadır (Franklin vd.’den aktaran Özer, 2008, s.143).

Türkiye’de medyanın İstanbul odaklı olduğu bilinen bir gerçektir ve bunun doğal bir yansıması olarak da spor kanallarının haber bültenlerinde İstanbul kulüplerinin açıkça diğer spor kulüplerine göre daha fazla yer aldığı görülmektedir. Şüphesiz İstanbul’daki spor kulüplerinin köklü tarihlere sahip olması da bu önemi artırmaktadır.

Haberlerin, belli ölçütlere dayandırılarak seçilen olayların özeti olduğunu belirten Özer, spor haberleri bağlamında özel olarak haber değeri ölçütlerinin geliştirilmediğini ancak, genel haberler açısından geliştirilen haber değerlerini, spor haberleri açısından da değerlendirmenin mümkün olduğunu aktararak Johan Galtung ve Mari Ruge’un geliştirdiği 12 haber değeri ölçütünü spor haberlerine uygulamıştır (2012, s. 23-25). Bu unsurlar çalışmanın alanyazın bölümünde detaylı ele alınacaktır.

1.2.Amaç

Çalışmada spor haberlerinde, haber oluşturma sürecinde hangi haber değeri ölçütlerinin seçildiğini belirlemek amaçlanmaktadır. Bir başka deyişle bu çalışmanın

temel amacını spor haberlerinin hangi haber değeri ölçütleri çerçevesinde haberleştirildiğinin saptanması oluşturmaktadır.

1. Çalışmanın alt amaçlarından ilkinin spor haber bültenlerinde futbolun diğer spor dallarına kıyasla daha fazla öne çıkıp çıkmadığının belirlenmesi oluşturmaktadır. Türkiye özelinde, yaygın olarak, spor dendiğinde futbolun akla geldiği kuşkusuz bilinen bir algıdır. Hali hazırda hemen her kanalın spor haberlerine bakıldığında gerek sayı gerekse haber sürelerinin uzunluğu oldukça yakın paralellik gözlenmektedir. Çalışma ile futbol haberlerinin spor haber bültenlerinde sayısının ne kadar olduğunun, ne kadar süre kapladığının ve haber konularının hangi başlıklardan oluştuğunun saptanması da amaçlanmaktadır.

2. Futbolun diğer spor dallarına göre kendine has ve kendi içinde çeşitlenen haber değeri özellikleri bulunmaktadır. Özellikle çalışmanın uygulama kısmında yapılan analizlerde bu alt kategorilerin saptanması da amaçlanmaktadır.

1.3.Önem

Odağında spor olan pek çok bilimsel çalışma literatürde yer almaktadır; ancak, pek azında televizyonda haber üretim sürecinde spor haberciliği merkezde yer almıştır. Bir spor olayının televizyon haberlerinde yer alması için gereken haber değeri ölçütlerinin neler olduğunu konu alan çok sayıda eser bulunmamaktadır. Televizyon spor haberlerinde haber üretim süreci ve haber değerliliği ölçütlerinin incelenmesi bu bağlamda literatüre yeni ve önemli bir katkı sağlayacaktır.

1.4.Varsayımlar

Bu tez çalışmasında televizyon spor haber bültenlerinde haber değeri ölçütlerine odaklanılmaktadır.

Araştırmanın varsayımları problemleri destekleyecek nitelikte şu şekilde sıralanabilir:

- Televizyonda spor dalları eşit oranda temsil edilmemektedir. Haber bültenlerinde, hedef kitle açısından popüler olarak kabul edilen spor dalları ve özellikle futbol daha fazla ve ilk sıralarda yer almaktadır.

- Türkiye’de futbol en çok işlenen ve üzerine en çok düşünülen/yorum yapılan, fikir belirtilen spor dalıdır. Haber bültenlerinde haber seçiminde futbola yönelik haber

değerleri daha ön plana çıkmakta ve futbola yönelik haberler pek çok haber değeri ölçütü içermektedir.

- Bültenlerde dört büyük futbol kulübüne daha fazla yer verilmektedir.
- Spor haber bültenlerinde sıklıkla yer alan spor kulüpleri ve spor dalları haber değerliliği açısından çok sayıda kitlenin ilgisini çekmek amacıyla seçilmektedir.
- Spor haber bültenlerinde spor haber üreticileri birincil haber kaynaklarına bağımlıdır; söz konusu birincil kaynakların açıklamaları gündemde çok önemli yer tutan konulara değinildiği için haber değeri taşımaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Çalışmada spor kanallarının hafta içi ana haber bültenleri içerik analizi yöntemiyle incelenecektir. Bu çerçevede, TRT Spor, NTV Spor ve A Spor kanallarının ana haber bültenlerinin 29 günlük izlemesi gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında incelenen spor haber bültenleri birbirinden farklı televizyon kanallarından seçilmektedir. Çalışmada, birbirinden farklı üç tematik spor kanalı incelenecektir.

1.6.Tanımlar

Haber Değeri: Haber editörlerinin, yazı işleri müdürlerinin, genel yayın yönetmenlerinin; eş deyişle eşik bekçilerinin yayınlanacak haberleri seçerken dikkat ettiği ya da süzgecinden geçirdiği bazı filtre ya da unsurlardır.²

Haber: Haber, yeni olan, gerçekleri yansıtan, önem taşıyan, ilginç olan bilgiler bütünüdür.

Spor Haberciliği: Spor olaylarını halka aktarma işlevini yerine getiren habercilik alanıdır.

Dört Büyükler: Özellikle spor medyasında bu şekilde anılan, futbol, basketbol ve voleybol takımlarının elde ettiği galibiyetler sebebiyle çok fazla gündemde olan Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş, Trabzonspor spor kulüplerinin oluşturduğu gruba verilen isim.

² E., Yüksel, H., Kahraman Adıyaman, N., Aydın, B., Kurt, C., Çelik, E., Karaoğlu, M., Demirel, (2015). İyi Haber de İyi Haber Midir? Haber Değerleri Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması, *Selçuk İletişim Journal Of Selçuk Communication*, s.95

2. ALANYAZIN

2.1. Kitle İletişim Araçları, Tarihi ve İşlevleri

Çalışmanın bu bölümünde kitle iletişimine ve işlevlerine yönelik olarak literatürdeki bakış açılarına yer verilecektir.

İletişim kavramı geniş bir alanı kapsamasına rağmen iletişim çalışmaları daha çok kitle iletişimine dolayısıyla medyaya yani radyo, televizyon, sinema, basın gibi kitle iletişim araçları ile gerçekleştirilen kitle iletişimine odaklanmaktadır. Söz konusu araştırmalar kitle iletişimini gerçekleştiren kurumların yapıları, içerikleri ve bu içeriklerin izleyiciler/okuyucular/dinleyiciler/kullanıcılar üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmaya çalışan araştırmalardır.³

Usluata, kitle iletişimi teriminin kamuya, kitlelere yönelik ileti üretimi ve dağılımının kurumsallaşmış biçimlerini anlattığını ve geniş ölçütte işlev gören kitle iletişiminin büyük çapta iş bölümünü, basım, film, bant kaydı ve fotoğraf gibi karmaşık araçları içerdiğini belirtmektedir (1994, s.71).

Kitle iletişimini yerine getirdiği işlevleri tanımlayarak anlamanın daha verimli olduğu düşünülmektedir. Kitle iletişimi, haber verme, eğitim, propaganda, reklam gibi pek çok farklı işlev yerine getirmekle beraber iletinin bir veya daha çok kitle iletişim aracı aracılığıyla (gazete, radyo, televizyon, sinema, dergi ve internet) geniş bir kitleye (dinleyici\ izleyici\okuyucu\kullanıcı) iletilmesidir.

McQuail ise, kitle iletişimini içinde iletilerin üretildiği, seçildiği, gönderildiği, alındığı ve karşılık verildiği bir sistem, bir dizge olarak tanımlamaktadır (akt. Usluata, 1994, s. 39). McQuail'in bu tanımlamasından yola çıkarak kitle iletişiminin karşılıklı akışın sağlandığı bir sistem olduğu düşünülebilir.

Ecevit'e göre ise kitle iletişim araçlarının doğuşu ve gelişmesi yönetimde bulunan egemen güçlerin ülkede yaptıkları işleri meşrulaştırma çabaları ile paralellik göstermektedir (2007, s.103). Ecevit'in görüşüne göre kitle iletişim araçlarının doğuşundan gelişmesine yönetim kuvvetleri kitle iletişim araçlarını da kontrol etmektedir.

³ L. Yaylagül, 2010, Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar, Dipnot Yayınları, 3. Baskı, Ankara, s.21

Kitle iletişim araçlarının ortaya çıkışı 15. yüzyılda matbaanın icadı ile gerçekleşmiştir. Kitle iletişim araçlarının I. Dünya Savaşı'nın ardından radyonun yaygınlığının artması; 19. yüzyıllarda telgraf, fotoğraf ve televizyonun yaygınlık kazanması ile geliştiği bilinmektedir (İlal, 1997, s.24).

Kitle iletişim araçları; yazılı kitle iletişim araçları, görsel kitle iletişim araçları ve işitsel kitle iletişim araçları şeklinde türlere ayrılmaktadır. Ortaya çıkış sırasına bakıldığında yazılı kitle iletişim araçları ilk sırada yer almaktadır.

Yazılı kitle iletişim araçlarındaki gelişmeler, insanların birbirlerinden haberdar olmaları ve etkilenmeleri boyutunda büyük bir ilerlemeye neden olmuştur. Bu gelişmelere paralel olarak, diğer kitle iletişim araçları da ortaya çıkmış ve gelişmişlerdir. Dünyada radyo yayıncılığının başlangıç tarihi 1921'dir. İlk düzenli radyo yayıncılığı ABD'de Wiscon Üniversitesinin 1921 yılında yaptığı eğitim yayınlarıdır. Teknik imkanların gelişmesi ile radyoculuk da gelişmiştir ve radyo haber veren, eğitim ve kültür veren bir kitle iletişim aracı durumuna gelmiştir ⁴

Görsel kitle iletişim araçlarının ortaya çıkması ve gelişmesi ise iletişim dünyasına farklı bir anlam kazandırmıştır. Kuşkusuz kitle iletişim araçlarının görüntü aktarabilmesi onların gelişmesinde en önemli etkidir. Görüntüyü iletebilmek için yapılan çalışmaların 1873'e dayandığı bilinmektedir. 1873'te ışık telgrafçısı May'in ışık dalgalarını elektrik akımına çevirmenin yollarını bulmasını, 1883'te Alman bilgin Paul Nipkov'un tarama cihazını icadı takip etmektedir. 1930 yılında Phil T. Farnsworth, yeni bir elektronik sistem geliştirmiştir. Söz konusu yeni elektronik tarama sistemi ile televizyon sinyalinin alıcılardan net olarak görülmesi mümkün hale gelmiştir. 1931'de Allen B. Dumont'un Amerika'da ilk alıcıları halkın kullanımına sunması, televizyonun izlenme alanının genişlemesini sağlamıştır (akt. Öngören, 1972, s.251-253).

Televizyon teknolojisi zamanla gelişerek yaygınlık kazanmıştır. Görsel iletişim araçlarına sadece iki boyutlu görüntülerin aktarılması mümkün iken, bu görüntülerin üç boyutlu olarak aktarılmasının da sağlandığını belirten Ecevit'e göre, son dönemde bilgisayar ve internet teknolojileri de görsel iletişim araçları haline gelmiştir. Ecevit, üretilen son yazılımlar ve bilgisayar kaynaklı iletişim ağı olan internet ile insanların yüz

⁴ Ecevit, 2007, Kitle İletişimi, İletişim ve Toplum, Genel İletişim kitap bölümü, Pegem A Yayıncılık, 2. Baskı s.104

yüze görsel olarak ve telekonferans sayesinde canlı olarak haberleşme imkânına eriştiğini belirtmektedir (2007, s.105).

Kısaca, büyük kitlelere ulaşan bu araçlara değinmek gerekirse, gazete, günlük olayların, gündemdeki gelişmelerin ve bu gündeme ilişkin yorumların tasarlanarak birleştirildiği ve basılı hale getirildiği, rutin aralıklarla ve düzenli olarak bir ücret karşılığında satılan bir yayın aracıdır.

Danışman, toplum içerisinde düzenli olarak yayımlanan ya da halkın hizmetine verilen haber ya da bilgi öğelerinin, düşünce ya da kanaatin biçim ve koşullarının tümünü basın olarak tanımlamaktadır (akt. Ecevit, 2007, s.96).

Öngören, radyonun gazetecilik, müzik, ekonomi, tarih, tiyatro, spor gibi kısaca bütün konulara ve tüm dünyaya açılan sözlü kitle iletişim aracı olduğunu ifade ederken, (1972, s. 92). Ecevit televizyonun bütün sanat dallarının görsel içerikli olarak birleşimini sağlayan bir kitle iletişim aracı olduğunu belirtmektedir (2007, 97). Televizyon ve radyo mesajı canlı yayın sayesinde sesli ve hem sesli hem görüntülü olarak aktarabilmektedir. Hız faktörü düşünüldüğünde dinleyici veya izleyici ile kurulan iletişim gazeteye ve diğer araçlara yazılı kitle iletişim araçlarına göre farklılık göstermektedir.

Kitle iletişiminin toplumsal anlamda önemli görülen işlevleri Unesco Komisyonunca hazırlanan ve kısaca MacBride raporu olarak bilinen kapsamlı çalışmada 8 başlık altında toplanmıştır. Bu modeller aşağıda yer almaktadır:⁵

“Haber ve bilgi verme işlevi: Kitle iletişim araçları olaylar ve durumlar karşısında haber ve bilgi vererek, ulusal ve uluslararası durumların anlaşılmasını, bilerek tepkide bulunulmasını sağlayabilirler. Bu işlev, haberlerin, haberlerin, imgelerin, görüş ve yorumların toplanmasını ve işlem görmesini içermektedir.

Toplumsallaştırma işlevi: Bireylerin toplum hakkında genel bilgi ve değerleri edinebilme konusunda kitle iletişiminin önemli bir yeri bulunmaktadır.

Güdüleme: Toplumların kendilerine belirledikleri amaçları açıklayarak, özendirerek, bireyin topluluk yaşamına katılmasını sağlama işlevidir.

Tartışma ortamı hazırlama işlevi: Kitle iletişim araçlarının toplumsal değerlere ve amaçlara açıklık kazandırma ve gelişmelerine katkıda bulunma işlevidir.

⁵ S., MacBride, S. (1980). MacBride Raporu: Birçok Ses Tek Bir Dünya. E. Özkök vd. (çev.), Ankara: UNESCO Türkiye Milli Komisyonu.

Eğitim işlevi: Toplum üyelerinin bilgi düzeylerini ve becerilerini artırmasına yardımcı olma işlevini içermektedir.

Kültürün gelişmesine katkı işlevi: Kültür kavramının geliştirilmesinde kültürel mirasın korunmasında kitle iletişim araçlarının önemi büyüktür.

Eğlendirme işlevi: Kitle iletişim araçları bireylere hoş vakit geçirme imkanları sunmaktadır.

Bütünleştirme işlevi: Kitle iletişim araçları, bireyler ve gruplara arasındaki ilişkilerin gelişmesi için bir ortam hazırlamaktadır.”

Kitle iletişim araçlarının en temel işlevlerinden birinin kuşkusuz haber verme işlevi olduğu düşünülmektedir. Haber verme işlevi şüphesiz kitle iletişim araçlarının en bilinen işlevi olarak kabul edilmektedir. MacBride Raporu’na göre haberleşme hakkı temel insani bir haktır (1980. s. 172).

Bireyler kuşkusuzdur ki içinde yaşadıkları toplumla ilişki içindedir ve kitle iletişim araçları bireylere toplumdaki olaylar hakkında bilgi vermektedir. Bu araçlar sayesinde halk ülke ve dünya gündemi hakkında bilgi sahibi olmakta, yaşanan gelişmelere tanıklık etmektedirler.

Söz konusu haber verme işlevinin kitle iletişim araçlarının en önemli varlık nedenlerinden biri olduğu düşünüldüğünde haber kavramına değinmek yerinde olacaktır.

2.1.1. Kitle iletişim araçlarının haber verme işlevi

Haber kavramının, pek çok farklı tanımı bulunmaktadır. Haberleşme, insanlığın varoluşundan günümüze farklı süreçlerden geçmiş, farklı şekillerde gerçekleşmiş olsa da temelde haber alma ve haber verme gereksinimlerinin bu süreçte değişmeyen unsurlar olduğu düşünülmektedir. Roshco, haberin bilginin en eski ve en temel biçimlerinden biri olduğunu belirtir (Roshco’dan akt. Kazaz, 2007, s. 101).

İnsanoğlunun bilme, haber alma isteği arzusu üzerinde pek çok kimse kafa yormuştur. İlk yapılan haber tanımlamaları arasında “olan her şey haberdir” , “dün bilmediğimiz haberdir” , “insanların üzerinde konuştuğu haberdir” , “haber okuyucuların öğrenmek istedikleridir” şeklinde tanımların yer aldığını belirten Tokgöz, bu tanımlamaların hepsinin insanların bilme ve öğrenme isteğini değerlendirmek amaçlı yapıldığını ifade etmektedir (Tokgöz, 1981, s. 54).

Haber, kamuoyunun bilgilendirme ihtiyacını karşılamak amacıyla ve nesnel bir bakış açısıyla izleyici ve dinleyicilere iletilen güncel, toplumsal, siyasal, kültürel,

ekonomik olay konu ve gelişmeler olarak tanımlanmaktadır. Haber bülteni, kamuoyunun bilgi edinme ihtiyacını karşılamak amacıyla güncel, toplumsal, siyasal, kültürel, ekonomik olay, konu ve gelişmelerin, basın ve yayın meslek ilkeleri uyarınca, doğruluk ve çabukluk ilkesine uygun olarak izlenip derlenerek, izleyici veya dinleyicilere, olağan dışı durumlar hariç düzenli olarak, belirli saatlerde sunulduğu program türünü ifade etmektedir⁶.

Liberal-Çoğulcu Yaklaşımına göre haber; haber değeri ölçütleri ve gazeteciliğin profesyonel kurallarının belirlendiği, gerçek dünyada bir yerlerde meydana gelen olaylar, kişiler ya da nesneler hakkındaki en son, en güncel bilgi; gerçekliği bir ayna gibi yansıtan nesnel, tarafsız ve dengeli bir iletişim ürünü olarak tanımlanmaktadır. Eleştirel yaklaşımda ise haber; inşa edilmiş, bir ürün, metin, anlatı ya da söylemdir. Bu yaklaşıma göre haber, politik ilişkilerle oluşturulmuş bir ürün, sorunlar ve konular etrafında belirli türden anlamların sistemli ve düzenli olarak kurulduğu ya da ideolojilerin yeniden üretildiği, çatışma ve güç/iktidar için mücadele edildiği, toplum içindeki güç/iktidar ve önem bakımından önde gelen kişi, kuruluşların ve ideolojilerin bir yeniden üretim aracı olarak toplumsal gerçekliğin yeniden inşa edildiği bir metin ya da söylem; çarpışan söylemlerin yarıştığı bir alandır (akt. Çebi, 2002, s. 11).

Haberler genellikle bir fikre, soruna ve olaya dayanmaktadır. Bunlar haberlerin hammaddesini oluştururlar. Olaylar, fikirler, sorunlar ya hikâye edilerek ya da özetlenerek haber yapılırlar. Özetleme sırasında üzerinde önemle durulması gereken en önemli nokta, haber yapılırken olayın, sorunun, fikrin esas çerçevesi içine oturtulup kurgulanmasıdır. Kurgulanma sırasında ise, olgular arasında bağlantı kurulurken, haber ile gerçek arasındaki ilişkinin de değerlendirilmesi gerekmektedir. Böyle bir bağlantının kurulması, haberi izleyenler yönünden anlamlılık taşımaktadır⁷.

2.1.2. Televizyon haberciliği

Günümüzde pek çok insanın dünyada olup bitenlerden haberdar olmak için televizyonu kullandığı bilinmektedir. Kitle iletişim araçları içerisinde sunduğu hız,

⁶ Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Yayınlarda Program Türleri Kod, Tanım ve Sınıflandırmaları, RTÜK, Ankara, 2003, s.8.

⁷O., Tokgöz, 1981, Temel Gazetecilik, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları 478, Ankara, s. 54.

görüntü ve ses imkânlarından dolayı televizyonun, radyo ve gazeteye kıyasla daha fazla yaygın olduğu kabul edilmektedir⁸.

Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte, televizyonun ve diğer kitle iletişim araçlarının, sosyal hayatımızdaki yerinin ve öneminin arttığını belirten İrfan Erdoğan, kitle iletişim araçlarının sadece toplumu haberdar eden teknolojik bir araç değil, aynı zamanda kültürün değişmesinde, toplumun sosyal kimliğinin şekillenmesinde de önemli rol oynadığını ifade etmektedir. Erdoğan'a göre, iletişim teknolojisindeki gelişim sayesinde kitleler sadece kendi bulundukları bölgeden değil dünyadaki herhangi bir yerdeki gelişmelerden de haberdar olabilmektedir (Erdoğan,1994, s.158).

Diğer kitle iletişim araçlarına göre televizyon haber yayıncılığının, daha fazla yaratıcılık ve ekip çalışması gerektirdiği de bilinmektedir. Televizyon haberciliğinde görüntü için gerekli pek çok özellik vardır. İzleyicilerin televizyon haberlerine güvendiği, dolayısıyla televizyon haberinin izlenip tüketilen bir özelliğe sahip olduğu varsayılmaktadır. Televizyon haberciliğinde süre, olayın zamanı, anıdalık ve görüntü ön plana çıkmaktadır.

Gürcan ve Yüksel'e göre, hem kulağa hem de göze seslenen televizyonda gelişmiş ve karmaşık tekniklere başvurulmaktadır. Televizyon elektromanyetik dalgalar yoluyla hareketli ya da sabit resimlerin sesli ya da sessiz olarak kalıcı olmayan görüntülerinin renkli ya da siyah-beyaz yayınlanmasıdır (Gürcan ve Yüksel, 2001, s.17).

Güler, televizyon haberlerinin hızla gelişen web ortamına rağmen Türkiye'de hala toplumun duygu ve düşüncelerini şekillendirmesi bakımından birinci konumda olduğunu ifade etmektedir (2001, s. 137).

Şeker ise, televizyon haberinin; televizyonun özelliklerinden, yapısından, yaygınlığından ve teknolojisinden kaynaklanan bazı nedenlerden dolayı gazete, radyo ve ajans haberlerinden farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Bu farklılık televizyon için haber seçimiyle başlamakta, haber üretim sürecinin her aşamasında devam etmektedir. Televizyonun tecimsel açıdan izlenme oranına bağlı oluşu, teknolojisi gereği özet habercilik yapması, sözlü anlatım, görüntüye bağımlılık, sunum, gerçeklikle ilgi, olaya

⁸ Ecevit, 2007 a.g.k., s. 99

dayalı habercilik ve canlı yayın gibi özellikleri haber seçim ve üretim işlemini farklılaştırmaktadır.⁹

Televizyon haberlerinin olayları çok az kelime ancak çok sayıda görüntü kullanarak anlattığını ifade eden Niblock da, bir televizyon programında bir haberin en çok 3 dakika ve 100 kelimedenden oluşmakta olduğunu söylemektedir. Ancak aynı haberin bir gazete ya da dergide 500 kelime ile anlatılabildiğini de söylemektedir (Niblock'dan akt. Işıklar, 2011, s. 44).

Ana haber bültenlerinin ve günün gelişen haberlerinin çok sayıda izleyicinin televizyon karşısında bulunduğu saatlerde yayımlandığı bilinmektedir. Özellikle tecimsel kanalların, kalıplaşmış yayın anlayışı bulunmaktadır. Tematik haber kanalları da ana haber bülteni sunmaktadır.

Çelenk, bir kültürel coğrafyada dolaşımda olan televizyon içeriklerinin şekillenmesinde, o coğrafyadaki toplumsal, kültürel ve ekonomik yapı ile yayıncılık alanını düzenleyen mevzuat kadar, televizyon endüstrisinin özgül dinamiklerinin de etkili olduğunu ve televizyon programlarının temel özellikleriyle programcılığın yönelimlerini şekillendirdiğini ifade etmektedir (1999, s. 305).

2.1.3. Türkiye’de televizyon yayıncılığının gelişimi

Türkiye’deki teknolojik ve ekonomik yetersizlikler göz önünde bulundurulduğunda ülke insanının televizyon ile tanışma tarihinin günümüze daha yakın olduğu bilinmektedir. 1950’li yıllarda İstanbul Teknik Üniversitesindeki görüntü aktarımı çalışmaları Türkiye’de televizyon tarihi için atılan önemli adımlardan biridir¹⁰

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), devlet adına radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirmek amacıyla, 01 Mayıs 1964’te, özel yasayla özerk tüzel bir kişiliğine sahip olarak kurulmuştur.¹¹

Tanrıöver’in ifadesiyle, Türkiye’de kamuya yönelik ilk televizyon yayınları 1960’lı yılların sonunda devreye girmiştir. Ankara televizyonunda ilk deneme yayını 31 Ocak 1968’de başlamış ve haftada üç gün, belli saat aralıklarında bu deneme yayınları

⁹ M. Şeker, 2003, Özel Televizyonlarda Haberin Seçimi ve Yapılandırılması NTV, ATV ve Show TV Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

¹⁰ A. Genç ve Ü.Uyguç, 1998, Radyo Televizyon Haberciliği, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları, İstanbul s. 46–47.

¹¹ TRT Resmi İnternet Sitesi <https://www.trt.net.tr/Kurumsal/tarihce.aspx> (erişim tarihi: 19.01.2019)

sürdürülmüştür. Türkiye’de hanelerin televizyon alıcısı açısından donanımının artması ve vericilerin daha geniş kapsamlı hale gelmesi 1970’li yıllara denk gelmektedir (2012, s.11).

Türkiye’de televizyon yayıncılığının ilk yıllarında, BBC modelinde olduğu gibi, kamu yayıncılığı hizmetinin verilmekte olduğunu aktaran Uğur Tanrıöver, bu yayıncılığın amacının televizyonun sunduğu teknoloji ile topluma sesli, görüntülü haberler, eğitici-öğretici içerikler sunmak olduğunu belirtmektedir. Bu yaklaşımda kamu hizmetinin ön planda tutulmakta olduğu kabul edilmektedir. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu’nun (TRT) özerklik ilkesinin, 1971 askeri müdahale sonrasında kaldırılarak yayıncılığa devam edildiğini ifade eden Uğur Tanrıöver, 1970’li yılların, tek kanallı sisteminin kamu tekeli doğrultusunda içerik sağlayıcı olduğu bir dönem olduğunu ve bu dönemde yayın saatlerinin artış gösterdiğini dolayısıyla haftanın her günü yayına geçildiğini aktarmaktadır (2012, s. 12).

Tanrıöver, Türk toplumunun televizyon ile tanıştığı ilk yıllarda özellikle futbol karşılaşmaları ya da sevilen dizi filmleri izlemek üzere, toplu mekânlarda ya da evlerde aile ve arkadaşlar arasında özel toplu izleme alışkanlığının oldukça yaygınlaştığını belirtmektedir. 1980’li yılların sonlarında Türkiye’de televizyon yayıncılığında teknolojik gelişmeler görülmüştür. 1980’li yıllarda program içeriklerinde kamu yayıncılığı adına sınırlamalar uygulanmış ve bu sınırlamalar 1990’lı yıllarda da devam etmiştir. TRT, sırasıyla önce ikinci bir kanalı, daha sonra da Güney Doğu bölgelerine yönelik yerel amaçlı üçüncü bir kanalı yayına sokmuştur (2012, s. 14-16).

Türkiye’nin ilk özel (ticari) televizyonu Magic Box-Star 1990 yılında, Türkiye sınırları dışından, uydu teknolojisi sayesinde yayına başlamıştır. 1990’lı yılların başında, birkaç yıl içinde Türkiye 10 yeni özel kanalla tanışmıştır. 1993’te yapılan Anayasa değişikliği ile radyo ve televizyon yayınları üzerindeki kamu tekeli kaldırılmıştır. Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte, ülke çapında radyo-televizyon yayınlarının düzenlemesinden sorumlu "Radyo ve Televizyon Üst Kurulu" (RTÜK) kurulmuştur¹².

Türkiye’de özel televizyon yayıncılığının başlamasının, kamu yayın tekelinin fiilen sona ermesiyle, uydu yayınlarının çanak antenler aracılığıyla Türkiye’de izlenebilir hale gelmesiyle ve PTT’nin kablolu yayıncılığı başlatması ile gerçekleştiğini ifade eden

¹² Tanrıöver, 2012, **a.g.k.** s. 14.

Yengin'e göre, Türkiye'ye yönelik ve Türkçe yayın yapan Star 1 kanalı Türkiye'de özel televizyon yayıncılığında öncü olarak kabul edilmektedir (1994, s. 116).

Turam'ın ifadesine göre, Star 1 kanalı yasal zemin yokluğu nedeniyle iktidar desteğine gereksinim duymuştur ve 1991 seçimlerine değin Anavatan Partisi (ANAP) yanlısı bir yayın politikası izlemiştir (1994, s. 471).

1994 yılına kadar kısa aralıklarla yayın hayatına başlayan özel televizyon kanallarının kendi yayın ilkelerini belirlemesine olanak veren kamu-özel ikili sistemin 13.4.1994 tarihli 3984 sayılı yasa ile sona erdiğini aktaran Ünlüer, bu yasanın özel radyo televizyon kuruluşlarının yalnızca ticari bir etkinlik biçiminde gelişmesi sonucunu ortaya çıkardığını ifade etmektedir. Böyle bir sonucun televizyon yayıncılığının az sayıda holdingin eline geçmesine yol açtığı kabul edilmektedir. Pek çok farklı alanda etkinlik gösteren bu holdinglerin ulusal düzeyde yayın yapan televizyon kuruluşlarını bünyelerine kattıkları bilinmektedir (2000, s. 51).

Özel televizyonların yayın politikalarının belirlenmesinde izlenme oranlarının (rating) önemli bir ölçüt olduğunu belirten Tılıç ise, televizyonların en önemli işlevlerinden birincisi olması gereken haber verme işlevinin izlenme oranları uğruna "habeğlendirme"ye dönüştürüldüğünü ifade etmektedir (1998, s. 367).

Günümüzde Türkiye'de televizyon yayınları nüfusun %98'ine ulaşmaktadır. Çok sayıda televizyon kanalı arasından izleyicilerin kendi beğenilerine uygun olanları seçebildikleri karma yayın sisteminde televizyon kanalları arasındaki rekabet de güçlenmektedir. Televizyon kanallarının hemen hepsi haftanın her günü 24 saat boyunca yayın yapmaktadır. Akşam ana haber bülteninden izleyicinin yatma saatine uzanan saat dilimi prime time olarak adlandırılır. Özel televizyon kanallarında özellikle reklam verenler için bu zaman dilimi çok önemlidir. Ancak gelişen ve değişen izleyici ihtiyaçları ve beğenileri gündüz kuşağının da özgün içeriklerle donatılmasını ve televizyon kanallarının 24 saat boyunca izleyiciyi o kanala çekmeyi hedefleyen bir anlayış benimsemelerini de beraberinde getirmiştir. Türkiye'de televizyon yayıncılığı yakın zamana kadar analog formatta karasal ortamda veya kablolu olarak, dijital formatta ise uydudan gerçekleştirilmekteydi. Şubat 2006'da Ankara, İstanbul ve İzmir'de deneme yayınlarına başlanan karasal sayısal yayıncılık, 2008'de ise pilot bölgelerde başlayan

sayısal kablolu yayın ve yine aynı sene başlayan IPTV çalışmaları Türkiye'de televizyon yayıncılığının teknik altyapısını dönüştürmeye başlamıştır¹³.

Türkiye'de uydudan yayın hizmeti 1984 yılında TRT'nin canlı yayını ile başlamıştır ve 2004 yılında bütün yetkileri Türksat AŞ. 'ye devredilmiştir. Ücretli dijital platformların kurulması ve spor karşılaşmalarının yayın haklarını alarak büyümeleri uydu yayıncılığına olan ilgiyi arttırmıştır¹⁴.

TRT'nin ikinci televizyon kanalı TRT 2'nin 1986 yılında açılmasıyla izleyicilere daha fazla seçenek sunma ve çeşitliliği sağlama konusunda da ilk adım atılmıştır. Bu girişimin kanallar arası tematik ayrışmayı da sağlama amacı gütmekte olduğunu belirten Tanrıöver, bu amaca ilk yıllarda ulaşamadığını ifade etmektedir.¹⁵

Ancak 90'lı yıllarla birlikte, ticari kanalların da yayına başlamasıyla TRT 2'nin giderek bir kültür sanat kanalı olmaya başladığı gözlenmektedir. TRT'nin kanal sayısını artırma ve kanallarını tematikleştirme eğilimi olduğu bilinmektedir. 1986 yılında TRT'nin 2. kanalı TRT-2 yayın hayatına başlamıştır. TRT-3 ve GAP-TV, 1989 yılında hizmete girmiştir ve böylelikle TRT'nin kanal sayısı 4'e çıkmıştır. 1990'a gelindiğinde eğitim ağırlıklı TRT-4 ile Avrupa'da yaşayan Türk işçilere yönelik TRT-Int yayınları başlamıştır. 1993 yılında Kafkasya ve Orta Asya'ya yönelik programların yer aldığı TRT-Avrasya kanalı, 1995'te ise TBMM TV yayına girmiştir.¹⁶

Tematikleşme, televizyon yayınlarının doğru izleyiciyle buluşmasına imkan tanımaktadır¹⁷. Tematik televizyon yayıncılığı belli bir ya da birkaç konuda uzmanlaşmış, ortak bir beğeniye sahip homojen bir kitleyi hedefleyen televizyon yayıncılığı olarak tanımlanır. Tematik kanallar genel olarak tek bir konu ile ilgili yayın yapan kanalları kapsamaktadır Bu kanallar hedef kitlelerine genel izleyici kitlelerini değil özel izleyici gruplarını alır ve onların beğenilerine uygun içeriklerde yayın yaparlar¹⁸.

¹³ Tanrıöver, 2012, **a.g.k.** s. 22.

¹⁴ Tanrıöver, 2012, **a.g.k.** s. 24.

¹⁵ Tanrıöver, 2012, **a.g.k.** s. 37

¹⁶ TRT Resmi İnternet Sitesi <https://www.Trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx> (erişim tarihi: 18.01.2018)

¹⁷ Tanrıöver, 2012, **a.g.k.** s. 37.

¹⁸ Kuyucu, 2015, Türkiye'de Tematik Tv Yayıncılığı: Gençlerin Tematik Televizyon İzleme Alışkanlıklarının Televizyon Yayıncılığına Olan Yansımaları, International Journal of Social Science, s. 250.

3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun'un 3. maddesinde tematik kanal, haber, belgesel, spor, müzik ve benzeri türlerde olmak üzere yalnızca belli bir konuda yayın yapan kanal şeklinde tanımlanmıştır¹⁹.

Sayılın'a göre tematik televizyon kanallarının ortaya çıkışında iki olgu belirleyici olmuştur. Bunlardan ilki teknoloji, diğeri ise izleyicinin isteklerindeki farklılaşma ve çeşitlenmedir. Televizyon izleyicileri kendi ilgi alanlarına giren programları takip etmeye başlamıştır (2014, s. 6).

Türkiye'de tematik kanalların bir bölümü de DIGITÜRK ve D-SMART adlı sayısal televizyon platformları, kablolu TV/uydu yayınları veya Tivibu/Teledünya gibi internet portalları aracılığıyla izlenebilmektedir. Bu platformlarda yayın yapan kanallar incelendiğinde Türkiye'de yerli tematik yayıncılığın genelde haber ve spor kanalları üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Haber ve Spor temalı yerli kanalların sayısı, müzik, belgesel/yaşam tarzı, çocuk/gençlik, sinema kanallarından sayıca çok fazladır. Bunda Türkiye'nin haber açısından sürekli dinamik bir ülke oluşu ve sporun başlıca ilgi alanı olmasının etkili faktörü olduğu söylenebilir. Ağustos 2010 tarihinde yayın hayatına başlayan TRT Spor ise, ulusal ve uluslararası bütün spor müsabakalarını ve organizasyonlarını canlı ya da banttan ekrana taşıırken, sporun her dalına yer vermektedir.²⁰

Ticari yayıncılığa geçilen 90'lı yıllarla birlikte tamamen televizyona özgü program türlerinin ekranlarda yer almaya başladığı gözlenmektedir. Genel televizyon kanallarının yanı sıra, son dönemlerde tematik kanalların sayısı da artmaktadır. Belirli izleyici kitlesine yönelik olan tematik haber kanalları, gündeme ilişkin içerikler sunmaktadır²¹.

2.2. Haber Değeri Kavramı

Kitle iletişim araçlarından gönderilen mesajlar bazı ölçütlere bağlı kalarak ve profesyonel ekiple hazırlanmaktadır.

Habere müdahalesi bulunan kişiler, hangi kademede olursa olsun gerçekleşen olaylar arasından bazılarını haber yapmak üzere, seçmek ve bazılarını ise değerlendirmeme

¹⁹ 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun.

²⁰ Kuyucu, 2015, **a.g.k.** s. 253.

²¹ Tanrıöver, 2012, **a.g.k.** s. 44.

yaklaşımındadırlar. Bir olay, haber bülteninde yer alıp haber izleyicisine ulaşmak için belirli süzgeçlerden geçmektedir. Bu süreçte muhabirler olayları takip etmekle, editörler ve yazı işleri sorumluları da olaya bir değer atfetmekle görevlidirler. Olaylar ya da hikâyeler binlercesi arasından seçilerek haberleştirilirken, çoğu da görmezden gelinmektedir. Bu süreç haber üretimi araştırmalarının temel ilgi noktasıdır. Olayları habere dönüştürmek üzere seçmeyi ya da reddetmeyi sağlayan ölçütler haber değeri ölçütleri olarak adlandırılmaktadır.

Haber değeri konusunda pek çok akademik çalışma gerçekleştirilmiştir. Söz konusu çalışmalara burada değinilecektir.

Türk ve diğerleri tarafından 2013 yılında gerçekleştirilen “Türk Gazetecilerin Haber Yayınlama Kriterlerine Yönelik Bir Araştırma” isimli çalışmada gazetecilerin haber yayınlama kriterleri ve bu kriterleri etkileyen unsurları tespit etmek amacıyla alan araştırması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği tercih edilmiştir. Bu çalışmanın örneklemini, ulusal yayın yapan medya organlarının Ankara bürosunda çalışan ve haberle doğrudan ilgisi olan muhabir, foto muhabiri, kameraman ve haber merkezi yöneticileri gibi rassal olarak seçilen 175 gazeteciden oluşmaktadır. Medya çalışanlarının demografik özelliklerinin incelenmesinde ve haber yayınlama kriterlerinin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistiklere göre en önemli haber yayınlama kriteri “doğruluk” olarak belirlenmiştir (Türk vd, 2013).

Bir diğer çalışma, Çebi (1996) tarafından hazırlanan “Medyada Haber Seçiminin Teorik Boyutları Ampirik Haber Seçimi Görüşleri Üzerine Bir Deneme” çalışmasıdır. Çebi bu çalışmada, haber seçimi sürecini açıklayan üç klasik görüş çerçevesinde haberlerin toplanma, reddedilme, onaylanma, işlenme ve takdim edilme süreçlerini yönlendiren ve şekillendiren sebep, unsur, ölçüt ve etkileri açıklamaktadır. Bu kapsamda yazar Ampirik haber seçimi araştırmaları geleneğinde izlenen "eşik bekçiliği", "haber değeri" ve "tarafgir habercilik" görüşlerini ele almaktadır.

Şeker ise, 2003 yılında yazdığı doktora tez çalışmasında haber değeri ve televizyon haberlerini ele almıştır. Şeker, “Özel Televizyonlarda Haberin Seçimi ve Yapılandırılması (NTV, ATV ve SHOW Tv Örneği)” adlı çalışmasında Şeker, özel televizyonların haberlerini hangi ölçütlere göre seçtiğini ve nasıl yapılandığını araştırmıştır. Gazeteler için geliştirilmiş haber değeri modellerinin televizyon

haberciliğini ne ölçüde açıklayabildiğini sorgulamış, televizyon için geçerli olan haber değerlerinin ne oranda belirleyici olduğunu saptanmıştır. Haber kanalları ile genel kitleye hitap eden, yüksek izlenme oranı hedefleyen tecimsel kanalların haber seçimindeki ölçütlerin farklı olduğunu belirlemiştir (Şeker, 2003).

Küçüközyiğit tarafından 2014 yılında yazılan doktora tezinde, gazetecilerin, bir hikayenin haber olup olmadığına nasıl karar verdiklerini incelenmektedir. Çalışma, “Gazeteciler Kararlarını Nasıl Alır?” sorusunu cevaplamakta ve “Haber Kararına Etki Eden Faktörleri” sekiz ana başlıkta açıklayarak analiz etmektedir. Söz konusu tezin saha araştırmasında, gazeteciliğin en önemli karar platformlarından biri olan haber toplantıları, Katılımcı Olmayan Gözlemci yöntemiyle izlenmiştir. Bu çerçevede, dört gazetenin (Birgün, Cumhuriyet, Sözcü, Yeniçağ) İstanbul merkezlerindeki haber/gazete üretim süreci toplantıları takip edilmiştir (2014).

“İyi haberler de değerli haberler midir; yoksa yalnızca kötü haberler mi daha yüksek değere sahiptir?” sorusundan hareketle Yüksel vd araştırmacılar (2015), günlük gazetelerde yayımlanan haberlerin duygu durumunu irdelemişlerdir. Araştırmada, yaygın günlük gazetelerden beşinin (Hürriyet, Posta, Sabah, Sözcü ve Zaman) belirli bir zaman kesiti içinde (6 Ocak - 13 Nisan 2014) örneklem alınan ilk sayfa haberlerinin duygu tonu ve duygu türü içerik analizine dayalı olarak çözümlenmiştir. Analizde duygu tonu bağlamında haberlerin pozitif, negatif ve nötr şeklindeki duygu çağrışımları; duygu türü bağlamında da endişe, ilgi duyma, korku, memnuniyet, merak, öfke ve şaşkınlık gibi öne çıkan duygular tanımlanmıştır. Araştırmacılar incelenen 668 haberin yarıdan fazlasında siyasetin konu edildiğini en fazla güncellik, önemlilik, ilgi düzeyi ve ilginçlik şeklindeki haber değerlerine önem verildiğini, baskın duygu tonunun nötr (%45,8) ve negatif (%41,6) olduğunu, buna karşılık pozitif tonlu haberlerin %12,6 düzeyinde kaldığını belirtmektedirler. Belirlenebilen en baskın üç duygu türünün üzüntü, öfke/kızgınlık ve merak olduğu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak araştırmacılar iyi haberlerin kötü haberler kadar değerli olmadıkları söylemektedirler (Yüksel vd. 2015).

Erol, “Haber Değeri ve Televizyon Haberciliğinin Siyasal İletişim Üzerindeki Etkileri: Şişli – Ayazağa Köyü Sakinlerinin Televizyon Haberlerini Okuma Biçimleri Üzerine Bir Alımlama Çalışması”nda, seçimlere yönelik televizyon haberlerinin sunuş biçimlerini ve görsel yapısıyla haber içeriklerinin televizyon haber bültenlerinde nasıl alımlandığının belirlenmesini amaçlamıştır. Bu kapsamda çalışmada, Şişli Ayazağa köyü

örneklem olarak belirlenmiş ve alımlama çözümleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada televizyon haberlerinin nasıl okunduğu sorusundan yola çıkılarak, sonuçta izleyicilerin televizyon haberleri karşısında pasif bir konumda olmadıklarını aksine haberleri okuyarak üzerine tartıştıkları vurgulanmıştır. Liebes'in çözümleme modeli yardımıyla yapılan araştırmada Ayazağa Köyü sakinlerinin televizyon haberlerini okuma biçimleri içinde en çok yapısal okuma kullandıkları söylenebilir. Haberde kullanılan görsellik unsuru o haberin okunma biçimini doğrudan etkilemektedir. Haberin dramatik unsurları ve sunum biçimlerindeki görüntü yani magazinél usluþ katılımcıların eleştirel okumalarını daha çok haberin görsel yapısı ve sunum biçimine yönlendirdiklerini ortaya koymaktadır (Erol, 2009).

Küçüközyiğit, "Teknolojiyle Hızlanan Haber Akışı ve Bir Haber Değeri Unsuru Olarak Güncelliğin Dönüşümü" isimli çalışmasında, haber değeri kavramını hızla gelişen teknolojinin habercilik alanında ortaya çıkarttığı değişim çerçevesinde ele almıştır. Yazar çalışmasında, gazete üretimindeki en önemli unsurlarından birinin, haber yapılacak hikayenin güncelliği olduğunu, daha güncel hikayelerin kitleler tarafından daha yakından izlendiğini belirtmektedir. Günümüzde haberlerin internet siteleri, son dakika kuşakları ve canlı yayınlarla anlık olarak ekranlara yansımakta olduğunu ifade etmektedir. Gelişmeleri kişisel bilgisayarlar ve cep telefonlarıyla takip etmenin de mümkün olduğunu aktarmaktadır. Kesintisiz bir haber akışının, akşam saatlerinde ise ana haber bültenleri ile izleyiciye sunulduğunu, teknoloji kullanımıyla birlikte hızlanan haber yarışı sayesinde günün haberlerinin, akşam saatleri itibarıyla oldukça geniş bir kitleye ulaştığını belirtmektedir. İletişim ortamının göz kamaştırıcı hızının, haber değeri ilkelerinden biri olan "güncellik" kavramını da dönüştürmekte olduğunu öne süren yazarın da belirttiği gibi, gelişmelerin dakikalar içerisinde güncelliğini yitirdiği bir dünyada yaşamaktayız. Gazeteciler, bilginin hızlı yayıldığı ve tüketildiği bir kitle iletişim ortamında, insanları dünün gelişmeleriyle basılmış gazeteleri satın almaya nasıl ikna edebileceklerdir? Küçüközyiğit çalışmasında daha fazla okura hitap etmeyi hedefleyen gazetecilerin haberlerini ve gazetelerini üretirken nelere dikkat etmesi gerektiğini de irdelemiştir (Küçüközyiğit, 2016).

2.2.1. Haber değerine ilişkin öncü çalışmalar

Haber değerinin ne olduğu, haber değerinin neye göre belirlendiği, hangi olayın haber olup olmayacağı gibi sorulara konuyla ilgili yapılan öncü çalışmalarını inceleyerek daha iyi yanıt alınacağı düşünölmektedir.

Lippmann'ın "Kamuoyu" adlı eseri, haber değeri konusunda gerçekleştirilen öncü çalışmalardan kabul edilmektedir. Çalışmasında Lippmann, gazetecilerin haber yapmaya değer gördükleri olayları haber değeri olarak nitelendirmiştir ve olayın açıklığı, beklenmedikliği, coğrafi yakınlığı, şahsi ilgi ve anlaşmazlık gibi bir haberin değerini, yani medyada yayınlayıp yayınlanamayacağını belirleyen bir dizi haber değeri unsuruna dikkat çekmiştir (Lippmann 1922'den akt. Küçüközyiğit, 2014 s.56).

Lippmann'a göre haber değeri unsurları, izler kitlelerin dikkatini çekmeye çalışan gazetecilerin sezgilerine dayalı unsurlardır. Hedef kitleyi doğrudan ilgilendiren, heyecanlandıran, hayrete düşüren, çatışmanın yoğun olduğu haberlerin medyada yayınlanma ihtimalinin çok yüksek olduğu düşünölmektedir. Bu meslek unsurlarının bir olayın haber değerini belirlemesinin sebebini Lippmann, haber değeri konusunda ortak bir düşünceye sahip olan gazetecilerin standartlaşmış pratiklerinde olduğunu belirtmektedir. Lippmann'ın kitabından üç yıl sonra Merz 1925 yılında New Republic dergisinde New York merkezli Times dergisinin on büyük kapak konusunu ele aldığı bir içerik analizi yayınlamıştır. Bu çalışmasında Merz, haberlerde çatışma, kişiselleştirme, önemlilik gibi bir olayın haber değerini etkileyen ve daha sonra haber değeri ölçütleri olarak nitelendirilen bazı ortak unsurlar tespit etmiştir (akt, Çebi, 1996, s. 256).

Uluslararası haber akışı sürecinde haber değeri unsurlarının olumsuz tarafını vurgulayan yaklaşımın temsilcilerinden Östgaard ise (1965'den akt. Çebi, 1996 s. 256-257) medya haberciliğinde haber değeri unsurlarını üç başlıkta derlemiştir. Bunlar; Basitleştirme, Özdeşleştirme ve Sansasyon'dur.

Haber değeri kavramını teorileştiren isimler Norveçli araştırmacılar Johan Galtung ve Mari Homboe Ruge'dur. Günlük olarak yayınlanan dört Norveç gazetesinin, üç uluslararası bunalımı konu edinen (Kongo, Küba ve Kıbrıs) haberler arasından yaptığı seçimleri inceleyen araştırmacılar Galtung ve Ruge, 12 kriteri içeren haber değeri ölçütlerine ilişkin teorilerini, 1963 yılında Oslo'da düzenlenen Nordik Barış Arama

Konferansı'nda sunmuş ve 1965 yılında yayınlamışlardır. Galtung ve Ruge'un 12 haber değeri kriteri aşağıda yer almaktadır.²²

“Unsur 1: Sıklık (zaman dilimi): Sıklık, bir olayın fark edilebilmesi için gereken zaman dilimidir. Bir olayın zaman içinde cereyan edişinin aralığı medyanın yayın süresine ne kadar fazla uygunsa, olayın haber olması o kadar büyük bir ihtimaldir.

Unsur 2: Eşik Değeri (mutlak yoğunluk, yoğunluk artışı): Bir olayın haber yapılabilmesi ve yayınlanabilmesi için, olayın aşması gereken belirli bir dikkat eşiği vardır.

Unsur 3: Açıklık/Belirsizliğin Olmayışı: Bir olayın ifade ettiği anlam ne kadar açık ve kavranabilir nitelikte ise, o olayın haber olma şansı da o kadar yüksektir.

Unsur 4: Anlamlılık (kültürel yakınlık- etnik merkezcilik, ilgililik) Meydana gelen bir olay ne kadar büyük bir tesir sahasına sahipse, medya alıcısının ait olduğu sosyal ve kültürel ortama ne kadar fazla yakınsa (kültürel yakınlık; etnik merkezci bakış açısı), ne kadar şahsi ilgi uyandırıyorsa (ilgililik), bu olayın haber yapılma ihtimali yüksektir.

Unsur 5: Uyum Bir olay, medya alıcılarının dünya görüşü, inanç, önkabul, önyargı, değer yargı, eğilim, ilgi ve tutum ve beklentileri ile ne kadar fazla uyuyorsa, bu olayın haber yapılma ihtimali yüksektir.

Unsur 6: Ansızın Meydana Gelme (beklenmemişlik, olağandışılık) Ansızın meydana gelen, öngörülemeyen veya olağandışı olaylar çok yüksek derecede medyanın ilgisini çekerler ve bu tür olayların medyada haber yapılma ihtimali yüksektir.

Unsur 7: Süreklilik Bir olay en başta bir defa haber eşiğini aştığı takdirde, henüz haber yapılmamış olaylarla karşılaştırıldığında haber değeri az olsa bile bu olayın haber yapılma şansı yüksektir. Daha önce haber olarak nitelenen bir olay, medya tarafından yüksek derecede dikkat edilme şansına sahiptir.

Unsur 8: Çeşitleme Haber görüntüsü çoğunlukla belirli olaylar sayesinde belirleniyorsa (mesela iç politika), bu takdirde medya içeriği çok yönlü dünyayı dengeli bir şekilde yansıtmaya uğraştığı için tamamlayıcı olayların (mesela dış politika) medyada haber olma şansı büyüktür. Bir olay genel haber görüntüsünün dengelenmesine ve çeşitlenmesine katkıda bulunuyorsa, bu olayın dikkat edilmesi için gerekli eşik değeri daha azdır. Bu sebeple bazı olaylar tezat oluşturdukları ve haber görüntüsünde denge sağladıkları için seçilip haber konusu yapılırlar.

²²J. Galtung ve M., H. Ruge (1965) The Structure of Foreign News. The Presentation of Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. *Journal of Peace Research*, s. 64-91.

Unsur 9: Sosyal ve Kültürel Değerler Gerek eşik bekçisinin gerekse içinde yaşadığı toplumun sosyal ve kültürel değerleri yukarıda belirtilen diğer sekiz haber değeri unsurundan daha fazla biçimde haber seçimini etkileyebilir.

Unsur 10: Seçkin Milletlerden ve Şahıslardan Söz Edilmesi Ekonomik veya askeri bakımdan güçlü seçkin milletleri ilgilendiren olaylar, çoğunlukla özel bir öneme sahip oldukları için, fazlasıyla yüksek bir haber değerine sahiptir. Aynı şekilde seçkin; yani ünlü, güçlü ve etkili kişiler de çoğunlukla özdeşleşme özneleri olarak hizmet ettikleri için yüksek bir haber değerine sahiptir.

Unsur 11: Şahsileştirme Bir olay ne kadar kuvvetli bir biçimde bireyselleştirilirse, bireylerin eylem veya kaderleriyle münasebetlendirilerek yansıtılırsa, bu olayın haber yapılma önceliği daha yüksek olur. Somut olarak kimliği bilinen insanların eylemlerinin sonucu olarak yansıtılan olaylar soyut, strüktürel olaylardan daha fazla yüksek bir haber değerine sahiptir. Bireyler, ayırt etmeye hizmet eder ve haberlerin anlaşılmasını kolaylaştırırlar (Fotoğraflar, filmler, görüşmeler vb).

Unsur 12: Olumsuzluk Bir olay ne kadar fazla olumsuz, ne kadar fazla çatışma, anlaşmazlık, gerginlik, saldırganlık, şiddet veya ölümle ilişkili ise, medya tarafından o kadar kuvvetli bir biçimde algılanır ve haber yapılır.”

Galtung ve Ruge'un (1965) haber değeri anlayışı, haber seçimi araştırmaları alanında gerçekleştirilen pek çok teorik ve ampirik çalışmaya uygulanmış ve eksiklikleri tamamlanarak haber seçimi kalıbı olarak geliştirilmiştir (Buckalew 1969; Rosengren 1970; Schulz 1976, 1982, 1989; Schönbach 1977; Wilke 1984; Staab 1989'den akt. Çebi, 1996, s. 258).

Buckalew da bir haberin yayınlanma şansının ihtiva ettiği haber değeri unsurlarının fazlalığı ile arttığını; bilhassa güncellik ve yakınlık unsurlarının bir olayın haber değeri taşıyıp taşımadığının tespiti açısından önemli olduğunu ileri sürmüştür (akt. Çebi, 1996, s. 258).

Haber değerini etkileyen unsurların sadece haberlerin kendi aralarında mukayesesi ile tespit edilemeyeceğini iddia eden Rosengren ise, Galtung ve Ruge'un yaklaşımına karşı çıkmıştır. Rosengren'e göre, haber değeri unsurları daha çok medyadan çıkan ve dış ölçüt olarak kullanılan ek medya verileri yardımıyla tahlil edilmelidir (akt. Çebi, 1996, s. 258).

Federal Almanya'daki farklı kitle iletişim araçlarının siyasî tutumunu incelediği çalışmasında Schulz (akt. Çebi, 1996, s. 259), algı teorisine dayanan haber değeri ölçütlerinin yanı sıra Galtung ve Ruge'un çalışmasından (1965) farklı olarak haber seçiminde sosyal, siyasî, iktisadî ve teknolojik etkenlerin önemini vurgulamıştır. Araştırmacı, altı başlıkta 18 haber değeri unsuru önermiştir:

“1. Zaman: Süre ve süreklilik/Bir olayın konulaştırılması.

2. Yakınlık: Coğrafi, siyasî, kültürel, ruhi yakınlık.

3. Statü: Mahalli durum (bir bölgenin önemi), ulusal durum (bir ülkenin önemi), ferdî etki, tanınmışlık.

4. Dinamik: Sürpriz, yapı (Olayların karmaşıklığının derecesi), yoğunluk.

5. Valenz (Birleşme değeri): Galtung ve Ruge'deki olumsuzluk haber değeri ölçütü burada üçe ayrılmaktadır: Çatışma, suç, zarar. Olumsuzluk ölçütüne başarı ölçütü de eklenmektedir.

6. Özdeşleşme: Şahsileştirme, etnik merkezcilik.”

Haber değeri unsurları ve ideoloji ilişkisini ele alan Gans, haberlerin işlevinin sadece gerçekleri bildirmekle sınırlı olmadığını, aynı zamanda değer ve tercihleri yansıttığını ileri sürmektedir²³. Gans, bir olayın medyada haber olarak yer alıp almaması hususunda gazetecilerin başvurdukları sekiz kalıcı haber değeri unsuru tespit etmiştir. Yazara göre haberler, yalnızca bu değerleri değil, ideoloji de taşımaktadır. Haberlerde yer alan bu değerler toplamı ise, ideolojidir (1979'den akt. Çebi, 1996 s. 259-260):

“Etnik merkezcilik (Ulus Merkezcilik), Daha çok dış haberlerde görülen, haberlerde içinde yaşanan sosyal, siyasî, iktisadî ve kültürel ortamın referans merkezi kabul edilerek diğer toplumların ve onlara ait ürünlerin referans sistemine yakınlık veya uzaklıklarına; uyuşma veya çelişme durumuna göre sınıflandırılması, değerlendirilme ve anlamlandırılması.

Kişî Haklarına Saygılı Demokrasi, Haberlerde Amerikan tipi kişî haklarına saygılı demokrasinin savunulması; diğer siyasî sistemleri konulaştıran haberlerde sosyal ve siyasî kirlenme, yolsuzluk, skandal, çatışma, bürokratik tıkanma gibi olumsuzlukların vurgulanması.

²³ H., J., Gans, (1979b), The Messages Behind the News, *Columbia Journalism Review*, Ocak-Şubat, s. 40.

Sorumlu Kapitalizm, Haberlerde, Amerikan tipikapita-üst ekonomik sisteminin savunulması.

Küçük Şehir, Haberlerde, doğanın çekiciliği ve nüfus yoğunluğunun azlığına dikkat çekerek küçük şehirlerin diğer tür yerleşim birimlerine tercih edilmesi; bireylerin küçük yerleşim birimlerinde yaşamaya özendirilmesi.

İlmîlilik, Haberlerde, aşırılığı ve taşkınlığına özendirici üslûptan kaçınılması.

Sosyal Düzen, Haberlerde, sosyal düzenin açık bir biçimde savunulması, siyasî otoriteye ve yerleşik değerlere saygı gösterilmesi gereğinin altının çizilmesi.

Liderlik, Haberlerde ahlaklı, işinin ehli, dürüst, samimi, ileri görüşlü, fiziki açıdan dayanıklı ve cesur bir lider tipinin tasvir edilmesi. ”

Bir gazeteci olan Weischenberg ise, gazetecilerin haber seçimi ile ilgili kararlarının, bir dizi özelliğe bağlı olduğunu ifade etmektedir (1990'den akt. Çebi s. 260-261):

“Olayın kendisinin veya sonucunun doğrudan tesirleri ve olayın kendisinin veya sonucunun dolaylı tesirleri (önemlilik),

Olay yeri ve olayın medya alıcısı açısından önemi (yakınlık),

Olaya aktör olarak katılan şahısların meşhurluk derecesi (tanınmışlık),

Bir konunun yenilik değeri, ulaşılabilirliği (güncellik),

Bir olayın insani ve hissî yönleri (insanların ilgisini çekme). ”

Her toplumun gazetecilik düzeninde, haber seçimi sürecini yönlendiren ve şekillendiren bazı mesleki kodlar olduğunu ifade eden Çebi'ye göre, haber değeri unsurlarına, haber seçiminin bir sebebi olarak bakılabilir. Bu anlayışa göre haberler belirli seçim ilkelerini yansıtmaktadır. Bu mesleki prensipler gazetecilik sisteminde geçerli olduğu sürece, bir haberin ihtiva ettiği haber değeri unsurları sebebiyle medyadaki haberlerde yer alma şansı artmaktadır (Çebi, 1996, s. 265).

2.3.Kitle İletişim Araçlarında İçerik Olarak Spor

Kitle iletişim araçları çok geniş kitlelere ulaşabilmekte ve bu kitlelerin spor gelişmelerinden haberdar olmasını sağlayabilmektedir. Kitle iletişim araçlarının türlerine ve işlevlerine göre spor ile ilişkileri de şekil değiştirmektedir. Teknolojinin de gelişmesiyle kitle iletişim araçlarında pek çok unsur önem kazanmıştır.

2.3.1. Spor kavramı

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre Spor, Bedeni veya zihni geliştirmek amacıyla kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen, bazı kurallara göre uygulanan hareketlerin tümüdür (TDK, Erişim Tarihi 30.11.2018).

Erdemli sporu, mükemmelleşme duygusunun yönlendirici olması, yapısı gereği bir ahlak olması, insanın temel özelliklerinden biri olması, sporcudan sportif gücünün ve becerisinin sınırlarına ulaşmayı istemesi, bir çevre olayı olması, biyolojik ve sosyal psikolojik bir olay olması, sürekli yapılması, yapana haz vermesi gibi özellikleriyle diğer oyunlardan ayrılan bedensel etkinlik olarak tanımlamaktadır (1997, s.40). Erdemli'nin tanımından yola çıkılarak sporun bir sosyalizasyon ahlakı geliştirdiğini söylemek mümkündür.

Talimciler sporun kitle toplumlarında en göz alıcı toplumsal olgulardan birisi olduğunu belirtmektedir. Talimciler'e göre dünya üzerindeki farklı kültürlerdeki insanları bir araya getirip kaynaştırabilme potansiyeline sahip olması ve belirli kurallar çerçevesinde işleyen sosyal bir olay olması dolayısıyla spor kitle iletişim araçlarının ve medyanın dikkatini çekmiştir (Talimciler 2003'den akt. Uzun, 2012, s. 53).

Bir başka tanım da Kaya tarafından yapılmıştır. Kaya sporu, etkin ve edilgen katılımcıları açısından çoklu amaçlar doğrultusunda hizmet veren, toplumsal, kültürel, ekonomik ve politik sistemlerle etkileşim içinde olan ve bu etkileşim beraberinde toplumsal, kültürel, ekonomik ve politik işlevleri olan toplumsal bir alt sistem; rekabete dayalı, teknik, fiziksel, estetik, mesleki ve iletişimsel bir süreç olarak tanımlamaktadır (2001, s. 5). Kaya'nın tanımında spor geniş bir çerçevede ele alınmıştır. Bu tanımdaki sporun etkin ve edilgen katılımcıları olarak nitelenen kimselerin taraftarlar ve spor camiasının içindeki kişiler olduğu düşünülmektedir. Tanımda bahsedilen iletişimsel bir süreç olma özelliği sporun medya yoluyla edilgen katılımcılara aktarım sürecini anlatmaktadır. Spor etkinliklerinin belirli zaman aralıklarında gerçekleşmesi ve edilgen katılımcılarının bu süreçten haberdar olmak istemesi sporun iletişimsel etkinliklere ihtiyaç duymasını da beraberinde getirmiştir. Sporun medya ile ilişkisi bu bağlamda sporun yapısı gereği önem kazanmaktadır.

Fişek'in spor tanımında geçen "İzleyen açısından eğlendirici biçimde bireysel ya da toplu boş zamana uygulayan; oyun, oyalanma ve işten uzaklaşmanın araçlarını gidererek işin kendisi yaparken kendi bağımsız ekonomik aygıtını da geliştiren estetik,

teknik, fizik, yarışmacı, mesleki ve toplumsal bir süreç” ifadesinden de anlaşılacağı üzere sporun, edilgen katılımcıları açısından eğlendirici bir süreç olarak görüldüğü kabul edilmektedir. Bu tanımda boş zaman kavramına vurgu yapılmaktadır. Spor çoğu tanımda bir boş zaman aktivitesi olarak görülmektedir. Öyle ki Fişek sporu bir boş zaman uğraşısı ancak özünde yarışma kazanma ögesi içeren bir süreç olarak da tanımlanmaktadır.

Kaya ise, sporun ortaya çıkmasında spor ile uğraşacak birilerinin olmasının yanı sıra spor yapılacak boş zamanın olması gerektiğini savunan tanımı yine spor ve boş zaman ilişkisini desteklemektedir (2001, s. 7).

Sanayileşme sürecinde meydana gelen makineleşme ile çalışma saatlerinin azaldığı bilinmektedir. Bu durumla beraber çalışanlar para aldıkları işler dışında harcayacak boş zamana sahip olmuşlardır. Üretimin ve tüketimin kitlesel hale gelmesi, ilk başlarda spor faaliyetlerinin tek katılımcısı olan ekonomi ve siyasi camiasından elit kitlenin zamanla tribünlerde yer almasına yol açmış daha sonra bu elit kitlenin dışında kalanların iş olarak spor faaliyetlerinin içinde bulunmasına ve bazılarının da bu spor faaliyetlerini izlemesine yol açmıştır (Kaya, 2001 s. 8).

1800’lü yılların sonlarında ise artık, sporun yapılacağı ve seyredileceği fiziksel alanlar inşa edilmeye başlanmıştır. Hatta zamanla spor faaliyetlerinde kullanılan araç ve gereçlerinin üretim ve pazarlaması da bir sanayi kolu durumuna gelmiştir (Kaya, 2001 s. 8).

Gerek ulusal gerekse uluslararası bağlamda spor kavramı örgütlenmeye, eşdeyişle kurallar dahilinde kurumsallaştırılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda 1990’li yıllarda pek çok uluslararası spor komitesi kurulmuş ve düzenli spor faaliyetleri gerçekleştirilmeye başlanmıştır (Kaya, 2001 s. 8).

Spor kuşkusuz pek çok alanla ilişki içerisindedir. Spor toplumbilimi ile birlikte düşünüldüğünde taraftarlık kavramı ön plana çıkmaktadır. Erdoğan takım tutma davranışının bir birlik, beraberlik duygusunun yansıması olduğunu ileri sürer. Öyle ki Erdoğan,

“Takımların cemaat hayatına pozitif etki ettiği ve birlik ve beraberliği teşvik ettiği iddiasının da üzerinde önemle durulması gerekir. Özellikle takımları maçı kaybettikten sonra taraftarların takıma ve etrafa karşı saldırganlıkları; farklı takımı tutan seyircilerin birbirine karşı düşmanca tutumları bunun böyle

olmadığına işaret etmektedir.”²⁴ sözleriyle takım tutmanın toplum üzerindeki yansımalarını da açıklamaktadır.

Erdoğan’a göre, söz konusu takım tutma, bireylerin toplum içerisinde yetişme sürecinde kazandığı bir davranıştır. Erdoğan, “takım tutan seyircilerin, ihtiyaçlara göre zenginleştirilen yerel, bölgesel ve ulusal farklılıklar, sloganlar, giysiler, renkler, semboller, hırslar, duygular, düşmanlıklar, öfkeler, sevinçler, otoriteler ve direnişler dünyası içine doğduğunu” ifade etmektedir.²⁵

Bu kavram çerçevesinde özellikle Türkiye’de spor dalları arasında bir farklılaşma söz konusudur. Öyle ki, futbol Türkiye’de şüphesiz en fazla taraftara sahip spor dalıdır. Spor kulüplerini tutma ve takip etme konusunda da bir seçicilik söz konusudur. Türkiye’de hemen herkes “hangi takımlısın” siye sorulduğunda kuşkusuz üç bilinen spor kulübünün adını söylemektedir. Bu durumu Erdoğan şöyle açıklamaktadır:

“Hemen herkes İstanbul’un üç büyük takımını tutar: FB, BJK, ve GS. Örneğin neden Ankaralılar bu üç büyüğü tutarlar? Bunun anlamı ezen veya ezebilme olanağı çok daha fazla olanla, kendini bağdaştırma mı? Yenilenle, ezilenle ve kaybedenle kendini bir tutmama, yenenin, ezenin ve galip gelenin yanında olma ve böylece soyut kazanmayla psikolojik doyum elde etme mi? Taraftarlar bunun gerçek nedenini tam anlamıyla biliyorlar mı? Takım tutma ve fanatiklik kazanma-kaybetme, yenme-yenilme, gurur duyma-üzülme, alay etme-alay edilme, kendi-sömürüsüne-kendinin psikolojik tatminler elde etmesi için katılma ve bundan haz duyma, kendini eşleştirdiğin (bağdaştırdığın) bir şeyin üstünlüğünden zevk alma gibi duygular ve tutumlarla ilgilidir.”²⁶

Spor kavramı ekonomik açıdan değerlendirildiğinde ise ciddi bir sermayenin bu alana yöneldiği gözlemlenmektedir. Gerek futbol müsabakaları, gerek olimpiyatlar gerekse diğer spor branşlarına bakıldığında; sponsorluklar, başarı gelirleri, katılım payları, bilet gelirleri, bahisler ve lisanslı ürün satışları spor alanında çok büyük gelirlerin ve giderlerin olduğu görülmektedir. Bu bağlamda bakıldığında olimpiyatları, FIFA Dünya Kupası veya UEFA Avrupa Şampiyonası gibi birçok organizasyonu düzenlemek

²⁴ İ., Erdoğan, (2008), Futbol ve Futbolu İnceleme Üzerine, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı 26 Kış-Bahar 2008, s.1-58

²⁵ İ., Erdoğan, (2008), **a.g.k.** s.1-58

²⁶ İ., Erdoğan, (2008), **a.g.k.** s.1-58

için ülkeler yüklü miktarda maddi harcama yapmaktadır. Spor müsabakalarına ev sahipliği yapan ülkeler; gelen turistlerden, ülkenin tanıtımının yapılmasından, sponsorluk anlaşmalarından birçok gelir elde etmektedir.

Türkiye’deki spor organizasyonları bağlamında değerlendirecek olursak spor kulüpleri şirketler halinde organize olmuş durumdadır. Spor kulüpleri, tıpkı bir şirket gibi mevcut ürünleriyle yani spor takımları sayesinde çeşitli başarılarla ulaşmak istemektedir. Spor kulüpleri başarı elde ettikçe kazançları da artmaktadır. Sponsorlukları artmaktadır, markalaşmaktadır ve büyümektedirler. Bu duruma bir başka örnek futbol ile ilgilidir. Spor Toto Süper Lig’de şampiyon olan futbol takımı, Türkiye Futbol Federasyonundan yüklü miktarda bir ödenek almaktadır. Bu sebeple spor kulüpleri için başarı bir kar meselesi haline gelmektedir.

Ayrıca ülkemizde şampiyon olan futbol takımı UEFA Şampiyonlar Ligi’nde de yer aldığı için yüklü miktarda bir yayın geliri almaya da hak kazanmaktadır. Kombine biletler, ürün satışları, galibiyet primleri ve sponsorluk anlaşmaları da bu gelirin içerisine eklendiğinde söz konusu miktar artmaktadır.

Böyle yüksek gelirlerin elde edildiği bir ortamda giderlerin de yüksek olması normalleşmektedir. Seyircinin tribüne çekilmesi, yayıncı kuruluşla yapılan anlaşmalar, takımın başarılı olması gibi unsurlar göz önüne alınarak transferlere büyük bütçeler ayrılmaktadır. Bunun yanı sıra spor kulüplerinin; saha bakımı, personel giderleri, ışıklandırma oyuncu maaşları gibi birçok kaleme giderleri söz konusudur. Özellikle futbolun geniş kitleler tarafından tüketilen bir spor dalı olması sebebiyle futbolda yapılan giderlerin spor kulüpleri için daha fazla olduğu düşünülmektedir. Öyle ki, futbol takımlarına dönem dönem transfer ücretleri yüksek yıldız futbolcular transfer edilmektedir. Belirli gelir ve giderlerin gözetildiği spor organizasyonlarında; transferler, sporcu maaşları, çalışanlar, forma üretimi, tesislerin yapılanması ve bakımı gibi farklı gelir ve gider kalemleri oluşmakta, buna bağlı olarak da birçok farklı iş kolu da ortaya çıkmaktadır.

Bahis konusu da spor ekonomi ilişkisi çerçevesinde düşünüldüğünde bu alanda önemli bir inceleme konusudur.

“Bahis, özellikle futbolda seyircileri ve diğer insanları içeren bir konudur. Bahis hem bahsi örgütleyenlerin maddi zenginliğinin hem de insanlar arasında düşünsel yoksunluluğun üretilmesi yollarından biridir. Bahisle, oyuncu olarak

zengin olma umudu yanında, çeşitli bahis oyununa katılarak, kısa yoldan, şansla, “köşeyi dönme” umudu da yaygınlaştırılır.”²⁷

Tüm bu unsurlar göz önüne alındığında sporun profesyonel olarak yapıldığı her alanda bir endüstrileşme söz konusudur. Gerek kulüp bazında, gerekse sporun yapılması için altyapı oluşturan çeşitli meslek gruplarının oluşması bakımından incelendiğinde spor içerisinde bir gelir gider dengesinin oluştuğu gözlemlenmektedir.

Medya ise, spor endüstrisinin gelişmesinde önemli bir unsurdur. Öyle ki, Türkiye’de bilinen üç büyük spor kulübünün kendi yayın organları vardır. Spor kulüpleri için önem taşıdığı düşünülen bu organlardan en yaygın kullanılanının ise televizyon kanalları olduğu düşünülmektedir. televizyonun sunduğu görüntü, ses ve canlı yayın imkanları sayesinde hedef kitleye ulaşma açısından spor kulüpleri için televizyon kanallarının önemli olduğu şüphesiz bir gerçektir. Medya ve spor ilişkisinin en büyük sebebi de söz konusu hedef kitledir. Öyle ki,

“Katılımcısı fazla olan her endüstride olduğu gibi, örgütler reklam ve tutundurma faaliyetlerini bu endüstri üzerinde yürütme çabasına girmektedir ve dolayısıyla medya, reklam ve tutundurma faaliyetlerinden gelir elde edebilme noktasında, katılımcısı yüksek endüstriler ile direkt olarak ilgilenmektedir. Medyanın spor endüstrisi ile ilgili olmasının bir diğer nedeni ise, yüksek izlenme oranı olan sportif aktivitelere ilişkin yayın haklarının alınmasıdır.”²⁸

Buradan anlaşılabacağı üzere medya spor ilişkisinde, medyanın sporun büyük gelir elde edilecek bir alan olmasından kaynaklı bu alana bağlı olduğu kabul edilmektedir. Spor siyaset ilişkisine değinecek olursak, özellikle spor kulüplerinin sahiplik yapısı bu ilişkinin seyrini belirlemektedir. Öyle ki, bazı spor kulüpleri siyasi iktidara yakın kişiler tarafından yönetilmektedir. Bu spor kulüplerinin karşılaşmalarının seyrinin de birtakım siyasi gelişmelere sahne olması kuşkusuz son zamanlarda Türkiye’de özellikle futbolda çokça görülmektedir. Arık, futbolla iktidarın karşılıklı olarak birbirini beslemekte olduğunu belirtmektedir. Arık’a göre “İktidar futbolun aktörlerine geniş olanaklar sunarak daha rahat çalışmalarına ve başarılı olmalarına yardımcı olurken aynı zamanda bu başarılarından

²⁷ İ., Erdoğan, (2008), a.g.k. s.1-58

²⁸ Büyükler İşler, D. ve Tüfekçi, Ö.K. (2014), “Marka Kentlerin Oluşmasında Spor Pazarlamasının Rolünü Belirlemeye Yönelik Üniversitelerarası Futsal Müsabakalarında Bir Araştırma”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 107-120.

nemalanma hakkını kendine saklamakta ve gerektiği yerlerde bu başarıyı kendi lehine kullanmaktadır.”²⁹

Bir başka görüş de şöyledir:

*“Futbol kulüplerinde iktidar mücadeleleri son yıllarda sıkça yaşanır olmuştur. Futbolun popülerliği ve futbol kulüplerindeki rant gelirinin fazlalığı, futbolun siyasetle ve medyayla iç içe oluşu, bir futbol kulübü yönetmenin zorluklarına ve risklerine rağmen, pek çok insan tarafından yönetim kadrolarına da yer alma arzusu yaratmaktadır.”*³⁰

Futbolun spor kulüpleri için taşıdığı önem toplum, ekonomi ve siyaset açısından ele alındığında yadsınamayacak derecede fazladır. Bu anlamda medyada, özellikle de spor haberlerinde de bu spor dalına yüksek oranda yer verilmesinin altında yukarıda değindiğimiz pek çok sebep yatmaktadır. Sporun çok yönlü bir uzmanlık alanı olduğu düşünülmekte ancak Türkiye’de spor denildiğinde akla öncelikli olarak futbolun gelmesi, şüphesiz kapitalist toplumda en fazla tüketilen spor dalının da futbol olduğunu göstermektedir. Böyle bir düzende spor haberlerinde haber değeri ölçütlerinin de futbola odaklanmış olması tesadüfi olmamaktadır.

2.3.2. Kitle iletişim araçlarında spor

Sporun bütün kitle iletişim araçlarında konu ve içerik olarak önem ifade ettiği kabul edilmektedir. Spor organizasyonlarının çeşitlenmesi ve düzenli aralıklarla gerçekleşen çeşitli spor organizasyonlarının takip edilmeyi gerektirmesi, spor etkinliklerinin çok fazla ilgi görmesine neden olmuştur.

Spor ve kitle iletişim araçlarının ilişkisinin birbirine gereksinim duyan bir hale geldiği düşünülmektedir. Türkiye’den çeşitli olimpiyatlara katılımın artmasının ve bununla birlikte halkın spora ilgisinin görece yükselmesinin sporun televizyonda bir içerik olarak gelişmesinde önemli bir etken olduğu kabul edilmektedir. Kuşkusuz bütün kitle iletişim araçlarında spor haberleri yer almaktadır.

²⁹ M.B., Arık, (2004), ‘Top Ekranda, Medya Çağında Futbol ve Televizyon Arasındaki Kaçınılmaz İlişki’, Salyangoz Yayınları, İstanbul, s.159,160.

³⁰ S., Özdağ, S.,Duman, İ.B.,Fişekçioğlu, (2011), ‘Popüler Kültür: Futbol Mu “Putbol” Mu?’.Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi Volume: 4, Sayı:1, Ocak, 2011, Issn: 1309-1336.s.18.

Kitle iletişim araçlarının, pek çok farklı alandaki üretici niteliği, spor dünyasında da kendini göstermektedir³¹. İzleyici fiziksel anlamda takip olanağı bulamadığı spor karşılaşmalarını kitle iletişim araçlarının sunduğu kadarıyla alabilmektedir³².

Geçmişten günümüze sporun ve medyanın birbiriyle bağlantılı olduğunu söyleyen Özkoçak, kitle iletişim araçlarının sporun bütün dünyada bir sosyal olgu olarak gelişmesinde öneminin olduğunu belirtmektedir (2012, s. 70).

Yapılan tanımlardan yola çıkarak denilebilir ki, kitle iletişim araçları sayesinde spor toplumlar tarafından daha çok benimsenmiş ve zamanla KİA için vazgeçilmez bir unsur olmuştur. Hemen her gazetede spor için ayrılan bir bölüm olduğu görülmekte ve bu bölümlerde spor gündemi yer almaktadır. Özellikle gazete ve dergilerde spor yorumcularının köşe yazılarına yer verilerek alternatif bir spor gündemi oluşturulmasına olanak sağlanmaktadır. Gazete ve derginin uzun yazılara olanak sağlaması ve istendiği zaman tekrar okunabilmesi spor gündemini takip eden edilgen katılımcılar açısından bir avantaj olarak görülmektedir.

Spor organizasyonları çoğu zaman anında aktarılmaktadır. Radyo, günümüzde halen spor karşılaşmalarını canlı olarak aktaran bir araç olma özelliğini korumaktadır. Bu durumun spor organizasyonlarının yayıncı kuruluşlarıyla ilgili bir durum olduğu düşünülmektedir. Günümüzde Türkiye’de özellikle bazı futbol karşılaşmalarının televizyondan naklen yayın hakkı, ihale ile beIN Sports Türkiye adlı şifreli yayın platformuna verilmiştir. Aynı karşılaşmanın radyodan naklen yayın hakkı ise ihale ile Lig Radyo’ya verilmiştir. Söz konusu televizyon yayın platformu şifreli olduğundan gerçekleşen spor karşılaşmasını takip etmek isteyenlerin radyoya yöneldiği düşünülmektedir.

Radyo kuşkusuz spor karşılaşmalarının aktarımında günümüzde hala önemini koruyan bir kitle iletişim aracıdır.

Büker, sporseverlerin spor karşılaşmalarını radyoda dinlerken kafasında canlandığını, her eylemi kendi hayal gücüne göre kafasında kurguladığını ancak televizyon izlerken kendi hayal gücünü hiçbir zaman kullanmadığını, çünkü farklı görüntülerin ayrı ayrı kendisine sunulmakta olduğunu dile getirerek spor yayınlarının

³¹M. Kazaz, (2007), Televizyon Spor Haberciliği Yapısal Çözümleme ve Dil Kullanımı, Konya, Nüve Kültür Merkezi Yayınları, 88.

³²Kazaz, 2007, **a.g.k.**, s. 85.

rad-yo-dan naklen dinlenmesinin halen varlığını nasıl koruduğuna açıklık getirmektedir (1992, s. 50-51).

Günümüzde spor etkinliklerinin sporseverlere ulaşmasında televizyon önemli bir kitle iletişim aracıdır.

Sahip olduğu görüntü ve sesi aynı anda aktarabilme üstünlüğünden dolayı spor karşılaşmalarını ve gelişmelerini televizyondan takip etmenin sporseverler tarafından tercih edilen bir eylem olduğu düşünülmektedir. Çıdam da benzer şekilde spor tarihi ile televizyon tarihi arasında 23 yüzyıllık bir süre olmasına karşın, sporun gelişmesinde televizyonun etkin bir rol oynadığı ifade etmektedir (1996, s.25). Turam’a göre spor organizasyonlarına olan ilginin gün geçtikçe arttığı düşünülmekte ve bu artmanın beraberinde bir spor kamuoyu oluşmaktadır (1994, s. 124).

Spora olan ilginin ve spor kamuoyunun artması, kitle iletişim araçlarında sporun içerik olarak daha çok yer almasına yol açmıştır. Türkiye’de spor kamuoyunun spora olan ilgisi çeşitli araştırmalara da yansımıştır.

Türkiye’de 1990 yılında özel televizyon kanallarının açılmasıyla birlikte artan program türleri arasına spor programları da girmiştir. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nun (RTÜK) yaptığı bir araştırmaya (RTÜK, 2012, s. 54) göre televizyon programlarının izlenme sıklığı sıralamasında spor programları ve spor haber bültenleri; yerli diziler, haberler, Türk filmleri, yarışma programları, yabancı filmler ve belgesellerin ardından 7. sırada yer almıştır (akt. Özsoy, 2014, s. 283).

RTÜK tarafından 2018 yılı Mart ve Nisan aylarında gerçekleştirilen Televizyon İzleme Eğilimleri - 2018 Araştırması’na göre ise en çok izlenen program türleri sıralamasında spor programları haberler ve dizilerden sonra üçüncü sırada yer almıştır.³³

Türkiye’de TRT tekelinin kırılıp özel televizyon yayıncılığının başlamasıyla birlikte tematik spor kanalları yaygınlaşmaya başlamış ve pek çok televizyon kanalında spor içerikli yayınlar sayıca artmış ve türleri çeşitlenmiştir.

RTÜK, 2003 tarihinde Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi ve TRT ile ortaklaşa “Yayınlarda Program Türleri Kod, Tanım ve Sınıflandırmaları” çalışmasını hazırlamıştır (akt, Soydan, 2011, s. 32). Hazırlanan çalışmaya göre Yayınlarda Program Türleri Kod,

³³ Radyo, Televizyon Üst Kurulu, 2018, Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması-2018, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.

Tanım ve Sınıflandırmalarında ilk iki sırada haber ve spor programları yer almaktadır. Çalışmada Haber Programları; Haber Bülteni, Hava ve Yol Durumu, Ekonomi Bülteni, Haber Programları, Yorum Programları, Güncel Programlar olarak alt dallara ayrılmaktadır. Spor Programları ise Spor Bülteni, Spor Karşılaşmaları Yayınları, Spor Haber Programları, Spor Belgeselleri, Spor-Magazin Programları, Spor-Eğitim Programları şeklinde ayrılmıştır.

Televizyon kanallarının program türlerini sınıflandırmasının hedef kitlelerine yönelik sistematik bir faaliyet olduğu düşünülmektedir öyle ki yayın kuruluşları hangi program türünü hangi zaman diliminde yayınlayacağını belirlerlerken bu kıstası göz önünde bulundurmaktadır.

Spor program türlerinin çeşitlenmesi, beraberinde tematik spor kanallarının açılmasına olanak sağlamıştır.

Türkiye’de spor teması ile yayın yapan ilk televizyon kanalı TRT tarafından kurulmuştur. 2 Ekim 1989’da kurulan TRT 3 spor ağırlıklı yayın yapan bir kanal olarak faaliyete geçmiştir. Ancak TRT 3 kanalı çeşitli zamanlarda TBMM TV ve TRT-GAP olarak yayın yapmıştır. Bu nedenle Türkiye’nin ilk spor kanalı 1997 yılında kurulan SUPERSPORT adlı kanal olarak bilinmektedir³⁴. Günümüzde Türkiye’de çeşitli lig karşılaşmaları beIN Sports Türkiye³⁵ şifreli kanalından gerçekleştirilmektedir. Bu kanalda ayrıca spor karşılaşmaları öncesi sonrası gelişmeleri aktarmak üzere spor haber bültenleri ve spor programları yayınlanmaktadır.

Sporun içerik olarak televizyonda yer alması hatta tematik spor kanalları açılması, spor kamuoyunun ilgisini daha çok çekmeye yönelik olsa da spor ve televizyon ilişkisinin ekonomik bir süreç olduğuna da işaret edilmektedir. De Fleur ve Dennis’e göre (2002’den akt. Arık, 2008, s. 205) spor medyayı tamamen kaplayan bir unsurdur ve başta gazetelerde, televizyonlarda ve diğer kitle iletişim araçlarında yaygın program türü hem zaman hem de çeşitlilik olarak spor programlarıdır ancak spora esas önemi kazandıran ise sporun televizyon şirketleri için reklam getiren bir unsur olmasıdır.

³⁴Kazaz, 2007, **a.g.k**, s. 71.

³⁵ beIN Sports Türkiye, 2000 yılında Digiturk platformu için satın alınmıştır, 2001 yılında adı Lig TV yapılmıştır. Katar merkezli medya grubu beIN Media Group, Digiturk’ü 2016 yılında satın almıştır. 2017 yılında beIN Media Group tarafından Lig TV’nin adı beIN Sports olarak değiştirilmiştir. beIN Sports Türkiye, uzun yıllardır Süper Lig maçlarının naklen yayın haklarını elinde bulundurmaktadır.

Televizyon ve spor ilişkisi görüldüğü üzere spor olaylarının görüntü içermesi; sporseverlerin spor olaylarıyla ilgili görüntülere ilgi duyması; televizyonun ses ve görüntüyü aynı anda naklen aktarabilme olanağına sahip olmasından dolayı birbirini besleyen bir ilişkidir. Bu bağ spor izler/okur kitlesinin spora olan ilgisinin gün geçtikçe artmasıyla daha da kuvvetlenmektedir. Spor dallarının çeşitliliği, beklenmedik sonuçlar içermesi ve popülerliğini korumasından dolayı spor olayları, kitle iletişim araçlarında mutlaka yer alan bir olgudur.

Teknolojik gelişmeler her alanda olduğu gibi iletişim alanında da kendini göstermiştir. İletişim yöntemlerinde gerçekleşen değişimler iletişim sektörünün de farklı bir boyut kazanmasına neden olmuştur. Bilgi akışının hızlı olduğu günümüzde gelişen teknoloji kitle iletişim araçlarına da yansımıştır. Bilgisayar, internet, sosyal ağlar, mobil internet ve daha pek çok yeni nesil teknoloji ürünü bu gelişmenin bir sonucu olarak yer almaktadır. Kitle iletişimi bu araçlar sayesinde farklı bir boyut ve anlam kazanmıştır. Hız unsuru öncelikli hale gelmiş ve vazgeçilmez olmuştur. Spor ile kitle iletişim araçları arasında kurulan bağ ise bu gelişimden mahrum kalmamış hatta gelişen dijital teknolojiler spor kavramına yeni bir bakış açısı katmıştır.

Günümüzde ise spor izler kitlesinin, spor müsabakalarını yeni medya mecraları aracılığıyla takip etmekte olduğu düşünülmektedir. Spor haber siteleri, bahis siteleri, dijital radyo yayın siteleri, spor kulüplerinin resmi internet siteleri, spor federasyonlarının resmi siteleri vb. aracılığıyla hedef kitle anında ve hızlı bir şekilde bilgilendirilmektedir. Sosyal medya da bilgi edinme ve yorumda bulunma açısından önem atfetmektedir. Özellikle etkileşim imkânı sağlaması bakımından yeni medya hedef kitlenin de sürece katılımını sağlamakta bir nevi feedback (geribesleme) unsuruna yeni bir bakış açısı kazandırmaktadır. Hedef kitle spor organizasyonları öncesinde, esnasında veya sonrasında sosyal medya aracılığıyla yorumda bulunabilmektedir. Gelişen dijital medya, kitle iletişim araçları ve spor kavramı önemli bir çalışma konusudur ve bu konuyla ilgili özellikle Türkiye göz önünde bulundurularak daha detaylı çalışmalar yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Bir internet sitesinde yer alan sosyal medya ve spor içerikli bir yazıya göre, spor organizasyonlarını televizyonda izleyen hedef kitlenin %83'ü aynı zamanda gelişmeleri sosyal medyadan da takip etmekte. Buna karşın spor organizasyonlarını yapıldığı yerde takip eden kitlenin ise %63'ü gelişmeleri sosyal medyadan takip etmekte. Sosyal medya

kullanıcılarının sporcular hakkında yazdıkları da çok fazla ilgi çekmekte, buna göre sosyal medyada oyuncular hakkında ortaya atılan pek çok söylenti, o sporculara ya takipçi kazandırmakta ya da bir nefret söylemi oluşturmaktadır.³⁶

2.3.3. Kitle iletişim araçlarının işlevleri ve spor

Genel olarak KİA'nın işlevlerine ve sporun bu işlevlere yasinmasına değinmekte fayda vardır. MacBride Raporu'na göre KİA işlevleri (1980, 15-16), daha önce de değinildiği üzere haber ve bilgi verme, toplumsallaştırma, güdüleme, tartışma ortamı hazırlama, eğitim, kültürün gelişmesine katkı, eğlendirme, bütünleştirme şeklindedir. Söz konusu işlevleri spor açısından değerlendirmekte fayda vardır.

Haber ve bilgi verme işlevi: Spor olayları ve yaşanan tartışmalara ilişkin gelişmeler benzeri durumlar KİA vasıtasıyla, ulusal ve uluslararası mecrada yayılarak kitlelere haber verilmektedir.

Toplumsallaştırma: KİA, kitlelerin sporseverlik duygusunu yaşayabilmesini sağlamak için bu değerler üzerine yoğunlaşmaktadır.

Güdüleme: Sporsever kitlenin amaçları doğrultusunda hareket etmesini ve sporseverlik duygularını dışavurmasını sağlamaktadır.

Tartışma ortamı hazırlama: Özellikle televizyon ve yeni medya bu ortamın hazırlanmasında önemli araçlardır. Spor konusunda görüş bildirme imkanı ve etkileşim imkanı sunması açısından KİA bir tartışma ortamı hazırlamaktadır.

Eğitim: Spor sever kitlenin bilgi düzeylerini ve becerilerinin artırmasına yardımcı olma işlevini içermektedir.

Kültürün gelişmesine katkı: Özellikle toplumun sahip olduğu spor kültürünün geliştirilmesinde, eski spor dallarının hatırlatılmasında bu bağlamda kültürel mirasın korunmasında kitle iletişim araçlarının önemi büyüktür.

Eğlendirme: Spor kavramı, tanımı itibarıyla, boş vakit etkinliğidir. Kitle iletişim araçları bireylere bu anlamda spor organizasyonları ile hoş vakit geçirme imkanları sunmaktadır.

Bütünleştirme: Kitle iletişim araçları, sporsever bireyler ve gruplar özellikle de taraftarlar arasındaki ilişkilerin gelişmesi için bir ortam hazırlamaktadır.

³⁶ Salih Kural'ın 29 Nisan 2012 tarihli "Sosyal Medyanın Spora Etkisi" başlıklı yazısı, Yayın yeri Sosyal Medya.co internet sitesi: <https://sosyalmedya.co/sosyal-medya-spor-infografik/> erişim tarihi: 1.12.2018

Kitle iletişim araçlarının bütün işlevleri içerisinde şüphesiz en önemli olanı haber ve bilgi verme işlevidir. Teknolojinin de geliştiği günümüzde bu işlevi yerine getiren pek çok KİA'nın mevcut olduğu söylenebilir. Gazete, radyo, televizyon ve bilgisayar bilinen mevcut ve yaygın kitle iletişim araçlarıdır. Teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin gazeteciliğin temelini oluşturan; söz konusu haber endüstrisinin içini dolduran; haber üretim sürecinde rol alan kişilerin ürettiği haber olgusudur. Kitle iletişim aracının türlerine göre haber verme işlevinin de değişiklik gösterdiği açıktır.

2.4. Bir Habercilik Alanı Olarak Spor Haberciliği

Spor haberciliği, konusu spor olan; spor ile ilgili gündemi gazetecilik prensiplerine bağlı kalarak kitlelere aktaran; ve bunu kitle iletişim araçlarının sunduğu imkanlar çerçevesinde gerçekleştiren bir habercilik alanıdır.

Spor haberciliği, geçmişten günümüze kadar geniş okuyucu ve izleyici kitleleri tarafından ilgiyle takip edilen önemli bir gazetecilik alanıdır. Sporla kamuoyunun genişlemesine bağlı olarak kitle iletişim araçlarının içerik olarak spora yönelmiş olduğu, spor haberciliği ve gazeteciliğinin yapısının ve işlevlerinin de buna göre şekillenmeye başladığı kabul edilmektedir.

Spor haberciliğinin, habercilik alanının önem kazanan bir alanı haline geldiği ancak, önemli ölçüde eleştirilere de maruz kaldığı düşünülmektedir. Spor haberciliğinin birincil amacının, çeşitli spor dallarının tanıtılıp yaygınlaştırılması olduğu düşünülmektedir.

Spor haberlerinin kitle iletişim araçlarının ortaya çıktığı zamanlardan beri yayınlanmakta olduğunu belirten Özer (2012, s. 21), ilk spor haberlerinin prensler arasında yapılan yarışmaların haberleri olduğunu ifade etmektedir.

Dünyada bilinen ilk spor haberi 5 Mayıs 1773'te Amerika Birleşik Devletleri'nde Boston Gazette'nin bir boks maçı için İngiltere'ye muhabir göndermesi ile ortaya çıkmıştır. Bunu 1833 yılında İngiltere'de profesyonel atletlerin pazar günleri yayımladığı Bell's Life ve 1838 yılında İngiltere'de yayımlanan "Sporting Life" takip etmiştir (Nichols vd. 2002'den akt. Özsoy, 2011, s. 209).

Spor haberciliğinde, diğer habercilik türleri ile kıyaslandığında ülkelerdeki habercilik anlayışlarına göre pek çok farklılık görülmektedir. Örneğin, ABD'de spor haberciliği ciddi ve bilgilendirici niteliklere sahip olarak görülmemektedir. ABD'de

eğitimsizlerin kültürü olarak spora yüklenen başat statü nedeni ile spor haberciliği, haber merkezlerinin spor bölümleri, diğer birimler tarafından Oyuncak Bölümü (toyland) olarak görülmektedir³⁷.

Spor haberciliğinin, İngiltere'deki geleneksel gazetecilik hiyerarşisinde özensiz gazetecilik ve yumuşak haberlerle eleştirildiğini ifade eden Boyle da, spor haberciliğinin genel gazeteciliğin oyuncak bölümü olarak değerlendirildiğini buna karşın Times ve Daily Telegraph gibi ciddi gazeteler için bile sporun en önemli üçüncü içerik alanı olduğunu belirtmektedir³⁸.

Görsel 2.1: Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Osmanlı Devleti'nde Spor Basını³⁹

Türkiye'de ilk spor haberlerinin gazetelerde yer alması Cumhuriyet öncesine dayanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde yayınlanan ilk spor yazısı 1891 yılında Servet-i Fünun Dergisi'nde yayımlanan Ali Ferruh Bey'in Paris'ten gönderdiği eskrimle ilgili bir makaledir.⁴⁰ Spor basını açısından bakıldığında ilk spor yazısını yayımlayan günlük gazete ise, Selanik'te çıkan Asır gazetesidir. Asır gazetesi, 1895 yılında bisiklet ve at yarışları, 1896 yılında Atina'da yapılan ilk modern olimpiyat oyunlarının hazırlık süreçleriyle ilgili haberler yayınlamıştır⁴¹.

³⁷D. Rowe, (2007), Sports Journalism Still the Toy Department of the News Media, Journalism, 385-405.

³⁸ R. Boyle, (2012), Reflections on Communication and Sport: On Journalism and Digital Culture, Communication & Sport, 88-99

³⁹ Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Osmanlı Devleti'nde Spor Basını İnternet Sitesi: <https://www.gzt.com/spor/tanzimattan-cumhuriyete-osmanli-devletinde-spor-basini-2798279> (erişim tarihi: 02.12.2018)

⁴⁰G. N. Büyükbaykal, (2003), Geçmişten Günümüze Türkiye'deki Yazılı Spor Basınında Futbolun Yeri ve Önemi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı, İstanbul, s. 39

⁴¹A. Atalay, (2004), Spor, Medya ve Serbest Zaman, İstanbul, Beta, s. 90

Osmanlı döneminde spor haberciliğinde görsel kitle iletişim araçlarının önemli olduğu görülmektedir. Öyle ki Osmanlı döneminde önemli spor fotoğraflarını spor adamı ve gazeteci Burhan Felek çekmiştir. Burhan Felek'in 28 Eylül 1910 tarihinde yayınlamaya başladığı "Futbol" adlı dergi, spor basın tarihinin ilk yayınları arasındadır. Derginin yayın hayatı 6 ay sürmüştür.⁴²

Toplumdaki sporseverlerin futbola ilgisinin gitgide artmasıyla pek çok gazete bünyesinde spor olaylarına yer vermeye başlamıştır. Türkiye tarihinde bir futbol haberi ilk kez 1911 yılında günlük bir gazete olan Tasvir-i Efkar'da yayınlanmıştır. Galatasaray kulübünün de üyesi olan Abidin Daver, Galatasaray- Macar maçını Tasvir-i Efkar'da haber olarak yayınlatarak spor basınına önemli bir açılım getirmiştir.⁴³

Osmanlı döneminde çok sayıda spor içerikli gazete ve dergi yayın hayatına başlamış ve sporseverlere sunulmuştur. Bunlardan biri de 1913 yılında Cem'i Bey tarafından çıkartılan İdman dergisidir. Bu dergi spor haberlerinin yer aldığı bir spor dergisiydi.⁴⁴ Büyükbaykal'ın ifadesiyle 1900'lü yılların başında Cumhuriyet öncesi Osmanlı Devleti'nde yayınlanan gazeteler spor haberlerinin yanı sıra halkın talebi üzerine daha çok futbol karşılaşmalarıyla ilgili çeşitli yazılara yer vermeye öncelik göstermiştir. Bu durum Türk Spor basını adına önemli bir gelişme olarak görülmektedir (2003, s.42).

1919 yılında spor Alemi dergisi yayın hayatına başlamıştır. Bu derginin bir özelliği dergiyi çıkartan Çelebizade Said Tefik Bey'in Türkiye tarihinde bilinen ilk spor yazarı olmasıdır.⁴⁵

Cumhuriyet sonrası dönemde ise, spora olan ilgi daha da artmıştır. 1924 yılında Cumhuriyet Gazetesi'nin ilk sayfasında 1924 Paris Olimpiyatları'na hazırlanan Türk Milli Futbol Takımına yer verilmiştir.⁴⁶ 1926 yılında 21 sayı yayınlanan Şa Şa Şa dergisi Galatasaray Kulübü'nü desteklemek üzere Galatasaray Lisesi sporcuları tarafından çıkartılmıştır.⁴⁷ 1937 yılında Fenerbahçe Kulübü Genel Sekreteri Hayri Celal Atamer

⁴² G. N. Büyükbaykal, 2003, **a.g.k.** s. 40

⁴³ S. Eroğlu, 1987, Türk Spor Basını, Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Yıllığı, Ankara, s. 71

⁴⁴ G. N. Büyükbaykal, 2003, **a.g.k.** s. 41

⁴⁵ G. N. Büyükbaykal, 2003, **a.g.k.** s. 43

⁴⁶ G. N. Büyükbaykal, 2003, **a.g.k.** s. 44

⁴⁷ G. N. Büyükbaykal, 2003, **a.g.k.** s. 45

tarafından Sarı-Lacivert adlı bir dergi yayımlamaya başlamışlardır. Bu dergi Türk Spor Basınının bilinen ilk taraflı spor dergisidir.⁴⁸

Cumhuriyet döneminde Türkiye’de spora ve futbola olan ilginin gün geçtikçe artması spor haberciliğinde de pek çok değişime ve dönüşüme yol açmıştır. O dönem çok sayıda spor dergileri yayımlanmaya başlamıştır. Spor yorumculuğu ve yazarlığı gelişmiş, spor haberciliği yeni bir boyut kazanmıştır. Özellikle günümüzde 3 büyükler olarak bilinen spor kulüplerinin (Fenerbahçe, Beşiktaş, Galatasaray) o dönem de çok fazla ilgi gördüğü ve spor gündemini neredeyse bu kulüplerin belirlediği söylenebilir.

Cumhuriyet döneminde gerçekleşen önemli spor olayları spor basınının gelişmesini de etkilemiştir. 1948 Londra Olimpiyatları Türk Spor Basını tarihinde önemli bir yere sahiptir. Türkiye’nin özellikle atletizm, güreş ve futbol alanlarındaki etkinlikleri Türk Spor Basınına da hareketlendirmiştir.⁴⁹

1950’li yıllarda Türkiye liglerinin kurulmasına spor basınında neredeyse futbol hakimiyeti artmıştır.⁵⁰ Türkiye’de futbolun diğer spor dallarına göre ilgi çekici hale gelmesinin 1950’li yıllara dayandığı görülmektedir.

1970’li yıllardan sonra günlük gazeteler, futbola diğer spor dallarına oranla daha geniş yer vermeye ve futbol takımları hakkında detaylı bilgileri okuyuculara aktarmaya başlamışlardır. 1980’li yıllarda gazetelerin spor sayfalarının renkli, fotoğraflı olarak yayınlanması geniş kitlelerin ilgisini toplamıştır.⁵¹

Futbolun ilgi çekiciliğinin zamanla artmasıyla spor haberlerinde futbola diğer spor dallarından daha fazla yer verilmiştir. 1990’lı yıllarda spor dallarından futbolun kitleselleşmesiyle birlikte spor haberciliğine olan ilgi artmıştır ve bu yıllardan itibaren spor artık geniş kitleler tarafından takip edilen önemli bir hale gelmiştir.⁵²

Günümüzde Türkiye’de özellikle spor kulüplerinin haberlerde ön plana çıktığı görülmektedir. Bu noktada Türkiye’de dört büyükler olarak adlandırılan Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor kulüplerinin çeşitli haberlerde ön plana çıkartıldığı kabul edilmektedir.

⁴⁸ G. N. Büyükbaykal, 2003, **a.g.k.** s. 47

⁴⁹ G. N. Büyükbaykal, 2003, **a.g.k.** s. 50

⁵⁰ G. N. Büyükbaykal, 2003, **a.g.k.** s. 51

⁵¹ G. N. Büyükbaykal, 2003, **a.g.k.** s. 52

⁵² G. N. Büyükbaykal, 2003, **a.g.k.** s. 54

Türkiye’de spor haberciliğinde spor okuyucularına ve izleyicilerine ilgilendikleri spor dalına ilişkin en güncel haberlerin aktarılmasına özen gösterilmektedir. Spor haberleri, radyolarda anında spor sonuçlarının yapıldıkları yerden bildirilmesi şeklinde, televizyonda ise spor olaylarının canlı görüntü aktarımının sağlanması şeklinde yaygınlaşmıştır.⁵³ Kazaz’a göre, bir spor karşılaşmasına ilişkin televizyonda yer alan haber, ayrıntılı olarak hazırlanmakta, karşılaşmanın öncesi ve sonrası tüm ayrıntılarıyla verilerek yaşanan gelişmeler izleyiciye yansıtılmak istenmektedir (2007, s. 115). Gelişen yeni iletişim teknolojilerinin sunduğu internet de bir habercilik alanı olarak spora yer vermektedir. İnternet teknolojisi sayesinde spor olayları, kısa sürede en hızlı şekilde pek çok sayıda kişiye ulaşabilmekte ve izlenebilmektedir.

Spor haberlerinde genel olarak spor olaylarına odaklanılmaktadır. Spor olayları öncesi hazırlıklar, görüşler, performanslar, spor olayları esnasında yaşananlar, spor olayları sonrası görüşler, sonuçlar ele alınmaktadır. Bu tür haber içerikleri genel olarak bütün spor dallarında yer almaktadır.

Spor haberleri, alanda görevli muhabirler tarafından bizzat izlenmektedir. Spor haberciliğinde haber seçimi genellikle, gündemdeki önemli turnuva, lig, kupa karşılaşmalarından oluşmaktadır. Spor haber birimlerinde haberler çoğunlukla takip edilmeye çalışılmakta, bu mümkün olmadığında ise, kompozisyon haber (düzenleme haber) yapılmaktadır.

Spor haberlerinin kaynakları spor kulüpleri, federasyonlar ve spor karşılaşmalarıdır. Bunun yanı sıra, dernekler, taraftar grupları, spor yazarları, spor oyuncular, teknik isimler, hakemler de spor haber kaynakları arasındadır. Spor muhabirlerinin haber kaynaklarıyla kurduğu ilişki istismara açık olmamalıdır. Bu kapsamda spor habercisi, spor haber konusuna hakim olmalı ve haberleştireceği spor dalını kural, teknik, takım, oyuncu, örgüt ve organizasyon olarak iyi takip etmelidir. Haber kaynaklarıyla iyi iletişim kurabilmelidir. Spor gündemini iyi takip edebilmelidir. Tarafsız bir duruşu olmalıdır. Spor haberciliğinde her an her şey değişebileceğinden gelişmelere açık olmalıdır. Spor habercisi, araştırmayı sevmeli ve hep yeni araştırmalar yapmalıdır. Spor habercisi, haberi oluştururken spor teknik terimleri yanında Türkçeyi de iyi kullanmalıdır.⁵⁴

⁵³ MEGEP, Spor Haberciliği, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2013, s. 3

⁵⁴ MEGEP, 2013, **a.g.k.** s. 6.

Spor servislerinin yapısı ile ilgili yapılan gözlemlerde şunlar ortaya çıkmıştır:

Gazetelerin spor servislerinde genellikle spor müdürü, spor koordinatörü, istihbarat şefi, spor editörleri, spor muhabirleri, spor yazarları görev almaktadır. Yaygın günlük yayın yapan gazetelerde, büyük spor kulüp haberlerini toplayan muhabir sayısının birden fazla olduğu tahmin edilmektedir. Yazılı basın kuruluşlarına spor haberleri günlük rutin gündem toplantılarında belirlenmektedir. Söz konusu toplantıya spor departmanındaki bütün çalışanlar dahil olmaktadır. Bu toplantıda kuruma ya da muhabire gelen istihbaratlar ve abone olunan ajanslardan gelen haberler hakkında değerlendirmeler yapılmakta ve hangi spor etkinliklerinin gün içerisinde izleneceğiyle ilgili karar alınmaktadır. Haberler toplandıktan sonra editör kontrolünden geçer ve hangi haberin hangi önemde olduğunu belirleyen editörler, haberin hangi nerede, ne kadar, nasıl yer alacağına da karar verir. Haber aldığı biçimde son söz editöre aittir. Bu bağlamda haberin değerini belirleyen de editördür denilebilir.⁵⁵

2.5. Spor Haberciliğinde Haber Değeri Ölçütleri

Spor haberciliğinde haber veya yorum olarak işlenecek olayların, kuşkusuz haber değeri taşıması gerekmektedir. Bu bağlamda herhangi bir spor dalının medyada yer alabilmesi için sahip olması gereken nitelikler şunlardır:

“Kamuoyunun (spor medyası okur ve izleyicilerinin) spor medyasında yayımlanması beklenen spor dalını bilmesi, tanıması ve o spor dalıyla etkin veya edilgen olarak ilgilenerek düzeyde bilgi sahibi olması gerekmektedir. Buz hokeyi ile ilgili herhangi bir haberi anlamasına yardımcı olacak düzeyde bilgisi olmayan bir okur, buz hokeyini konu alan bir haberi dinlemekte ve okumakta istekli olmayabilir.

Spor medyasında yer alması beklenen spor dalının sponsorlar, reklamcılar ve televizyon istasyonları için cazip olması, TV program ve dizilerine konu olabilmesi, o spor dalının kitle iletişim araçlarında konu olarak yer edinmesi olasılığını artırmaktadır.

En yaygın kitle iletişim aracı olan televizyon aracılığıyla bir spor dalı yaygınlaşabilmektedir. 1990’lı yılların sonlarına doğru TV istasyonlarında yayımlanmaya başlayan voleybol, tenis, basketbol, araba yarışları, spor medyasının bu alanlarla ilgili yapmış olduğu haber sayısını artırmıştır. Herhangi bir spor dalının uluslararası nitelikte bir başarı kazanması, haber olma olasılığını doğurmaktadır.”⁵⁶

⁵⁵MEGEP, 2013, a.g.k s. 7.

⁵⁶MEGEP, 2013, a.g.k. s. 5.

2.5.1. Preston ve Whitlam'ın spor haberciliğine uyguladığı haber değeri ölçütleri

Preston ve Whitlam çalışmalarında spor haberciliğine, Galtung ve Ruge'un 12 faktörünü (1965) uygulamışlardır ve şu şekilde açıklamışlardır (1998, s.194-204):

Sıklık: Bir olayın zamanlaması veya frekansı önemlidir. Tek bir günde ortaya çıkarsa, başlangıç, orta ve son olduğu için daha anlamlı bir hikaye anlatılabilir. Spor karşılaşmaları sonrası haberler bu amaca çok uygun hikâyeler üretmektedir, çünkü çoğu spor dalının karşılaşmaları sadece birkaç saat sürmektedir. Bununla birlikte, tenis turnuvaları, olimpiyatlar, kriket maçları ve golf turnuvaları genellikle iki veya üç gün sürer. Futbol sahasında dahi olsa, sıklık değerinin geçerliliği sınırlı görülmektedir. Spor haberlerinde spor etkinliklerinin yer alması için sürekliliği olup olmadığına bakılır. Bu değere göre bir spor etkinliğinin haber değeri taşıması için sık tekrarlanması gerekmektedir.

Eşik: Bir olayın eşiği veya boyutu, yayına ulaşma şansını da etkilemektedir. Çok küçük, daha az önemli hatta fark edilmeyecek spor olayları çok ilginç bir gelişme olmadıkça yayınlanmamaktadır. Böylece, bir turnuvanın galibini belirleyen bir spor müsabakası, önemi sınırlı olan bir müsabakadan daha fazla kapsam kazanacaktır. Bir karşılaşmanın sonucunun haberi, skor tabloları ya da bir sporcunun başka bir takıma transfer olması bu kritere uymaktadır. Bununla birlikte, pek çok popüler spor turnuvalarının sonucunun ve kazananının belirlenmesi için birkaç ay gerekmektedir. İngiliz futbol sezonu Ağustos ayında başlayıp Mayıs ayında sona eriyor. Bu, spor muhabirinin her haftanın olaylarını nihai sonuç açısından yorumlamasına olanak tanımaktadır. Spor muhabirlerinin kendi ürettikleri spor haberlerini diğer medya kaynaklarından ayırt etmek için gerçekleri/olayları kendi görüşleri ile süslemeleri gerekmektedir. Çünkü bu haber değeri, muhabirin istihdamına gerekçe sağlamaktadır.

Anlaşılabilirlik / Belirginlik: Bir spor olayının haber olması için açık ve anlaşılır aktarılması gerekir. Bir spor haberi spor etkinliklerinin yapısı itibarıyla ne kadar az karmaşık ifadeye yer vermeden bütün spor izleyicilerinin anlayabileceği şekilde ifadeler kullanılarak yayınlanırsa bu ölçüte sahiptir denilebilir.

Anlamlılık: Bu ölçüt kültürel yakınlık olarak görülmektedir. Bu ölçüt, izleyicilerin gerçekleşen bir spor olayında toplulukla özdeşleşmesi gerektiğini göstermektedir. Örneğin, Birleşik Krallık' ta yayınlanan bir spor haberi, Avrupa ülkelerinde gerçekleşen spor olayları ile daha anlamlı bir ilişkiye sahip olduğundan, Çin gibi daha uzak ülkelerden

daha fazla kapsama alanı bulmaktadır. Brezilya'da, ülkenin spor izleyicilerinin çok sıkı takip ettiği bir futbol ligi karşılaşmasının, Japonya'da gerçekleşen bir sumo güreşi maçından veya Türkiye'de gerçekleşen bir güreş turnuvasından daha fazla haber olma şansı vardır.

Uygunluk / Uyumluluk: İzleyiciler bir olayı ve sonuçlarını önceden bilmekte ya da tahmin etmektedirler. Spor karşılaşmaları bir takvime göre gerçekleşmektedir. Spor etkinliklerini takip eden spor haber üreticileri önemli olarak gördükleri spor etkinliklerine daha önem vermektedirler. Böylece spor haber izleyicilerine bekledikleri şekilde spor etkinliklerinin haberleri ulaşmaktadır. Örneğin bir futbol karşılaşmasının duyuru haberi ya da karşılaşma sonuçları bu ölçüte sahiptir.

Beklenmedik olma: Bir spor olayı büyük bir eşiği aştıysa o zaman beklenmedik olma özelliği de taşımaktadır. Bu eşik, beklenmeyen bir yenilgi, beklenmeyen bir zafer olabileceği gibi; karşılaşma esnasında gerçekleşen beklenmedik bir olay da olabilir ya da önemli bir sporcunun hayatını kaybetmesi de olabilir. İngiltere'nin 1996 Mayıs ayında Hong Kong'da oynadığı bir karşılaşmada aldığı 1-0'lık galibiyet zayıf bir galibiyet olarak adlandırıldı.

Süreklilik: Bazı spor olayları bir sonuca varmak için uzun zaman sürer ve spor haber üreticileri bu süreçteki her yeni aşamayı takip eder. Örneğin, futbolda aktarılan haberler, bir konuyla ilgili tarafların röportajları, açıklamaları şeklinde devam eder. Bu şekilde olayın etkisini sürdürmekte ve spor izleyicisine olayı aktarmak yanında değerlendirme imkânı da sunmaktadır.

Kompozisyon: Editörler, spor izleyicisinin hemen bütün kesimlerinin haberleri izlemesi için karışık bir bütün oluştururlar. Bütün spor bültenini futbol ile oluşturmak, sadece golf, kriket ya da tenis ile ilgilenen izleyicileri kaybetmelerine sebep vereceğinden beklenenden daha kısa, küçük bir haber olarak yer alsalar dahi, çeşitli spor dallarına da yer verilmelidir. Bu tür ölçüt spor haberi muhabirlerinin spor etkinliklerinin hemen hepsini takip etmesi hatta antrenmanların dahi haberleştirilmesi şeklinde ortaya çıkıyor.

Elit uluslara bağlılık: Bir olay ne kadar çok önde gelen bir ulusa yakın olursa o habere olan ilginin de o kadar güçlü olacağına işaret ediliyor. Tıpkı jeopolitik alanda öncü ülkeler olduğu gibi, her spor dalı kendi önde gelen ülkelere sahiptir. Örneğin, bir İtalyan futbol karşılaşması futbol taraftarlarına Uganda'daki bir maçtan daha çok ilgi gösterecektir. İngiliz yerli spor turnuvalarında, çok sayıda kulüp var. Genellikle en

başarılı olanlar, gurur verici bir mirasa sahip olanlar veya bunlar İngiltere çapında geniş destek alan takımlar. En başarılı ekiplerin hepsi potansiyel okuyucular olan en hayranları var. Bu ülkelerin spor ekipleri ile ilgili haberler, daha yüksek bir izleyici yüzdesine sahip olduğundan dolaşımı artırarak daha fazla basın kapsamına giriyor.

Elit kişilere bağlılık “Spor yıldızları”: Bu haber değerine göre spor karşılaşmasında yıldız olmayan diğer oyuncuların görüşlerine daha az yer verilir. Ya da spor ekipleri içindeki önemli kişilerin açıklamaları haber değeri taşır.

Kişilerle ilgililik: Basın genellikle güçlü bir kurumu temsil etmesi için bir kişiden yararlanmaktadır. Bu değer sporcular için geçerli olup olmadığı spor türüne ve hangi gazetenin söz konusu olduğuna bağlıdır. Çeşitli spor dalları için, her oyuncunun kendi başarısı veya popülaritesi kendi özelliklerine bağlı olmaktadır. Takım oyuncuları aslında kendi stilleri, becerileri ve mizacındaki bireylerdir ve başka bir takıma katılmak için bireysel olarak ilerleyebilirler. Buna rağmen, tabloid basın bir oyuncuyu bir takımın sözcüsü olarak tanımlamayı tercih eder.

Olumsuz bir şeye bağlantılılık: Olayın olumsuz olması bir haber haline gelmesi olasılığını yükseltir. Örneğin bir spor karşılaşmasında başarısızlık elde edilmesi, spor yorumcuları tarafından daha büyük başarısızlıkların öngörülmesini sağlar.

Görüldüğü üzere Preston ve Whitlam çalışmalarında, spor haberciliğinde haber değeri ölçütlerine bu şekilde yaklaşmaktadırlar. Haberlerin hangisinin yayınlanıp yayınlanmayacağı ve hangi sırada olacağına editörlerin karar verdiğini belirten Preston ve Whitlam, editörün bu kararı nasıl verdiğinin bir merak konusu olduğuna dikkat çekmektedir. Söz konusu kararın alınmasında editörün bağlı bulunduğu kurumun “kar etmesi”ni göz önünde bulundurduğunu vurgulayan Preston ve Whitlam, yayınlanan haberlerin okuyucunun/izleyicinin çıkarlarına da bağlı olduğunu ifade etmektedir. Bu durumun haber değeri kuramı ile açıklanabileceğini ifade eden Preston ve Whitlam, bu kurama göre bir hikâyenin yayınlanmasının söz konusu kurumun ve okuyucu/izleyicilerin çıkarları ile uyuşmasına bağlı olduğunu aktarmaktadır (1998, s.194-204).

2.5.2. Özer’in spor haberciliğine uyguladığı haber değeri ölçütleri

Haberlerin, belli ölçütlere dayandırılarak seçilen olayların özeti olduğunu belirten Özer ise, spor haberleri bağlamında özel olarak haber değeri ölçütlerinin geliştirilmediğini ifade etmektedir. Ancak, genel haberler açısından geliştirilen haber

değerlerini, spor haberleri açısından da değerlendirmenin mümkün olduğunu aktaran Özer, Johan Galtung ve Mari Ruge geliştirdiği 12 haber değerliliği ölçütünü spor haberlerine uygulamıştır:

“Sıklık: Sıklık, bir olayın kapladığı zaman aralığını ifade etmektedir. Bazı olayların ne içerdiği ve ne anlama geldiği kısa sürede ortaya çıkmakta ve anlaşılmaktadır. Bu nedenle, günlük gazetelerde ya da programlarda yer bulmaktadır. Örneğin, Beşiktaş’ın Manisaspor’u 4-1 yenmesi, ertesi gün haber olabilir. Buna karşılık, bazı konular çok daha uzun zaman aralığına sahiptir. Örneğin, bir futbolcunun uzayan transfer haberleri bu açıdan anlamlıdır. Ya da şike haberleri uzun zaman aralığını kapsayabilir.

Eşik: Eşik, hikâyenin genişliğini, boyutunu, yoğunluğunu ifade etmektedir. Ayrıca en’ler olarak da açıklanabilmektedir. Örneğin, en farklı galibiyet gibi. Beşiktaş, Adanademispor’u 10-0 yenerek Türkiye’de en farklı galibiyeti almıştı. Bir golcünün bir sezonda attığı en fazla gol de buna örnek olarak verilebilir. Örneğin, bir sporcunun bir sezon boyunca elde ettiği skor sayısı ve kırdığı rekor. Bu tür örnekler eşik kategorisine girmektedir ve haber değeri bulunmaktadır.

Anlaşırlık / Belirgin Olma: Buna göre, bir olayın anlamında muğlaklığa yer olmamalıdır. Olay açık bir yorumlamaya sahip olmalıdır. Bir hikâye ne kadar açık hale getirilirse o kadar ilgi görecektir. Gerçekler, şeffaftır. Bu ölçütü, habere konu olan olayın, çoklu değil bir anlama sahip olması gerekir şeklinde değerlendirmek doğru olabilir. Örneğin, bir takımın, sahada dizilişinin oynadığı oyuna etkisini anlatan bir haberde, görüşü alınan kişinin, karmaşık ifadelerden kaçınması ve ortalama okuyucunun anlayacağı açıklıkta konuyu özetlemesi gerekecektir.

Anlamlılık: Bir anlamlı olay, okuyucunun kültürel anlam çerçevesi içerisinde yorumlanmaya hazır hale getirilmelidir. Anlamlılık, iki ülke arasındaki yakınlığa göre düzenlenmektedir. Ancak, bu yakınlık, kimine göre, kültürel yakınlık, kimine göre de fiziksel uzaklıktır. Spor haberleri bağlamında değerlendirildiğinde ise, karşımıza farklı bir nokta çıkmaktadır. Örneğin, İspanya Türkiye’nin komşusu değildir. Ancak, İspanya’da Arda Turan ve Mehmet Topal futbol oynamaktadır. Dolayısıyla onlarla ilgili haberler bu ölçüte uymaktadır ve bu yönde haberler yapılabilir ve yapılmaktadır.

Uyumluluk: Bu ölçüt, kestirilebilirliği ifade etmektedir. Haber sunumunda okuyucunun beklentileriyle uyumlu olaylara yer verilmektedir. Medya bazı gelişmelerin olmasını ummaktadır ve bu gelişmeler de söz konusu olmakta ve yaşanmaktadır. Dolayısıyla, yaşandığı anda da haber olmaktadır. Anılan gelişmeler, aynı zamanda

alıcının da beklentileriyle uyum içerisinde. Örneğin, Fenerbahçe'nin yapacağı bir maç öncesi, yenileceği yönünde haber yapılmaz. Bu, Fenerbahçeli okuyucuların tepkisine neden olabilir. Genellikle, Fenerbahçeli yöneticilerin ağzından yeneceklerine ilişkin bilgilerden oluşan haberler yapılır. Nitekim, okuyucunun da bu yönde bir beklentisi olduğunu önermek doğru olabilir.

Beklenilmediklik: *Bu ölçüt, kestirilemezliği ve nadiren olanı ifade etmektedir. Bu türden olaylar, rutin gelişmelerden daha fazla haber değerine sahiptir. Beklenilmediklik, uyumlulukla çelişki içerisinde değildir. Anlamlılık ve uyumluluk içerisindeki beklenilmedik olayları ifade etmektedir. Bir görüşe göre, yeni olanla sıkı ilişki içerisinde. Bilim, haber alanında düşük önceliğe sahiptir ama bir buluş yapıldığında haberleştirilmek için geniş yere sahiptir. Buna göre, 100 metre yarışmasında rekor kıran bir sporcunun dopingli çıkması, bu ölçüte göre haber önceliğine sahiptir. Ya da Galatasaray'ın ligin sonuncusu takıma İstanbul'da kendi evinde yenilmesi de beklenilmeyen bir durumu yansıtabilir.*

Devamlılık: *Bu ölçüt ise, süren olayları ifade etmektedir. Bazı olaylar, bir süre sürmektedir ve bu süre içerisinde haberleştirilmektedir. Bu ölçüt, haber üretim sürecinde değerlendirilmektedir. Buna göre haber haberi doğurmaktadır. Örneğin, futbol takımlarının hazırlık kamplarıyla ilgili haberler, sürekli bir şekilde yayınlanmaktadır. Medya kuruluşları, takımların kamp yaptığı yerlere muhabir, foto muhabiri, kameraman göndermektedir.*

Karışım: (Kompozisyon): *Farklı tür olayların birbirine karışmasını ifade etmektedir. Hikâyenin dengeliğini sağlamaktadır. Beşiktaş ile Galatasaray arasında oynanan derbi maçı sırasında ve sonrasında yaşanan olaylar bir karışım örneğidir.*

Elit devletlere gönderme: *Olaylar, ne kadar elit uluslarla ilgiliyse o ölçüde haber olma olasılığı artmaktadır. Savaşlar, seçimler ya da doğal afetlerle ilgili haberler bu ölçüt açısından önemli örneklerdir. Spor gazeteciliği açısından bakıldığında da, elit ulusların haber değeri taşıdığını söylemek mümkündür. Dünya kupalarında, insanlara futbolda ileri düzeyde olan ülkelerin haberleri sunulmaktadır. Tanınmamış ülkelerin haberleri ancak sürpriz sonuçlar ortaya çıktığında yayınlanmaktadır.*

Elit kişilere gönderme: *Benzer şekilde, elit insanlarla ilgili olaylar daha çok haber olmaktadır. Bunun için iki gerekçe gösterilmektedir. İlkine göre bu türden insanların eylemleri sıradan insanların eylemlerinden daha sonuç vericidir. İkincisine göre, elit insanların sosyal etkinlikleri, temsili eylemler olarak hizmet etmektedir. Bu ölçüt, spor gazeteciliği açısından iki açıdan değerlendirilebilir. Örneğin, Roger*

Federer'in maçları haberlere konu olmaktadır. Ancak, ünlü olmayan bir tenisçinin maçları ilgi görmemektedir. Ayrıca, ünlü sporcuların spor dışındaki yaşamları da haberlere konu olabilmektedir.

Kişiselleştirme: *Belli insanların eylemleriyle ilgili olarak, olaylar ne kadar kişisel anlamda görülebilirse o kadar haber olma olasılığı artmaktadır. Olaylar, insanların bireysel eylemleri olarak görülmektedir. “Quaresma böyle istedi” gibi başlıkları bu açıdan örnek vermek mümkündür.*

Olumsuzluk: *Sonuçları açısından olaylar ne kadar olumsuz ise, o kadar haber unsuru olma olasılığı artmaktadır. Kötü haber iyi haberdur. Genellikle beklenilmediktir, hemen olandır. Kötü haber iyi haberdurden daha ilginçtir. Spor haberciliği açısından bakıldığında iyi haberin de ilgi gördüğünü belirtmek mümkündür. Örneğin, bir taraftarın, tuttuğu takımın galibiyet haberlerini yenilgi haberlerinden daha fazla okuyacağı önerilebilir. Ancak elbette, olumsuzluk spor gazeteciliği açısından da önem taşımaktadır. Örneğin, maçlar sırasında, öncesinde ya da sonrasında yaşanan şiddet olayları, haberlere konu olabilmektedir. Ya da bir futbolcunun sakatlanması birinci haber olarak verilebilmektedir.*

Belirtilen haber değeri ölçütlerine ek olarak bazı haber değeri ölçütleri daha sunulmuştur. Bunlara da yakından bakmak yararlı olacaktır.

Yenilik: *Buna göre en iyi haber, hemen olan bir gelişmeyi yansıtan haberdur. Zaman, haber hikâyeleri için en önemli boyuttur. Örneğin Firavun Ramses'in ölmesi yeni değildir. Ancak, bir aşk cinayetine kurban gittiğinin ortaya çıkarılması yenidir. Spor haberlerinde eskiye dönük haberler çok az verilmektedir. Bunlar da, ölüm, rekor vb. gelişmelere bağlı olarak verilmektedir. Ancak yeni gelişmelere ilişkin çok sayıda haber görmek mümkündür. Nitekim haber yeni olandır. Maç sonuçları, hazırlıklar sırasında yaşananlar, yapılacak organizasyonlar vs. hep yeni olana ilişkindir.*

İlişkili olma: *İlişkili olma, alıcının kendi yaşamı üzerindeki etkisi ya da onların deneyimleriyle olan yakınlığıdır. Örneğin, ekonomiyle ilgili bir açıklama, politik kararlar ya da bilimsel bir buluş günlük okuyucu açısından bir anlama sahip olabilir. Bu anlamda, okuyucuların, kendi tuttuğu takımların haberleriyle daha çok ilgileneyeği önerilebilir.*

Atıf: *Bu ölçüt elitlikle yakın ilişkilidir. Özellikle sosyal olarak otorite kabul edilen kişiler haberlere konu edilmektedir. Buna göre, üç büyükler olarak bilinen Beşiktaş,*

Fenerbahçe ve Galatasaray'ın başkan ve yöneticilerinin açıklamaları öncelikle haber olacaktır."⁵⁷

Görüldüğü üzere Özer, Galtung ve Ruge'un (1965) belirlediği haber değeri ölçütlerini spor haberleri açısından incelemiş ve genel olarak bu ölçütlerin spor haberleri için de geçerli olduğunu ifade etmiştir.

Televizyonda konu ve içerik olarak spor konusu ele alınırken üzerinde durulması gereken önemli noktanın, spor dallarının eşit oranda temsil edilip edilmediği konusu olduğu düşünülmektedir.

Kazaz'a göre, futbolun televizyon spor haberlerindeki hegemonyası, diğer dallar tarafından ancak spor için en büyük organizasyon olarak kabul edilen şampiyona veya başarı için en üst düzey olan şampiyonluk gibi durumlar söz konusu olduğunda kırılabilir. Bir başka deyişle diğer spor dalları çoğu zaman bu kavramlar sayesinde televizyon spor haberlerinde yer alabilmektedir (2007, s. 355).

Dünyada spor haberleri denince daha geniş bir çeşitlilik söz konusuyken Türkiye'de hemen bütün kitle iletişim araçlarının futbola odaklandığı gözlenmektedir. Bu durumun ülkedeki futbol gündeminin diğer spor dallarının gündemine göre daha önemli görülmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Spor haberlerinde haber değeri ölçütlerinin futbola odaklanma sebebinin futbolun gündemdeki önemini her zaman koruyan ve çok kişi tarafından merakla takip edilen bir spor dalı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öyle ki, spor haber bültenlerinde futbola dair haberler takımların ve futbolcunun spor içerisindeki faaliyetleri ile sınırlı kalmamakta spor dışındaki faaliyetlerini de içermektedir: Bir futbolcunun maç esnasında attığı gol sayısı spor faaliyetlerine ilişkin bir haberken, kazandığı para ile aldığı son model araç spor faaliyetlerine ilişkin bir haber niteliği taşımamaktadır. Söz konusu bu durum basketbol, voleybol, tenis başta olmak üzere diğer bütün spor dalları için futboldaki gibi değildir. Bu spor dallarına dair spor haberleri çoğu bültende karşılaşma öncesi, esnası ve sonrası şeklinde yer almaktadır. Spor dallarına göre spor haberlerinin içeriklerinde de çeşitlilik görülmektedir.

⁵⁷ Ö. Özer, 2012, Spor Gazeteciliği, Spor ve Medya ilişkisi Kitap Bölümü, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir, s. 23-25.

Spor haberciliğinde haber değerlerinin nasıl oluşturulduğunun belirlenmesi amacıyla hazırlanan bu tez çalışmasında tematik spor kanalları TRT Spor, NTV Spor ve A Spor kanallarının ana haber bültenleri ele alınmıştır. Söz konusu haber bültenleri 2017 yılında 24 ekim-1 Aralık tarihleri arasında yayınlanan haber bültenleridir. Bu bültenlerde özellikle spor haberlerinin sırasına, süresine, konusuna, hangi haber değeri ölçütlerini taşıdığına, haberde hangi spor dalının yer aldığına, haberde dört büyüklerin ön plana çıkartılıp çıkartılmadığına, haber kaynaklarına, görüntü türlerine odaklanılmıştır. Çalışmanın temel problemi ve varsayımları ışığında belirlenen bu özelliklerin, söz konusu spor haber bültenlerinde incelenmesi için içerik analizi yöntemi uygulanmış ve bulgular elde edilmiştir.

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın yöntemi açıklanmaktadır. Haber çözümlemelerinde yaygın olarak kullanılan üç yöntem bulunmaktadır. Çoğulcu yaklaşımın bir yöntem olarak benimsediği içerik analizi, eleştirel yaklaşımın benimsediği söylem analizi ve göstergebilimsel çözümleme, çalışmaların amacına göre yöntem olarak kullanılabilir (Şeker, 2003, s. 64).

İçerik analizi nicel araştırmalar için en uygun yöntemdir. Söylem analizi haber dilinin kullanımı, haberde ideolojinin, yanlılığın ortaya çıkarılması gibi amaçlar taşıyan araştırmalarda kullanılmaktadır. Göstergebilimsel analiz ise anlam üretiminde göstergelerin önemini belirlemek amacıyla uygulanmakta, düz anlamlar yerine yan anlamlar incelenmektedir (İrvan, 2000, s. 73-74).

Bu çalışmanın amacı televizyon spor haberlerinde haber değeri ölçütlerinin kullanımlarına yönelik bir durum tespiti yapmaktır. Bu bağlamda çalışmaya en uygun çözümleme yönteminin içerik analizi olduğu düşünülmektedir. Spor haberlerine yönelik çalışmalar söz konusu olduğunda, az sayıda örnek olayın seçilmesinin ve bu olayların söylem çözümlemesi ya da göstergebilimsel çözümleme yöntemiyle çözümlenmesinin araştırmayı daha zengin bulgulara götürebileceği düşünülmektedir. Ancak söz konusu çalışma, üç ayrı kanaldan kaydedilen çok sayıda spor haberini ele aldığı ve söz konusu spor haberlerinin içeriğindeki pek çok değişkende haber değeri ölçütlerinin kullanımının belirlenmesini amaçladığı için, çalışma için en uygun araştırma yöntemi içerik çözümlemesi olarak belirlenmiştir.

3.1.Araştırma Modeli

Haber değeri ölçütleri bağlamında spor haber bültenlerinin kapsamını ve biçimini ortaya çıkarmayı hedefleyen bu çalışmada kuramsal çerçevenin oluşturulmasında genel tarama yöntemlerinden olan literatür taraması yöntemi, uygulama kısmında ise verilerin toplanması ve değerlendirilmesi aşamasında nicel araştırma yöntemlerinden içerik çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır.

Bu çalışmada, bilimsel yöntemin özelliklerinden yararlanılarak haber, haber değeri, televizyon haberciliği, televizyon haberciliği kuramları ve spor haberciliği gibi kuramsal bilgilerin verildiği bölümlere ilişkin olarak alanyazın taraması yapılmıştır.

Çalışmada ilk olarak; belirlenmiş araştırma tekniği kuralları çerçevesinde, araştırmanın evreni içerisinden bir örneklem belirlenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın evrenini spor haber bültenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemine ise belirlenmiş üç spor kanalının ana haber bültenleri oluşturmaktadır.

Çalışmada ikinci olarak; belirlenmiş araştırma tekniği kuralları çerçevesinde söz konusu haber bültenlerinden verileri toplamak amacıyla bir kodlama formu ve kodlama yönergesi oluşturulmuş, kodlayıcılar belirlenmiş ve veriler kodlama formuna işaretlenmiştir. Toplanan veriler, sosyal bilimler için bir istatistik programı olan SPSS bilgisayar programına işlenmiş ve sayısal veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında ortaya çıkan bulgular yorumlanarak bir sonuca ulaşılmıştır.

3.2.Araştırmanın Hipotezi

Araştırma soruları ve hipotezleri, araştırmanın tasarım aşamasında verilerin nasıl toplanacağı, araştırmanın nasıl yapılacağına ilişkin sürecin kapısını aralamaktadır.⁵⁸ Hipotez, bir kuramsal nedensellik ve sorun belirleme sonucu elde edilmiş, deneysel bakımdan test edilebilir bir ifadedir.⁵⁹ Belirtilen hipotezler araştırmada test edilmektedir.

Spor haber bültenlerinde haber değeri ölçütlerinin belirlenmesine ilişkin çalışmanın hipotezleri şu şekildedir:

- Spor kanallarının ana haber bültenlerinde, haber sıralamaları haber değeri ölçütlerine göre belirlenmektedir. Spor kanallarının ana haber bültenlerinde haber değerleri gündemde yer alan konulara göre günden güne farklılık göstermektedir.
- Televizyon spor kanallarının ana haber bültenlerinde konu ve içerik olarak spor dallarının eşit oranda temsil edilip edilmediği test edilebilirdir. Televizyon spor kanallarının ana haber bültenlerinde, hedef kitle açısından popüler olarak kabul edilen spor dalları ve özellikle futbol daha fazla yer almaktadır ve bu spor dalları ilk sırada yer alır. Spor kanallarının ana haber bültenlerinde en çok yer alan spor kulüpleri ve spor dalları haber değerliliği açısından çok sayıda kitlenin ilgisini çekmek amacıyla seçilmektedir.

⁵⁸ İ. Erdoğan, 2012, Pozitivist Metodoloji ve Ötesi: Araştırma Tasarımları Niteliksel ve İstatistiksel Yöntemler, Erk Yayınları, Ankara, s.104

⁵⁹ McGaw ve Watson'dan akt. Erdoğan, 2012, **a.g.k.** s.109

- Türkiye’de televizyon spor kanallarının haber bültenlerinde en çok işlenen ve üzerine en çok düşünülen/yorum yapılan, fikir belirtilen spor dalı futboldur.
- Spor kanallarının ana haber bültenlerinde yer alan spor haberlerinde haber değeri ölçütlerinin birçoğu göz ardı edilmektedir. Spor kanallarının ana haber bültenlerinde haber seçiminde futbola yönelik haber değerleri daha fazla ön plana çıkartılmaktadır ve futbola yönelik haberlerde diğer spor dallarına göre daha çok haber değeri ölçütü barınmaktadır.
- Spor kanallarının ana haber bültenlerinde futbol, diğer spor dallarına göre daha çok süre kaplamaktadır. Spor haber bültenlerinde futbol ile ilgili yer alan haberlerin içeriği çeşitlilik gösterirken, diğer spor dalları ile ilgili haberler karşılaşma duyuruları ve sonuçları ile sınırlı kalmaktadır.
- Spor kanallarının ana haber bültenlerinde haberlerde dört büyük futbol kulübüne daha fazla yer verilmektedir.
- Spor haber bültenlerinde spor haber üreticileri birincil haber kaynaklarına bağımlıdır. Söz konusu birincil kaynakların açıklamaları, gündemde çok önemli yer tutan konulara değinildiği için haber değeri taşımaktadır. Ancak iddialar ve duyurular spor haber bültenlerinde yer alan haberlerde sıkça kullanılmaktadır.

3.3.Evren ve Örneklem

Haber değeri ölçütlerinin spor haberleri kapsamında incelenmesini amaçlayan bu araştırmanın evrenini spor haber bültenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise belirlenmiş üç spor kanalının ana haber bültenleri NTV Spor’un Spor Merkezi, TRT Spor’un Spor Akşamı ve A Spor’un Ana Haber isimli ana haber bültenleri oluşturmaktadır. Örneklem oluşturulmasında ilk olarak araştırma yapılacak televizyon kanalları, ikinci olarak araştırma yapılacak zaman aralığı ve son olarak araştırma yapılacak haber bültenleri belirlenmiştir.

a) Araştırma yapılacak televizyon kanallarının belirlenmesi: Bir bilimsel araştırmada örneklemde aranan en önemli özelliğin evreni temsil etme gücü olduğu ve örneklem büyüklüğü arttıkça yansız hataların azaldığı kabul edilmektedir. Bu bağlamda öncelikle Türkiye’de spor yayını yapan, spor haberi yayınlayan ve en çok izlenen üç spor kanalı araştırılmıştır. Bu üç spor kanalının belirlenmesinde RTÜK’ün 2012 yılı Televizyon

İzleme Eğilimleri Araştırması⁶⁰, RTÜK'ün 2018 yılı Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması⁶¹ ve yine RTÜK'ün 2008 yılı Televizyonlardaki Spor Programlarını İzleme Eğilimleri Araştırması⁶² yol gösterici olmuştur. RTÜK'ün 2018 yılı Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması'na göre Türkiye'de televizyon izleyicilerinin en çok tercih ettiği program türleri sıralamasında aylık ortalama 13 gün izleme ile spor programları üçüncü sıradadır. RTÜK'ün 2012 yılı Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması'na göre en çok izlenen televizyon kanalları arasında NTV Spor 11. Sırada TRT Spor ise 18. sıradadır. RTÜK'ün 2008 yılı Televizyonlardaki Spor Programlarını İzleme Eğilimleri Araştırması'na göre ise en çok beğenilen ilk üç spor programı TRT 1'de yayınlanan Stadyum Programı ve NTV'de yayınlanan 90 Dakika Programıdır. TRT 1'de yayınlanan Stadyum programı 2010 yılında TRT Spor kanalının yayın hayatına başlamasıyla burada yayınlanmaya devam etmiştir. Aynı şekilde NTV'de yayınlanan 90 Dakika programı da 2008 yılında NTV Spor kanalının yayın hayatına başlamasıyla burada yayınlanmaya devam etmiştir. NTV Spor ve TRT Spor'un en çok izlenen spor kanalları olduğu yapılan araştırmalarla da ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamına alınan A Spor ise TRT Spor ve NTV Spor gibi tematik bir spor kanalı olmasından dolayı seçilmiştir. Araştırma ile söz konusu üç spor kanalının haber değeri içeriklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

b) Araştırma yapılacak zaman aralığının belirlenmesi: Araştırmada örneklemin zaman aralığı, Ekim ayının son haftası, Kasım ayının tamamı ve Aralık ayının ilk haftasıdır. Bu zaman aralığı spor etkinliklerinin bu dönem içerisinde yoğun olduğu düşüncesiyle belirlenmiştir. Örneklem yöntemi amaçlı örneklem değildir. Amaçlı örneklem araştırmacının kendi hedefi doğrultusunda evrenden seçim yaparak örnekleme belirlemesidir. Örneklem belirlenirken araştırma sorununa en uygun olan öğelerin seçimine özen gösterilmektedir (Şimşek, 2014, s.121)

c) Araştırma yapılacak haber bültenlerinin belirlenmesi: Ana haber bültenlerinde gündemin önemli haberlerinin yer aldığı düşünülmektedir. Bundan hareketle Türkiye'de spor yayını yapan, spor haberi yayınlayan ve en çok izlenen üç spor kanalının ana haber bültenleri incelemeye alınmıştır. Söz konusu spor kanallarının ana haber bültenlerinde

⁶⁰ Radyo, Televizyon Üst Kurulu, 2013 Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.

⁶¹ Radyo, Televizyon Üst Kurulu, 2018, Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması-2018, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.

⁶² Radyo, Televizyon Üst Kurulu, 2008, Televizyonlardaki Spor Programlarını İzleme Eğilimleri Araştırması, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.

spora dair haberlerin çeşitli olacağı ve farklı spor dallarına yer verileceği düşüncesi etkili olmuştur. Bu bağlamda çalışma spor kanallarının ana haber bültenleri ile sınırlandırılmıştır.

Yapılan ön incelemelerde spor kanallarının ana haber bültenlerinin sürelerinin gün içerisinde yayınlanan diğer haber bültenlerinden daha uzun olduğu ve bu bağlamda çalışmada daha çok haberin incelenmesi için ana haber bültenlerinin verimli olacağı düşünülmüştür.

3.4. Araştırmanın Metodu

Spor haber bültenlerinin haber değeri ölçütlerine göre incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Parsa, Televizyon, film, fotoğraf, reklâm gibi görsel kitle iletişim araçlarındaki mesajların söylevlerinin çözümlemesinin tümdengelimsel bir okumayı gündeme getirdiğini belirtmektedir. Parsa, söz konusu mesajların görünen, kolayca yakalanan, sergilenen ve ilk bakışta kavranan içeriği yerine; gizli, üstü kapalı, görünmeyen içeriğinin ortaya çıkarılması için içerik çözümlemesine gereksinim olduğunu ifade etmektedir (1993, s. 127).

Yazılı, görsel, işitsel her türlü kayıtlı metinlere uygulanabilen içerik analizi, geniş ölçekli çalışmalar içinde, materyal sağlamadaki kolaylığı, kavram ve temaların kolayla incelenmesi, geniş verileri kolay işlenebilen sayısal verilere dökebilmesi gibi açılardan oldukça avantajlı bir metottur.⁶³

İçerik analizi/çözümlemesi toplumsal ya da toplum bilimsel araştırmalarda kullanılan bir gözlem metodudur. Ampirik olarak yapılan yaygın gözlem teknikleri içerisinde özellikle son 40-50 yıldan beri oldukça yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Bu yöntem günümüzde daha çok kitle iletişim araçlarının içerikleri, iletileri ile ilgili araştırmalarda kullanılmaktadır.⁶⁴

Aziz, içerik çözümleme tekniklerinin ilk uygulamalarının 16. Yüzyıla dayandığını belirtmektedir. O dönem ilk içerik analizi örneklerinin gazetelerde dinsel metinlere uygulandığı bilinmektedir. Ancak içerik analizi çalışmalarındaki asıl gelişmenin 20.

⁶³ Berger'den akt. B. Yıldırım, 2015, İletişim Araştırmalarında Yöntemler, Literatürk Yayınları, Konya, s.119

⁶⁴ A. Aziz, 2014 Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, s.129

Yüzyıl başlarında olduğu görülmektedir. ABD'deki gazetecilik öğrencilerinin gazeteleri incelemelerinde iç politika, suç işleme, spor vb. konu başlıkları saptanmıştır (Aziz, 2014, s. 129).

İçerik analizi ile ilgili olarak yapılan tanımların en bilineni ve en kavramsal olanı, bu yöntemin bilimsel olarak kullanılmaya başlanmasında yoğun katkıları olan Bernard Berelson tarafından yapılmıştır. Berelson İçerik analizini, İletişimin açıklanan içeriğinin yansız, sistematik sayısal tanımlarını yapan bir araştırma tekniği olarak açıklamaktadır (akt. Aziz, 2014, s.131).

Holsti ve Stone ise içerik çözümlemesini bir metinde özelleştirilmiş karakteristiklerin nesnel ve dizgeli olarak kimlikleştirilmesinden çıkarımlarda bulunma olarak tanımlamaktadır (Aziz, 2014, s. 131).

Klaus Krippendorff ise içerik analizini, bir mesajın içerisindeki verilerden yinelenebilir ve değerli çıkarımlar yapan bir araştırma tekniği olarak tanımlamaktadır (akt. Aziz, 2014, s. 131).

Berelson'un ifadesiyle içerik analizi yöntemi iletişimin açık içeriği ile ilgilenmektedir. İçerik analizinde nesnellik, araştırmayı kim ne zaman yaparsa yapsın aynı sonuca ulaşılması ve çalışmanın güvenilirliği ile ilgili bir unsurdur. Bir başka unsur ise sistematikliktir. Çözümleme ölçeğinin ve ölçme biriminin belirlenmesi, sınıflandırma sisteminin oluşturulması, araştırma güvenilirliğinin ve geçerliliğinin kontrolü gibi konuların araştırma konusu ve sorunuyla ilişkili bir biçimde saptanması sistematikliği beraberinde getirmektedir. Bir diğer unsur ise analizin nicel, sayısal olması gerekliliğidir. Bir içerik analizi uygulamasının bu unsurları taşıması beklenmektedir.⁶⁵

İçerik analizi bir süreci içerir ve uygulanma aşamaları şu şekildedir ⁶⁶ :

1. Araştırmanın probleminin belirlenmesi,
2. Araştırma soruları veya hipotezlerin belirlenmesi,
3. Çözümleme birimlerinin saptanması,
4. Örneklemin belirlenmesi,
5. Kategorilerin oluşturulması,

⁶⁵ B. Berelson 1952'den akt. G. Orhan. 2001, İçerik Çözümlemesi, Selçuk Üniversitesi Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları, s. 7 - 8.

⁶⁶ Yıldırım, 2015, a. g. k. s.126

6. Kodlama,
7. Bulguların yorumlanması.

İçerik analizi uygulamasının ilk basamağını araştırma probleminin belirlenmesi oluşturmaktadır. Bir medya içeriğini analiz ederek neyin söylenmek istendiği ya da iletişimin hangi boyutlarının, medya rollerinin, sosyal olayların, metinsel karakteristiklerin üzerine araştırma ile ışık tutulmak istendiği araştırma problemini oluşturmaktadır.⁶⁷

Araştırma soruları ve hipotezlerin formüle edilmesinin bilimsel çalışmalar için hayati öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın yöntemi, veri toplama tekniği ve örnekleme, bu soru ve hipotezler bağlamında inşa edilmektedir. İçerik analizinde hangi ölçütlerin yer alacağı ve nasıl kullanılacağı araştırmanın soru ve hipotezlerine bağlı olarak değişmektedir. Araştırma soruları ve hipotezler, araştırmanın problemi bağlamında, çalışma açısından araştırılabilirler (Yıldırım, 2015, s.127).

İçerik analizinde çözümleme birimi, analizin nerede yapılacağını ifade etmektedir. Bu çözümleme birimi içerik analizinde birimleştirme, analiz birimi veya ölçüm birimi olarak da ifade edilmektedir. İçerik çözümlemesinde/analizinde çözümleme birimleri birbirinden farklı ama birbirlerini tamamlayan farklı konuları kapsamaktadır (Krippendorff'tan akt. Yıldırım, 2015, s. 129).

Birimleştirmede, birbirinden farklı işlevleri bulunan, örnekleme/seçme birimleri, Kayıtlama/kodlama birimleri ve bağlam birimleri olmak üzere üç türden bahsedilmektedir⁶⁸.

-Örnekleme Birimleri: Çözümlemede seçmeyi kapsayan birimlerdir. Örneklem birimlerinin her biri veri oluşturacak özelliktedir. Örneğin bir televizyon programında verilen mesajların tümü içerik çözümlemesini yapan araştırmacı tarafından parçalanarak değişik konularda birimleştirilmektedir. Mesajlar hangi açıdan incelenecekse o şekilde birimleştirilmektedir (Aziz, 2014, s. 136).

-Kayıtlama/Kodlama birimleri: Holsti, kayıtlama birimlerini verilen bir kategoride tanımlanan içeriğin özel parçalarının yerleştirilmesi şeklinde tanımlamaktadır (Holsti'den akt. Krippendorff'tan akt. Yıldırım, 2015, s. 130). Kayıtlama birimlerinde birimlerin ayrı

⁶⁷ E. Yüksel, 2001, Medyanın Gündem Belirleme Gücü, Konya, Çizgi Kitabevi, s. 60-64.

⁶⁸ Holsti'den akt. Yıldırım, 2015, **a.g.k.** s. 129

ayrı tanımlanmaları ve kategorize edilmeleri söz konusudur (Krippendorff'tan akt. Yıldırım, 2015, s. 130). Çözümleme için bir televizyon haber bülteni ele alındığında araştırmacı örnekleme içeren haber bültenini tanımlamak için bir dizi kategori belirleyebilir. Çalışmada söz konusu kategoriler bülten süresi ve toplam haber sayısı olarak belirlenmiştir.

-Bağlam Birimleri: Kayıtlama birimlerinin yetersiz olduğu durumlarda oluşturulan birimlerdir. Bağlam biriminde ele alınan cümlelerin anlamı metnin bir kısmı ya da tamamından oluşturulmaktadır. Bir kelimenin anlamı genel olarak içindeki sözdizimsel rolüne bağlıdır (Krippendorff'dan akt. Yıldırım, 2015, s. 130).

Her bilimsel çalışmada olduğu gibi, içerik analizinde de evren ve örneklem ilişkisi, çalışmanın araştırma soruları ve hipotezlerine bağlı olarak, araştırmacının zamanı ve kaynaklarının rasyonel olarak değerlendirilmesiyle belirlenmektedir.⁶⁹

İçerik analizinde, içeriğin incelenebilmesi için çözümleme birimlerinin saptanmasından sonra içeriği bir takım kategorilere bölmek, belirli kodlama ya da kayıt birimleri saptamak gerekmektedir.⁷⁰

Çözümleme birimlerinin saptanıp, kategorilerin oluşturulmasından sonra kodlama işlemine geçilmektedir. Kodlama, analiz birimlerinin çözümleme kategorisi içerisine yerleştirilmesi işlemidir.⁷¹

İçerik çözümlemesinde, çalışmanın amaç ve soruları bağlamında oluşturulan kodlama klavuzu yardımıyla toplanan veriler, çeşitli bilgisayar programları kullanılarak analiz edilebilmektedir. Veriler bu programlara girildikten sonra çalışmanın amacına bağlı olarak frekans (sayı) tabloları ya da çapraz tablolar oluşturularak yorumlanmaktadır.⁷²

⁶⁹ Yıldırım, 2015, a.g.k. s. 133

⁷⁰ Yıldırım, 2015, a.g.k. s.138

⁷¹ Yıldırım, 2015, a.g.k. s. 144

⁷² Yıldırım, 2015, a.g.k. s.147

3.5. Çözümleme Kategorilerinin Belirlenmesi ve Kodlama Formunun Oluşturulması

Aziz'e göre İçerik çözümleme yönteminde çözümleme, kodlama kılavuzuna göre "kodlama formu" ile yapılmaktadır. Aziz, kodlama formunun kılavuza bağlı olarak basitleştirilerek, kısaltarak hazırlanmaktadır (2014, 142).

Yıldırım, İçerik çözümlemesinde, içeriğin incelenebilmesi için çözümleme birimlerinin saptanmasından sonra içeriğin bir takım kategorilere bölünmesi ve belirli kodlama ya da kayıt birimleri saptanması gerektiğini belirtmektedir. Yıldırıma göre, çözümleme kategorileri mesajda ilgilenilen, ortaya koymaya çalışılan unsurlarla ilgilidir (2015, 138).

Kategorileştirme işlemi çalışmaya bir yön vererek belirlenenler değişkenler arasında karşılaştırma yapma imkanı vermektedir. Çözümleme kategorilerinin belirlenmesi iki biçimde yapılır. Birincisi konuyla ilgili daha önceden yapılmış ve standartlaştırılmış kategorilerin kullanılması, ikincisi ise çalışmanın kuramsal yaklaşımına, araştırma soru ve hipotezine göre yeni kategoriler oluşturmaktır.⁷³

Holsti, kategorileştirme işleminde, kategorilerin kesişmemesine, oluşturulan kategorilerin incelenen tüm materyali kapsamasına, kategorilerin birbirinden bağımsız olmasına, tüm kategorilerin tek bir sınıflandırma prensibine dayanarak kurulmasına ve kategorilerin araştırmacının amacını yansıtmasına dikkat edilmesi gerektiğini belirtmektedir (akt. Yıldırım, 2015, s.139).

İçerik çözümlemesinde birimlerin çalışmanın amacına göre 5 grupta belirlendiğini ifade eden Krippendorff'a göre bu unsurlar fiziksel, sözdizimsel, ulamsal/gönderimsel, önermesel ve tematik ayrımlardır (2013'den akt. Yıldırım, 2015, s. 140-142).

Fiziksel ayrımlar: Çalışmada yer alan spor haberlerinin hangi televizyon kanalında ne kadar sürede verildiğiyle ilgilidir. Burada mesajın içeriği açısından bir çözümleme söz konusu değildir. Burada haber bülteni içerisinde haberin ne kadar sürede yer aldığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca fiziksel ayrımlarda haberin hangi sırada verildiğine de bakılmaktadır. Burada haberin hangi sırada verildiği önemlilik derecesini de göstermektedir.

⁷³ Yıldırım, 2015, a.g.k. s. 138

Konusal ayrımlar: Burada içerikler belirli temalar dahilinde tanımlanmaktadır. Konusal ayrımlar herhangi bir okuyucu tarafından konuların kolayca anlaşılabilmesi için önemlidir. Kulüp başkanının basın açıklamasına ilişkin konusal ayırım yapılacaksa, bunun sporcularla mı ilgili olduğu, kulübün ekonomik durumu hakkında mı olduğu vb ayırt edilmiştir.

Çözümleme birimlerinin saptanmasının ve kategorilerin oluşturulmasından sonra kodlama işlemine geçilmiştir. Kodlama ile analiz birimleri çözümleme kategorileri içerisine yerleştirilmiştir.

Araştırmanın problemine ve amacına göre belirlenen hipotezlerin test edilmesi amacıyla, örneklemdaki ana haber bültenlerinde yer alan haberlerin içeriğini ortaya çıkarmak ve bu bilgileri sayısal hale dönüştürmek amacıyla bir kodlama formu oluşturulmuştur.

Bu araştırma kapsamında incelenen spor kanallarının ana haber bültenlerinde yer alan haberlerle ilgili kodlama formuna işaretlenen her birim birer veri oluşturmaktadır.

Kodlama formu Microsoft Excel programına birimler kodlayıcı tarafından açık bir şekilde anlaşılacak biçimde yer alacak şekilde oluşturulmuştur. Kodlama formu hazırlanırken bazı kategorilerde kısaltmalar yapılmıştır. Bu kısaltmalar kodlama kılavuzunda açık biçimde yer almaktadır.

Kodlama formu oluşturulurken, içerik çözümlemesi ile ilgili daha önce gerçekleştirilen akademik çalışmalardan ve bilimsel araştırma yöntemleri kaynaklarından yararlanılmıştır. Bu bağlamda Türkiye’de bilimsel araştırma yöntemleri ile ilgili öncül araştırmalardan olan, Aysel Aziz’in Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri (2014) kitabından yararlanılmıştır.

Çalışma kapsamında kodlama formunda toplam 28 adet kategori bulunmaktadır. Oluşturulan kodlama formunda aşağıdaki kategorilere yer verilmiştir:

1. Bülten Tarihi
2. Bültendeki Toplam Haber Sayısı
3. Bülten Süresi
4. Bültenin İsmi
5. Bültende Haber Özeti Olup Olmadığı
6. Haberin Bültendeki Sırası
7. Haberin Süresi

8. Haberde Yer Alan Spor Dalı
9. Haber Değeri Ölçütleri (Var / Yok)
10. Haber Tipi
11. Haber Kaynakları
12. Haberde Yer Alan Haber Ajansları
13. Haber Konumu
14. KJ Kullanım Sayısı
15. KJ'nin Tonu
16. Farklı Görüntü Sayısı
17. Görüntü Türü
18. Haber Türü
19. Haberin Genel Konusu
20. Haberde Röportaj Varsa Kiminle Gerçekleştirildiği
21. Haberde Yer Alan Futbol Takımı
22. Haberde Yer Alan Basketbol Takımı
23. Haberde Yer Alan Voleybol Takımı
24. Haberde Dört Büyük Kulübün Ön Plana Çıkartılıp Çıkartılmadığı
25. Haberde Dört Büyük Kulüp Dışındaki Futbol Takımlarının Yer Alması
26. Haberde Yer Alan Ulusal Diğer Takım, Ekip Ya Da Sporcular
27. Haberde Yer Alan Yurtdışından Takım, Ekip Veya Sporcular
28. Spor Haber Niteliği Taşımayan Unsurlar

3.6. Verilerin Toplanması ve Kodlanması

Araştırmada kodlayıcı kullanılacağı için bir kodlama yönergesi hazırlanmıştır. Kodlama yönergesi hazırlandıktan sonra verilerin toplanması sürecine geçilmiştir. Bu süreç içerik analizi tekniği ilkeleri çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

İçerik Analizi yöntemi ile birlikte çalışmanın temel amaçları doğrultusunda kodlama formu oluşturulmuştur. 29 günlük spor haberleri kayıt programı ile elektronik ortama kaydedilip araştırmacı tarafından rahatça kodlama yapılabilmesi sağlanmıştır.

İçerik analizi çalışmalarında sonuçların nitelik açısından güvenilir olması için aynı şartlar dahilinde aynı ya da benzer bulgular elde edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Güvenirlilik ölçümü için pek çok farklı yöntem vardır ancak

araştırmanın farklı kodlayıcılar tarafından kodlanması ile bulunan güvenilirlik katsayısı en iyi sonuç veren yöntemlerden biridir.

Güvenilirlik testinden elde edilen sonuçların araştırma için yeterliliği konusunda pek çok farklı görüş yer almaktadır. Tavşancıl ve Aslan kodlayıcılar arasındaki güvenilirliği test ettikten sonra elde edilen sınırın %70 üzerinde bir sonuç olması dahilinde yeterli olabileceğini ileri sürerken Neuendorf ise güvenilirlik kat sayısının .90 ve daha yüksek olması durumunda güvenilir olacağını, .80 ve daha yüksek olması durumunda ise kabul edilebilir olacağını bildirmektedir (akt. Halıcı, 2007, s. 160).

Araştırmada kodlamaların tamamı bir kodlayıcı tarafından gerçekleştirilmiştir. Ancak yine de araştırmanın güvenilirliğini test etmek amacıyla kodlama sürecinde ilk haftanın bir başka kodlayıcı tarafından da kodlanması sağlanmıştır. Her iki kodlayıcının da kodlamalarının güvenilirliğinin belirlenmesi için kodlamalar sosyal bilimler için bir bilgisayar programı olan Statistical Programing for Social Sciences (SPSS) bilgisayar programına aktarıldıktan sonra belirli kategorilerin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Bu bağlamda her iki kodlayıcının da sadece haber değeri ölçütleri için verdikleri yanıtlar, Korelasyon analizine göre Cronbach's Alpha değeri ,867 olduğundan ve elde edilen bu değer 1'e yakın, 0,7'nin üzerinde olduğundan Haber Değeri Ölçütleri bağlamında gerçekleştirilen araştırmada kodlama formunun güvenilir olduğu saptanmıştır.

3.7.Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırma kapsamında içerik analizi yöntem ve teknikleri aracılığıyla Microsoft Excel programına kodlanan formda toplanan veriler SPSS bilgisayar programına aktarılmıştır. SPSS programında gerekli işlemler değişken türlerine göre gerçekleştirilmiştir. Kategoriler, kodlama formunda ve kodlama kılavuzunda olduğu gibi açıklayıcı biçimde SPSS programına aktarılmıştır. Microsoft Excel üzerindeki veriler SPSS programına aktarıldıktan sonra çalışma kapsamında elde edilmek istenen varsayımlar ışığında analizler yapılmış ve tablolar elde edilmiştir ve söz konusu tablolar yorumlanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1.Giriş

24 Ekim 2017 Salı günü başlayan kayıt dönemi 1 Aralık 2017 Cuma günü sona ermiştir. Bu dönemde toplam 29 günlük kayıt elde edilmiştir. Çalışmada Türkiye’de 7/24 spor yayını yapan 3 tematik spor kanalının ana haber bültenleri incelenmiştir. Söz konusu haber bültenleri kayıt dönemi boyunca bazı günlerde yayınlanmamıştır. Bu durumun spor kanallarının ana haber bülteni saatinde spor yayınlarına yani canlı spor karşılaşmalarına yer vermesi olduğu düşünülmektedir. Özellikle A Spor’da yayınlanan Ana Haber’in yayın ihalesinden kaynaklı çeşitli aralıklarla Lig ya da Kupa karşılaşmalarını yayınladığı ve ana haber bültenini yayınlamadığı görülmektedir. Kayıt sürecinde incelenen kanallar hakkında bilgi vermenin faydalı olacağı düşünülmektedir.

TRT Spor, TRT tarafından kurulan bir spor televizyon kanalıdır. 2010 yılında TRT 3’ün kapatılıp yerine TRT Spor’un geçmesi planlanmış fakat TBMM Tv yayınları yüzünden TRT 3’ün kapatılmayıp ayrı bir kanal olarak kurulması kararlaştırılmış ve 9 Ağustos 2010 tarihinden beri TRT 3 logosuyla birlikte TRT Spor logosu da yayınlarda yer almıştır. 2011 yılından itibaren başka bir frekansa sahip sadece TRT Spor logosu ile yayın yapan bir kanal daha açılmıştır. TRT Spor, 8 Aralık 2014’te yayın hayatına başlamış, kanalın jenerikleri, grafikleri ve logosu da değiştirilmiştir.⁷⁴

1996 yılında Türkiye'nin ilk 24 saat haber anlayışına sahip kanalı olarak yayına başlayan NTV, Ocak 1999’da Doğuş Yayın Grubu bünyesine katılmıştır. NTV’nin tematik spor kanalı NTV Spor, 17 Mart 2008 tarihinde yayın hayatına başlamıştır ancak Ocak 2018’de Discovery Communications’a satılmıştır. NTV Spor bünyesinde pek çok spor programı bulunmaktaydı.⁷⁵

Çalık Holding denetimindeki Turkvaz Medya Grubu'nun sahipliğini yaptığı bir televizyon spor olan A Spor ise Kanal 2014 yılında yayın hayatına başlamıştır. Türkiye’deki pek çok lig ve kupa karşılaşmalarının yayın ihalesine sahiptir.

TRT Spor’da toplam 28 spor ana haber bülteni incelenmiştir. TRT Spor’da yayınlanan Spor Akşamı isimli ana haber bülteni 1 Kasım 2017 tarihinde

⁷⁴ TRT Resmi İnternet Sitesi <http://www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx> (erişim tarihi: 19.01.2018)

⁷⁵ Doğuş Yayın Grubu Resmi İnternet Sitesi <http://www.dogusyayingrubu.com.tr/hakkimizda/markalarimiz/Televizyon/ntv> (erişim tarihi: 19.01.2018)

yayınlanmadığından dolayı 1 günlük haber bülteni incelemeye alınamamıştır. TRT Spor'da incelenen toplam haber sayısı 550'dir.

NTV Spor'da toplam 29 spor ana haber bülteni incelenmiştir. NTV Spor'da yayınlanan Spor Merkezi isimli ana haber bülteni kayıt dönemi boyunca her gün yayınlanmıştır. Bu açıdan NTV Spor'la ilgili birimlerde herhangi bir eksiklik söz konusu olmamıştır. NTV Spor'da incelenen toplam haber sayısı 714'tür.

A Spor'da toplam 22 spor ana haber bülteni incelenmiştir. A Spor'da yayınlanan Ana Haber isimli ana haber bülteni kayıt dönemi boyunca farklı zamanlarda toplam 8 gün yayınlanmamıştır (24 Ekim 2017, 25 Ekim 2017, 26 Ekim 2017, 21 Kasım 2017, 22 Kasım 2017, 28 Kasım 2017, 29 Kasım 2017, 30 Kasım 2017). A Spor'da incelenen toplam haber sayısı 485'tir.

4.2.Bulgular ve Yorumlar

4.2.1. Toplam bülten süreleri

Ana haber bültenlerinin bülten sürelerini gösteren kategori, haber bültenlerinin incelenen farklı kanallarda ne kadar süre kapladığının, spor kanallarının her birinin spor ana haber bültenlerine ne kadar süre ayırdığının belirlenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Bu kategoriye ilişkin her üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.1.1. TRT Spor toplam bülten süreleri

Tablo 4.1.'e göre TRT Spor'da yayınlanan ana haber bülteni en çok 31 ile 50 dakika arasında yayınlanmıştır.

Tablo: 4.1. TRT Spor'da incelenen bültenlerin toplam süreleri

TOPLAM SÜRE	SAYI
0-30 dakika	8
31-50 dakika	18
51-90 dakika	2

4.2.1.2. NTV Spor toplam bülten süreleri

Tablo 4.2.'e göre NTV Spor'da yayınlanan ana haber bülteni en fazla 31 ile 50 dakika arasında yayınlanmıştır.

Tablo: 4.2. NTV Spor'da incelenen bültenlerin toplam süreleri

TOPLAM SÜRE	SAYI
31-50 dakika	15
51-90 dakika	13
91-120 dakika	1

4.2.1.3. A Spor toplam bülten süreleri

Tablo 4.3'e göre A Spor'da yayınlanan ana haber bülteni en fazla 51 ile 90 dakika arasında yayınlanmıştır.

Tablo 4.3. A Spor'da incelenen bültenlerin toplam süreleri

TOPLAM SÜRE	SAYI
31-50 dakika	1
51-90 dakika	13
91-120 dakika	6
121-151 dakika	2

Çalışmada incelenen ana haber bültenlerinde bülten sürelerine ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında toplam yayınlanma günü de göz önüne alınarak A Spor'da bülten sürelerinin TRT Spor ve NTV Spor'dan daha fazla olduğu görülmüştür. A Spor'da ana haber bültenlerine ayrılan ortalama sürenin 2-2,5 saat olduğu buna karşın NTV Spor'da ana haber bültenlerine ayrılan ortalama sürenin 1-1,5 saat olduğu; TRT Spor'da ise 40 dakika olduğu görülmüştür.

4.2.2. Ana haber bültenlerinde haber özetleri

Bu kategori ana haber bültenlerinde haber özetlerine yer verilip verilmediğinin belirlenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Haber özetleri televizyon haberciliğinde önem taşıyan bir unsurdur. Bu kategoriye ilişkin her üç kanala ait bulgulara bakıldığında NTV Spor'un haber özeti kullanımında ilk sırada olduğu görülmüştür. NTV Spor'da 27 kez

haber özetine yer verildiği görülmüştür. Bunu A Spor takip etmektedir. A Spor’da yayınlanan ana haber bülteninde 20 kez haber özetine yer verildiği görülmüştür. TRT Spor’da ise haber özeti kullanımının diğer kanallara kıyasla açık şekilde az olduğu görülmüştür. TRT Spor’da sadece 2 kez haber özetine yer verildiği görülmüştür.

4.2.3. Haber sürelerinin dağılımı

Bu kategori spor kanallarının ana haber bültenlerinde yer alan haberlerin her birinin süresinin belirlenmesi için oluşturulmuştur. Özellikle spor dallarının her biri için ne kadar süre ayrıldığı, bültende özellikle hangi spor dallarının ağırlıklı süreyi kapladığının belirlenmesi bu kategorinin oluşturulmasındaki öncelikli amaçtır. Bu kategoriye ilişkin her üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.3.1. TRT Spor haber sürelerinin dağılımı

Haber sürelerinin dağılımı Tablo 4.4’te yer almaktadır. Buna göre ana haber bültenlerinde en çok 1 dakikadan az süreli haberler: en az 6 ile 8 dakika arası haberler yer almıştır.

Tablo 4.4. TRT Spor haber sürelerinin dağılımı

HABER SÜRELERİ	SAYI
1 dakika altı	194
1 - 2 dakika	135
3 - 5 dk dakika	172
6 - 8 dk dakika	19
8 dakika +	30

4.2.3.2. NTV Spor haber sürelerinin dağılımı

Haber sürelerinin dağılımı Tablo 4.5.’te yer almaktadır. Buna göre ana haber bülteninde en çok 1 dakikadan az süreli haberler: en az 8 dakika ve üstü haberler yer almıştır.

Tablo 4.5. NTV Spor haber sürelerinin dağılımı

HABER SÜRELERİ	SAYI
1 dakika altı	254
1 - 2 dakika	167
3 - 5 dakika	219
6 - 8 dakika	58
8 dakika +	16

4.2.3.3. A Spor haber sürelerinin dağılımı

Haber sürelerinin dağılımı Tablo 4.6'da yer almaktadır. Buna göre ana haber bülteninde en fazla 3 ile 5 dakika arasındaki haberler; en az 8 dakika ve üstü haberler yer almıştır.

Tablo 4.6. A Spor haber sürelerinin dağılımı

HABER SÜRELERİ	SAYI
1 dakika altı	100
1 - 2 dakika	109
3 - 5 dakika	145
6 - 8 dakika	87
8 dakika +	44

Haber sürelerinin dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında haberlere ayrılan sürelerin A Spor'da daha fazla olduğu görülmüştür.

4.2.4. Haberlerde kj kuşağı kullanımlarının dağılımı

KJ televizyon haberleri için önemli bir unsurdur. En genel ifadeyle Karakter Jeneratörü kuşağı olan KJ, görüntü üzerindeki yazılardır. KJ kuşağı, televizyon haberleri için haberin başlığı değerindedir. KJ kuşağının televizyon haberini özetlemesi gerekmektedir. KJ kuşakları, izleyiciye haber hakkında bilgi vermeli ve haberin açıkça anlaşılmasına yardımcı olacak ölçüde anlaşılır olmalıdır.

KJ'nin tonu kategorisinin oluşturulma amacı, KJ'nin haberdeki duyguyu ne derece yansıtıp yansıtmadığının belirlenmesidir. Olumlu, Olumsuz ve Nötr şeklinde alt kategorilere sahiptir. Bu kategoriye ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Bu türlere örnek vermek gerekirse, olumlu kj galibiyet, transfer gelişmelerinin yer aldığı haberlerde sıkça yer almaktadır. Olumsuz kj, mağlubiyet ve cezalarla ilgili haberlerde görülmektedir. Nötr kj ise haberlerde denge unsurunun korunarak olumlu ya da olumsuz bir duygu barındırmaması şeklinde görülmektedir.

4.2.4.1. TRT Spor kj kuşağı kullanım sayısı

KJ kullanımının dağılımı Tablo 4.7.'de yer almaktadır. Buna göre TRT Spor'un ana haber bültenindeki haberlerde en fazla 1 ile 3 arasında KJ kullanıldığı görülmüştür. Buna karşın toplam 30 haberde KJ kullanılmadığı görülmüştür.

Tablo: 4.7. TRT Spor kj kullanım sayısı dağılımları

KJ KULLANIMI	SAYI
1 İle 3 Arası	488
4 İle 6 Arası	18
7 İle 9 Arası	14
KJ Kullanılmamış	30

4.2.4.2. TRT Spor kj kuşağı tonu

KJ tonlarının dağılımı Tablo 4.8.'de yer almaktadır. Buna göre haberlerde en fazla nötr KJ kullanıldığı görülmüştür. Olumlu KJ kullanımının ise ikinci sırada olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra olumsuz KJ kullanımının ise son sırada olmasına rağmen göz ardı edilmeyecek şekilde sayısının fazla olduğu görülmüştür.

Tablo: 4.8. TRT Spor kj tonu dağılımı

KJ TONU	SAYI
Olumlu	153
Olumsuz	58
Nötr	313

4.2.4.3. NTV Spor kj kuşağı kullanım sayısı

KJ kullanım dağılımı Tablo 4.9.'da yer almaktadır. Buna göre NTV Spor'un ana haber bültenindeki haberlerde en fazla 1 ile 3 arasında KJ kullanıldığı görülmüştür. Buna karşın toplam 36 haberde KJ kullanılmadığı görülmüştür.

Tablo: 4.9. NTV Spor KJ kullanım sayısı dağılımı

KJ KULLANIMI	SAYI
1 İle 3 Arası	655
4 İle 6 Arası	22
7 İle 9 Arası	1
KJ Kullanılmamış	36

4.2.4.4. NTV Spor kj kuşağı tonu

KJ tonlarının dağılımı Tablo 4.10'da yer almaktadır. Buna göre haberlerde en fazla nötr KJ kullanıldığı görülmüştür. Olumlu KJ kullanımının ise ikinci sırada olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra olumsuz KJ kullanımının ise son sırada olmasına rağmen göz ardı edilmeyecek şekilde sayısının fazla olduğu görülmüştür.

Tablo: 4.10. NTV Spor kj tonu dağılımı

KJ TONU	SAYI
Olumlu	129
Olumsuz	92
Nötr	438

4.2.4.5. A Spor kj kuşağı kullanım sayısı

KJ kullanım dağılımı Tablo 4.11'de yer almaktadır. Buna göre A Spor'un ana haber bültenindeki haberlerde en fazla 1 ile 3 arasında KJ kullanıldığı görülmüştür. Buna karşın toplam 16 haberde KJ kullanılmadığı görülmüştür.

Tablo: 4.11. A Spor kj kullanım sayısı dağılımı

KJ KULLANIMI	SAYI
1 İle 3 Arası	434
4 İle 6 Arası	35
KJ Kullanılmamış	16

4.2.4.6. A Spor kj kuşağı tonu

KJ tonlarının dağılımı Tablo 4.12’de yer almaktadır. Buna göre haberlerde en fazla nötr KJ kullanıldığı görülmüştür. Olumlu KJ kullanımının ise ikinci sırada olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra olumsuz KJ kullanımının ise son sırada olmasına rağmen göz ardı edilmeyecek şekilde sayısının fazla olduğu görülmüştür.

Tablo: 4.12. A Spor kj tonu dağılımı

KJ TONU	SAYI
Olumlu	92
Olumsuz	68
Nötr	310

KJ kuşağı kullanımlarının dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç kanalda da hemen bütün haberlerde KJ kuşağı kullanıldığı görülmüştür. KJ tonlarına bakıldığında hemen bütün kanallarda nötr KJ tonunun daha çok olduğu görülmüştür. Olumsuz KJ kullanımlarına bakıldığında ise NTV Spor’da A Spor ve TRT Spor’a kıyasla olumsuz KJ kullanımının daha fazla olduğu görülmüştür.

4.2.5. Haberlerde görüntü kullanımlarının dağılımı

Görüntü, televizyon haberleri için çok önemli bir unsurdur. Özellikle spor haberleri için görüntü kullanımının haberin gerçekliğinin artırılması açısından son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Televizyon haberlerinde çok sayıda görüntü kullanılmaktadır. Ancak bazen bir ya da iki görüntü sürekli tekrarlanarak haberde akış sağlanmaktadır. Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.5.1. Çoklu görüntü kullanımlarının sayısal dağılımı: TRT Spor

Bu kategoride spor haberlerinde birbirinden farklı kaç görüntü kullanıldığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Tablo 4.13'a göre haberlerde en çok 4 ile 6 arasında görüntü kullanılmıştır.

Tablo 4.13. TRT Spor çoklu görüntü kullanımı

ÇOKLU GÖRÜNTÜ KULLANIMI	SAYI
1 - 3	232
4 - 6	294
7 - 9	21
10 - 12	2
Yok	1

4.2.5.2. Haberlerde yer alan farklı görüntü türlerinin dağılımı: TRT spor

Tablo 4.14'e göre haberlerde en çok sporculara ait görüntülerin yer aldığı görülmüştür. Ayrıca Spor karşılaşmalarının gerçekleştiği alanın görüntüsü, açıklama yapan kişi / kişilerin görüntüsü, teknik direktör / antrenör / eğitmen görüntüsü, saha ve alan içi / karşılaşma anı görüntüleri, antrenman görüntüsü, gol / basket / sayı vb. görüntüsü spor haberlerinde sık kullanılan görüntü türleridir. Dört haberde görüntü kullanılmadığı görülmüştür. Görüntü kullanılmayan haberlerde spor spikeri direkt haberi ekrana aktarmıştır. Bu sebeple bu tür haberler “görüntü yok” şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 4.14. Haberlerde yer alan görüntü türleri: TRT Spor

GÖRÜNTÜ TÜRÜ	SAYI
Spor Karşılaşmasının Gerçekleştiği Alan	79
Açıklama Yapan Kişi / Kişiler	47
Saha Alan İçi / Karşılaşma Anı	50
Gol / Basket / Sayı	40
Sporcular	108

Tablo 4.14. (Devam) Haberlerde yer alan görüntü türleri: TRT Spor

Tribün / Taraftar	4
Kulüp Başkanı / Federasyon Başkanı	25
Teknik Direktör / Antrenör / Eğitimci Vb.	37
Antrenman	31
Hakem	8
Arşiv	28
Ceza / Kart	3
Ödül / Kupa / Madalya	4
Puan / Sayı / Skor Durumu Tablosu	15
Karşılaşma Duyuru Tablosu / Takım Fikstürü	18
Muhabir	8
Saha Arkası	4
Soyunma Odası	1
Tünel	1
Sahada / Alanda Kavga Tartışma	2
Gol / Oyun Kaybı / Yenilgi	4
Siyasi Kişiler / Mülki Amirler	3
Açıklama / Anma Metni	8
Genel Kurul	5
Spor Yorumcuları	3
Olimpiyat Komitesi Üyeleri	3
Amblem / Afiş	1
Tören	6
Yok	4

4.2.5.3. Çoklu görüntü kullanımlarının sayısal dağılımı: NTV Spor

NTV Spor’da çoklu görüntü kullanım dağılımı Tablo 4.15’de görülmüştür. Buna göre haberlerde en çok 4 ile 6 arasında görüntü kullanılmıştır.

Tablo 4.15. Çoklu görüntü kullanımı: NTV Spor

GÖRÜNTÜ KULLANIMI	SAYI
1 – 3	294
4 - 6	393
7 - 9	27

4.2.5.4. Haberlerde yer alan farklı görüntü türlerinin dağılımı: NTV Spor

Tablo 4.16’ a göre haberlerde en çok kullanılan görüntünün sporcuların görüntüsü olduğu görülmüştür. Spor karşılaşmasının gerçekleştiği alanın genel görüntüsü; saha / alan içi karşılaşma görüntüsü; açıklama yapanın görüntüsü; teknik direktörün / antrenörün / eğitmenin görüntüsü; antrenman görüntüsü en sık kullanılan görüntü türleridir.

Tablo 4.16. Haberlerde yer alan görüntü türleri: NTV Spor

GÖRÜNTÜ TÜRÜ	SAYI
Spor Karşılaşmasının Gerçekleştiği Alan	100
Açıklama Yapan Kişi / Kişiler	62
Saha Alan İçi / Karşılaşma Anı	77
Gol / Basket / Sayı	30
Sporcular	150
Tribün / Taraftar	5
Kulüp Başkanı / Federasyon Başkanı	24
Teknik Direktör / Antrenör / Eğitmen vb.	61
Antrenman	54
Hakem	5
Arşiv	40
Ceza / Kart	2
Ödül / Kupa / Madalya	4
Puan / Sayı / Skor Durumu Tablosu	21
Karşılaşma Duyuru Tablosu / Takım Fikstürü	10

Tablo 4.16.(Devam) Haberlerde yer alan görüntü türleri: NTV Spor

Muhabir	13
Saha Arkası	1
Gazete Sayfası	15
Soyunma Odası	6
Gol / Oyun Kaybı / Yenilgi	3
Siyasi Kişiler / Mülki Amirler	3
Açıklama / Anma Metni	8
Genel Kurul	5
Olimpiyat Komitesi Üyeleri	1
Amblem / Afiş	1
Kulüp / Takım / Sporcu Menajeri	5
Sözleşme İmzalama	1
Tören	3
Yok	4

4.2.5.5. A Spor farklı (çoklu) görüntü kullanımlarının sayısal dağılımı

Çoklu görüntü kullanım dağılımı Tablo 4.17’de görülmektedir. Buna göre haberlerde en fazla 4 ile 6 arasında görüntü kullanılmıştır. Bu bağlamda A Spor’da farklı görüntü kullanımının ortalama 9 olduğu söylenebilir.

Tablo: 4.17. Çoklu görüntü kullanımı: A Spor

ÇOKLU GÖRÜNTÜ KULLANIMI	SAYI
1 - 3	167
4 - 6	295
7 - 9	21
10 - 12	2

Özellikle spor haberleri için görüntü kullanımının haberin gerçekliğinin artırılması açısından son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Televizyon haberlerinde çok sayıda görüntü kullanılmaktadır. Ancak bazen bir ya da iki görüntü sürekli

tekrarlanarak haberde akış sağlanmaktadır. Bu kategoride ise spor haberlerinde birbirinden farklı kaç görüntü kullanıldığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

4.2.5.6. A Spor haberlerde yer alan farklı görüntü türlerinin dağılımı

Farklı görüntü türlerinin dağılımı Tablo 4.18’de görülmektedir. Tablo 4.18’e göre haberlerde en fazla kullanılan görüntünün sporcuların görüntüsü olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra spor karşılaşmasının gerçekleştiği alanın genel görüntüsü, açıklama yapan görüntüsü, saha / alan içi karşılaşma görüntüsü, antrenman görüntüsü ve gol/basket/sayı görüntüsü, teknik direktörün / antrenörün / eğitmenin vb. de haberlerde sık yer alan görüntülerdir.

Tablo 4.18: Haberlerde yer alan farklı görüntü türleri: A Spor

GÖRÜNTÜ TÜRÜ	SAYI
Spor Karşılaşmasının Gerçekleştiği Alan	61
Açıklama Yapan Kişi / Kişiler	50
Saha Alan İçi / Karşılaşma Anı	45
Gol / Basket / Sayı	31
Sporcular	91
Tribün / Taraftar	9
Kulüp Başkanı / Federasyon Başkanı	18
Teknik Direktör / Antrenör / Eğitmen vb.	29
Antrenman	35
Hakem	2
Arşiv	31
Ceza / Kart	3
Puan / Sayı / Skor Durumu Tablosu	9
Karşılaşma Duyuru Tablosu / Takım Fikstürü	12
Muhabir	20
Gazete Sayfası	4
Tünel	4

Tablo 4.18: (Devam) Haberlerde yer alan farklı görüntü türleri: A Spor

Gol / Oyun Kaybı / Yenilgi	17
Açıklama / Anma Metni	3
Genel Kurul	3
Spor Yorumcuları	2
Sokak Röportajı	4
Tören	1
Saha Dizilimi	1

Haberlerde yer alan görüntü kullanımlarının dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında yaygın olarak kullanılan farklı görüntü türlerinin sporcuların görüntüleri, spor karşılaşmasının gerçekleştiği alanın genel görüntüsü, saha / alan içi karşılaşma görüntüsü; açıklama yapanın görüntüsü; teknik direktörün / antrenörün / eğitmenin görüntüsü; antrenman görüntüsü olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra üç spor kanalının ana haber bültenlerinde yer alan haberlerde yaygın olarak 4 ile 6 arasında farklı görüntü kullanıldığı belirlenmiştir.

4.2.6. Haberlerde yer alan spor dalları

Çalışmanın varsayımlarında televizyonda konu ve içerik olarak spor konusu ele alınırken üzerinde durulması gereken önemli noktanın, spor dallarının eşit oranda temsil edilip edilmediği konusu olduğundan bahsedilmektedir. Öyle ki spor haber bültenlerinde, hedef kitle açısından popüler olarak kabul edilen spor dalları ve özellikle futbol daha fazla yer almaktadır. Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.6.1. TRT Spor haberlerde yer alan spor dalları

Toplam 550 haberin 419'u Futbol, 49'u Basketbol, 13'ü Voleybol, 4'ü Tenis, 5'i Motor, Araç, Arazi Yarışları, 3'ü su sporları, 5'i Güreş, 1'i Hentbol, 3'ü Atletizm, 4'ü Okçuluk, 8'i Uzak Doğu Sporları, 7'si Olimpiyat Sporları, 2'si Golf, 2'si Kış sporları, 2'si Özel Sporcular, 1'i Dağcılık, 1'i Plaj Voleybolu, 1'i Beyzbol, 1'i İzcilik, 1'i Bocce'ye aittir. 18 haberde ise herhangi bir spor dalına yer verilmemiştir. Tablo 4.25'de TRT Spor'da yayınlanan spor haber bültenlerinde futbola diğer spor dallarından daha fazla yer verildiği açıkça görülmüştür.

Tablo: 4.19: Haberlerde yer alan spor dallarının dağılımı: TRT Spor

SPOR DALLARI	SAYI
Futbol	419
Basketbol	49
Voleybol	13
Tenis	4
Motor/Araç/Arazi Yarışları	5
Su Sporları	3
Güreş	5
Hentbol	1
Atletizm	3
Okçuluk	4
Uzak Doğu Sporları	8
Olimpiyat Sporları	7
Dağcılık	1
Plaj Voleybolu	1
Golf	2
Beyzbol	1
Özel Sporcular	2
İzcilik	1
Bocce	1
Kış Sporları	2
Yok	18

4.2.6.2. NTV Spor haberlerde yer alan spor dalları

Toplam 714 haber içerisinde spor dallarının dağılımı Tablo 4.20’de görülmektedir. Buna göre 714 haberin 565’ini Futbol; 88’ini Basketbol; 14’ünü Motor / Araç / Arazi sporları; 12’sini Tenis; 8’ini Atletizm; 3’ünü Uzak Doğu Sporları; 3’ünü

Olimpiyat Sporları; 1'ini Voleybol; 1'ini Golf; 1'ini Beyzbol spor dallarına ilişkin haberler oluşturmaktadır. 714 haber içerisinde 18 haberde herhangi bir spor dalına yer verilmediği Tablo 4.20'den görülmektedir. Tablo 4.20'de spor haber bültenlerinde futbola diğer spor dallarından daha fazla yer verildiği açıkça görülmektedir.

Tablo: 4.20: Haberlerde yer alan spor dallarının dağılımı: NTV Spor

SPOR DALLARI	SAYI
Futbol	565
Basketbol	88
Voleybol	1
Tenis	12
Motor/Araç/Arazi Sporları	14
Atletizm	8
Uzak Doğu Sporları	3
Olimpiyat Sporları	3
Golf	1
Beyzbol	1
Yok	18

4.2.6.3. Haberlerde yer alan spor dalları: A Spor

Toplam 485 haber içerisinde spor dallarının dağılımı Tablo 4.21'de görülmektedir. Buna göre 485 haberin 440'ını Futbol, 24'ünü Basketbol, 4'ünü Tenis, 4'ünü Motor / Araç / Arazi Sporları, 2'sini Atletizm, 1'ini Voleybol, 1'ini Olimpiyat Sporları, 1'ini Beyzbol, 1'ini Boks spor dallarına ilişkin haberler oluşturmaktadır. 485 haber içerisinde 7 haberde herhangi bir spor dalına yer verilmediği Tablo 4.21'den görülmektedir. Tablo 4.21'de spor haber bültenlerinde futbola diğer spor dallarından daha fazla yer verildiği açıkça görülmektedir.

Tablo: 4.21: Haberlerde yer alan spor dallarının dağılımı: A Spor

SPOR DALLARI	SAYI
Futbol	440
Basketbol	24
Voleybol	1
Tenis	4
Motor/Araç/Arazi Yarışları	4
Atletizm	2
Olimpiyat Sporları	1
Beyzbol	1
Boks	1
Yok	7

Spor dallarının dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalında yayınlanan ana haber bültenlerinde spor dallarının eşit oranda temsil edilmediği ve futbolun açık şekilde ön plana çıktığı görülmüştür. TRT Spor'un Kamusal yayıncılık yapması sebebiyle pek çok farklı spor dalına yer verdiği ancak bu durumun futbolun ön plana çıkması durumunu değiştirmedeği görülmektedir. Elde edilen bulgular kapsamında NTV Spor ve A Spor'un voleybola yalnızca 1'er kez yer verdiği görülmüştür.

Çalışmanın alt amaçlarından ilkinin spor ana haber bültenlerinde futbolun diğer spor dallarına kıyasla daha fazla öne çıkıp çıkmadığının belirlenmesi oluşturmaktadır. Türkiye özelinde yaygın olarak spor dendiğinde futbolun akla geldiği kuşkusuz bilinen bir algıdır. Hali hazırda hemen her kanalın spor haberlerine bakıldığında gerek sayı gerekse haber sürelerinin uzunluğu anlamında oldukça yakın paralellik gözlenmektedir. Türkiye'de futbolun en çok işlenen ve üzerine en çok düşünülen/yorum yapılan, fikir belirtilen spor dalı olduğu düşünülmektedir. Elde edilen bulgular da çalışmanın varsayım ve amaçlarını destekler niteliktedir. Futbolun açıkça sayıca diğer spor dallarından daha fazla ön plana çıktığı görülmüştür.

4.2.7. Haberlerde yer alan haber kaynaklarının dağılımı

Haber kaynakları yapılan ön izlemeler ile belirlenmiştir. Söz konusu haber kaynakları, birincil kaynakların açıklamaları / röportajlar / basın açıklamaları, haber ajansı, canlı yayın bağlantısı / telefon bağlantısı, kanalın ürettiği haber / kanal muhabirinin aktarımı, kaynak belirtilmemiş haberler, diğer yayıncı kuruluşlar, lig / kupa / turnuva / olimpiyat yetkili / yayıncıları, federasyon, uluslararası basında yer alan haber / iddialar / yorumlar / röportajlar, internet / resmi internet sitesi ve yeni medya / sosyal medya, iddialara / haberlere göre, takım / kulüp yetkililerinden alınan bilgiler, genel kurul toplantıları, sokak röportajları şeklindedir. Burada açıklanması gerektiği düşünülen kaynaklar mevcuttur.

Lig / kupa / turnuva/ olimpiyat yetkili veya yayıncıları, söz konusu haber kaynağı oluşturulurken özellikle maç özetleri ve maç duyuruları dikkate alınmıştır. Her üç kanalda da gerçekleştirilen önizlemeler sonucunda maç özetlerinde ve maç duyurularında herhangi bir kaynak ismi belirtilmeksizin ekranda gerçekleşen spor etkinliğinin resmi logosu yer aldığı gözlenmiştir.

Sporun ekonomi ile ilişkisi düşünüldüğünde, oluşan spor endüstrisinde spor medyasının da bu endüstri sistemi içerisinde kurulmuş düzene uyum sağladığı gözlemlenmektedir. Öyle ki, spor yayınlarının dağıtımın gerçekleşmesi, spor yayıncılığında bir tekelleşme olduğunu göstermektedir. Daha önce de değinildiği gibi özellikle futbolun hedef kitle açısından en çok takip edilen ve üzerine en çok yorum yapılan spor dalı olmasından kaynaklı futbol lig karşılaşmalarının haberlerde daha yoğun yer alması beklenen bir durumdur. Bu bağlamda haber merkezleri, futbol karşılaşmalarına mümkün olduğunca çok yer vermek istemektedir. Bu durumdan kaynaklı spor haberlerinde sıkça Süper Toto Süper Lig logosu görülmektedir.

Özellikle Türkiye dışında gerçekleşen pek çok spor karşılaşmasına ilişkin görüntüler ya da bilgiler söz konusu ülkenin yayıncı kuruluşlarından tahsis edilmektedir. Bu durumda haber kaynağı “diğer yayıncı kuruluşlar” olmaktadır. Başka bir şekilde bu haber kaynağı haberin yayınlandığı kanal dışında başka bir televizyon kanalı içerisinde yayınlanmış bir içeriğin haberleştirilmesi anlamına gelmektedir.

Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.7.1. Haberlerde yer alan haber kaynaklarının dağılımı: TRT Spor

Tablo 4.22’ e göre haberlerde en çok kullanılan haber kaynaklarının lig / kupa / turnuva / olimpiyat yetkilileri, birincil kaynakların açıklamaları, röportajlar, basın açıklamaları ve federasyon olduğu görülmektedir. Kaynak belirtilmemiş haberlerin ise haber kaynağı kategorisinde diğer haber kaynaklarına göre daha çok sayıya sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Buradan TRT Spor’un haber bültenlerinde yüksek oranda kaynak belirtmediği görüşüne varılmaktadır.

Tablo 4.22. Haber kaynaklarının dağılımı: TRT Spor

HABER KAYNAKLARI	SAYI
Birincil Kaynakların Açıklamaları, Röportajlar, Basın Açıklamaları	98
Haber Ajansı	16
Canlı Yayın Bağlantısı /Telefon Bağlantısı	14
Kanalın Ürettiği Haber, Kanal Muhabirinin Aktarımı	40
Kaynak Belirtilmemiş Haber, Yok	92
Diğer Yayıncı Kuruluşlar	18
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat Yetkili Yayıncıları	99
Federasyon	81
Uluslararası Basında Yer Alan Haber / İddialar / Yorumlar / Röportajlar	33
İnternet / Resmi İnternet Sitesi Ve Yeni Medya, Sosyal Medya	13
İddialara / Haberlere Göre	13
Takım / Kulüp Yetkililerinden Alınan Bilgiler	31
Genel Kurul, Tahkim Kurulu Toplantıları	1
Diğer	1

4.2.7.2. Haberlerde yer alan haber kaynaklarının dağılımı: NTV Spor

Tablo 4.23’ e bakıldığında haberlerde en çok başvuru alan haber kaynaklarının lig / kupa / turnuva / olimpiyat yetkilileri, birincil kaynakların açıklamaları / röportajlar, Federasyon, Uluslararası basında yer alan haber / iddialar, haber ajansları, takım / kulüp yetkilileri, kanalın kendi haberi / muhabirin aktarımı olduğu görülmüştür. Kaynak belirtilmemiş haberlerin ise haber kaynağı kategorisinde diğer haber kaynaklarına göre

haber bülteninde daha çok yer aldığı görülmüştür. Bu bağlamda NTV Spor’da yayınlanan ana haber bülteninde yer alan haberlerde yüksek oranda haber kaynağı belirtilmediği kabul edilmektedir.

Tablo 4.23. Haber kaynaklarının dağılımı: NTV Spor

HABER KAYNAKLARI	SAYI
Birincil Kaynakların Açıklamaları, Röportajlar, Basın Açıklamaları	128
Haber Ajansı	47
Canlı Yayın Bağlantısı /Telefon Bağlantısı	15
Kanalın Ürettiği Haber, Kanal Muhabirinin Aktarımı	25
Kaynak Belirtilmemiş Haber, Yok	108
Diğer Yayıncı Kuruluşlar	16
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat Yetkilileri	141
Federasyonlardan Alınan Bilgiler	82
Uluslararası Basında Yer Alan Haber / İddialar / Yorumlar / Röportajlar	77
İnternet / Resmi İnternet Sitesi Ve Yeni Medya, Sosyal Medya	13
İddialara / Haberlere Göre	14
Takım / Kulüp Yetkilileri	46
Genel Kurul, Tahkim Kurulu Toplantıları	2

4.2.7.3. Haberlerde yer alan haber kaynaklarının dağılımı: A Spor

Tablo 4.24’e bakıldığında haberlerde en çok başvurulanan haber kaynaklarının lig / kupa / turnuva / olimpiyat yetkilileri, birincil kaynakların açıklamaları / röportajlar, Federasyon, Uluslararası basında yer alan haberler, kanalın kendi haberi / muhabirin aktarımı, iddialar, takım / kulüp yetkilileri olduğu görülmektedir. Kaynak belirtilmemiş haberlerin ise haber kaynağı kategorisinde diğer haber kaynaklarına göre haber bülteninde daha çok yer aldığı görülmüştür. Bu bağlamda A Spor’da yayınlanan ana haber bülteninde yer alan haberlerde gözle görülür biçimde haber kaynağı belirtilmediği kabul edilmektedir.

Tablo 4.24. Haber kaynaklarının dağılımı: A Spor

HABER KAYNAKLARI	SAYI
Birincil Kaynakların Açıklamaları, Röportajlar, Basın Açıklamaları	96
Haber Ajansı	13
Canlı Yayın Bağlantısı /Telefon Bağlantısı	24
Kanalın Ürettiği Haber, Kanal Muhabirinin Aktarımı	32
Kaynak Belirtilmemiş Haber, Yok	58
Diğer Yayıncı Kuruluşlar	9
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat Yetkilileri	110
Federasyonlardan Alınan Bilgiler	39
Uluslararası Basında Yer Alan Haber / İddialar / Yorumlar / Röportajlar	36
İnternet / Resmi İnternet Sitesi Ve Yeni Medya, Sosyal Medya	12
İddialara / Haberlere Göre	26
Takım / Kulüp Yetkililerinden Alınan Bilgiler	26
Genel Kurul, Tahkim Kurulu Toplantıları	1
Sokak Röportajları	3

Çalışmada incelenen haberlerde yer alan haber kaynaklarının dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalında da yaygın olarak lig / kupa / turnuva / olimpiyat yetkili ve yayıncılarının haber kaynağı olarak kullanıldığı görülmüştür. Lig / kupa / turnuva/ olimpiyat yetkili veya yayıncıları ile özellikle maç özetleri ve maç duyuruları dikkate alınmaktadır. Üç kanalda da gerçekleştirilen ön izlemeler sonucunda maç özetlerinde ve maç duyurularında herhangi bir kaynak ismi belirtilmeksizin ekranda gerçekleşen spor etkinliğinin resmi logosu yer aldığı gözlenmiştir. Örneğin, Süpertoto Süper Lig’de gerçekleşen bir futbol maçına ilişkin görüntülerin kanallar tarafından satın alınıp haberleştirilmesi bu duruma bir örnektir.

4.2.8. Bir haber kaynağı olarak haber ajanslarının haberlerde dağılımı

Haber ajansları genel ifadeyle gerçekleşen bütün faaliyetleri, olayları çalışan muhabirleri sayesinde takip etmeye çalışan ve bunları kendi habercilik pratikleriyle haberleştirerek abonelerine ulaştıran oluşumlardır. Spor haberciliği için haber ajansları

düşünüldüğünde takip edilmesi gereken spor olaylarına haber ajansları sayesinde ulaşmak spor haber merkezleri için önem arz etmektedir. Haber ajansları başlığı altında 4 alt kategori mevcuttur. Bunlar İHA, AA, DHA ve uluslararası haber ajanslarıdır. Söz konusu haber ajanslarını açıklamakta fayda vardır.

İhlas Haber Ajansı (İHA): 1993 yılında faaliyete geçen İHA, görüntülü , yazılı ve fotoğraflı haberleri uydu ve internet üzerinden abonelerine ulaştırmaktadır. İHA, yurt içinde ve dışında, çalışan 800'ü aşkın personeli, 145 bürosu, 460 kamerası ve 320 dijital fotoğraf makinesiyle, görüntülü, yazılı ve fotoğraflı haber üretmektedir. Merkezine ulaşan ve işlenen haberlerden, günde ortalama 260 görüntü, 1.000 haber metni ve 3.000 fotoğraf, İHA aboneleri olan radyo, televizyon, gazete, web sitesi ve kurumlara uydu ve internet üzerinden servis yapılmaktadır. İHA, dünya çapında ajans faaliyetlerinde de bulunmaktadır.⁷⁶

Demirören Haber Ajansı (DHA): 1999 yılında Hürriyet Haber Ajansı ile Milliyet Haber Ajansı'nın birleşmesi ile Doğan Haber Ajansı adıyla kurulan Türk haber ajansıdır. 2018'de Doğan Holding tarafından Demirören Holding'e satılmış ve adı değişmiştir. Demirören Medya grubuna bağlı televizyon, radyo ve gazeteler olmak üzere çeşitli yayın kuruluşlarına haber ve görüntü servisi yapmaktadır.⁷⁷

Anadolu Ajansı (AA): Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatı ile 6 Nisan 1920'de Anadolu Ajansı'nın kuruluşu gerçekleştirildi. Anadolu Ajansı, TBMM'nin çıkardığı ilk yasaları duyurmuş; Milli Mücadele'nin ve Kurtuluş Savaşı'nın her aşamasına, Cumhuriyet devrimlerine tanıklık etmiştir. Bugün Türkiye'de 81 ilde, 7 ilçede toplam 88 ofisi ayrıca yurtdışında toplam 39 ofisi bulunmaktadır.⁷⁸

Uluslararası Haber Ajansları ise çeşitli ülkelerin haber ajanslarıdır.

Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.8.1. Bir haber kaynağı olarak haber ajanslarının haberlerde dağılımları: TRT Spor

Haber ajanslarının dağılımı Tablo 4.25'te görülmektedir. Buna göre haberlerde en çok Anadolu Ajansından yararlanıldığı görülmüştür. Bunu sırasıyla uluslararası haber

⁷⁶ İhlas Haber Ajansı Resmi Sitesi, <https://www.ihacom.tr/hakkimizda.html> (Erişim Tarihi, 19.12.2018)

⁷⁷ <http://www.wikizeroo.net/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dp2kvRGVtaXLDt nJlbl9lYWJlc9BamFuc8Sx> (Erişim tarihi 19.12.2018)

⁷⁸ Anadolu Ajansı Resmi İnternet Sitesi, <https://www.aa.com.tr/tr>, (Erişim Tarihi: 19.12.2018)

ajansları ve İhlas Haber Ajansı takip etmektedir. Buna karşın Demirören Haber Ajansı'nın TRT Spor'da yer almadığı görülmüştür.

Tablo 4.25. Bir haber kaynağı olarak haber ajanslarının haberlerde dağılımı: TRT Spor

HABER AJANSLARI	SAYI
İhlas Haber Ajansı	5
Anadolu Ajansı	16
Uluslararası Haber Ajansları	11

4.2.8.2. Bir haber kaynağı olarak haber ajanslarının haberlerde dağılımları: NTV Spor

Haber ajanslarının dağılımı Tablo 4.26'da görülmektedir. Buna göre haberlerde en çok Anadolu Ajansı'ndan yararlanıldığı görülmüştür. Bunu sırasıyla Demirören Haber Ajansı ve uluslararası haber ajansları takip etmektedir.

Tablo 4.26. Bir haber kaynağı olarak haber ajanslarının haberlerde dağılımı: NTV Spor

HABER AJANSLARI	SAYI
Demirören Haber Ajansı	38
Anadolu Ajansı	49
Uluslararası Haber Ajansları	22

4.2.8.3. Bir haber kaynağı olarak haber ajanslarının haberlerde dağılımları: A Spor

Haber ajanslarının dağılımı Tablo 4.27'de görülmektedir. Buna göre haberlerde en çok Anadolu Ajansı ve uluslararası haber ajanslarından yararlanıldığı görülmüştür.

Tablo 4.27. Bir haber kaynağı olarak haber ajanslarının haberlerde dağılımı: A Spor

HABER AJANSLARI	SAYI
Anadolu Ajansı	25
Uluslararası Haber Ajansları	20

İncelenen haberlerde haber ajanslarının dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalının ana haber bültenlerinde yer alan haberlerde sık olarak Anadolu Ajansı ve uluslararası haber ajanslarından bir haber kaynağı olarak yararlanıldığı

görülmüştür. Bunun yanı sıra Demirören Haber Ajansı ve İhlas Haber Ajansı'nın farklı kanallarda bir haber kaynağı olarak kullanıldığı görülmüştür. Demirören Haber Ajansı, kayıt sürecinde Doğan Haber Ajansı olarak adlandırılmaktaydı ancak çalışma çözümleme aşamasında iken yayın grubunun hisseleri satıldığından adı değiştirilmiştir.

4.2.9. Haberlerde yer alan konumların dağılımı

Genel olarak medyanın İstanbul merkezli bir habercilik anlayışı olduğu ve bunun spor haberleri için de geçerli olduğu düşünülmektedir. Haberin konumunun belirtilmesi önemlidir çünkü haber konumu haberin temel öğelerinden olan (5N1K) Nerede öğesinin haberde yer alması demektir. Bu başlık altında 5 alt kategori bulunmaktadır. Söz konusu alt kategoriler İstanbul, Ankara, diğer Türkiye şehirleri, yurtdışı ve belirtilmeyen konum şeklindedir. diğer Türkiye şehirleri kategorisi ile Türkiye'de spor haberlerinin İstanbul ve Ankara dışındaki şehirlere ne ölçüde yer verdiğinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Yurtdışı kategorisi genel bir kategoridir çünkü burada ülke adı vermeden sadece Türkiye dışında gerçekleşen spor karşılaşmalarının, etkinliklerin, olayların vb vurgulanması amaçlanmıştır. Bu kategoriye ilişkin her üç kanala ait bulgular ve yorumlar aşağıda yer almaktadır.

4.2.9.1. Haberlerde yer alan konumların dağılımı: TRT Spor

Tablo 4.28'e bakıldığında haberlerde en fazla yer alan konumun Yurtdışı olduğu görülmektedir. İstanbul, bu konumu ikinci sıradan takip etmektedir. diğer Türkiye şehirleri üçüncü sıradadır. Ankara konumunun ise son sırada yer aldığı görülmektedir. 550 haber içerisinde 183 haberde konum belirtilmediği görülmektedir.

Tablo 4.28: Haberlerde geçen konumların dağılımı: TRT Spor

HABER KONUMLARI	SAYI
İstanbul	109
Ankara	15
Diğer Türkiye Şehirleri	92
Yurtdışı	151
Belirtilmemiş	183

4.2.9.2. Haberlerde yer alan konumların dağılımı: NTV Spor

Tablo 4.29'a bakıldığında haberlerde en fazla yer alan konumun Yurtdışı olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla İstanbul, diğer Türkiye şehirleri ve Ankara takip etmektedir. 714 haber içerisinde 155'inde konum belirtilmediği görülmektedir.

Tablo 4.29: Haberlerde geçen konumların dağılımı: NTV Spor

KONUM	SAYI
İstanbul	152
Ankara	6
Diğer Türkiye Şehirleri	71
Yurtdışı	330
Belirtilmemiş	155

4.2.9.3. Haberlerde yer alan konumların dağılımı: A Spor

Tablo 4.30'a bakıldığında haberlerde en fazla yer alan konumun Yurtdışı olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla İstanbul, diğer Türkiye şehirleri ve Ankara takip etmektedir. 485 haber içerisinde 168'inde konum belirtilmediği görülmektedir.

Tablo 4.30: Haberlerde geçen konumların dağılımı: A Spor

KONUM	SAYI
İstanbul	99
Ankara	4
Diğer Türkiye Şehirleri	57
Yurtdışı	157
Belirtilmemiş	168

Çalışmada incelenen haberlerde yer alan haber konumlarının dağılımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç kanalda da haberlerde yurtdışı konumunun yoğun olduğu görülmüştür. Türkiye dışında gerçekleşen bütün spor olaylarının konumları yurtdışı olarak adlandırılmaktadır. Bunun dışında spor haberlerinde İstanbul konumunun Ankara ve diğer Türkiye şehirleri konumlarından daha fazla yer aldığı da görülmüştür. Türkiye'de medyanın bir İstanbul medyası olduğu bilinen bir gerçektir ve bunun doğal

bir yansıması olarak da spor kanallarının haber bültenlerinde İstanbul’da gerçekleşen spor olaylarına daha fazla yer vermesi beklenen bir durumdur. Her üç kanalda da benzer şekilde konum belirtilmeyen haberlerin sayısının çok olduğu görülmüştür.

4.2.10. Haberlerde yer alan haber türlerinin dağılımı

Bu kategori 5 ayrı alt kategoriden oluşmaktadır:

Ciddi Haberler: Saha içi haberler, müsabaka skoru, zamanı ve açıklamalar, suçlamalar, iddialar, yanıtlar gibi olayların haberleri.

Öykü Haber: Magazin, saha dışı haberler, başarı hikâyesi, başarısızlık öyküsü gibi haberler.

Sıcak Haberler: Planlanmamış, bir anda ortaya çıkan; transfer, sakatlık gibi olaylara dayanan haberler.

Gelişen Haberler: Planlı, gerçekleşeceği önceden bilinen; müsabaka öncesi, devamı ve sonrası gibi olaylara dayanan haberler.

Devam Eden Haberler: Başlangıcı ve sonuçlanması arasında belli bir zaman geçen; kimi transfer olayları, spor cezaları ile ilgili davalar kapsamındaki olaylara dayanan haberler.

Bu kategoriye ilişkin her üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.10.1. Haberlerde yer alan haber türlerinin dağılımı: TRT Spor

Tablo 4.31’e göre haberlerde en fazla gelişen haber türü yer almaktadır. Bunu sırasıyla, sıcak haberler, ciddi haberler, öykü haberler ve devam eden haberler takip etmektedir. Tablodan da anlaşılabacağı üzere TRT Spor’da karşılaşma, müsabaka öncesi, devamı ve sonrası gelişmeler, planlı, gerçekleşeceği önceden bilinen olaylara dayanan haberler diğer haberlere göre daha fazla yer almaktadır.

Tablo 4.31: Haberlerde yer alan haber türlerinin dağılımı: TRT Spor

HABER TÜRLERİ	SAYI
Ciddi Haber	92
Öykü Haber	84
Sıcak Haber	101

Tablo 4.31: (Devam) Haberlerde yer alan haber türlerinin dağılımı: TRT Spor

Gelişen Haber	238
Devam Eden Haber	29

4.2.10.2. Haberlerde yer alan haber türlerinin dağılımı: NTV Spor

Tablo 4.32’ye göre haberlerde en fazla gelişen haber türü yer almaktadır. Bunu sırasıyla, sıcak haberler, ciddi haberler, öykü haberler ve devam eden haberler takip etmektedir. Tablodan da anlaşılabacağı üzere NTV Spor’da karşılaşma, müsabaka öncesi, devamı ve sonrası gelişmeler, planlı, gerçekleşeceği önceden bilinen olaylara dayanan haberler diğer haberlere göre daha fazla yer almaktadır.

Tablo 4.32: Haberlerde yer alan haber türlerinin dağılımı: NTV Spor

HABER TÜRÜ	SAYI
Ciddi Haber	131
Öykü Haber	102
Sıcak Haber	144
Gelişen Haber	267
Devam Eden Haber	70

4.2.10.3. Haberlerde yer alan haber türlerinin dağılımı: A Spor

Tablo 4.33’e göre haberlerde en fazla gelişen haber türü yer almaktadır. Bunu sırasıyla, öykü haberler, ciddi haberler, sıcak haberler ve devam eden haberler takip etmektedir. Tablodan da anlaşılabacağı üzere A Spor’da karşılaşma, müsabaka öncesi, devamı ve sonrası gelişmeler, planlı, gerçekleşeceği önceden bilinen olaylara dayanan haberler diğer haberlere göre daha fazla yer almaktadır.

Tablo 4.33: Haberlerde yer alan haber türlerinin dağılımı: A Spor

HABER TÜRÜ	SAYI
Ciddi Haber	92
Öykü Haber	95
Sıcak Haber	57

Tablo 4.33: (Devam) Haberlerde yer alan haber türlerinin dağılımı: A Spor

Gelişen Haber	196
Devam Eden Haber	45

Haber türlerinin dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç kanalda yer alan spor haberlerinde de karşılaşma, müsabaka öncesi, devamı ve sonrası gelişmeler, planlı, gerçekleşeceği önceden bilinen olaylara dayanan haberler diğer haberlere göre daha fazla yer almaktadır. Ancak haber türlerinin dağılımına bakıldığında sıralamanın A Spor’da TRT Spor ve NTV Spor’dan daha farklı olduğu görülmüştür. A Spor’da öykü haberlerin ikinci sırada olduğu nuna karşın öykü haberlerin TRT Spor ve NTV Spor’da dördüncü sırada olduğu görülmüştür. Bu bağlamda A Spor’un saha dışı haberlere, başarı hikâyesi, başarısızlık öyküsü gibi haberlere TRT Spor ve NTV Spor’a göre daha çok yer verdiği düşünülmektedir.

4.2.11.Haberlerde konu dağılımı

Gerçekleştirilen ön izlemeler kapsamında çalışmada pek çok konu belirlenmiştir. Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.11.1. Haberlerde konu dağılımı: TRT Spor

Tablo 4.34’e göre 28 haberlerde en çok yer alan konunun spor karşılaşması sonuçları, karşılaşma özetleri olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla spor karşılaşması duyuruları, sporcularla ilgili haberler, spor karşılaşmaları ile ilgili haberler (karşılaşma öncesi sonrası ve esnasında yaşanan olaylar ve değerlendirmeler) ve takım/ekip performansına ilişkin haberler takip etmektedir. Canlı bağlantı, röportaj, açıklama / eleştiri, sosyal medya açıklaması, stüdyo konuğu ise beklenenden daha az yer almaktadır.

Tablo 4.34. Haberlerde konu dağılımı: TRT Spor

KONU	SAYI
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	33
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	52
Sporcularla İlgili Haberler	54

Tablo 4.34. (Devam) Haberlerde konu dağılımı: TRT Spor

Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	13
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	27
Cezalara İlişkin Haber	9
Maraton, Turnuva, Şampiyona ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	20
Transfer Gelişmesi / İddiası	25
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	52
Ödüller	3
Spor Karşılılaşması Duyurusu	71
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	18
Spor Karşılılaşması Sonucu / Karşılılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	82
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	4
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	7
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	8
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	6
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	3
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	3
Siyasi Kişilerin Sporla Bağlantılı Olduğu Haber	2
Kamp / Antrenman Haberi	8
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci ve Penaltı, Rekor Denemesi	5
Federasyon Kararları	4
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	5
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	2
Türk Futbolunun Değerlendirilmesi	3
Diğer	31

4.2.11.2. Haberlerde konu dağılımı: NTV Spor

Tablo 4.35'e göre haberlerde en çok yer alan konunun spor karşılaşması sonuçları, karşılaşma özetleri olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla spor karşılaşmaları ile ilgili haberler, sporcularla ilgili haberler, spor karşılaşması duyuruları, takım / ekip performansları, gündemdeki tartışmalar / konular, transfer gelişmeleri takip etmektedir.

Tablo 4.35: Haberlerde konu dağılımı: NTV Spor

KONU	SAYI
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	31
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	109
Kanalın Kendi Programlarının Haberi	1
Sporcularla İlgili Haberler	90
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	19
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	41
Cezalara İlişkin Haber	8
Maraton, Turnuva, Şampiyona ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	19
Transfer Gelişmesi / İddiası	36
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	60
Ödüller	3
Spor Karşılaşması Duyurusu	69
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	20
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	118
Spor Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	1
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	23
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	6

Tablo 4.35: (Devam) Haberlerde konu dağılımı: NTV Spor

Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	5
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	7
Kamp / Antrenman Haberi	12
Federasyon Kararları	2
Soruşturma	1
Kulüp ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	8
Açılış/ Temel Atma Töreni vb	1
Diğer	23

4.2.11.3. Haberlerde konu dağılımı: A Spor

Tablo 4.36'ya göre haberlerde en çok yer alan konunun spor karşılaşması sonuçları, karşılaşma özetleri olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla takım/ekip performansları, spor karşılaşmaları ile ilgili haberler, sporcularla ilgili konular, spor karşılaşması duyuruları, transfer gelişmeleri ve teknik direktörlerle ilgili konular takip etmektedir.

Tablo 4.36: Haberlerde konu dağılımı: A Spor

KONU	SAYI
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	13
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	61
Sporcularla İlgili Haberler	59
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	8
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	14
Cezalara İlişkin Haber	8
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	5
Transfer Gelişmesi / İddiası	35
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	63
Spor Karşılaşması Duyurusu	43

Tablo 4.36: (Devam) Haberlerde konu dağılımı: A Spor

Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	25
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	93
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	10
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	5
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	3
Kamp / Antrenman Haberi	10
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi)	4
Federasyon Kararları	4
Kulüp ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	4
Diğer	17

Haber konularının dağılımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalında yer alan haberlerde yoğun olarak yer alan konunun spor karşılaşması sonuçları, karşılaşma özetleri olduğu görülmektedir.

Spor haber bültenlerinde genel olarak karşılaşma duyurusu ve özeti dışında gündemde kapladığı yer göz önünde bulundurularak sporcuların ve takımların performanslarına ilişkin haberlerin de çok sık rastlanan bir konu olduğu söylenebilir. Bunun amacının spor izleyicilerinin beklentilerine yönelik haberciliği gerçekleştirmek olduğu düşünülmektedir. Bu durum da bizlere haber değeri ölçütlerinden Uygunluk'un bir örneğini vermektedir. Diğer seçeneği ilerleyen analizlerde açıklanacak olan spor haber niteliği taşımayan konular için kodlanmıştır.

4.2.12. Haberlerde yer alan röportaj / açıklama yapan kişilerin dağılımı

Bu kategoride haberlerde kimin röportajına veya açıklamasına yer verildiği belirlenmektedir. Bu kategoriye ilişkin her üç kanala ait bulgular ve yorumlar aşağıda yer almaktadır.

4.2.12.1. Haberlerde röportaj / açıklama dağılımı: TRT Spor

Haberlerde yer alan Röportaj ve açıklama yapan kişilerin dağılımı Tablo 4.37'de görülmektedir. Buna göre haberler içerisinde açıklamasına veya röportajına yer verilen

kişilerin sırasıyla Teknik Direktörler / Antrenörler / Eğitimciler, Sporcular ve Kulüp Başkanları olduğu görülmektedir. Federasyon Başkanlarının ise TRT Spor'un haberlerinde beklenenden daha az sayıda açıklamasına yer verilmiştir.

Tablo 4.37: Haberlerde röportaj / açıklama dağılımı: TRT Spor

RÖPORTAJ / AÇIKLAMA YAPAN KİŞİLER	SAYI
Kulüp Başkanı	33
Sporcu/Oyuncu	36
Teknik Direktör /Antrenör	47
Taraftar Grubu	2
Yönetim Kurulu / Genel Kurul	1
Takım Spor Direktörü	1
Federasyon Başkanı	10
Siyasi Kişi / Mülki Amir	7
Takım Yöneticisi	1
Spor Yorumcusu	4
Spor Camiasından Kişiler	2
Eski Sporcu	1
Turnuva Yetkilisi	2
Yok	403

4.2.12.2. Haberlerde röportaj / açıklama dağılımı: NTV Spor

Haberlerde yer alan Röportaj ve açıklama yapan kişilerin dağılımı Tablo 4.38'de görülmektedir. Buna göre haberlerde açıklamasına veya röportajına yer verilen kişilerin sırasıyla Teknik Direktörler / Antrenörler / Eğitimciler, Sporcular ve Kulüp Başkanları olduğu görülmektedir.

Tablo 4.38: Haberlerde röportaj / açıklama dağılımı: NTV Spor

RÖPORTAJ / AÇIKLAMA YAPAN KİŞİLER	SAYI
Kulüp Başkanı	28
Sporcu/Oyuncu	46
Hakem	1
Teknik Direktör /Antrenör	66
Takım Spor Direktörü	2
Takım / Kulüp / Sporcu Menajeri	8
Federasyon Başkanı	3
Siyasi Kişi / Mülki Amir	4
Spor Yorumcusu	3
Spor Camiasından Kişiler	1
Eski Sporcu	1
Turnuva Yetkilisi	1
Yok	550

4.2.12.3. Haberlerde röportaj / açıklama dağılımı: A Spor

Haberlerde yer alan Röportaj ve açıklama yapan kişilerin dağılımı Tablo 4.39’da görülmektedir. Buna göre haberlerde açıklamasına veya röportajına en çok yer verilen kişilerin sırasıyla sporcular, Teknik Direktörler / Antrenörler / Eğitimciler ve Kulüp Başkanları olduğu görülmektedir.

Tablo 4.39: Haberlerde röportaj / açıklama dağılımı: A Spor

RÖPORTAJ / AÇIKLAMA YAPAN KİŞİLER	Sayı
Kulüp Başkanı	16
Sporcu/Oyuncu	35
Teknik Direktör /Antrenör	31
Yönetim Kurulu / Genel Kurul	2

Tablo 4.39: (Devam) Haberlerde röportaj / açıklama dağılımı: A Spor

Takım Spor Direktörü	2
Takım / Kulüp / Sporcu Menajeri	4
Federasyon Başkanı	4
Siyasi Kişi / Mülki Amir	3
Takım Yöneticisi	1
Spor Yorumcusu	8
Sokak Röportajı	4

Çalışmada incelenen haberler içerisinde açıklamasına veya röportajına en fazla yer verilen kişilerin Sporcular, Teknik Direktörler / Antrenörler / Eğitmenler ve Kulüp Başkanları olduğu görülmektedir.

Yukarıda geçen açıklamasına veya röportajına yer verilen kişilerin spor izleyicileri açısından seçkin kişiler olarak görüldüğü söylenebilir. Bu kişilerin açıklamaları spor haberlerinde neredeyse olmazsa olmaz niteliğindedir. Öyle ki bu kişiler spor gelişmeleriyle ilgili, takım performanslarıyla ilgili ve benzeri bilgileri aktaran, spor izleyicilerinin duymak istediklerini ya da duymak istemediklerini söyleyen kişilerdir.

4.2.13. Haberlerde yer alan haber değeri ölçütlerinin dağılımı

Çalışmanın temel amacı ve problemi spor haber bültenlerinde haber değeri ölçütlerinin belirlenmesi olduğundan bu kategorilerinde Galtung ve Ruge'un klasik 12 haber değeri ölçütü yer almaktadır (1965, s. 64-91).

Söz konusu ölçütlerin her birine var-yok analizi uygulanmıştır. Hatırlanacağı üzere çalışmanın alanyazın bölümünde haber değeri kavramı başlığı altında haber değeri ölçütlerine yer verilmiştir. Bu kategoriye ilişkin her üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.13.1. Haberlerde yer alan haber değeri ölçütlerinin dağılımı: TRT Spor

Tablo 4.40'a bakıldığında haberlerde en çok yer alan haber değeri ölçütünün Açıklık olduğu görülmektedir. Açıklık ölçütünü Sıklık ve Eşik Ölçütleri takip etmektedir.

Tablo 4.40: Haber değeri ölçütlerinin dağılımı: TRT Spor

HABER DEĞERİ ÖLÇÜTLERİ	SAYI
Sıklık	361
Eşik	361
Açıklık	399
Anlamlılık	240
Uygunluk	293
Beklenmediklik	99
Süreklilik	313
Kompozisyon	319
Seçkin Uluslar	125
Seçkin Kişiler	181
Kişilere Yapılan Gönderme	163
Olumsuz Olana Gönderme	69

Yapılan analizler sonucunda 550 haber içerisinde en az sayıya sahip haber değeri ölçütlerinin Beklenmediklik ve Olumsuz Olana Gönderme olduğu görülmektedir. Diğer Haber Değeri Ölçütlerinin neredeyse hemen hepsine yer verildiği görülmektedir.

4.2.13.2. Haberlerde yer alan haber değeri ölçütlerinin dağılımı: NTV Spor

Haber Değeri Ölçütlerinin dağılımı Tablo 4.40’da görülmektedir. Tablo 4.41’e bakıldığında 714 haber içerisinde en fazla rastlanan haber değeri ölçütünün Açıklık olduğu görülmektedir. Açıklık ölçütünü Sıklık ve Eşik Ölçütleri takip etmektedir.

NTV Spor’da haber değeri ölçütlerinin dağılımlarına bakıldığında, 12 haber değeri ölçütü içerisinde Süreklilik haber değeri ölçütünün 4’üncü, Kompozisyon haber değeri ölçütünün 5’inci ve Uygunluk haber değeri ölçütünün 6’ıncı sırada yer aldığı görülmektedir.

Yapılan analizler sonucunda 714 haber içerisinde en az sayıya sahip haber değeri ölçütünün Olumsuz Olana Gönderme olduğu görülmektedir.

Tablo 4.41: Haberlerde haber değeri ölçütlerinin dağılımı: NTV Spor

HABER DEĞERİ ÖLÇÜTLERİ	SAYI
Sıklık	477
Eşik	469
Açıklık	513
Anlamlılık	368
Uygunluk	403
Beklenmediklik	160
Süreklilik	426
Kompozisyon	407
Seçkin Uluslara Gönderme	236
Seçkin Kişilere Gönderme	247
Kişileştirme	236
Olumsuz Olana Gönderme	110

4.2.13.3. Haberlerde yer alan haber değeri ölçütlerinin dağılımı: A Spor

Tablo 4.42'ye bakıldığında haberlerde en fazla rastlanan haber değeri ölçütünün Açıklık olduğu görülmektedir. Açıklık ölçütünü Eşik ve Uygunluk ölçütleri takip etmektedir.

A Spor'da 485 haber içerisinde Haber Değeri Ölçütlerinin dağılımlarına bakıldığında, 12 Haber Değeri Ölçütü içerisinde Kompozisyon'un 4'üncü; Sıklık'ın 5'inci ve Süreklilik'in 6'ıncı sırada yer aldığı görülmektedir.

Yapılan analizler sonucunda 485 haber içerisinde en az sayıya sahip haber değeri ölçütlerinin Olumsuz Olana Gönderme ve Beklenmediklik olduğu görülmektedir.

Tablo 4.42: Haberlerde haber değeri ölçütlerinin dağılımı: A Spor

HABER DEĞERİ ÖLÇÜTLERİ	SAYI
Sıklık	282
Eşik	335
Açıklık	359

Tablo 4.42: (Devam) Haberlerde haber değeri ölçütlerinin dağılımı: A Spor

Anlamlılık	252
Uygunluk	291
Beklenmediklik	87
Süreklilik	268
Kompozisyon	284
Seçkin Uluslara Gönderme	124
Seçkin Kişilere Gönderme	162
Kişiselleştirme	149
Olumsuz Olana Gönderme	71

Çalışmada incelenen haberlerde haber değeri ölçütlerinin kullanımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalında yer alan haberler içerisinde en fazla rastlanan haber değeri ölçütünün Açıklık olduğu görülmektedir. Açıklık, söz konusu haberdeki olayın açık bir yorumlamaya sahip olması anlamına gelmektedir. Spor haberleri düşünüldüğünde ise neredeyse izlenen bütün haberlerin açık ve belirgin olduğu; karmaşık ifadelerden kaçınıldığı söylenebilir. Açıklık ölçütünü Sıklık ve Eşik haber değeri ölçütleri takip etmektedir.

Sıklık bilindiği üzere gerçekleşen spor olaylarının öncesini, şimdisini ve sonrasını ifade etmektedir. Bir spor olayının duyuru haberi veya karşılaşma sonucu haberi bu duruma örnektir. Eşik ise haberdeki olayın yoğunluğunu ifade etmektedir. Spor haber bültenlerinde karşılaşma özeti veya sporcu performans haberlerinde karşılaştığımız bu ölçüt haberlerde olumlama şeklinde de yorumlanabilir. Zira bu ölçütün “en iyi gol, en iyi basket, en iyi sporcu” şeklinde ifadeler yer alan haberlere kodlandığı söylenebilir.

Uygunluk ölçütü yaşanan spor karşılaşmalarının spor izleyicilerinin beklentilerine uygun olacak şekilde düzenlenmesini ifade etmektedir. Süreklilik ve Kompozisyon ölçütleri yaşanan spor gelişmelerini, bu gelişmelerle ilgili yapılan açıklamaları kısacası spor gelişmelerinin arda ve bağlam bilgilerinin yer aldığı haberlerde görülmektedir. Spor haberlerinin genel olarak sporculara, teknik direktörlere, hakemlere vb. odaklandığı düşünülmektedir. Bu da Kişilere Yapılan Göndermeler

ölçütünün bir örneğidir. Ancak TRT Spor’da bu ölçütün sayısı diğer ölçütlere göre çok fazla değildir.

Haberin konusu ve haber değeri ölçütleri değerlendirme kısmında bu konu daha detaylı ele alınacaktır. Bu anlamda spor haberlerine özgü yeni haber değeri ölçütleri geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Spor haberleri söz konusu olduğunda Galtung ve Ruge’un (1965) mevcut 12 haber değeri ölçütünün geçerli olduğu ancak yetersiz olduğu görülmektedir. Bir spor bülteninde pek çok çeşitli konu ve içerik olduğu, çok fazla özne olduğu, çok fazla ve farklı haber kaynakları olduğu, kullanılan görüntülerin spora özgü farklı teknikte görüntüler olduğu göz önünde bulundurulduğunda haber değeri ölçütlerinin de spora dolayısıyla spor haberciliğine özgü olması gerektiği düşünülmektedir. Yapılan analiz ve bulgular sonucunda söz konusu mevcut 12 haber değeri ölçütüne ek olarak spor haberleri için Olumlama / Övme, Seçkin Spor Kulüplerine Bağlı olma ve Canlılık / Anındalık gibi haber değeri ölçütlerinin kullanılabileceği düşünülmektedir.

Olumlama / Övme haber değeri ölçütüne yukarıda değinilmektedir. Seçkin Spor Kulüplerine Bağlı olma ve Canlılık / Anındalık haber değeri ölçütlerine de değinmek de fayda olacaktır. Spor haberlerinde seçkin spor kulüplerinin haberlerine yoğun şekilde yer verilmektedir. Belirli seçkin spor kulüplerinin haberlerinin spor dalı gözetmeksizin ön plana çıktığı görülmektedir. Bundan hareketle spor haberlerinde seçkin spor kulüplerine bağlı olma şeklinde bir haber değeri ölçütü olması gerektiği düşünülmektedir.

Canlılık / Anındalık’ın ise Sıklık ve Beklenmediklik haber değeri ölçütleri ile benzerlikler taşıyan ancak spora özgü bazı konularda Sıklık ve Beklenmediklik’in eksik kalmasından dolayı ihtiyaç duyulan bir haber değeri ölçütü olduğu düşünülmektedir. Örneğin, yapılan izlemelerde Milli takımın antrenmanlarının haber bültenlerinde 6-8 dakika canlı olarak yayınlandığı görülmektedir. Normalde geçmişe dönük antrenmanların 1 dakikada özetlendiği de izlemelerde görülmektedir. Söz konusu antrenmanın önemli olması ve basın mensuplarının yayın yapmasına izin verilmesi bu antrenmana canlılık / anındalık haber değeri katmaktadır. Söz konusu içerik spor izleyicileri açısından da önem taşımaktadır. Bir başka örnek ile açıklayacak olursak önemli basın açıklamalarına canlı olarak bağlanmak spor haber bültenleri için çok önem taşımaktadır. Haber değeri ölçütleri ve haber konularının değerlendirilmesi kısmında bu konuya daha detaylı değinilecektir.

4.2.14. Haberlerde yer alan takım / ekip / sporcuların dağılımı

Bu başlık altında haberlerde yer alan futbol, basketbol, voleybol takımlarının hangi lig ya da kupa takımları olduklarına ve futbol, basketbol, voleybol dışında kalan takım, ekip ya da sporcuların hangi spor dallarında daha fazla yoğunlaştığına odaklanılmaktadır.

4.2.14.1. Haberlerde yer alan futbol takımları

Spor haberlerinde genellikle futbol takımlarının ön plana çıkartıldığı varsayımından hareketle söz konusu haberlerde sıklıkla hangi futbol takımlarının yer aldığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kategoriye ilişkin her üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.14.1.1. Haberlerde yer alan futbol takımları: TRT Spor

Tablo 4.43'e bakıldığında haberler içerisinde en çok Türkiye'deki futbol lig takımlarının yer aldığı görülmektedir. Haberlerde Türkiye'deki futbol lig takımlarının sayısının diğer takımlara açık farkla ilk sırada yer aldığı söylenebilir. Bunu sırasıyla yurtdışı futbol takımları, UEFA'da Türk futbol takımları ve Ziraat Türkiye Kupası takımları takip etmektedir.

Türkiye'deki futbol lig takımlarının tek bir lig içerisinde olan takımlardan oluşmadığını, bunların Süper Toto Süperlig, TFF 2. Lig, TFF 3. Lig, Bölgesel Amatör Lig gibi kendi içerisinde alt kümelere ayrılan lig takımları olduğunu da belirtmek gerekir.

Tablo 4.43: Haberlerde yer alan futbol takımlarının dağılımı: TRT Spor

FUTBOL TAKIMLARI	SAYI
Lig Takımları	226
Türkiye Kupası Takımları	28
Milli Takım	25
Yurtdışı Futbol Takımları	56
UEFA Türk Futbol Takımları	31
UEFA'da Diğer Ülke Takımları	12
FIFA Dünya Kupası Takımları	21

4.2.14.1.2. Haberlerde yer alan futbol takımlarının dağılımı: NTV Spor

Futbol takımlarının dağılımı Tablo 4.44'te görülmektedir. Buna göre haberler içerisinde en çok Türkiye'deki futbol lig takımlarının yer aldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla yurtdışı futbol takımları, UEFA'da Türk futbol takımları, FIFA Dünya Kupası takımları ve Ziraat Türkiye Kupası takımları takip etmektedir.

Tablo 4.44: Haberlerde yer alan futbol takımlarının dağılımı: NTV spor

FUTBOL TAKIMLARI	SAYI
Lig Takımları	219
Türkiye Kupası Takımları	29
Milli Takım	21
Yurtdışı Futbol Takımları	169
UEFA Türk Futbol Takımları	47
UEFA'da Diğer Ülke Takımları	33
FIFA Dünya Kupası Takımları	35

4.2.14.1.3. Haberlerde yer alan futbol takımları: A Spor

Haberlerde yer alan futbol takımlarının dağılımı Tablo 4.45'te görülmektedir. Buna göre spor haberleri içerisinde en çok Türkiye'deki futbol lig takımlarının yer aldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla yurtdışı futbol takımları, UEFA'da diğer ülke takımları, Milli takım, UEFA'da Türk futbol takımları, FIFA Dünya Kupası takımları ve Ziraat Türkiye Kupası takımları takip etmektedir.

Tablo 4.45: Haberlerde yer alan futbol takımlarının dağılımı: A Spor

FUTBOL TAKIMLARI	SAYI
Lig Takımları	266
Türkiye Kupası Takımları	11
Milli Takım	25
Yurtdışı Futbol Takımları	55
UEFA Türk Futbol Takımları	23
UEFA'da Diğer Ülke Takımları	29

Tablo 4.45: (Devam) Haberlerde yer alan futbol takımlarının dağılımı: A Spor

FIFA Dünya Kupası Takımları	22
-----------------------------	----

Futbol takımlarının dağılımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalında yer alan haberlerde yoğun ve açık şekilde Türkiye’deki liglerde yer alan futbol takımlarına yer verildiği görülmektedir. Sadece NTV Spor’da Yurtdışı Futbol takımlarının A Spor ve TRT spor’a göre daha çok olduğu görülmektedir.

4.2.14.2. Haberlerde yer alan basketbol takımları

Bu kategori ile haberde sıklıkla hangi basketbol takımlarının yer aldığı belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.14.2.1. Haberlerde yer alan basketbol takımları: TRT Spor

Tablo 4.46’ya bakıldığında Türkiye’nin de içinde yer aldığı basketbol liglerinin takımlarının ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla Milli takım ve Türk takımlarının yer almadığı organizasyonlardaki yurtdışı basketbol takımları takip etmektedir. Kupa takımlarına ise sadece 1 kez yer verildiği görülmektedir.

Burada Türkiye’nin de içinde yer aldığı ifadesine dikkat edildiğinde futbola göre bir farklılık ortaya çıkmaktadır zira bu kategoride sadece Türkiye’deki liglerden bahsedilmemekte, Türkiye’nin içerisinde olduğu yurtdışı liglerinden de bahsedilmektedir. Örneğin Eurolig.

Tablo 4.46: Haberlerde yer alan basketbol takımları: TRT Spor

BASKETBOL TAKIMLARI	SAYI
Türkiye’nin de İçinde Yer Aldığı Liglerin Takımları	39
Milli Takım	4
Kupa Takımları	1
Türk Takımlarının Yer Almadığı Organizasyonlardaki Yurtdışı Basketbol Takımları	4

4.2.14.2.2. Haberlerde yer alan basketbol takımları: NTV Spor

Haberler içerisinde yer alan basketbol takımlarının dağılımı Tablo 4.47’de görülmektedir. Buna göre haberlerde en çok Türkiye’nin de içinde yer aldığı liglerin takımları yer almaktadır. Bunu sırasıyla Milli takım, Türk takımlarının yer almadığı organizasyonlardaki yurtdışı basketbol takımları ve kupa takımları takip etmektedir. Kupa takımlarının sayısının TRT Spor’a bakarak NTV Spor’da daha çok olduğu görülmektedir.

Tablo 4.47: Haberlerde yer alan basketbol takımları: NTV Spor

BASKETBOL TAKIMLARI	SAYI
Türkiye’nin de İçinde Yer Aldığı Liglerin Takımları	56
Milli Takım	12
Kupa Takımları	7
Türk Takımlarının Yer Almadığı Organizasyonlardaki Yurtdışı Basketbol Takımları	12

4.2.14.2.3. Haberlerde yer alan basketbol takımları: A Spor

Haberlerde yer alan basketbol takımlarının dağılımı Tablo 4.48’de görülmektedir. Buna göre haberler içerisinde en çok Türkiye’nin de içinde yer aldığı liglerin takımları yer almaktadır. Bunu sırasıyla Türk takımlarının yer almadığı organizasyonlardaki yurtdışı Basketbol takımları, Milli takım ve kupa takımları takip etmektedir. Kupa takımlarına TRT Spor’a benzer şekilde A Spor’da da sadece 1 kez yer verildiği görülmektedir.

Tablo 4.48: Haberlerde yer alan basketbol takımları: A Spor

Haberde yer alan Basketbol Takımı	SAYI
Türkiye’nin de İçinde Yer Aldığı Liglerin Takımları	12
Milli Takım	2
Kupa Takımları	1
Türk Takımlarının Yer Almadığı Organizasyonlardaki Yurtdışı Basketbol Takımları	8

Basketbol takımlarının dağılımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalında yer alan haberlerde en fazla yer alan basketbol takımlarının Türkiye'nin de içinde yer aldığı Liglerin Takımları olduğu görülmektedir. Buna karşın kupa takımlarının üç kanalda da son sırada yer aldığı görülmektedir.

4.2.14.3. Haberlerde yer alan voleybol takımları

Bu kategori ile haberde sıklıkla hangi voleybol takımlarının yer aldığı belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kategoriye ilişkin her üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.14.3.1. Haberlerde yer alan voleybol takımları: TRT Spor

TRT Spor'un ana haber bülteninde yer alan haberlerde voleybol takımlarının dağılımına ilişkin bulgulara bakıldığında (EK) 550 haber içerisinde lig takımlarının 11 kez; Avrupa kupası takımlarının ise 1 kez yer aldığı görülmektedir. Bu bağlamda TRT Spor'da en çok yer alan voleybol takımlarının lig takımları olduğu söylenebilir.

4.2.14.3.2. Haberlerde yer alan voleybol takımları: NTV Spor

NTV Spor'un ana haber bülteninde yer alan haberlerde voleybol takımlarının dağılımına ilişkin bulgulara bakıldığında (EK) 714 haber içerisinde sadece 1 voleybol haberi yer almakta ve bu haberde de voleybol lig takımından bahsedilmektedir.

4.2.14.3.3. Haberlerde yer alan voleybol takımları: A Spor

A Spor'un ana haber bülteninde yer alan haberlerde voleybol takımlarının dağılımına ilişkin bulgulara bakıldığında (EK) 485 haber içerisinde sadece 1 voleybol haberi yer almakta ve yine bu haberde de voleybol lig takımından bahsedilmektedir.

Çalışmada incelenen spor kanallarının haberlerinde voleybol takımlarının dağılımına ilişkin bulgulara bakıldığında üç spor kanalında yer alan haberlerde en çok yer alan voleybol takımlarının liglerin takımları olduğu görülmektedir. Voleybol haberlerinin sayısına bakıldığında TRT Spor'da voleybol dalına ilişkin haberlerin A Spor ve NTV Spor'a kıyasla açıkça daha sık olduğu görülmektedir.

4.2.14.4. Haberlerde futbol, basketbol ve voleybol dışındaki sporcu / takım / ekiplerin spor dallarının dağılımı

Bu kategori ile haberlerde sıklıkla hangi Milli ve Yabancı takım, ekip ya da sporcuların yer aldığı belirlenmesi amaçlanmıştır. Milli takım, ekip ve sporcular

Türkiye'ye bağlı ve belirli spor dallarında ülke içi ve ülke dışında spor faaliyetlerine katılan takım, ekip ve sporculardır. Yabancı takım, ekip ve sporcular ise Türkiye dışında kalan ülkelere bağlı takım, ekip ve sporcuların çeşitli spor dallarında faaliyet göstermesidir. Bu kategoriye ilişkin her üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.14.4.1. Haberlerde yer alan futbol, basketbol ve voleybol dışındaki sporcu / takım / ekiplerin spor dallarının dağılımı: TRT Spor

TRT Spor'un ana haber bülteninde yer alan haberler içerisinde futbol, basketbol ve voleybol takımları dışında yer alan sporcular, takımlar ve ekiplerin dağılımı tablo 4.49 ve tablo 4.50'de yer almaktadır.

Tablo 4.49'a göre TRT Spor'un ana haber bülteninde futbol, basketbol ve voleybol dışında en çok yer alan Milli sporcu, takım ya da ekiplerin güreş sporcuları ve okçuluk ekip/sporcuları olduğu görülmektedir.

Tablo 4.49: Haberlerde yer alan futbol, basketbol ve voleybol dışındaki milli sporcu / takım / ekiplerin spor dallarının dağılımı: TRT Spor

MİLLİ SPORCU / TAKIM / EKİPLERİN SPOR DALLARI	SAYI
Tenis Ekip/Sporcuları	1
Yüzme/ Su Sporları Ekip/Sporcuları	2
Atletizm Ekip/Sporcuları	1
Özel Sporcular	2
Motor/Arazi/Otomobil Ekip/Sporcuları	2
Okçuluk Ekip/Sporcuları	4
Güreş Ekip/Sporcuları	5
Hentbol Ekip/Sporcuları	1
Dağcılık Ekip/Sporcuları	1
Okul Sporları ve Üniversite Sporları Ekip/Sporcuları	1
Uzak Doğu Sporları Ekip/Sporcuları	3
Olimpiyat/Turnuva Ekip/Sporcuları	2

Tablo 4.49: (Devam) Haberlerde yer alan futbol, basketbol ve voleybol dışındaki milli sporcu / takım / ekiplerin spor dallarının dağılımı: TRT Spor

İzcilik, Dağ Yürüyüşü vb.	1
Bocce Sporcuları	1

Tablo 4.50'ye göre TRT Spor'un ana haber bülteninde futbol, basketbol ve voleybol dışında en çok yer alan yabancı sporcu, takım ya da ekiplerin Uluslararası müsabakalar/olimpiyatlarda yer alan sporcu/ekip/takımlar, yabancı tenis ekipleri ve sporcuları ve Uzak Doğu sporları ekip ve sporcuları olduğu görülmektedir.

Tablo 4.50: Haberlerde yer alan futbol, basketbol ve voleybol dışındaki yabancı sporcu / takım / ekiplerin spor dallarının dağılımı: TRT Spor

YABANCI SPORCU / TAKIM / EKİPLERİN SPOR DALLARI	SAYI
Uluslararası Müsabakalar / Olimpiyatlarda Yer Alan Sporcu/Ekip/Takımlar	8
Yurtdışı Tenis Ekip/Sporcuları	3
Yurtdışı Atletizm Ekip/Sporcuları	1
Yurtdışı Motor/Otomobil/Arazi Sporları Ekip/Sporcuları	2
Yurtdışı Uzak Doğu Sporcuları	2
Plaj Voleybolu Ekip/Sporcuları	1
Golf Ekip Sporcuları	2
Beysbol Sporcuları	1
Kış Sporları	1

4.2.14.4.2. Haberlerde yer alan futbol, basketbol ve voleybol dışındaki sporcu / takım / ekiplerin spor dallarının dağılımı: NTV Spor

Tablo 4.51'e göre NTV Spor'un ana haber bülteninde yer alan haberlerde futbol, basketbol ve voleybol dışında en çok yer alan yabancı sporcu, takım ya da ekibin tenis ekip/sporcuları olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla motor / otomobil / arazi sporları ekip / sporcuları, Atletizm ekip ve sporcuları, Uluslararası müsabakalar ve olimpiyatlarda yer alan sporcu, ekip ve takımlar, Uzak Doğu sporları sporcu, ekip ve takımları, golf sporcu, ekip ve takımları, beyzbol sporcu, ekip ve takımları takip etmektedir. Tablo

4.51'e göre NTV Spor'un ana haber bülteninde yer alan haberlerde futbol, basketbol ve voleybol dışında en fazla yer alan Milli sporcu, takım ya da ekibin motor/arazi/araç ekip ve sporcuları olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla atletizm ekip ve sporcuları, Uzak Doğu sporları ekip ve sporcuları, golf ekip ve sporcuları takip etmektedir.

Tablo 4.51: Haberlerde yer alan futbol, basketbol ve voleybol dışındaki sporcu / takım / ekiplerin spor dallarının dağılımı: NTV Spor

SPORCU / TAKIM / EKİPLERİN SPOR DALLARI	SAYI
Uluslararası Müsabakalar / Olimpiyatlarda Yer Alan Sporcu/Ekip/Takımlar	3
Yurtdışı Tenis Ekip/Sporcuları	11
Yurtdışı Atletizm Ekip/Sporcuları	4
Yurtdışı Motor/Araç/Arazi Sporları Ekip/Sporcuları	10
Yurtdışı Uzak Doğu Sporcuları	1
Golf Ekip Sporcuları	1
Beyzbol Sporcuları	1
Milli Atletizm Ekip / Sporcuları	2
Milli Motor/Arazi/Otomobil Ekip/Sporcuları	5
Milli Uzak Doğu Sporları Ekip/Sporcuları	1
Milli Golf Ekip / Sporcuları	1

4.2.14.4.3. Haberlerde yer alan futbol, basketbol ve voleybol dışındaki sporcu / takım / ekiplerin spor dallarının dağılımı: A Spor

Haberlerde yer alan futbol, basketbol ve voleybol dışında kalan Milli ve yabancı sporcu, takım ve ekiplerin spor dallarının dağılımı şu şekildedir:

A Spor'un ana haber bülteninde yer alan haberlerde futbol, basketbol ve voleybol dışında 12 kez farklı spor dallarına yer verildiği görülmüştür. Bunlardan ikisi Milli Tenis ekip ve sporcuları ile Milli Olimpiyat ekip ve sporcularıdır. Diğerleri ise yabancı motor / otomobil / arazi ekip ve sporcuları, yabancı tenis ekip ve sporcuları, Uluslararası Müsabaka ve Olimpiyatlarda yer alan sporcu, ekip ve takımlar, yabancı boks sporcuları ve yabancı beyzbol sporcu, ekip ve takımlarıdır.

Çalışmada incelenen kanalların ana haber bültenlerinde yer alan futbol, basketbol ve voleybol dışında en fazla yer alan sporcu, takım ya da ekiplerin dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalında da farklı sonuçlar görülmektedir. Buna göre TRT Spor'da Milli olarak güreş sporcuları ön plana çıkarken, NTV Spor'da motor / araç / arazi takım, ekip ve sporcuları ön plana çıkarmaktadır. A Spor'un ana haber bülteninde yer alan haberlerde futbol, basketbol ve voleybol dışında yer alan Milli sporcu, takım ya da ekiplerin tenis spor dalında ve Olimpiyat sporlarında olduğu görülmektedir.

4.2.15. Haberlerde spor kulüplerinin dağılımı

Bu başlık altında spor haberlerinde yer alan spor kulüplerinin dağılımlarına odaklanılmaktadır. Konuya dört büyük spor kulüplerinin ön plana çıkartıldığı haberler ve dört büyük spor kulübü dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberler açısından yaklaşılmaktadır.

4.2.15.1. Dört büyük spor kulübünün ön plana çıkartıldığı haberlerin dağılımı

Bu kategorinin oluşturulma amacı çalışmanın varsayımlarından biri olan dört büyük kulübün yani Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş ve Trabzonspor'un haberlerde ön plana çıkartılıp çıkartılmadığının belirlenmesidir. Söz konusu dört büyük kulübün spor dalı gözetilmeksizin ön plana çıkartıldığı düşünülmektedir. Çalışmanın devamında yaygın kullanılan ismiyle bu sözü edilen takımlar dört büyükler olarak geçmektedir. Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

TRT Spor'da 550 haber içerisinde dört büyük kulübün toplam 208; NTV Spor'da 714 haber içerisinde toplam 243 ve A Spor'da 485 haber içerisinde toplam 251 haberde ön plana çıkartıldığı görülmektedir. Haberlerde sadece dört büyüklerin ön plana çıkartıldığı haberlerin sayısının çok olması bu varsayımı desteklemektedir.

Dört büyük spor kulübünün ön plana çıkartıldığı haberlerin dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalının ana haber bülteninde yer alan haberlerde dört büyüklerin ön plana çıktığı haberlerin sayısının açık şekilde çok fazla olduğu görülmektedir. Çalışmanın varsayımları arasında spor haber bültenlerinde haberlerde dört büyük spor kulübüne daha fazla yer verildiğinden bahsedilmektedir. Yapılan analizler sonucu görülmektedir ki spor ana haber bültenlerinde dört büyük kulüp açık şekilde ön plana çıkartılmaktadır.

4.2.15.2. Dört büyük spor kulübü dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin dağılımı

Bu kategoride dört büyük kulüp dışında kalan futbol, basketbol ve voleybol takımlarının haberde yer alma durumu incelenmektedir. Örneğin genellikle Galatasaray spor kulübünün futbol takımı ile aynı ligde olan Atiker Konyaspor futbol takımı, son zamanlarda elde ettiği galibiyetlerden dolayı haberlerde çok sık yer almaktadır. Ancak “dört büyük” kulüp dışında kalmaktadır. Burada yapılan analiz ile dört büyükler ile dört büyükler dışında kalan kulüplerin sayısal olarak haberlerde nasıl farklılaştığı vurgulanmak istenmektedir. Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

TRT Spor’da dört büyük kulübün öne çıkartılmadığı, diğer lig ve kupa takımlarının yer aldığı toplam 143; NTV Spor’da 142 ve A Spor’da 74 haber bulunmaktadır.

Çalışmada incelenen spor kanallarının ana haber bültenlerinde dört büyük spor kulübü dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin dağılımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında görülmektedir ki dört büyük spor kulübü dışında kalan lig ya da kupa takımları da haberlerde oldukça sık yer almaktadır.

4.2.16. Haberlerde yer alan spor haberi niteliği taşımayan içeriklerin dağılımı

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen önizlemelerde haber bülteni içerisinde yer alan ancak spor haberi niteliği taşımadığı düşünülen belirli içerikler göze çarpmıştır. Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.16.1. Haberlerde yer alan spor haberi niteliği taşımayan içeriklerin dağılımı: TRT Spor

Tablo 4.52’e bakıldığında 550 haber içerisinde toplam 50 spor haberi niteliği taşımayan içerik olduğu görülmektedir. Söz konusu spor haberi niteliği taşımayan içerikler sırasıyla sporcuların özel hayatları ve spor faaliyetleri dışındaki hayatları, sporcuların kazandıkları para, spor camiasında yaşanan vefatlar, spor kulübünün ekonomik faaliyetleri, borçları, geliri, gideri, bütçesi, ödül törenleri, açılışlar, kulübün faaliyetlerinin haberleri, terör olayları, spor camiasından önemli günlerde ve anmalarda verilen mesajlar, tanıtımlar, takım forması ile ilgili haberler, rüşvet iddiaları ve Taraftar gruplarının haberleridir.

Tablo 4.52: Haberlerde yer alan spor haberi niteliği taşımayan içeriklerin dağılımı: TRT Spor

SPOR HABERİ NİTELİĞİ TAŞIMAYAN İÇERİKLER	SAYI
Kulübün Faaliyet Haberi	3
Sporcuların Özel Hayatları Spor Faaliyetleri Dışındaki Hayatları, Sporcuların Kazandıkları Para	9
Taraftar Gruplarının Haberleri	1
Spor Camiasında Yaşanan Vefatlar	9
Spor Kulübünün Ekonomik Faaliyetleri, Borçları, Geliri, Gideri, Bütçesi	7
Açılışlar	4
Terör Olayları	2
Ziyaretler	5
Rüşvet İddiaları	1
Ödül Törenleri	5
Spor Camiasından Önemli Günlerde / Anmalarda Verilen Mesajlar	2
Tanıtımlar	2

4.2.16.2. Haberlerde yer alan spor haberi niteliği taşımayan içeriklerin dağılımı: NTV Spor

Tablo 4.53'e bakıldığında 714 haber içerisinde toplam 36 spor haberi niteliği taşımayan içerik olduğu görülmektedir. Söz konusu spor haberi niteliği taşımayan içerikler sırasıyla sporcuların özel hayatları spor faaliyetleri dışındaki hayatları / sporcuların kazandıkları para, spor camiasında yaşanan vefatlar, spor kulübünün ekonomik faaliyetleri, borçları, geliri, gideri, bütçesi, ödül törenleri, ziyaretler, kulübün faaliyetlerinin haberleri, Ulusal günlerde anma törenlerine katılım, önemli günlerle ilgili mesajlar şeklindedir.

Tablo 4.53: Haberlerde yer alan spor haberi niteliği taşımayan içeriklerin dağılımı: NTV Spor

SPOR HABERİ NİTELİĞİ TAŞIMAYAN İÇERİKLER	SAYI
Kulübün Faaliyet Haberi	2
Sporcuların Özel Hayatları Spor Faaliyetleri Dışındaki Hayatları, Sporcuların Kazandıkları Para	10
Spor Camiasında Yaşanan Vefatlar	9
Ulusal Günler Anma Törenlerine Katılım / Önemli Günlerle İlgili Mesaj	2
Spor Kulübünün Ekonomik Faaliyetleri, Borçları, Geliri, Gideri, Bütçesi	4
Terör Olayları	1
Sponsorluklar	1
Ziyaretler	2
Rüşvet İddiaları	1
Ödül Törenleri	3
Tanıtlımlar	1

4.2.16.3. Haberlerde yer alan spor haberi niteliği taşımayan içeriklerin dağılımı: A Spor

Tablo 4.54'e bakıldığında 485 haber içerisinde toplam 26 spor haberi niteliği taşımayan içerik olduğu görülmektedir. Söz konusu spor haberi niteliği taşımayan içerikler sırasıyla sporcuların özel hayatları spor faaliyetleri dışındaki hayatları / kazandıkları para, spor kulübünün ekonomik faaliyetleri, terör olayları/siyasi olaylar, ziyaretler, spor camiasında yaşanan vefatlar, ödül törenleri, meydan okuma mesajları, Ulusal günlerde anma törenlerine katılım, açılışlar, rüşvet iddiaları, imza buluşmaları, takım forması ile ilgili haberler şeklindedir.

Tablo 4.54: Haberlerde yer alan spor haberi niteliği taşımayan içeriklerin dağılımı: A Spor

SPOR HABERİ NİTELİĞİ TAŞIMAYAN İÇERİKLER	SAYI
Sporcuların Özel Hayatları Spor Faaliyetleri Dışındaki Hayatları, Sporcuların Kazandıkları Para	5
Spor Camiasında Yaşanan Vefatlar	2
Ulusal Günler Anma Törenlerine Katılım / Birleştir / Önemli Günlerle İlgili Mesaj	1
Spor Kulübünün Ekonomik Faaliyetleri, Borçları, Geliri, Gideri, Bütçesi	5
Açılışlar	1
Terör Olayları	3
Ziyaretler	3
Meydan Okuma Mesajları	2
Rüşvet İddiaları	1
Ödül Törenleri	2
İmza Buluşmaları	1

Çalışmada incelenen spor kanalının ana haber bültenlerinde yer alan spor haberi niteliği taşımayan içeriklerin dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında sporcuların özel hayatları, sporcuların spor faaliyetleri dışındaki hayatları ve sporcuların kazandıkları para içeriklerinin yoğun olarak üç spor kanalında da yer alan spor haber niteliği taşımayan içerikler olduğu görülmektedir.

4.2.17. Spor dallarının haber sıralarına göre değerlendirilmesi

Bu değerlendirmede özellikle spor dallarının ana haber bültenlerinde hangi sırada verildiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.17.1. Spor dallarının ana haber sıralarına göre değerlendirilmesi: TRT Spor

Tablo 4.55'e bakıldığında 550 haber içerisinde ilk 10 sırada futbola diğer spor dallarından daha fazla yer verildiği görülmektedir. Ayrıca birinci sırada futboldan başka

spor dalının yer almadığı görülmektedir. Tablo 4.55'e göre futbol, 25 kez birinci sırada yer almıştır. Bu da çalışmanın varsayımlarıyla yakından ilgili bir durumdur. Çalışmanın varsayımlarında, spor haber bültenlerinde, hedef kitle açısından popüler olarak kabul edilen spor dallarının ve özellikle futbolun ilk sırada yer aldığı söylenmektedir. Tablo 4.55'te futbolun diğer spor dallarına açık oranda ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.55: Futbol haberlerinin haber sıralarına göre dağılımları: TRT Spor

SIRA	HABER SAYISI
1	25
2	27
3.	26
4.	26
5.	26
6.	26
7.	25
8.	26
9.	26
10.	25

Basketbolun ise ilk 10 sırada sadece 1 kez yer aldığı görülmektedir. Tablo 4.56'ya bakıldığında basketbol spor dalının en fazla 8 kez 17'nci, 6 kez ise 16'ncı sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.56: Basketbol haberlerinin haber sıralarına göre dağılımları: TRT Spor

SIRA	HABER SAYISI
3.	1
11.	3
12.	5
13.	4
14	3
15	4

Tablo 4.56: (Devam) Basketbol haberlerinin haber sıralarına göre dağılımları: TRT Spor

16	6
17	8
18	4
19	3

Tablo 4.57'ye bakıldığında ilk 10 sırada voleybol görülmemektedir. Voleybol spor dalına ilişkin haberler 13'ncü sırada 1 kez yer almaktadır. Bu sıra voleybol spor dalının ilk 10 sıraya en yakın olduğu sıradır. Voleybolun en fazla 3'er kez 19'uncu ve 20'nci sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.57: Voleybol haberlerinin haber sıralarına göre dağılımları: TRT Spor

SIRA	HABER SAYISI
13	1
14	2
15	1
18	2
19	3
20	3
23	1

Pek çok farklı spor dalına ilişkin haberlerin sıralamalarının çok gerilerde kaldığını görmekteyiz. Tenis ve motor / araç / arazi sporları ilk 10 sıraya en yakın 14'üncü sırada yer almıştır. Okçuluk'un ilk 10 sırada 9'uncu olarak 1 kez yer aldığı görülmektedir. Güreş sporu ilk 10 sıraya en yakın 12'nci, Olimpiyat Sporları 12'nci, Atletizm 13'üncü, Uzak Doğu Sporları 13'üncü, Plaj Voleybolu 14'üncü, Özel Sporcular 15'inci sırada yer almışlardır. Su sporları ve hentbol ilk 10 sıraya en yakın 16'nci sırada yer almıştır. Dağcılık ilk 10'a en yakın 21'inci; Golf 19'uncu; Beyzbol 25'inci; İzcilik 21'inci; Bocce 22'nci ve Kış sporları 24'üncü sırada yer almıştır.

4.2.17.2. Spor dallarının haber sıralarına göre değerlendirilmesi: NTV Spor

Tablo 4.58’de futbolun yer aldığı haberlerin haber sıralarına göre dağılımı görülmektedir. Toplam 714 haber içerisinde ilk 10 sırada futbola diğer spor dallarından daha fazla yer verildiği görülmektedir. Birinci sırada futboldan başka spor dalının yer almadığı görülmektedir. Tablo 4.58’e göre NTV Spor’un ana haber bülteninde futbol 28 kez birinci sırada yer almıştır. Çalışmanın varsayımlarında spor haber bültenlerinde, hedef kitle açısından popüler olarak kabul edilen spor dallarının ve özellikle futbolun ilk sırada yer aldığı söylenmektedir. Tablo 4.58’de futbolun diğer spor dallarına kıyasla ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.58: Futbol haberlerinin haber sıralarına göre dağılımı: NTV Spor

SIRA	HABER SAYISI
1	28
2	29
3	29
4	26
5	27
6	28
7	26
8	27
9	27
10	27

Tablo 4.59’da basketbolun yer aldığı haberlerin haber sıralamalarına göre dağılımı görülmektedir. Tablo 4.59’a bakıldığında basketbolun ilk 10 sırada yer almadığı görülmektedir. Buna karşılık basketbolun ilk 10’a en yakın 11’inci sırada 2 kez yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.59: Basketbol haberlerinin haber sıralarına göre dağılımı: NTV Spor

SIRA	HABER SAYISI
11	2
12	2

Tablo 4.59: (Devam) Basketbol haberlerinin haber sıralarına göre dağılımı: NTV Spor

19	7
20	8
21	7
22	8
23	10
24	11
25	8
26	7

Öte yandan NTV Spor'da ilk 10 sırada voleybol spor dalına ilişkin haber görülmemektedir. Voleybol, 25'inci sırada 1 kez yer almaktadır. Bu sıra voleybolun ilk 10 sıraya en yakın olduğu sıradır.

Tenisin ilk 10 sıraya en yakın olduğu sıra 15'inci sıradır. Tenis spor dalı en çok 2 kez 25'inci sırada yer almıştır.

Motor / araç / arazi sporlarının ilk 10 sıraya en yakın olduğu sıranın 21'inci sıra olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Motor / Araç / Arazi sporları en fazla 29'uncu sırada 3 kez yer almıştır.

Atletizm sporlarına ilişkin haberler ilk 10 sıraya en yakın 1 kez 16'ncı sırada yer almıştır. Atletizm en fazla 2 kez 27'inci sırada yer almıştır.

Uzak Doğu sporları ilk 10'a en yakın 1 kez 27'inci sırada; Olimpiyat Sporları ilk 10'a en yakın 1 kez 24'üncü sırada; Golf 1 kez 25'inci sırada; Beyzbol 1 kez 27'inci sırada yer almıştır.

4.2.17.3. Spor dallarının haber sıralarına göre değerlendirilmesi: A Spor

Haberlerde yer alan spor dallarının haber sıralarına göre değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.60'da futbol spor dalının yer aldığı haberlerin haber sıralarına göre dağılımı görülmektedir. Toplam 485 haber içerisinde ilk 10 sırada futbola diğer spor dallarından daha fazla yer verildiği görülmektedir. Birinci sırada futboldan başka spor

dalının yer almadığı görülmektedir. 4.60'a göre A Spor'un ana haber bülteninde futbol, 21 kez birinci sırada yer almıştır. Çalışmanın varsayımlarında spor haber bültenlerinde, hedef kitle açısından popüler olarak kabul edilen spor dallarının ve özellikle futbolun ilk sırada yer aldığı söylenmektedir. 4.60'da futbolun diğer spor dallarına kıyasla ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.60: Futbol haberlerinin haber sıralarına göre dağılımı: A Spor

SIRA	HABER SAYISI
1	21
2	22
3	22
4	22
5	22
6	22
7	21
8	21
9	21
10	20

Tablo 4.61'de basketbol spor dalının yer aldığı haberlerin haber sıralarına göre dağılımı görülmektedir. Tablo 4.61'e bakıldığında basketbolun A Spor'da ilk 10 sırada yer almadığı görülmektedir. Buna karşılık basketbolun ilk 10 sıraya en yakın 15'inci sırada 2 kez yer aldığı görülmektedir. Ayrıca basketbolun en fazla 5 kez 17'nci, 3 kez ise 16'ncı sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.61: Basketbol haberlerinin haber sıralarına göre dağılımı: A Spor

SIRA	HABER SAYISI
15	2
16	3
17	5
18	2

Tablo 4.61: (Devam) Basketbol haberlerinin haber sıralarına göre dağılımı: A Spor

19	3
21	2
22	1
23	1
24	3

Öte yandan ilk 10 sırada voleybola ilişkin bir habere rastlanmamıştır. Tenis haberleri ise 18 ile 25'inci sıralar arasında 4 haberde; Motor / Araç / Arazi sporlarına ilişkin haberler 20 ile 25'inci sıralar arasında 4 haberde; Atletizm haberleri 24 ve 33'üncü sıralarda 2 haberde; Olimpiyat sporları 20'inci sırada 1 haberde; Beyzbol 26'ncı sırada 1 haberde; Boks 19'uncu sırada 1 haberde görülmektedir.

Spor kanallarının ana haber bültenlerinde yer alan spor dallarının haber sıralarına göre dağılımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında çalışmanın varsayımlarında altı çizilen, futbola ilişkin haberlerin haber bültenlerinde ilk sıralarda olduğu varsayımı doğrulanmaktadır. Söz konusu üç spor kanalında da haber bültenlerinde spor dalları içerisinde futbol dışında ilk 10'da yer alan başka bir spor dalı görülmemiştir. Öte yandan spor türlerinin çeşitliliğinin kanalların hitap ettiği kesimin farklılık göstermesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

4.2.18. Spor dallarının haber sürelerine göre değerlendirilmesi

Spor bülteninde kapladığı süre göz önüne alındığında, bir spor haberinin bülten içerisindeki değeri kapladığı süreyle ölçülebilmektedir. Spor haber bültenlerinde futbol, diğer spor dallarına göre daha çok süre kaplamaktadır. Bu kategoriye ilişkin üç kanala ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.18.1. Spor dallarının haber sürelerine göre değerlendirilmesi: TRT Spor

Tablo 4.62'ye bakıldığında 550 haber içerisinde 1 dakika ve daha az süreli haberlere toplam 188 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 146'sını futbol haberlerine ayrılan süre oluşturmaktadır. 17'si basketbol, 6'sı voleybol, 5'i motor / araç / arazi sporları, 3'ü güreş, 3'ü olimpiyat sporları, 2'si tenis, 2'si su sporları, 2'si kış sporları, 1'i okçuluk ve 1'i Uzak Doğu sporlarıdır.

Tablo 4.62'ye bakıldığında 550 haber içerisinde 1 dakika ve 2 dakika arası haberlere toplam 131 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 98'ini futbol, 18'ini basketbol, 4'ünü voleybol, 3'ünü olimpiyat sporları, 3'ünü Uzak Doğu sporları, diğerlerini ise tenis, hentbol, dağcılık, golf ve beyzbol oluşturmaktadır.

Tablo 4.62'ye bakıldığında 550 haber içerisinde 3 dakika ve 5 dakika arası haberlere toplam 168 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 132'sini futbol oluşturmaktadır. 13'ünü basketbol, 4'ünü Uzak Doğu sporları, 3'ünü voleybol, 3'ünü atletizm oluşturmaktadır.

Tablo 4.62'ye bakıldığında 550 haber içerisinde 6 dakika ve 8 dakika arası haberlere toplam 18 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 17'si Futbol'a aittir.

Tablo 4.62'ye bakıldığında 550 haber içerisinde 8 dakika ve daha fazla süreli haberlere toplam 27 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 26'sı Futbol'a aittir.

Tablo 4.62: Spor dallarının haber sürelerine göre dağılımı: TRT Spor

SPOR DALI	1 DK ALTI	1 – 2 DK	3 - 5 DK	6 - 8 DK	8 DK +
Futbol	146	98	132	17	26
Basketbol	17	18	13	0	1
Voleybol	6	4	3	0	0
Tenis	2	1	1	0	0
Motor/Araç/Arazi Yarışları	5	0	0	0	0
Su Sporları	2	0	1	0	0
Güreş	3	0	2	0	0
Hentbol	0	1	0	0	0
Atletizm	0	0	3	0	0
Okçuluk	1	0	2	1	0
Uzak Doğu Sporları	1	3	4	0	0

Tablo 4.62: (Devam) Spor dallarının haber sürelerine göre dağılımı: TRT Spor

Olimpiyat Sporları	3	3	1	0	0
Dağcılık	0	1	0	0	0
Plaj Voleybolu	0	0	1	0	0
Golf	0	1	1	0	0
Beyzbol	0	1	0	0	0
Özel Sporcular	0	0	2	0	0
İzcilik	0	0	1	0	0
Bocce	0	0	1	0	0
Kış Sporları	2	0	0	0	0

4.2.18.2. Spor dallarının haber sürelerine göre değerlendirilmesi: NTV Spor

Tablo 4.63'te spor dallarının haber sürelerine göre dağılımı görülmektedir. Buna göre 714 haber içerisinde 1 dakika ve daha az süreli haberlere toplam 247 kez yer verilmiştir. Bunların 208'ini futbola ayrılan süre oluşturmaktadır. Bu süreye ait haberlerin 24'ü basketbol, 5'i motor / araç / arazi sporları, 3'ü olimpiyat sporları, 2'si Uzak Doğu sporları ve 2'si atletizm spor dallarıyla ilgilidir.

Tablo 4.63'e bakıldığında haberlerde 1 ve 2 dakika arası haberlere toplam 163 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 123'ünü futbol, 30'unu basketbol, 4'ünü tenis, 3'ünü atletizm, 2'sini motor / araç / arazi sporları ve 1'ini Uzak Doğu sporları oluşturmaktadır.

Tablo 4.63'e bakıldığında haberlerde 3 ve 5 dakika arası haberlere toplam 237 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 188'ini futbol haberleri oluşturmaktadır. Bunların 32'sini basketbol, 7'sini motor / araç / arazi sporları, 5'ini tenis, 3'ünü atletizm, 1'ini golf ve 1'ini beyzbol haberleri oluşturmaktadır.

Tablo 4.63'e bakıldığında haberlerde 6 ve 8 dakika arası haberlere toplam 35 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 33'ü futbol haberlerine, 1'i basketbol ve 1'i voleybol haberine aittir.

Tablo 4.63'e bakıldığında haberlerde 8 dakika ve daha fazla süreli haberlere toplam 16 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 13'ü futbol haberlerine ve 3'ü basketbol haberlerine aittir.

Tablo 4.63: Spor dallarının haber sürelerine göre dağılımı: NTV Spor

SPOR DALI	1 DK ALTI	1 – 2 DK	3 - 5 DK	6 - 8 DK	8 DK +
Futbol	208	123	188	33	13
Basketbol	24	30	32	1	3
Voleybol	0	0	0	1	0
Tenis	3	4	5	0	0
Motor/Araç/Arazi Yarışları	5	2	7	0	0
Atletizm	2	3	3	0	0
Uzak Doğu Sporları	2	1	0	0	0
Olimpiyat Sporları	3	0	0	0	0
Golf	0	0	1	0	0
Beyzbol	0	0	1	0	0

4.2.18.3. Spor dallarının haber sürelerine göre değerlendirilmesi: A Spor

Tablo 4.64'te A Spor'da spor dallarının haber sürelerine göre dağılımları görülmektedir. Buna göre 485 haber içerisinde 1 dakika ve daha az süreli haberlere toplam 99 kez yer verildiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bunların 88'ini futbola ayrılan süre oluşturmaktadır. Bu süreye ait haberlerin 82'i basketbol, 2'si tenis ve 1'i atletizm spor dallarıyla ilgilidir.

Tablo 4.64'e bakıldığında 1 ve 2 dakika arası haberlere toplam 106 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 96'sını futbol, 7'sini basketbol, 1'ini tenis, 2'sini motor / araç / arazi sporları oluşturmaktadır.

Tablo 4.64'e bakıldığında 3 ve 5 dakika arası haberlere toplam 144 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 134'ünü futbol, 4'ünü basketbol, 1'ini voleybol, 1'ini

tenis, 1'ini atletizm, 1'ini olimpiyat sporları, 1'ini boks, 1'ini beyzbol haberleri oluşturmaktadır.

Tablo 4.64'e bakıldığında 6 ve 8 dakika arası haberlere toplam 86 kez yer verildiği görülmektedir. Bunların 81'ini futbol haberleri ve 5'ini basketbol haberleri oluşturmaktadır.

Tablo 4.64'e bakıldığında 8 dakika ve daha fazla süreli haberlere toplam 43 kez verildiği görülmektedir. Bunların 41'i futbol haberlerine ve 2'si motor / araç / arazi sporlarının haberlerine aittir.

Tablo 4.64: Spor dallarının haber sürelerine göre dağılımı: A Spor

SPOR DALI	1 DK ALTI	1 – 2 DK	3 - 5 DK	6 - 8 DK	8 DK +
Futbol	88	96	134	81	41
Basketbol	8	7	4	5	0
Voleybol	0	0	1	0	0
Tenis	2	1	1	0	0
Motor/Araç/Arazi Yarışları	0	2	0	0	2
Atletizm	1	0	1	0	0
Olimpiyat Sporları	0	0	1	0	0
Beyzbol	0	0	1	0	0
Boks	0	0	1	0	0

Çalışmanın varsayımlarında spor haber bültenlerinde futbolun, diğer spor dallarına göre daha çok süre kapladığından söz edilmektedir. Üç farklı spor kanalının ana haber bültenlerinde yer alan spor dallarının haber sürelerine göre dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında spor bültenlerinde futbola diğer spor dallarından daha fazla süre verildiği açıkça görülmektedir.

6 ve 8 dakika arası haberler ile 8 dakika ve üzeri haberlerin üç kanalda da benzer şekilde futbol ve basketbol haberlerinde sıkça görüldüğü buna karşın A Spor'da 8 dakika

ve daha fazla süreli 2 haberin motor, araç ve arazi sporlarıyla ilgili haberlerde görüldüğü söylenabilir.

Haber sürelerinin normal ana haber bültenlerinde ortalama 1 ile 2 dakika arası olduğu düşünülmektedir. Ancak görülmektedir ki spor haberleri spor haber bültenlerinde daha uzun süre yer almaktadır. Bu süre ortalama 3 ve 5 dakikadır. Genel olarak bütün spor dallarında bu süre ortalama 3 ile 5 dakikadır. Ne olmuş olmalı ki bir haber 3-5 dk ekranda dursun. Bu bağlamda spor haberlerinin kendine özgü haber süreleri de bulunmaktadır.

Spor dalları arasındaki farklılaşma tekrar göz önünde bulundurulursa futbol haberlerinin 8 dakikadan daha çok yayında olması futbola diğer spor dallarından daha çok önem verildiğini göstermektedir.

4.2.19. Haber değeri ölçütlerinin spor dallarına göre değerlendirilmesi

Bir spor haberinin hangi haber değeri ölçütlerine sahip olduğu ve bu ölçütlerin hangi spor dallarında daha belirgin görüldüğünün tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada üç farklı spor kanalının ana haber bültenlerine odaklanılmaktadır. Bir spor olayının, spor haber bültenindeki varlığı nedeniyle belirli haber değeri ölçütlerine sahip olduğu kabul edilmektedir. Açık olarak söylenebilir ki, bir spor olayı, haber değeri taşıdığı sürece haber bülteninde yer almakta ve izleyiciye sunulmaktadır.

Haberler içerisinde spor dallarının hemen hepsinde haber değeri ölçütleri görülmektedir. Ancak sayıları futbola kıyasla çok azdır. Bulgulara genel olarak bakıldığında haber değeri ölçütlerinin sayısının futbolda diğer spor dallarına kıyasla daha fazla olduğu görülmüştür. Bunun nedeninin futbolun spor haber bültenlerinde kapladığı yerin diğer spor dallarına göre daha fazla olduğu düşünülmektedir. Haber değeri ölçütlerinin diğer dallara göre futbolda daha fazla olduğu varsayımıyla gerçekleştirilen bu analizin sonucunda toplam 12 haber değeri ölçütünün yoğun olarak futbolda kullanıldığı görülmektedir.

Sıklık Haber Değeri Ölçütü

Sıklık ölçütüne göre bir olayın zamanlaması veya frekansı önemlidir. Spor karşılaşmaları sonrası haberler bu amaca çok uygun hikâyeler üretmektedir, çünkü çoğu spor dalının karşılaşmaları sadece birkaç saat sürmektedir. Bununla birlikte, tenis turnuvaları, olimpiyatlar, kriket maçları ve golf turnuvaları genellikle iki veya üç gün sürmektedir. Futbol karşılaşmaları 2 saat sürse bile bir lig ya da kupa sürecinde

olduklarından sıklık değerine sahiptir. Bu değere göre bir spor etkinliğinin haber değeri taşıması için sık tekrarlanması gerekmektedir. Yapılan analiz sonucu görülmektedir ki Futbol haberleri haber bültenleri Sıklık ölçütünü diğer spor dallarına göre en fazla taşıyan haberlerdir.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'un ana haber bülteninde 550 haber içerisinde yer alan 361 sıklık ölçütünün 255'i futbol, 44'ü basketbol, 12'si voleybol, 6'sı Uzak Doğu sporları, 4'ü olimpiyat sporları, 4'ü tenis, 3'ü motor / araç / arazi sporları, 3'ü su sporları, 3'ü güreş, 3'ü atletizm, 2'si kış sporları, 2'si golf, 2'si okçuluk, 2 'si özel sporcular, 1'i izcilik, 1'i beyzbol, 1'i plaj voleybolu, 1'i dağcılık ve 1'i hentbol sporlarında görülmüştür.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'un ana haber bülteninde 714 haber içerisinde yer alan 477 sıklık ölçütünün 354'ü futbol, 77'si basketbol, 13'ü motor / araç / arazi sporları, 8'i tenis, 7'si atletizm, 2'si Uzak Doğu sporları, 1'i beyzbol, 1'i voleybol sporlarında görülmektedir. gerekmektedir. Yapılan analiz sonucu görülmektedir ki futbol haberleri haber bültenleri sıklık ölçütünü diğer spor dallarına göre en fazla taşıyan haberlerdir.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'un ana haber bülteninde 485 haber içerisinde yer alan 290 sıklık haber değeri ölçütünün 246'sı futbol, 33'ü basketbol, 4'ü motor / araç / arazi sporları, 4'ü tenis, 2'si atletizm, ve 1'i voleybol sporlarında görülmektedir. Yapılan analiz sonucu görülmektedir ki Futbol haberleri haber bültenleri sıklık ölçütünü diğer spor dallarına göre en fazla taşıyan haberlerdir.

Eşik Haber Değeri Ölçütü

Bir olayın eşiği veya boyutu, yayına ulaşma şansını da etkilemektedir. Daha az önemli hatta fark edilmeyecek spor olayları çok ilginç bir gelişme olmadıkça yayınlanmamaktadır. Bir karşılaşmanın sonucunun haberi, skor tabloları ya da bir sporcunun başka bir takıma transfer olması bu kritere uymaktadır. Bununla birlikte, pek çok popüler spor turnuvalarının sonucunun ve kazananının belirlenmesi için birkaç ay gerekmektedir. Türkiye'de futbol, basketbol, voleybol lig ve kupa karşılaşmaları belirli aralıklarla gerçekleştirilmektedir. Bu düzen haber bültenleri için süreç boyunca her karşılaşmanın takip edilmesini gerektirmektedir. Söz konusu lig ve kupa karşılaşmaları Türkiye'de diğer müsabaka, karşılaşma ve yarışlardan daha önemli görülmektedir.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'un ana haber bülteninde 550 haber içerisinde yer alan 361 eşik ölçütünün 269'unun futbol'da, 31'inin basketbol'da, 9'unun voleybol'da, 7'sinin Uzak Doğu sporlarında, 7'sinin olimpiyat sporlarında, 3'ünün motor / araç / arazi sporlarında, 3'ünün atletizm'de, 3'ünün okçuluk'da, 2'sinin tenis'de, 2'sinin su sporlarında, 2'sinin golf'de, 1'inin hentbol'da, 1'inin plaj'da, 1'inin beyzbol'da, 1'inin özel sporcular'da, 1'inin kış sporlarında olduğu görülmektedir. diğer spor dallarında eşik ölçütü görülmemiştir. Yapılan analiz sonucunda daha önemli karşılaşma, skor ve transfer olaylarının açık farkla futbolda olduğu görülmüştür.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'un ana haber bülteninde 714 haber içerisinde yer alan 469 eşik ölçütünün 342'sinin futbolda, 77'sinin basketbol'da, 13'ünün motor / araç / arazi sporlarında, 10'unun tenis'de, 7'sinin atletizm'de, 3'ünün olimpiyat sporlarında, 2'sinin Uzak Doğu sporlarında, 1'er tanesinin voleybol, golf ve beyzbol spor dallarında olduğu görülmüştür. Yapılan analiz sonucunda daha önemli karşılaşma, skor ve transfer olaylarının açık farkla futbolda olduğu görülmüştür.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'un ana haber bülteninde 485 haber içerisinde yer alan 335 eşik ölçütünün 300'ünün futbol'da, 18'inin basketbol'da, 3'ünün tenis, 2'sinin motor / araç / arazi sporlarında, 1'inin atletizm, 1'inin voleybol, 1'inin beyzbol, 1'inin boks ve 1'inin olimpiyat sporlarında olduğu görülmektedir. Yapılan analiz sonucunda daha önemli karşılaşma, skor ve transfer olaylarının açık farkla futbolda olduğu görülmüştür.

Açıklık Haber Değeri Ölçütü

Bir spor haberi spor etkinliklerinin yapısı itibariyle ne kadar az karmaşık ifadeye yer vermeden bütün spor izleyicilerinin anlayabileceği şekilde ifadeler kullanılarak yayınlanırsa bu ölçüte sahiptir denilebilir. Haberde görüşü alınan kişinin, spor olayıyla ilgili açıklıkça konuyu özetlemesi bu haber değerine bir örnektir. Haber değeri ölçütleri içerisinde en fazla Açıklık ölçütünün yer aldığı görülmektedir. Buna göre spor haber bültenlerinde açık ve karmaşadan uzak haberler yer aldığı söylenebilir.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'un ana haber bülteninde 550 haber içerisinde yer alan 399 açıklık ölçütünün 318'i futbol, 34'ü basketbol, 10'u voleybol, 5'i Uzak Doğu sporları, 4'ü güreş, 3'ü tenis, 3'ü motor / araç /

arazi sporları, 3'ü atletizm, 2'si okçuluk, 2'si olimpiyat sporları, 2'si golf, 1'i hentbol, 1'i dağcılık, 1'i plaj voleybolu, 1'i özel sporcular, 1'i kış sporları ile ilgilidir.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'un ana haber bülteninde 714 haber içerisinde yer alan 513 açıklık ölçütünün yer aldığı haberlerin 398'i futbol, 71'ü basketbol, 11'i tenis, 8'i motor / araç / arazi sporları, 6'sı atletizm, 2'si olimpiyat sporları, 1'er tanesi voleybol, golf, Uzak Doğu sporları ve beyzbol ile ilgilidir.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'un ana haber bülteninde 485 haber içerisinde yer alan 359 açıklık ölçütünün yer aldığı haberlerin 327'si futbol, 20'si basketbol, 4'ü tenis, 2'si motor / araç / arazi sporları, 2'si atletizm, 1'i olimpiyat sporları, 1'i beyzbol, 1'i boks ile ilgilidir.

Anlamlılık Haber Değeri Ölçütü

Bu ölçüt kültürel yakınlık olarak görülmektedir. Bu ölçüt, izleyicilerin gerçekleşen bir spor olayında toplulukla özdeşleşmesi gerektiğini göstermektedir. Örneğin, Birleşik Krallık'ta yayınlanan bir spor haberi, Avrupa ülkelerinde gerçekleşen spor olayları ile daha anlamlı bir ilişkiye sahip olduğundan, Çin gibi daha uzak ülkelere daha fazla kapsama alanı bulmaktadır. Brezilya'da, ülkenin spor izleyicilerinin çok sıkı takip ettiği bir futbol ligi karşılaşmasının, Türkiye'de gerçekleşen bir güreş turnuvasından daha fazla haber olma şansı vardır. İtalya Türkiye'nin komşusu değildir. Ancak, İtalya'da gerçekleşen bir ligde Türk sporcu oynuyorsa kültürel yakınlık kurulmaktadır. Ya da Türkiye'nin yer aldığı uluslararası bir turnuvanın bu ölçütle ilgili olduğu söylenebilir.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'da 550 haber içerisinde yer alan toplam 240 anlamlılık ölçütünün 193'ü futbol, 23'ü basketbol, 3'ü voleybol, 3'ü tenis, 3'ü Uzak Doğu sporları, 3'ü olimpiyat sporları, 2'si güreş, 1'i hentbol, 1'i özel sporcular, 1'i atletizm, 1'i okçuluk ve 1'i golf ile ilgilidir. Diğer spor dallarında Anlamlılık ölçütü bulunmamaktadır.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'da 714 haber içerisinde yer alan toplam 368 anlamlılık haber değeri ölçütünün 279'unun futbol, 54'ünün basketbol, 9'unun motor / araç / arazi sporları, 7'sinin tenis, 5'inin atletizm, 2'sinin olimpiyat sporları, 2'sinin Uzak Doğu sporları, 1'inin voleybol, 1'inin golf ve 1'inin beyzbol ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu ölçüt kültürel yakınlık olarak görülmektedir.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'da 485 haber içerisinde yer alan toplam 252 anlamlılık haber değeri ölçütünün 220'sinin futbol, 21'inin basketbol, 4'ünün motor / araç / arazi sporları, 3'ünün tenis, 1'inin atletizm, 1'sinin olimpiyat sporları ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu ölçüt kültürel yakınlık olarak görülmektedir. Analiz sonucu futbol olaylarında bu ölçüte diğer spor dallarına göre daha fazla rastlandığı görülmüştür.

Uygunluk Haber Değeri Ölçütü

İzleyiciler bir olayı ve sonuçlarını önceden bilmekte ya da tahmin etmektedirler. Spor karşılaşmaları bir takvime göre gerçekleşmektedir. Spor etkinliklerini takip eden spor haber üreticileri ise önemli olarak gördükleri spor etkinliklerine daha önem vermektedirler. Böylece spor haber izleyicilerine bekledikleri şekilde spor etkinliklerinin haberleri ulaşmaktadır. Örneğin bir futbol karşılaşmasının duyuru haberi ya da karşılaşma sonuçları bu ölçüte sahiptir. Yapılan analizler sonucunda Futbol karşılaşmalarının duyuru ve sonuç haberlerinin diğer spor dallarına göre sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu bağlamda futbol etkinliklerinin spor haber üreticileri tarafından diğer spor dallarına kıyasla daha önemli görüldüğü kabul edilmektedir.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'da 550 haber içerisinde yer alan toplam 293 uygunluk ölçütünün 224'ü futbol, 32'si basketbol, 7'si voleybol, 4'ü tenis, 4'ü Uzak Doğu sporları, 3'ü motor / arazi / araç sporları, 3'ü atletizm, 2'si golf, 2'si özel sporcular, 1'i su sporları, 1'i güreş, 1' hentbol, 1'i okçuluk, 1'i olimpiyat sporları, 1'i dağcılık, 1'i plaj voleybolu, 1'i izcilik ile ilgilidir. Diğer spor dallarında Uygunluk ölçütü bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'da 714 haber içerisinde yer alan toplam 403 uygunluk haber değeri ölçütünün 306'sının futbol, 71'inin basketbol, 9'unun motor / araç / arazi sporları, 4'ünün tenis, 4'ünün atletizm, 1'inin voleybol, 1'inin golf ve 1'inin beyzbol ile ilgili olduğu görülmektedir.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'da 485 haber içerisinde yer alan toplam 291 uygunluk haber değeri ölçütünün 261'inin futbol, 18'inin basketbol, 4'ünün tenis, 2'sinin motor / araç / arazi sporları, 2'sinin atletizm, 1'inin voleybol ile ilgili olduğu görülmektedir.

Yapılan analiz sonucunda futbol karşılaşmalarının duyuru ve sonuç haberlerinin diğer spor dallarına göre sayısının daha fazla olduğu görülmüştür. Bu bağlamda futbol

etkinliklerinin spor haber üreticileri tarafından diğer spor dallarına kıyasla daha önemli görüldüğü kabul edilmektedir.

Beklenmediklik Haber Değeri Ölçütü

Bir spor olayı büyük bir eşiği aştıysa o zaman beklenmedik olma özelliği de taşımaktadır. Bu eşik, beklenmeyen bir yenilgi, beklenmeyen bir zafer olabileceği gibi; karşılaşma esnasında gerçekleşen beklenmedik bir olay da olabilir ya da önemli bir sporcunun hayatını kaybetmesi de olabilir. Analizler sonucunda Futbol olaylarının diğer spor olaylarına göre daha fazla Beklenmediklik içerdiği görülmektedir.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'da 550 haber içerisinde yer alan toplam 99 beklenmediklik ölçütünün 78'i futbol, 4'ü Uzak Doğu sporları, 4'ü olimpiyat sporları, 3'ü basketbol, 2'si su sporları, 1'i motor / arazi / araç sporları, 1'i güreş, 1'i okçuluk, 1'i plaj voleybolu, 1'i beyzbol ile ilgilidir. Diğer spor dallarında Beklenmediklik haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'da 714 haber içerisinde yer alan toplam 160 beklenmediklik haber değeri ölçütünün 127'sinin futbol, 12'sinin basketbol, 5'inin motor / araç / arazi sporları, 4'ünün tenis, 3'ünün atletizm, 3'ünün olimpiyat sporları, 2'sinin Uzak Doğu sporları ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarında Beklenmediklik haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'da 485 haber içerisinde yer alan toplam 87 beklenmediklik haber değeri ölçütünün 80'inin futbol, 1'inin basketbol, 1'inin olimpiyat sporları, 1'inin beyzbol ve 1'inin boks ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarında Beklenmediklik haber değeri ölçütü görülmemektedir. Herhangi bir spor dalı ile ilgili olmayan 3 haberde de Beklenmediklik haber değeri ölçütü olduğu görülmüştür.

Analiz sonucunda futbol olaylarının diğer spor olaylarına göre daha fazla beklenmediklik içerdiği görülmüştür.

Süreklilik Haber Değeri Ölçütü

Bazı spor olayları uzun zaman sürer ve spor haber üreticileri bu süreçteki her yeni aşamayı takip eder. Bir ligin sezon boyunca sürmesi ve sezondaki haftalık gelişmeler bu ölçüte örnektir. Futbolda aktarılan haberler, bir konuyla ilgili tarafların röportajları,

açıklamaları şeklinde devam eder. Bu şekilde olayın etkisini sürdürmekte ve spor izleyicisine olayı aktarmak yanında değerlendirme imkânı da sunmaktadır.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'da 550 haber içerisinde yer alan toplam 313 süreklilik haber değeri ölçütünün 242'si futbol, 40'ı basketbol, 10'u voleybol, 4'ü tenis, 2'si motor / arazi / araç sporları, 2'si atletizm, 2'si okçuluk, 2'si Uzak Doğu sporları, 2'si olimpiyat sporları, 1'i su sporları, 1'i güreş, 1'i hentbol, 1'i özel sporcular, 1'i kış sporları ile ilgilidir. Diğer spor dallarında Süreklilik haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'da 714 haber içerisinde yer alan toplam 426 süreklilik haber değeri ölçütünün 334'ünün futbol, 72'sinin basketbol, 8'inin motor / araç / arazi sporları, 3'ünün tenis, 1'inin atletizm, 1'inin Uzak Doğu sporları, 1'inin golf ve 1'inin beyzbol ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarında Süreklilik haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'da 485 haber içerisinde yer alan toplam 268 süreklilik haber değeri ölçütünün 239'unun futbol, 21'inin basketbol, 3'ünün tenis, 2'sinin motor / araç / arazi sporları, 1'inin voleybol, 1'inin atletizm ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarında Süreklilik haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Yapılan analiz sonucunda süreklilik haber değerinin diğer spor dallara kıyasla futbolda daha fazla olduğu görülmüştür.

Kompozisyon Haber Değeri Ölçütü

Bir haber bülteninde haberler belirli bir gündeme göre sıralanmaktadır. Spor editörleri gündemdeki gelişmeleri haber bülteninde daha önlerde vermeye çalışmaktadır. Spor haberleri belirli bir kompozisyon içerisinde bülten içerisinde yer almaktadır. Bültende belirlenen bu kompozisyonun içerisinde, gündemle uyumlu olan haberler bu haber değeri ölçütünü içermektedir. Türkiye'de oynanan önemli bir futbol karşılaşması öncesinde, sırasında ve sonrasında yaşanan olaylar bir kompozisyon örneğidir. Bu olayların yer aldığı haberler bülten içerisinde belirli bir akışla birlikte sunulur. Bu akışın dışında kalan gündem dışı haberler ise kompozisyon haber değeri ölçütü içermemektedir.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'da 550 haber içerisinde yer alan toplam 319 kompozisyon haber değeri ölçütünün 257'si futbol, 26'sı basketbol, 7'si voleybol, 4'ü Uzak Doğu sporları, 3'ü güreş, 3'ü olimpiyat sporları, 2'si

tenis, 2'si okçuluk, 1'i motor / arazi / araç sporları, 1'i hentbol, 1'i atletizm, 1'i dağcılık, 1'i özel sporcular, 1'i izcilik, 1'i bocce, 1'i kış sporları ile ilgilidir. Diğer spor dallarında Kompozisyon haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'da 714 haber içerisinde yer alan toplam 407 kompozisyon haber değeri ölçütünün 336'sının futbol, 51'inin basketbol, 7'sinin motor / araç / arazi sporları, 3'ünün tenis, 1'inin voleybol, 1'inin olimpiyat sporları, 1'inin beyzbol ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarında Kompozisyon haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'da 485 haber içerisinde yer alan toplam 284 kompozisyon haber değeri ölçütünün 266'sının futbol, 14'ünün basketbol, 1'inin voleybol, 1'inin tenis, 1'inin atletizm ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarında Kompozisyon haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Analizler sonucunda spor haber bültenlerinde kompozisyon haber değerinin diğer spor dallarına göre açık şekilde futbolda daha fazla olduğu görülmektedir.

Seçkin Uluslara Gönderme Haber Değeri Ölçütü

Olaylar, seçkin uluslarla ne kadar ilgiliyse o ölçüde haber olma olasılığı artmaktadır. Spor gazeteciliği açısından bakıldığında, seçkin ulusların haber değeri taşıdığını söylemek mümkündür. Dünya kupalarında, insanlara futbolda ileri düzeyde olan ülkelerin haberleri sunulmaktadır.⁷⁹ Yapılan analizler sonucunda spor haber bültenlerinde Seçkin Uluslara Gönderme haber değeri ölçütünün diğer spor dallarına göre futbolda daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'da 550 haber içerisinde yer alan toplam 125 seçkin uluslara gönderme haber değeri ölçütünün 93'ü futbol, 7'si basketbol, 6'sı olimpiyat sporları, 3'ü tenis, 3'ü motor / arazi / araç sporları, 3'ü atletizm, 3'ü Uzak Doğu sporları, 1'i güreş, 1'i okçuluk, 1'i plaj voleybolu, 1'i golf, 1'i kış sporları ile ilgilidir. Diğer spor dallarına ilişkin haberlerde söz konusu haber değeri görülmemiştir.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'da 714 haber içerisinde yer alan toplam 236 seçkin uluslara gönderme haber değeri ölçütünün 194'ünün futbol, 18'inin

⁷⁹ Ö. Özer, 2012, a.g.k. s. 23-25.

basketbol, 7'sinin motor / araç / arazi sporları, 4'ünün tenis, 2'sinin Uzak Doğu sporları, 2'sinin atletizm, 1'nin olimpiyat sporları, 1'inin golf ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarına ilişkin haberlerde söz konusu haber değeri görülmemektedir.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'da 485 haber içerisinde yer alan toplam 124 seçkin uluslara gönderme haber değeri ölçütünün 111'inin futbol, 7'sinin basketbol, 3'ünün tenis, 2'sinin motor / araç / arazi sporları ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarına ilişkin haberlerde söz konusu haber değeri görülmemektedir.

Seçkin Kişilere Gönderme Haber Değeri Ölçütü

Bu ölçüt, spor gazeteciliği açısından iki açıdan değerlendirilmektedir. Tanınmış ve başarılı bir futbolcunun ile ilgili gelişmeler haberlere konu olmaktadır. Ancak, ünlü olmayan bir futbolcunun ya da ünlü olmayan bir voleybol oyuncusunun haberleri ilgi görmemektedir. Ayrıca, tanınmış ve popüler sporcuların spor dışındaki yaşamları da haberlerde çeşitli şekillerde yer almaktadır. Bu haber değerine göre spor karşılaşmasında tanınmış ve popüler olmayan diğer sporcuların görüşlerine daha az yer verilmektedir. Ya da takım veya ekipler içindeki önemli kişilerin açıklamaları daha fazla haber değeri taşımaktadır.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'da 550 haber içerisinde yer alan toplam 181 seçkin kişilere gönderme haber değeri ölçütünün 151'i futbol, 5'i basketbol, 3'ü Uzak Doğu sporları, 2'si okçuluk, 2'si olimpiyat sporları, 2'si güreş, 1'i voleybol, 1'i motor / arazi / araç sporları, 1'i özel sporcular, 1'i izcilik ile ilgilidir.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'da 714 haber içerisinde yer alan toplam 247 seçkin kişilere gönderme haber değeri ölçütünün 211'inin futbol, 10'unun basketbol, 7'sinin tenis, 6'sının motor / araç / arazi sporları, 2'sinin Uzak Doğu sporları, 1'inin olimpiyat sporları, 1'inin atletizm ile ilgili olduğu görülmüştür.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'da 485 haber içerisinde yer alan toplam 162 seçkin kişilere gönderme haber değeri ölçütünün 151'inin futbol, 2'sinin motor / araç / arazi sporları, 2'sinin atletizm, 1'inin tenis, 1'inin basketbol, 1'inin olimpiyat sporları ve 1'inin beyzbol ile ilgili olduğu görülmüştür.

Kişilere Yapılan Gönderme Haber Değeri Ölçütü

Çeşitli spor dalları için, her oyuncunun kendi başarısı veya popülaritesi kendi özelliklerine bağlı olmaktadır. Takım oyuncuları aslında kendi stilleri, becerileri ve mizacındaki bireylerdir ve başka bir takıma katılmak için bireysel olarak ilerleyebilirler. Buna rağmen, tabloid basın bir oyuncuyu bir takımın sözcüsü olarak tanımlamayı tercih eder. Bu haber değeri ölçütü haberlerde özellikle bir sporcunun başarısının övülmesi şeklinde görülmektedir. Eşik ve Kişileştirme haber değeri ölçütlerinin birleşiminden içeriği övme, olumlama olan yeni bir haber değeri ölçütü oluşturulabileceği düşünülmektedir.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'da 550 haber içerisinde yer alan toplam 163 kişileştirme / kişilere yapılan gönderme haber değeri ölçütünün 146'sı futbol, 4'ü Uzak Doğu sporları, 3'ü olimpiyat sporları, 3'ü güreş, 2'si basketbol, 2'si su sporları, 1'i motor / arazi / araç sporları, 1'i plaj voleybolu ile ilgilidir. Diğer spor dallarında kişileştirme haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'da 714 haber içerisinde yer alan toplam 236 kişileştirme / kişilere yapılan gönderme haber değeri ölçütünün 208'inin futbol, 7'sinin basketbol, 7'sinin tenis, 6'sının motor / araç / arazi sporları, 3'ünün atletizm, 2'sinin olimpiyat sporları, 1'inin Uzak Doğu sporları ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarında Kişileştirme haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'da 485 haber içerisinde yer alan toplam 149 kişileştirme / kişilere yapılan gönderme haber değeri ölçütünün 143'ünün futbol, 2'sinin motor / araç / arazi sporları, 1'inin basketbol, 1'inin tenis, 1'inin beyzbol ve 1'inin boks ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarında Kişileştirme haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Analizler incelendiğinde kişilere yapılan göndermelerin diğer spor dallarına kıyasla futbolda daha fazla olduğu görülmüştür.

Olumsuz Olana Yapılan Göndermeler Haber Değeri Ölçütü

Olayın olumsuz olması bir haber haline gelmesi olasılığını yükseltir. Örneğin bir spor karşılaşmasında başarısızlık elde edilmesi, spor yorumcuları tarafından daha büyük başarısızlıkların öngörülmesini sağlar. Analiz sonucunda Olumsuz olana gönderme haber değeri ölçütünün diğer haber değerlerine göre sayısının daha az olduğu görülmektedir.

Futbolun diğer haber değeri ölçütlerinde olduğu gibi olumsuz olana yapılan gönderme haber değeri ölçütünde de diğer spor dallarına göre sayısının daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.65 ve 4.66'a bakıldığında (EK-1a ve EK-1b) TRT Spor'da 550 haber içerisinde yer alan toplam 69 olumsuz olana yapılan göndermeler haber değeri ölçütünün 55'i futbol, 3'ü olimpiyat sporları, 2'si basketbol, 2'si Uzak Doğu sporları, 1'i beyzbol, 1'i motor / arazi / araç sporları, 1'i su sporları ile ilgili haberlerde yer almaktadır. Diğer spor dallarında olumsuz olana yapılan gönderme haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Tablo 4.67'ye bakıldığında (EK-1c) NTV Spor'da 714 haber içerisinde yer alan toplam 110 olumsuz olana yapılan göndermeler haber değeri ölçütünün 100'ünün futbol, 5'inin basketbol, 3'ünün atletizm, 1'inin tenis, 1'inin olimpiyat sporları ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarına ilişkin haberlerde olumsuz olana yapılan gönderme haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Tablo 4.68'e bakıldığında (EK-1d) A Spor'da 485 haber içerisinde yer alan toplam 71 olumsuz olana yapılan göndermeler haber değeri ölçütünün 64'ünün futbol, 2'sinin basketbol, 1'inin olimpiyat sporları ve 1'inin beyzbol ile ilgili olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarına ilişkin haberlerde olumsuz olana yapılan gönderme haber değeri ölçütü görülmemiştir.

Analizler sonucunda olumsuz olana gönderme haber değeri ölçütünün diğer haber değerlerine göre sayısının daha az olduğu görülmektedir. Futbolun diğer haber değeri ölçütlerinde olduğu gibi olumsuz olana yapılan gönderme haber değeri ölçütünde de diğer spor dallarına göre sayısının daha fazla olduğu görülmektedir.

Negatif haberlerin daha fazla haber değeri taşıdığı⁸⁰ bilinmektedir. Ancak spor haberleri ve olumsuzluk haber değeri ölçütü göz önüne alındığında elde edilen sonuç, spor haberciliğinde negatif haberlerin haber değeri taşımadığı yönündedir. Bu durumun spor haberciliğine özgü bir durum olduğu düşünülmektedir. Zira daha önce de bahsedildiği ve sonuç kısmında üzerinde durulacağı gibi spor haberciliğinde özellikle televizyon spor haberciliğinde olumluluk daha fazla ön plana çıkmaktadır.

Spor dallarının haber değeri ölçütlerine göre dağılımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kalanında da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Özellikle

⁸⁰ E., Yüksel, vd, (2015). a.g.k. s. 111

futbolun sayıca diğer spor dallarından fazla olması nedeniyle haber değeri ölçütlerinin bu spor dalında yoğunlaşmış olması beklenen bir durumdur.

Bir spor olayının spor haber bülteninde yer alabilmesi için sahip olması gereken haber değeri ölçütlerinin neler olduğu eş deyişle spor olayının içinde barındırdığı ve ekrandan spor haber izleyicisine ulaşmasını sağlayan öğelerin elde edilen bulgulara bakıldığında açıklık, olumluluk, büyüklük, seçkinlik olduğu görülmüştür.

Spor haber bültenlerinde en çok yer alan spor kulüpleri ve spor dallarının haber değerliliği açısından çok sayıda kitlenin ilgisini çekmek amacıyla seçildiği bulgular sonucunda kabul edilmiştir. Bu durumun sporsever kitlenin beklentileriyle ilgili olduğu, spor haber üreticilerinin haberleri, spor izleyicilerinin beklentilerine uygun şekilde şekillendirdiği belirlenmiştir.

Türkiye’de futbolun en çok işlenen ve üzerine en çok düşünülen/yorum yapılan, fikir belirtilen spor dalı olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla spor haber bültenlerinde haber seçiminde futbola yönelik haber değerlerinin daha fazla ön plana çıkartıldığı ve bu spor dalına yönelik haberlerin pek çok haber değeri ölçütünü barındırdığı görülmüştür.

4.2.20. Spor dallarının haber konularına göre değerlendirilmesi

Spor haberlerinde haber konuları çeşitlilik göstermektedir. Özellikle spor dalları arasında haber konularının nasıl farklılaştığı bir merak konusudur. Bu değerlendirme başlığı altında üç spor kanalının ana haber bültenlerinde yer alan haberlerde spor dallarında en fazla yer alan haber konularının neler olduğuna odaklanılmaktadır. Üç spor kanalına için bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.20.1. Spor dallarının haber konularına göre değerlendirilmesi: TRT Spor

550 haber içerisinde haberlerde yer alan spor dallarının haber konularına göre değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.69’a (EK- 2a) bakıldığında futbol haberleri içerisinde en çok yer alan konular sırasıyla spor karşılaşması sonucu ve özetleri, takım performansları, sporcuların konu edilmesi, spor karşılaşmaları ile ilgili değerlendirmeler, spor karşılaşması duyurusu, canlı bağlantı / açıklama / röportaj, transfer gelişmeleri, gündemdeki tartışmalar, teknik direktör / antrenörlerin konu edilmesi şeklindedir.

Tablo 4.70'a (EK- 2b) bakıldığında 49 basketbol haberi içerisinde en çok yer alan konuların sırasıyla spor karşılaşması duyurusu, spor karşılaşması sonucu ve özetleri, spor karşılaşmaları ile ilgili değerlendirmeler şeklinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.71'e (EK- 2c) bakıldığında 13 voleybol haberi içerisinde en çok yer alan konular sırasıyla spor karşılaşması duyurusu, spor karşılaşması sonucu ve özetleri, gündemdeki tartışmalar, tribün / taraftar haberleri şeklindedir.

Tablo 4.72'ye (EK- 2d) bakıldığında 4 Tenis haberi içerisinde en çok yer alan konular sırasıyla spor karşılaşması sonucu ve özetleri, spor karşılaşma duyuruları, turnuva, şampiyona ve proje haberleri ve lig finali ve şampiyonluğu şeklindedir.

Öte yandan motor / araç / arazi sporları haberleri içerisinde en çok yer alan konular sırasıyla spor karşılaşması duyurusu, turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu; tenis haberlerinde spor karşılaşması sonucu ve özetleri, spor karşılaşması duyurusu, turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu; su sporları haberlerinde turnuva, şampiyona ve projeler, sporcularla ilgili konular; güreş haberlerinde turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu, sporcularla ilgili konular, canlı bağlantı / açıklama / röportajlar; atletizm haberlerinde sırasıyla maraton, turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu, spor karşılaşması duyurusu; okçuluk haberlerinde sporcularla ilgili konular, takım performansı, gerçekleşen spor etkinliği; Uzak Doğu sporları haberlerinde sporcularla ilgili konular, maraton, turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu, ödüller, gerçekleşen etkinlikler; hentbol haberinde spor karşılaşmalarının öncesinde esnasında ve sonrasında yaşananlarla ilgili gelişme ve değerlendirmeler; olimpiyat sporları haberlerinde sırasıyla maraton / turnuva / şampiyona ve projeler / lig finali / lig şampiyonluğu, canlı bağlantı / röportaj / açıklama, spor karşılaşmalarının öncesinde esnasında ve sonrasında yaşananlarla ilgili gelişme ve değerlendirmeler, cezalar; dağcılık haberlerinde gerçekleşen etkinlikler; plaj voleybolu haberlerinde sporcularla ilgili konular; golf haberlerinde turnuva / şampiyona ve projeler / lig finali / lig şampiyonluğu, gerçekleşen etkinlikler; beyzbol haberlerinde spor haber niteliği taşımayan konular; özel sporcularla ilgili haberlerde spor karşılaşması sonucu / özeti ve gerçekleşen etkinlikler; izcilik ve bocce haberleri gerçekleşen spor etkinlikleri; kış sporları turnuva / şampiyona ve projeler / lig finali / lig şampiyonluğudur.

4.2.20.2. Spor dallarının haber konularına göre değerlendirilmesi: NTV Spor

714 haber içerisinde haberlerde yer alan spor dallarının haber konularına göre değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.73'te (EK- 2e) NTV Spor'da yayınlanan ana haber bülteninde yer alan futbol haberlerinin haber konularına göre dağılımı görülmektedir. Buna göre futbol haberlerinde en çok spor karşılaşmaları ile ilgili öncesi, sonrası ve esnasında yaşanan gelişmeler konu olmaktadır. Bunu sırasıyla, sporcularla ilgili haberler, spor karşılaşması sonucu veya özeti, takım performansları, spor karşılaşması duyuruları, gündemdeki tartışmalar, transfer gelişmeleri, açıklamalar, röportajlar, canlı bağlantılar, istifa ya da görevden alınma konuları takip etmektedir.

Tablo 4.74'te (EK-2f) basketbol spor dalının haber konularına göre dağılımı görülmektedir. Buna göre basketbol haberlerinde en çok spor karşılaşması sonuç ve özetleri yer almaktadır. Bunu sırasıyla spor karşılaşması duyurusu, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler ve transfer gelişmeleri takip etmektedir.

Tablo 4.75'te (EK-2g) voleybol haberlerinin haber konularına göre dağılımı görülmektedir. Buna göre voleybol haberlerinde spor karşılaşması sonuç ve özeti yer almıştır.

Öte yandan tenis haberlerinde en çok yer alan konular sırasıyla spor karşılaşması sonucu veya özetleri, turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu; motor / araç / arazi sporları haberlerinde turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu;atletizm haberlerinde maraton, turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu;Uzak Doğu sporları haberlerinde turnuva, şampiyona ve projeler / lig finali / lig şampiyonluğu ve transfer gelişmeleri;olimpiyat sporları haberlerinde maraton, turnuva, şampiyona ve projeler / lig finali / lig şampiyonluğu ve sporcularla ilgili konular; golf haberlerinde turnuva, şampiyona ve projeler / lig finali / lig şampiyonluğu;beyzbol haberlerinde turnuva, şampiyona ve projeler / lig finali / lig şampiyonluğu konularıdır.

4.2.20.3. Spor dallarının haber konularına göre değerlendirilmesi: A Spor

485 haber içerisinde haberlerde yer alan spor dallarının haber konularına göre değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.76'da (EK- 2h) Futbol haberlerinde en çok spor karşılaşması sonucu / özeti konu olmaktadır. Bunu sırasıyla, takım performansları, spor karşılaşmaları ile ilgili

yaşanan gelişmeler, sporcularla ilgili haberler, transfer gelişmeleri, spor karşılaşması duyurusu, teknik direktörlerle ilgili konular takip etmektedir.

Tablo 4.77’de (EK-21) Basketbol haberlerinde en fazla spor karşılaşması sonuç ve özetleri konu olmaktadır. Bunu sırasıyla spor karşılaşması duyurusu, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, takım performansları takip etmektedir.

Tablo 4.78’de (EK-2j) Voleybol haberlerinde en çok puan / sayı / skor durumu / takım fikstürü / kura çekimleri / eşleşmeler konularının olduğu görülmüştür.

Öte yandan tenis haberlerinde en çok yer alan haber konuları sırasıyla spor karşılaşması sonuç ve özetleri ve turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu; motor / araç / arazi sporları haberlerinde turnuva, şampiyona ve spor karşılaşması sonucu ve özeti; atletizm haberlerinde spor karşılaşması duyuruları ve federasyon kararları konularıdır. Buna karşın olimpiyat sporları, beyzbol ve boks haberlerinde spor haberi niteliği taşımayan içerik yer almıştır.

Çalışmada incelenen spor kanallarının ana haber bültenlerinde yer alan spor dallarının haber konularına göre dağılımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında futbol haberlerinde yoğun olarak spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, sporcularla ilgili haberler, spor karşılaşması sonuç ve özeti, takım performansları, spor karşılaşması duyurusu, gündemdeki tartışmalar, transfer gelişmeleri, açıklamalar / röportajlar / canlı bağlantılar, istifa / görevden alınma konuları yer alırken, basketbol haberlerinde ise yoğun olarak spor karşılaşması sonuç ve özetleri, spor karşılaşma duyuruları, spor karşılaşmaları ile ilgili öncesi sonrası esnasında yaşanan gelişmeler, takım performansları konu olmaktadır. voleybol haberlerinde genellikle puan / sayı / skor durumu / takım fikstürü / kura çekimleri / eşleşmeler konu olmaktadır. Diğer spor dallarında ise genel olarak spor karşılaşması sonucu / karşılaşma özetleri ve turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu konu edilirken, pek çok spor dalında da spor haberi niteliği taşımayan unsurların yer aldığı görülmüştür.

4.2.21. Haberlerde yer alan spor dallarının haber türlerine göre değerlendirilmesi

Haber türleri bilindiği üzere 5 başlığa ayrılmaktadır. Yukarıda haber türlerine detaylı şekilde yer verilmektedir. Burada spor dallarının haber türlerine göre değerlendirilmesine odaklanılmaktadır. Üç spor kanalında spor dallarının haber türlerine göre dağılımına ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4.79'a (EK-3a) bakıldığında TRT Spor'da yer alan 419 futbol haberinin en çok gelişen haber türünde olduğu görülmektedir. Tablo 4.80'e (EK-3b) göre NTV Spor'da 565 futbol haberinin en çok gelişen haber türünde olduğu görülmektedir. Tablo 4.81'e (EK-3c) göre ise A Spor'da 440 futbol haberinin en fazla gelişen haber türünde olduğu görülmektedir. Haberler içerisinde haber türlerinin diğer spor dallarına kıyasla ağırlıklı olarak futbolda daha yoğun olduğu görülmüştür. Diğer spor dallarında da futbola benzer şekilde en çok gelişen haber türünün yer aldığı görülmüştür.

4.2.22. Spor dallarının haber kaynaklarına göre değerlendirilmesi

Haber kaynakları her habercilik alanı için önem taşımaktadır. Bir spor haber bülteninde haber kaynağının belirtilmesi spor izleyicileri açısından habere olan inancın artmasını sağlamaktadır. Spor haber bültenlerinde spor haber üreticilerinin birincil haber kaynaklarına bağımlı oldukları kabul edilmektedir. Söz konusu birincil kaynakların açıklamaları gündemde çok önemli yer tutan konulara değinildiği için haber değeri taşımaktadır. Bunun dışında spor haberlerinde hangi haber kaynaklarının yoğun olduğu ve nasıl çeşitlendiği bu başlık altında ele alınacaktır. Üç spor kanalının ana haber bültenlerinde haber kaynaklarının spor dallarına göre dağılımlarına ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.22.1. Spor dallarının haber kaynaklarına göre değerlendirilmesi: TRT Spor

Tablo 4.82'ye bakıldığında futbol haberlerinde en çok kullanılan haber kaynağının birincil kaynakların açıklamaları, röportajları olduğu görülmektedir. Bunu lig / kupa yetkilileri, federasyon, uluslararası basında yer alan haber / iddialar / yorumlar / röportajlar, kanalın ürettiği haber / kanal muhabirinin aktarımı ve takım / kulüp yetkilileri takip etmektedir. Tabloya bakıldığında futbol haberlerinde kaynak belirtilmeyen haberlerin sayısının diğer haber kaynaklara göre daha fazla olması dikkat çekmektedir.

Tablo: 4.82: Futbol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımları: TRT Spor

KAYNAK	SAYI
Birincil Kaynakların Açıklamaları, Röportajlar, Basın Açıklamaları	81
Haber Ajansı	14
Canlı Yayın Bağlantısı /Telefon Bağlantısı	12
Kanalın Ürettiği Haber, Kanal Muhabirinin Aktarımı	28

Tablo: 4.82: (Devam)Futbol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımları: TRT Spor

Kaynak Belirtilmemiş Haber, Yok	71
Diğer Yayıncı Kuruluşlar	16
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat, Maraton Yetkilileri	60
Federasyon	58
Uluslararası Basında Yer Alan Haber / İddialar / Yorumlar / Röportajlar	30
İnternet / Resmi İnternet Sitesi Ve Yeni Medya, Sosyal Medya	10
İddialara / Haberlere Göre	13
Takım / Kulüp Yetkililerinden Alınan Bilgiler	26
Genel Kurul, Tahkim Kurulu Toplantıları	1

Tablo 4.83’e bakıldığında basketbol haberlerinde en çok kullanılan haber kaynağının lig / kupa / turnuva / olimpiyat / maraton yetkilileri olduğu görülmektedir. Söz konusu kaynakla ilgili tekrar bilgilendirme yapmakta fayda vardır. Spor karşılaşmaları ile ilgili görüntüler genellikle gerçekleştiği lig, kupa, olimpiyat vb. logosu ile medya kuruluşlarına servis edilmektedir. Örneğin Euroleague Basketbol ligi maç özetleri medya kuruluşlarına servis edilirken görüntülerin alt köşesinde logosu bulunmaktadır. Söz konusu maç özetlerine ilişkin haberlerde de haber kaynağı lig olarak kabul edilmektedir.

Tablo: 4.83: Basketbol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımları: TRT Spor

KAYNAK	SAYI
Birincil Kaynakların Açıklamaları, Röportajlar, Basın Açıklamaları	6
Canlı Yayın Bağlantısı /Telefon Bağlantısı	1
Kanalın Ürettiği Haber, Kanal Muhabirinin Aktarımı	1
Kaynak Belirtilmemiş Haber, Yok	2
Diğer Yayıncı Kuruluşlar	2
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat / Maraton Yetkilileri	25
Federasyonlardan Alınan Bilgiler	10
İnternet / Resmi İnternet Sitesi ve Yeni Medya, Sosyal Medya	1
Takım / Kulüp Yetkililerinden Alınan Bilgiler	1

Tablo 4.84'e bakıldığında voleybol haberlerinde en çok kullanılan haber kaynağının lig / kupa / turnuva yetkilileri olduğu görülmektedir.

Tablo: 4.84: Voleybol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımları: TRT Spor

KAYNAK	SAYI
Birincil Kaynakların Açıklamaları, Röportajlar, Basın Açıklamaları	1
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat, Maraton Yetkilileri	7
Federasyonlardan Alınan Bilgiler	4
Takım / Kulüp Yetkililerinden Alınan Bilgiler	1

Öte yandan tenis haberlerinde sıklıkla haber ajansı, turnuva yetkilileri ve federasyon haber kaynaklarından; su sporlarında haber ajansları ve muhabir kaynağından; güreş haberlerinde muhabirin aktarımı, birincil kaynakların açıklamaları / röportajları ve federasyon kaynaklarından; hentbol haberlerinde birincil kaynakların açıklamaları / röportajlarından; atletizm haberlerinde kanalın kendisi ya da muhabirin aktarımı ve turnuva / olimpiyat / maraton yetkililerinden; okçuluk haberlerinde kanalın kendisi ya da muhabirin aktarımı, birincil kaynakların açıklamaları / röportajları ve federasyondan; uzak doğu sporları haberlerinde muhabir, birincil kaynakların açıklamaları ya da röportajları ve federasyondan; olimpiyat sporları haberlerinde turnuva / maraton yetkilileri ve uluslararası basında yer alan haber ve iddialardan; plaj voleybolu ve golf haberlerinde federasyondan; beyzbol haberlerinde uluslararası basında yer alan haberler ve iddialardan; özel sporcuların yer aldığı haberlerde turnuva ve maraton yetkililerinden; izcilik haberlerinde muhabir kaynağından yararlanıldığı buna karşın motor / araç / arazi sporları, dağcılık, bocce ve kış sporları haberlerinde kaynak belirtilmediği görülmüştür.

4.2.22.2. Spor dallarının haber kaynaklarına göre değerlendirilmesi: NTV Spor

Tablo 4.85'e bakıldığında futbol haberlerinde en çok kullanılan haber kaynağının birincil kaynakların açıklamaları, röportajları olduğu görülmektedir. Bunu lig / kupa yetkilileri ve federasyon haber kaynağı takip etmektedir. Kaynak belirtilmemiş haberlerin sayısının diğer haber kaynaklarına göre çok olduğu görülmüştür.

Tablo: 4.85: Futbol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımları: NTV Spor

HABER KAYNAKLARI	SAYI
Birincil Kaynakların Açıklamaları, Röportajlar, Basın Açıklamaları	117
Haber Ajansı	41
Canlı Yayın Bağlantısı /Telefon Bağlantısı	13
Kanalın Ürettiği Haber, Kanal Muhabirinin Aktarımı	25
Kaynak Belirtilmemiş Haber, Yok	86
Diğer Yayıncı Kuruluşlar	14
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat, Maraton Yetkilileri	87
Federasyon	45
Uluslararası Basında Yer Alan Haber / İddialar / Yorumlar / Röportajlar	67
İnternet / Resmi İnternet Sitesi Ve Yeni Medya, Sosyal Medya	11
İddialara / Haberlere Göre	13
Takım / Kulüp Yetkililerinden Alınan Bilgiler	45
Genel Kurul, Tahkim Kurulu Toplantıları	1

Tablo 4.86’ya bakıldığında basketbol haberlerinde ve Tablo 4.87’ye bakıldığında voleybol haberlerinde en çok kullanılan haber kaynaklarının lig / kupa / turnuva / olimpiyat / maraton yetkilileri olduğu görülmektedir.

Tablo: 4.86: Basketbol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımı: NTV Spor

Haber kaynakları	SAYI
Birincil Kaynakların Açıklamaları, Röportajlar, Basın Açıklamaları	7
Canlı Yayın Bağlantısı /Telefon Bağlantısı	2
Kaynak Belirtilmemiş Haber, Yok	6
Diğer Yayıncı Kuruluşlar	2
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat, Maraton Yetkilileri	52
Federasyon	20
İddialara / Haberlere Göre	1

Tablo: 4.87: Voleybol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımları: NTV Spor

Haber kaynakları	SAYI
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat, Maraton Yetkilileri	1

Öte yandan tenis haberlerinde sıklıkla federasyon, birincil kaynakların açıklamaları / röportajlar, uluslararası basın haber kaynaklarından; motor / araç / arazi sporlarına ilişkin haberlerde federasyon, birincil kaynakların açıklamaları / röportajlar ve haber ajansları haber kaynaklarından; atletizm haberlerinde federasyon, lig / kupa / turnuva / olimpiyat / maraton yetkilileri uluslararası basın ve takım / kulüp yetkilileri haber kaynaklarından; Uzak Doğu sporlarına ilişkin haberlerde federasyon, haber ajansı ve genel kurul haber kaynaklarından; olimpiyat sporlarına ilişkin haberlerde uluslararası basın haber kaynaklarından; golf haberlerinde birincil kaynakların açıklamaları / röportajlarından; beyzbola ilişkin 1 haberde federasyon haber kaynağından yararlanıldığı görülmüştür.

4.2.22.3. Spor dallarının haber kaynaklarına göre değerlendirilmesi: A Spor

Tablo 4.88'e bakıldığında futbol haberlerinde en çok kullanılan haber kaynaklarının birincil kaynakların açıklamaları / röportajları ve lig / kupa / turnuva / olimpiyat yetkilileri olduğu görülmektedir. Bunu Uluslararası basında yer alan haberler, kanalın kendisi / muhabirin aktarımı ve Federasyon haber kaynakları takip etmektedir. Kaynak belirtilmemiş haberlerin sayısının ise diğer haber kaynaklarına göre açık şekilde fazla olduğu görülmektedir.

Tablo: 4.88: Futbol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımları: A Spor

HABER KAYNAKLARI	SAYI
Birincil Kaynakların Açıklamaları, Röportajlar, Basın Açıklamaları	91
Haber Ajansı	11
Canlı Yayın Bağlantısı /Telefon Bağlantısı	24
Kanalın Ürettiği Haber, Kanal Muhabirinin Aktarımı	31
Kaynak Belirtilmemiş Haber, Yok	56
Diğer Yayıncı Kuruluşlar	9
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat, Maraton Yetkilileri	91

Tablo: 4.88: (Devam) Futbol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımları: A Spor

Federasyonlardan Alınan Bilgiler	28
Uluslararası Basında Yer Alan Haber / İddialar / Yorumlar / Röportajlar	34
İnternet / Resmi İnternet Sitesi Ve Yeni Medya, Sosyal Medya	10
İddialara / Haberlere Göre	26
Takım / Kulüp Yetkililerinden Alınan Bilgiler	26
Genel Kurul, Tahkim Kurulu Toplantıları	1
Sokak Röportajları	2

Tablo 4.89’a bakıldığında basketbol haberlerinde ve Tablo 4.90’a bakıldığında voleybol haberlerinde en çok kullanılan haber kaynaklarının lig / kupa / turnuva / olimpiyat yetkilileri olduğu görülmektedir.

Tablo: 4.89: Basketbol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımı: A Spor

HABER KAYNAKLARI	SAYI
Birincil Kaynakların Açıklamaları, Röportajlar, Basın Açıklamaları	1
Kanalın Ürettiği Haber, Kanal Muhabirinin Aktarımı	1
Kaynak Belirtilmemiş Haber, Yok	2
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat Yetkilileri	15
Federasyonlardan Alınan Bilgiler	5

Tablo: 4.90: Voleybol haberlerinin haber kaynaklarına göre dağılımı: A Spor

HABER KAYNAKLARI	SAYI
Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat, Maraton Yetkilileri	1

Öte yandan tenis haberlerinde sıklıkla federasyon ve lig / kupa / turnuva yetkilileri haber kaynaklarından; motor / araç / arazi sporlarına ilişkin haberlerde federasyon haber kaynağından; atletizm haberlerinde haber ajansından; olimpiyat sporlarına ilişkin haberlerde olimpiyat yetkililerinden; beyzbol haberlerinde uluslararası basında yer alan

haberlerden; boks'a ilişkin haberlerde internet / resmi internet sitesi / yeni medya / sosyal medya haber kaynağından yararlanıldığı görülmüştür.

Spor dallarının haber kaynaklarına göre dağılımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında futbol haberlerinde en çok kullanılan haber kaynaklarının birincil kaynakların açıklamaları / röportajları ve lig / kupa / turnuva / olimpiyat yetkilileri olduğu görülmektedir. Basketbol ve voleybol haberlerinde ise en çok kullanılan haber kaynağının lig / kupa / turnuva / olimpiyat / maraton yetkilileri olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarıyla ilgili haberlerde yoğun olarak haber ajansları, lig / kupa / turnuva / olimpiyat yetkilileri, uluslararası basında yer alan haberler, federasyonlar, internet / resmi internet sitesi / yeni medya haber kaynaklarının olduğu görülmektedir. Çalışmanın varsayımlarında spor haber bültenlerinde spor haber üreticilerinin birincil haber kaynaklarına bağlı olduğundan söz edilmektedir. Söz konusu birincil haber kaynaklarının açıklamalarının gündemde çok önemli yer tutan konulara değinildiği için haber değeri taşıdığı düşünülmektedir. Bulgulara bakıldığında çalışmanın varsayımlarında da bahsedilen spor haber bültenlerinde spor haber üreticilerinin birincil haber kaynaklarına bağlı olma durumu kabul edilmektedir.

4.2.23. Spor dallarının kulüplere göre değerlendirilmesi

Bu başlık altında dört büyük kulüp takımlarının ön plana çıkartıldığı haberlerde ve dört büyükler dışında kalan lig ve kupa takımlarının yer aldığı haberlerde spor dallarının dağılımlarına odaklanılmaktadır. Üç spor kanalının ana haber bültenlerindeki haberlerde spor dallarının kulüplere göre dağılımları aşağıda yer almaktadır.

4.2.23.1. Haberlerde yer alan spor dallarının kulüplere göre değerlendirilmesi: TRT Spor

Tablo 4.91'e bakıldığında dört büyüklerin ön plana çıkartıldığı haberlerin sayısının toplam 205 olduğu görülmektedir. Dört büyüklerin ön plana çıkartıldığı 205 haberin 188'ini futbol haberleri; 15'ini basketbol haberleri; 2'sini voleybol haberleri oluşturmaktadır. Çalışmanın varsayımlarında spor haber bültenlerinde yer alan haberlerde dört büyük kulübün habelerine daha fazla yer verildiğinden bahsedilmektedir. Yapılan analiz sonucunda Tablo 4.196'da görülmektedir ki spor haber bültenlerinde dört büyük kulüp en fazla futbolda ön plana çıkmaktadır.

Tablo 4.91: Futbol, basketbol ve voleybol dallarında dört büyük kulübün ön plana çıkartıldığı haberlerin dağılımı: TRT Spor

SPOR DALI	DÖRT BÜYÜKLERİN ÖN PLANA ÇIKARTILDIĞI HABER SAYISI
Futbol	188
Basketbol	15
Voleybol	2

Tablo 4.92'ye bakıldığında dört büyükler harici lig ya da kupa takımlarının haberlerde yer alma sayısının 139 olduğu görülmektedir. Dört büyükler dışındaki takımların 104'ünü futbol, 23'ünü basketbol, 11'ini voleybol, 1'ini ise hentbol takımları oluşturmaktadır. Tablo 4.197'de görülmektedir ki özellikle voleybol dalında dört büyük spor kulübü dışında kalan ve alanlarında başarılı olup haberlerde sıkça yer alan takımlar mevcuttur.

Tablo 4.92: Futbol, basketbol, voleybol ve diğer spor dallarında dört büyükler dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin dağılımı: TRT Spor

SPOR DALI	DÖRT BÜYÜKLER HARİCİ LİG YA DA KUPA TAKIMLARININ YER ALDIĞI HABER SAYISI
Futbol	104
Basketbol	23
Voleybol	11
Hentbol	1

4.2.23.2. Haberlerde yer alan spor dallarının kulüplere göre değerlendirilmesi: NTV Spor

Tablo 4.93'e bakıldığında dört büyüklerin ön plana çıkartıldığı 243 haberin 211'ini futbol haberleri, 28'ini basketbol haberleri, 1'ini voleybol haberi oluşturmaktadır. Yapılan analiz sonucunda NTV Spor'da spor haber bültenlerinde dört büyük kulübün en çok futbolda ön plana çıktığı görülmüştür.

Tablo 4.93: Futbol, basketbol ve voleybolda dört büyük kulübün ön plana çıkartıldığı haberlerin dağılımı: NTV Spor

SPOR DALI	DÖRT BÜYÜKLERİN ÖN PLANA ÇIKARTILDIĞI HABER SAYISI
Futbol	211
Basketbol	28
Voleybol	1

Tablo 4.94'e bakıldığında dört büyükler harici lig ya da kupa takımlarının haberlerde yer alma sayısının 142 olduğu görülmektedir. Dört büyükler dışındaki takımların 105'ini Futbol, 37'sini Basketbol takımları oluşturmaktadır.

Tablo 4.94: Futbol, basketbol, voleybol ve diğer spor dallarında dört büyükler dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin dağılımı: NTV Spor

SPOR DALI	DÖRT BÜYÜKLER HARİCİ LİG YA DA KUPA TAKIMLARININ YER ALDIĞI HABER SAYISI
Futbol	105
Basketbol	37

4.2.23.3. Haberlerde yer alan spor dallarının kulüplere göre değerlendirilmesi: A Spor

Tablo 4.95'e bakıldığında dört büyüklerin ön plana çıkartıldığı 249 haberin 242'sini futbol haberlerinin, 7'sini basketbol haberlerinin oluşturduğu görülmektedir. Yapılan analiz sonucunda görülmektedir ki spor haber bültenlerinde dört büyük kulüp en fazla futbolda ön plana çıkmaktadır.

Tablo 4.95: Futbol, basketbol ve voleybolda dört büyük kulübün ön plana çıkartıldığı haberlerin dağılımı: A Spor

SPOR DALI	DÖRT BÜYÜKLERİN ÖN PLANA ÇIKARTILDIĞI HABER SAYISI
Futbol	242
Basketbol	7

Tablo 4.96'ya bakıldığında 485 haber içerisinde dört büyükler harici lig ya da kupa takımlarının haberlerde yer alma sayısının 74 olduğu görülmektedir. Dört büyükler

dışındaki takımların 65'ini futbol, 8'ini basketbol takımları ve 1'ini voleybol takımı oluşturmaktadır.

Tablo 4.96: Futbol, basketbol, voleybol ve diğer spor dallarında dört büyükler dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin dağılımı: A Spor

SPOR DALI	DÖRT BÜYÜKLER HARİCİ LİG YA DA KUPA TAKIMLARININ YER ALDIĞI HABER SAYISI
Futbol	65
Basketbol	8
Voleybol	1

Futbol, basketbol, voleybol ve diğer spor dallarında dört büyükler ve dört büyükler dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında dört büyük kulübün futbol haberlerinde açık şekilde ön plana çıkartıldığı görülmektedir. Bulgulara bakıldığında dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin sayısının ise sadece futbolda dört büyüklerin ön plana çıkartıldığı haberlerden açıkça daha az olduğu görülmektedir.

4.2.24. Haber konularının spor kulüplerine göre değerlendirilmesi

Bu başlık altında haber konularının dört büyüklerin ön plana çıkartıldığı haberlerde ve dört büyükler dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerde dağılımına odaklanılmaktadır. Haber konularının spor kulüplerine göre değerlendirilmesine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.24.1. Haber konularının spor kulüplerine göre değerlendirilmesi: TRT Spor

TRT Spor'da dört büyüklerin ön plana çıkartıldığı toplam 205 haberin konu dağılımları Tablo 4.97'de (EK-4a) yer almaktadır. Buna göre dört büyük kulübün en fazla takım performansı haberlerinde, spor karşılaşmaları ile ilgili gelişmelerle ilgili haberlerde, sporcularla ilgili haberlerde, spor karşılaşması duyuru haberlerinde ön plana çıkartıldığı görülmektedir.

TRT Spor'da dört büyük kulübün dışında kalan lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haber sayısı toplam 139'dur. Söz konusu 139 haberin konu dağılımları Tablo 4.98'de (EK-4b) yer almaktadır. Buna göre dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarının en fazla spor karşılaşması duyurusu haberlerinde, spor karşılaşması sonucu

ve özeti haberlerinde, sporcularla ilgili haberlerde, puan / sayı / skor durumları ile ilgili haberlerde, spor karşılaşmalarıyla ilgili yaşanan gelişmelere yönelik haberlerde yer aldığı görülmektedir. Dört büyükler TRT Spor’da en fazla takım performansı haberlerinde ön plana çıkartılırken, dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımları haberlerinde en fazla spor karşılaşması duyuru haberlerinde yer almaktadır. Bu durum ise, dört büyüklerin gündeminin diğer lig ya da kupa takımlarına göre daha farklı olduğunu göstermektedir.

4.2.24.2. Haber konularının spor kulüplerine göre değerlendirilmesi: NTV Spor

Tablo 4.99’da (EK-4c) dört büyük kulübün ön plana çıkartıldığı haberlerin haber konularına göre dağılımı görülmektedir. Buna göre dört büyüklerin en fazla spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmelerle ilgili haberlerde, sporcularla ilgili haberlerde ve takım performansı haberlerinde ön plana çıkartıldığı görülmektedir.

Tablo 4.100’de (EK-4d) dört büyükler dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin haber konularına göre dağılımı görülmektedir. 714 haber içerisinde dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarının yer aldığı toplam haber sayısı 142’dir. Buna göre dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarının en fazla spor karşılaşması duyurusu haberlerinde, spor karşılaşması sonucu ve özeti haberlerinde ve takım performansı haberlerinde yer aldığı görülmektedir.

4.2.24.3. Haber konularının spor kulüplerine göre değerlendirilmesi: A Spor

485 haber içerisinde dört büyüklerin ön plana çıkartıldığı toplam 249 haberin konu dağılımı Tablo 4.101’de (EK-4e) yer almaktadır. Buna göre dört büyüklerin en fazla takım performansları ile ilgili haberlerde, sporcularla ilgili haberlerde, spor karşılaşmaları ile ilgili öncesi sonrası esnasında yaşanan gelişmelerle ilgili haberlerde ön plana çıkartıldığı görülmektedir.

A Spor’da 485 haber içerisinde dört büyüklerin dışında kalan lig ya da kupa takımlarının yer aldığı toplam haber sayısı 74’tür. Söz konusu 74 haberin konu dağılımları Tablo 4.102’de (EK-4f) yer almaktadır. Buna göre dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarının en fazla spor karşılaşması duyurusu haberlerinde, spor karşılaşması sonucu ve özeti haberlerinde ve spor karşılaşmaları ile ilgili öncesi sonrası esnasında yaşanan gelişmelerle ilgili haberlerde yer aldığı görülmektedir.

Dört büyükler ve dört büyükler dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin haber konularına göre dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında dört büyük spor kulübünün yoğun olarak spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmelerle ilgili haberlerde, sporcularla ilgili haberlerde, takım performansı haberlerinde ön plana çıkartıldığı görülmektedir. Dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarına ise spor karşılaşması duyurusu ve spor karşılaşması sonucu haberlerinde rastlanmaktadır.

4.2.25. Haber türlerinin haber değeri ölçütlerine göre değerlendirilmesi

Haber değeri ölçütlerinin spor haber bültenleri içerisinde spor dalları dışında da görüldüğü düşünülmektedir. Bu bağlamda haber değeri ölçütlerinin haber türlerine göre dağılımına odaklanılmıştır. Spor kanalının ana haber bültenlerindeki haberlerde haber türlerinin haber değeri ölçütlerine göre değerlendirilmesine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.2.25.1. Haber türlerinin haber değeri ölçütlerine göre değerlendirilmesi: TRT Spor

Tablo 4.103'e bakıldığında haber değeri ölçütlerinin haber türlerine göre dağılımı görülmektedir. Haber değeri ölçütlerinin hemen hepsinin Gelişen Haber türünde yoğunlaştığı Tablo 4.103'te açıkça görülmektedir.

Tablo 4.103'e göre Ciddi haberlerin en fazla Açıklık, Eşik, Seçkin Kişilere Gönderme, Sıklık, Uygunluk ve Kompozisyon haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.103'e göre Öykü haberlerin en fazla Kompozisyon, Açıklık, Kişileştirme, Eşik ve Süreklilik haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.103'e göre Sıcak haberlerin en fazla Eşik, Açıklık, Kişileştirme, Sıklık ve Beklenmediklik haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.103'e göre Gelişen haberlerin en fazla Sıklık, Süreklilik, Açıklık, Uygunluk ve Eşik haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.103'e göre Devam eden haberlerin en fazla Kompozisyon, Süreklilik, Açıklık, Uygunluk ve Eşik haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.103: Haber türlerinin haber değeri ölçütlerine göre dağılımı: TRT Spor

HABER DEĞERİ ÖLÇÜTLERİ / HABER TÜRLERİ	CİDDİ HABERLER	ÖYKÜ HABER	SICAK HABERLER	GELİŞEN HABERLER	DEVAM EDEN HABERLER
Sıklık	63	13	57	217	9
Eşik	69	46	82	145	16
Açıklık	86	60	66	165	18
Anlamlılık	43	26	48	112	7
Uygunluk	60	34	33	155	11
Beklenmediklik	9	12	54	13	7
Süreklilik	47	43	28	178	17
Kompozisyon	55	70	42	130	18
Seçkin Uluslar	13	13	32	63	4
Seçkin Kişiler	64	34	45	27	8
Kişileştirme	20	49	61	18	13
Olumsuzla Yönelme	8	11	40	4	6

4.2.25.2. Haber türlerinin haber değeri ölçütlerine göre değerlendirilmesi: NTV Spor

Tablo 4.104'te haber değeri ölçütlerinin haber türlerine göre dağılımı görülmektedir. Buna göre 714 haber içerisinde haber değeri ölçütlerinin hemen hepsinin gelişen haber türünde yoğunlaştığı Tablo 4.104'te açıkça görülmektedir.

Tablo 4.104'e göre ciddi haberlerin en çok Açıklık, Sıklık ve Eşik haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 4.104'e göre öykü haberlerin en çok Kompozisyon, Açıklık ve Kişileştirme haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.104'e göre sıcak haberlerin en çok Eşik ve Beklenmediklik haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.104'e göre gelişen haberlerin en çok Sıklık ve Süreklilik haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Sıklık ve Uygunluk spor karşılaşması öncesi, sonrası ve esnasında yaşanan gelişmelere dayanan haber değeri ölçütleridir.

Tablo 4.104'e göre devam eden haberlerin en çok Açıklık ve Süreklilik haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.104: Haber türlerinin haber değeri ölçütlerine göre dağılımı: NTV Spor

HABER DEĞERİ ÖLÇÜTLERİ / HABER TÜRLERİ	CİDDİ HABERLER	ÖYKÜ HABER	SICAK HABERLER	GELİŞEN HABERLER	DEVAM EDEN HABERLER
Sıklık	105	32	78	235	25
Eşik	77	59	104	196	32
Açıklık	106	70	88	195	52
Anlamlılık	47	60	81	146	32
Uygunluk	83	56	38	189	36
Beklenmediklik	17	14	94	10	24
Süreklilik	81	53	41	210	41
Kompozisyon	60	78	66	162	40
Seçkin Uluslara	35	34	61	89	17
Seçkin Kişilere	70	46	66	39	24
Kişileştirme	32	65	80	20	38
Olumsuz Olana Gönderme	15	12	60	6	18

4.2.25.3. Haber türlerinin haber değeri ölçütlerine göre değerlendirilmesi: A Spor

Tablo 4.105'e bakıldığında 485 haber içerisinde haber değeri ölçütlerinin hemen hepsinin gelişen haber türünde yoğunlaştığı Tablo 4.105'te açıkça görülmektedir.

Tablo 4.105'te ciddi haberlerin Açıklık, Sıklık ve Eşik haber değeri ölçütlerinde yoğun olarak yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.105'te öykü haberlerin Kompozisyon, Açıklık ve Eşik haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.105'te sıcak haberlerin Eşik ve Açıklık haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.105'te gelişen haberlerin Sıklık ve Süreklilik haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.105'te devam eden haberlerin Açıklık ve Kişileştirme haber değeri ölçütlerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.105: Haber türlerinin haber değeri ölçütlerine göre dağılımı: A Spor

HABER DEĞERİ ÖLÇÜTLERİ / HABER TÜRLERİ	CİDDİ HABERLER	ÖYKÜ HABER	SICAK HABERLER	GELİŞEN HABERLER	DEVAM EDEN HABERLER
Sıklık	63	14	22	175	8
Eşik	76	60	41	133	25
Açıklık	83	68	38	137	33
Anlamlılık	42	42	34	120	14
Uygunluk	61	47	22	136	25
Beklenmediklik	13	13	34	12	15
Süreklilik	41	31	13	163	20
Kompozisyon	46	72	17	126	23
Seçkin Uluslar	10	11	24	72	7
Seçkin Kişiler	62	33	22	24	21
Kişiselleştirme	20	49	37	14	29
Olumsuz Olana Gönderme	15	16	25	5	10

Haber türlerinin haber değeri ölçütlerine göre değerlendirilmesine ilişkin bulgulara bakıldığında üç kanalda da benzer sonuçlar görülmektedir. Buna göre TRT Spor, A Spor ve NTV Spor'daki haberlerde bütün haber değeri ölçütlerinin gelişen haber türünde yoğunlaştığı görülmektedir.

Ciddi haberler spor haberlerinde karşımıza mşsabaka skorları, duyuruları ve karşılaşmalar öncesi ya da sonrası açıklamalar, suçlamalar, iddialar, yanıtlar gibi haberlerde grşlmektedir. Haber değerlerinin ciddi haber tşrşnde dağılımına bakıldığında bu tanımı karşılar sonuçlar elde edildiği grşlmektedir. Öyle ki suçlamalar, iddialar gibi haber konuları Eşik haber değeri lşştşne uygundur. Ya da mşsabaka öncesi ve sonrası açıklamalar genellikle kulşp başkanı, teknik direktör / anntenr ve sporcular gibi seçkin kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir.

ykş haberler spor haberlerinde karşımıza saha dışı haberler ya da başarı ykşsş şeklinde çıkmaktadır. ykş haberlerde bir hikayeleştirme söz konusudur. Haber değerlerinin ykş haber tşrşnde dağılımlarına bakıldığında tanımı karşılar sonuçlar elde edildiği grşlmektedir. Öyle ki kişileştirme, kişilere yapılan gönderme haber değeri bir sporcunun başarı ya da başarısızlık hikayesi için uygundur. Eşik lşştş de benzer şekilde bir sporcunun sene içerisinde kırdığı rekor gol, basket, sayı vb haber içeriklerinde grşlmektedir.

Sıcak haberler spor haberlerinde planlanmamış, bir anda gelişen kimi transfer, sakatlık, istifa, görevden alınma gibi olaylara dayanan haberlerdir. Haber değerlerinin sıcak haber tşrşnde dağılımlarına bakıldığında tanımı karşılar sonuçlar elde edildiği grşlmektedir. Öyle ki beklenmediklik, planlanmamış olayları içermektedir. Bir anda gelişen kimi transfer, sakatlık, istifa, görevden alınma ve benzer olaylar beklenmediklik haber değeri lşştşne uygundur.

Gelişen haberler spor haberlerinde planlı, gerçekleşeceği önceden bilinen; mşsabaka öncesi, devamı ve sonrası gibi olaylara dayanan haberlerde yer almaktadır. Gelişen haber tşrşnşn dağılımının hemen bştşn haber değeri lşştlerinde fazla olduğu ancak Beklenmediklik haber değeri lşştşnde diğer haber değeri lşştlerine kıyasla sayısının oldukça az olduğu grşlmektedir. Haber değerlerinin gelişen haber tşrşne göre dağılımlarına bakıldığında tanımı karşılar sonuçlar elde edildiği grşlmektedir. Öyle ki sıklık ve uygunluk spor karşılaşması öncesi, sonrası ve esnasında yaşanan gelişmelere dayanan haber değeri lşştleridir.

Devam eden haberler spor haberlerinde başlangıcı ve sonuçlanması arasında belli bir zaman geçen; bazı transfer olayları, spor cezaları ile ilgili davalar kapsamındaki olaylara dayanan haberlerde grşlmektedir. Haber değerlerinin devam eden haberler tşrşne göre dağılımlarına bakıldığında tanımı karşılar nitelikte olduğu grşlmektedir. Öyle ki sşrekliyet devam eden kimi spor olaylarına dayanan haberlerde yer almaktadır.

4.2.26. Haber değeri ölçütlerinin haber konularına göre değerlendirilmesi

Haber değeri ölçütlerinin spor haber bültenlerindeki durumunun tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada haber değeri ölçütlerinin spor dalları üzerindeki dağılımları kadar haber konuları üzerindeki dağılımlarının da önemli olduğu düşünülmektedir. Öyle ki örneğin Sıklık ölçütünün hangi tür içeriklerde görüldüğü ancak hangi tür içeriklerde görülmediğinin belirlenmesi çalışmada önemli bir değerlendirmedir. Bu bağlamda üç farklı spor kanalının ana haber bültenlerindeki haberlerde haber değeri ölçütlerinin haber konularına göre dağılımlarına ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Sıklık Haber Değeri Ölçütü

Buna göre Tablo 4.106'ya (EK-5a) bakıldığında TRT Spor'da Sıklık haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özeti, spor karşılaşması duyurusu, spor karşılaşmaları ile ilgili gelişmeler, sporcular ile ilgili konular, canlı bağlantı / açıklama / röportaj olduğu görülmektedir.

Tablo 4.118'e (EK-6a) bakıldığında NTV Spor'da Sıklık haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özeti, spor karşılaşmaları ile ilgili gelişmeler, spor karşılaşması duyurusu sporcularla ilgili konular ve gündemdeki tartışmalar olduğu görülmektedir.

Tablo 4.130'a (EK-7a) bakıldığında A Spor'da Sıklık haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özeti, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler ve spor karşılaşması duyurusu olduğu görülmektedir.

Eşik Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.107'ye (EK-5b) bakıldığında Eşik haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonucu / özeti, spor karşılaşması duyurusu, spor karşılaşmaları ile ilgili gelişmeler, sporcuların konu edilmesi, canlı bağlantı / açıklama / röportaj olduğu görülmektedir.

Tablo 4.119'da (EK-6b) Eşik haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonucu ve özeti, spor karşılaşmaları ile ilgili gelişmeler, sporcularla ilgili konular, spor karşılaşması duyurusu olduğu görülmektedir.

Tablo 4.131'e (EK-7b) bakıldığında Eşik haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özeti, sporcularla ilgili

konular, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler ve spor karşılaşması duyurusu olduğu görülmektedir.

Açıklık Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.108'e (EK-5c) bakıldığında Açıklık haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özeti, spor karşılaşması duyurusu, takım performansı, gündemdeki tartışmalar olduğu görülmektedir.

Tablo 4.120'ye (EK-6c) bakıldığında Açıklık haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, spor karşılaşması sonuç ve özetleri, sporcularla ilgili konular, spor karşılaşması duyurusu olduğu görülmektedir.

Tablo 4.132'ye (EK-7c) bakıldığında Açıklık haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özeti, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, takım performansları, sporcularla ilgili konular, spor karşılaşması duyurusu olduğu görülmektedir.

Anlamlılık Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.109'a (EK-5d) bakıldığında Anlamlılık haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özetleri, spor karşılaşması duyurusu, spor karşılaşmaları ile ilgili gelişmeler, sporcularla ilgili konular, canlı bağlantı / açıklama / röportaj olduğu görülmektedir.

Tablo 4.121'e (EK-6d) bakıldığında Anlamlılık haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özeti, spor karşılaşmaları ile ilgili öncesi esnasında ve sonrasında yaşanan gelişmeler, spor karşılaşması duyurusu, sporcularla ilgili konular olduğu görülmektedir.

Tablo 4.133'e (EK-7d) bakıldığında Anlamlılık haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonucu ve özeti, spor karşılaşmaları ile ilgili öncesi esnasında ve sonrasında yaşanan gelişmeler, sporcularla ilgili konular ve spor karşılaşması duyurusu olduğu görülmektedir.

Uygunluk Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.110'a (EK-5e) bakıldığında Uygunluk haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özetleri, spor karşılaşması duyurusu, spor karşılaşmaları ile ilgili gelişmeler, sporcularla ilgili konular, takım performansı olduğu görülmektedir.

Tablo 4.122'ye (EK-6e) bakıldığında Uygunluk haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, spor karşılaşması sonuç ve özeti ve spor karşılaşması duyurusu olduğu görülmektedir.

Tablo 4.134'e (EK-7e) bakıldığında Uygunluk haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonucu ve özeti, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, takım performansları ve spor karşılaşması duyurusu olduğu görülmektedir.

Beklenmediklik Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.111'e (EK-5f) bakıldığında Beklenmediklik haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak transfer gelişmeleri ve sporcularla ilgili konular olduğu görülmektedir.

Tablo 4.123'e (EK-6f) bakıldığında Beklenmediklik haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının sporcularla ilgili konular, istifa, görevden alınma ve transfer konuları olduğu görülmektedir.

Tablo 4.135'e (EK-7f) bakıldığında Beklenmediklik haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının transfer gelişmeleri ve sporcularla ilgili konular olduğu görülmektedir.

Süreklilik Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.112'ye (EK-5g) bakıldığında Süreklilik haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özeti, spor karşılaşması duyuruları, spor karşılaşmaları ile ilgili gelişmeler, sporcularla ilgili konular, takım performansı olduğu görülmektedir.

Tablo 4.124'e (EK-6g) bakıldığında Süreklilik haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özetleri, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, spor karşılaşması duyurusu, takım performansı olduğu görülmektedir.

Tablo 4.136'ya (EK-7g) bakıldığında Süreklilik haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonuç ve özeti, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, spor karşılaşması duyurusu ve takım performansı olduğu görülmektedir.

Kompozisyon Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.113'e (EK-5h) bakıldığında Kompozisyon haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonucu ve özeti, spor

karşılaşması duyurusu, spor karşılaşmaları ile ilgili gelişmeler, sporcularla ilgili konular, takım performansı olduğu görülmektedir.

Tablo 4.125'e (EK-6h) bakıldığında Kompozisyon haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, spor karşılaşması sonucu ve özeti, sporcularla ilgili konular ve takım performansı olduğu görülmektedir.

Tablo 4.137'ye (EK-7h) bakıldığında Kompozisyon haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonucu ve özeti, takım performansı, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, sporcularla ilgili konular olduğu görülmektedir.

Seçkin Uluslara Gönderme Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.114'e (EK-5ı) bakıldığında Seçkin Uluslara Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonucu ve özeti, spor karşılaşması duyurusu, sporcularla ilgili konular olduğu görülmektedir.

Tablo 4.126'ya (EK-6ı) bakıldığında Seçkin Uluslara Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonucu ve özeti, sporcularla ilgili konular, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler olduğu görülmektedir.

Tablo 4.138'e (EK-7ı) bakıldığında Seçkin Uluslara Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşması sonucu ve özeti, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler ve sporcularla ilgili konular olduğu görülmektedir.

Seçkin Kişilere Gönderme Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.115'e (EK-5j) bakıldığında Seçkin Kişilere Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak gündemdeki konular, takım performansları, spor karşılaşmaları ile ilgili gelişmeler, sporcularla ilgili konular, canlı bağlantı / açıklama / röportaj olduğu görülmektedir.

Tablo 4.127'ye (EK-6j) bakıldığında Seçkin Kişilere Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, sporcularla ilgili konular, açıklama / röportaj / canlı bağlantı, gündemdeki konular / tartışmalar, takım performansları olduğu görülmektedir.

Tablo 4.139'a (EK-7j) bakıldığında Seçkin Kişilere Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak spor karşılaşmaları ile ilgili

yaşanan gelişmeler, takım performansları, sporcularla ilgili konular ve teknik direktörlerle ilgili konular olduğu görülmektedir.

Kişilere Yapılan Göndermeler/Kişileştirme Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.116'ya (EK-5k) bakıldığında kişiselleştirme haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak, sporcularla ilgili konular, teknik direktörlerin konu edilmesi, transfer gelişmeleri, takım performansları, canlı bağlantı / açıklama / röportaj olduğu görülmektedir.

Tablo 4.128'e (EK-6k) bakıldığında Kişilere Yapılan Göndermeler haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak sporcularla ilgili konular, transfer gelişmeleri, istifa / görevden ayrılma, açıklama / röportaj / canlı bağlantı, teknik direktörlerle ilgili konular olduğu görülmektedir.

Tablo 4.140'a (EK-7k) bakıldığında Kişilere Yapılan Göndermeler haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak sporcularla ilgili konular, transfer gelişmeleri, teknik direktörlerle ilgili konular ve takım performansları olduğu görülmektedir.

Olumsuz Olana Gönderme Haber Değeri Ölçütü

Tablo 4.117'ye (EK-5l) bakıldığında Olumsuz Olana Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak sporcularla ilgili konular, takım performansı, cezalar ve gündemdeki gelişmeler olduğu görülmektedir.

Tablo 4.129'a (EK-6l) bakıldığında Olumsuz Olana Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak sporcularla ilgili konular, istifa / görevden alınma, teknik direktörlerle ilgili konular, cezalar olduğu görülmektedir.

Tablo 4.141'e (EK-7l) bakıldığında Olumsuz Olana Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı haberlerin konularının genel olarak sporcularla ilgili konular, spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, takım performansları, teknik direktörlerle ilgili konular ve cezalar olduğu görülmektedir.

Haber değeri ölçütlerinin haber konularına göre dağılımlarına ilişkin bulgulara bakıldığında Sıklık, Eşik, Açıklık, Anlamlılık, Uygunluk ve Seçkin Uluslara Gönderme haber değeri ölçütleri genelde spor olaylarıyla ilgili sonuçlar, özetler, gelişmeler, duyurular, gündemdeki konularda görülmektedir. Spor haberlerinde yoğun olarak sonuçlara, gelişmelere, duyurulara odaklanılmaktadır.

Beklenmediklik haber değeri ölçütünün genelde sporcularla ilgili konular, istifalar / görevden alınmalar ve transfer konuları olduğu görülmektedir.

Olumsuz Olana Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı konuların sporcularla ilgili konular, istifa / görevden alınmalar, teknik direktörlerle ilgili konular, cezalar olduğu görülmektedir.

Süreklilik ve Kompozisyon haber değeri  l  tleri ise takım performanslarıyla ilgili haberlerde görülmektedir.

Seçkin kişilere gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı konuların sporcularla ilgili konular, açıklamalar/ röportajlar / canlı bağlantılar, gündemdeki konular / tartişmalar, takım performansları olduğu görülmektedir.

Kişiselleştirme haber değeri ölçütünün yer aldığı konuların sporcularla ilgili konular, transfer gelişmeleri, istifalar / görevden ayrılmalara, açıklamalar / röportajlar / canlı bağlantılar, teknik direktörlerle ilgili konular olduğu görülmektedir.

Haber değeri ölçütlerinin genel olarak konu ve içeriklere göre dağılımlarına bakıldığında haber değeri ölçütlerinin konulara göre çeşitlendiği görülmektedir. Söz konusu haber değeri ölçütlerine ek olarak spor haberlerine özgü haber değeri  l  tleri üretilebileceği düşünülmektedir.

Özellikle spor camiasından seçkin kişilere yönelik bir haber değeri ölçütünün kullanılabileceği görülmektedir. Bunun yanı sıra olumsuz spor gelişmeleri ve olumlu spor gelişmelerini ayırt etmek amacıyla yeni bir haber değeri ölçütü geliştirilebileceği düşünülmektedir.

Genel bir değerlendirme yapılırsa analizler her üç spor kanalında da kimi değerlendirme başlıkları altında benzer sonuçlar ortaya koymakta kimi başlıklarda da farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Özellikle TRT Spor'un Kamusal Yayıncılık anlayışından dolayı spor dallarının fazla olması onu A Spor'dan ve NTV Spor'dan ayıran bir durumdur. NTV Spor ve A Spor spor dallarının dağılımı konusunda TRT'den farklılaşmakta ve benzer sonuçlar göstermektedir. Örneğin TRT Spor'da Voleybol spor dalına ilişkin 13 haber yer almasına karşın A Spor ve NTV Spor'da Voleybol ile ilgili sadece 1'er haber yer almıştır. Bu durum çalışmanın varsayımlarını da destekler niteliktedir. Öyle ki hedef kitle açısından popüler olarak kabul edilen spor dalları ve özellikle futbol diğer spor dallarından daha fazla yer almaktadır. TRT Spor hemen hemen bütün spor dallarına -eşit oranda olmasa bile- yer vermiştir. Ancak A Spor ve NTV Spor'da sadece söz konusu popüler spor dalları yer almıştır.

5.SONUÇ, DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Değerlendirme

Antik çağlardan günümüze kadar gelişerek ve değişerek gelen sporun, teknolojinin de sunduğu olanaklarla çok geniş kitlelere hitap etmeye başladığı ve daha hızlı popülerlik kazandığı bilinmektedir.

Sanayileşme sürecinde üretimin ve tüketimin kitlesel hale gelmesi, önceleri spor faaliyetlerinin tek katılımcısı olan ekonomi ve siyasi camiasından elit kitlenin zamanla tribünlerde yer almasına yol açmış, daha sonra bu elit kitlenin dışında kalanların iş olarak spor faaliyetlerinin içinde bulunmasına ve bazılarının da bu spor faaliyetlerini izlemesine yol açmıştır. 1800’lü yılların sonlarına gelindiğinde artık, sporun yapılacağı ve seyredileceği fiziksel alanlar inşa edilmeye başlanmıştır. Hatta zamanla spor faaliyetlerinde kullanılan araç ve gereçlerinin üretim ve pazarlaması da bir sanayi kolu durumuna gelmiştir. Gerek ulusal gerekse uluslararası bağlamda spor kavramı örgütlenmeye, eşdeyişle kurallar dahilinde kurumsallaştırılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda 1990’lı yıllarda pek çok uluslararası spor komitesi kurulmuş ve düzenli spor faaliyetleri gerçekleştirilmeye başlanmıştır (Kaya, 2001 s. 8).

Zamanla gelişen teknolojiyle bağlantılı olarak faaliyet gösteren sporun, bütün kitle iletişim araçlarında konu ve içerik olarak önem ifade eden bir unsur olarak görüldüğü kabul edilmektedir. Spor organizasyonlarının çeşitlenmesi ve düzenli aralıklarla gerçekleşen çeşitli spor organizasyonlarının takip edilmeyi gerektirmesi, spor etkinliklerinin çok fazla ilgi görmesine neden olmuştur. Spor ve kitle iletişim araçları ilişkisinin birbirine gereksinim duyan bir hale geldiği; Türkiye’den çeşitli olimpiyatlara katılımın artmasının ve bununla birlikte halkın spora ilgisinin görece yükselmesinin sporun televizyonda bir içerik olarak gelişmesinde önemli bir etken olduğu kabul edilmektedir.

Sahip olduğu görüntü ve sesi aynı anda aktarabilme üstünlüğünden dolayı spor karşılaşmalarını ve gelişmelerini televizyondan takip etmenin sporseverler tarafından tercih edilen bir eylem olduğu düşünülmektedir. Türkiye’de 1990 yılında özel televizyon kanallarının açılmasıyla birlikte artan program türleri arasına spor programları da girmiştir. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nun (RTÜK) yaptığı bir araştırmaya (RTÜK, 2012, s. 54) göre televizyon programlarının izlenme sıklığı sıralamasında spor programları ve spor haber bültenleri; yerli diziler, haberler, Türk filmleri, yarışma

programları, yabancı filmler ve belgesellerin ardından 7. sırada yer almıştır (akt. Özsoy, 2014, s. 283). Türkiye’de TRT tekelinin kırılıp özel televizyon yayıncılığının başlamasıyla birlikte tematik spor kanalları yaygınlaşmaya başlamış ve pek çok televizyon kanalında spor içerikli yayınlar sayıca artmış ve türleri çeşitlenmiştir.

Televizyon ve spor ilişkisi spor olaylarının görüntü içermesi; sporseverlerin spor olaylarıyla ilgili görüntülere ilgi duyması; televizyonun ses ve görüntüyü aynı anda naklen aktarabilme olanağına sahip olmasından dolayı birbirini besleyen bir ilişkidir. Bu bağ spor izler/okur kitlesinin spora olan ilgisinin gün geçtikçe artmasıyla daha da kuvvetlenmiştir. Spor dallarının çeşitliliği, beklenmedik sonuçlar içermesi ve popülerliğini korumasından dolayı spor olayları, kitle iletişim araçlarında her zaman yer alan içeriklerden olmaktadır.

Teknolojik gelişmeler her alanda olduğu gibi iletişim alanında da kendini göstermiştir. İletişim yöntemlerinde gerçekleşen değişimler iletişim sektörünün de farklı bir boyut kazanmasına neden olmuştur. Bilgi akışının hızlı olduğu günümüzde gelişen bu teknoloji kitle iletişim araçlarına da yansımıştır. Bilgisayar, internet, sosyal ağlar, mobil internet ve daha pek çok yeni nesil teknoloji ürünü, bu gelişmenin teknolojik bir sonucu olarak yer almaktadır. Kitle iletişimi bu araçlar sayesinde farklı bir boyut ve anlam kazanmıştır. Hız unsuru öncelikli hale gelmiş ve vazgeçilmez olmuştur. Spor ile kitle iletişim araçları arasında kurulan bağ ise bu gelişimden mahrum kalmamış hatta gelişen dijital teknolojiler yeni bir bakış açısı katmıştır.

Spor ekonomisinin ve spor endüstrisinin zamanla gelişmesi göz önünde bulundurulduğunda sporun ülkenin ekonomisinde de büyük pay sahibi olduğu kabul edilmektedir. Örneğin beIN Sports Türkiye kanalı Spor Toto Süper ligi yayınlamak için belirli bir ücret ödemektedir. Katar kökenli bir kuruluş olan beIN Sports Türkiye’nin sunduğu televizyondaki spor içeriğinin ülke ekonomisine büyük katkı sağladığı düşünülmektedir. Bilindiği üzere Türkiye dış ülkelere dizi ve program formatı gibi pek çok televizyon içeriği satmakta ancak spor içeriklerinin bunların kat kat üzerinde fiyatlara satıldığı ve ülke ekonomisine büyük gelir sağladığı düşünülmektedir.

Spor haberlerinin hızla değişen bir gündemi vardır. Spor haberlerinde çoğu zaman karşılaşma öncesi, karşılaşma sırası ve karşılaşma sonrası hakkında bilgiler yer almaktadır.

Spor haberlerinde haber değeri ölçütlerinin futbola odaklanmasının sebebinin futbolun gündemdeki önemini her zaman koruyan ve çok kişi tarafından merakla takip edilen bir spor dalı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öyle ki spor haber bültenlerinde futbola dair haberler takımların ve futbolcunun spor içerisindeki faaliyetleri ile sınırlı kalmamakta spor dışındaki faaliyetlerini de içermektedir.

Sporun her geçen gün önem kazanmaya ve daha geniş kitlelerin ilgisini çekmeye başlamasından dolayı, standart yayın yapan televizyon kanallarının ek tematik spor kanallarını yayın hayatına sokmaya başladığı görülmektedir. ATV > A Spor / NTV > NTV Spor / TRT > TRT Spor bu anlamda en bilinen ve aynı zamanda en çok izlenen spor haber kanallarıdır.

Çalışma ile televizyon spor kanallarının ana haber bültenlerinin haber verme pratiklerini gerçekleştirirken haber oluşturma sürecinde hangi haber değeri ölçütlerini seçtiklerini belirlemek amaçlanmaktadır.

Bir spor haberinin hangi haber değeri ölçütlerine sahip olduğu ve bu ölçütlerin hangi spor dallarında daha belirgin görüldüğünün saptanması amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada televizyonda yayınlanan ve çok izlenen üç farklı spor kanalının ana haber bültenlerinin analizleri yapılmıştır.

Haberlerde ön plana çıkan haber değeri ölçütlerinin hangi haber türlerine, hangi konu ve içeriklere, hangi spor dallarına göre dağıldığına bakılmıştır. Bunlarla beraber çalışmada gerçekleştirilen içerik analizi kapsamında spor haber bültenlerinde temel haber ve haber bülteni yapılarının nasıl oluşturulduğuna da bakılmıştır. Bu bağlamda öncelikle ana haber bültenlerinin yapısal özellikleri incelenmiştir. Ana haber bültenlerinde toplam yayınlanan haber sayısı, toplam bülten süreleri, haber özeti kullanımları bültenlerin yapısal özellikleri bağlamında incelenen unsurlardır. Çalışmada bülten içindeki haberler ve haberlerle ilişkili bazı unsurlara da içerik analizi uygulanmıştır. Bu kapsamda haber sıralamaları, haber süreleri, spor dalları, haber türleri, haber tipleri, haber konuları, görüntü kullanımları, KJ kuşağı kullanımları, haber kaynakları, bir haber kaynağı olarak haber ajansları, haber konumları, açıklama yapılan kişiler, haberlerde yer alan takım, kulüp, ekip ve sporcular, dört büyükler ve dört büyükler dışında kalan lig ve kupa takımları, spor haber niteliği taşımayan içerikler incelenmiştir.

Çalışma süresince toplanan veriler ışığında ortaya çıkan bulgular yorumlanarak bir sonuca ulaşılmıştır.

Ana haber bültenlerinde yer alan spor dallarının dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında her üç spor kanalında yayınlanan ana haber bültenlerinde spor dallarının eşit oranda temsil edilmediği ve futbolun açık şekilde ön plana çıktığı görülmüştür. TRT Spor'un kamusal yayıncılık yapması sebebiyle pek çok farklı spor dalına yer verdiği ancak bu durumun futbolun ön plana çıkması durumunu değiştirmedeği görülmüştür. Elde edilen bulgular kapsamında NTV Spor ve A Spor'un 29 günlük kayıt sürecinde voleybola yalnızca 1'er kez yer verdiği görülmüştür.

Ana haber bültenlerinde yer alan spor dallarının haber sıralamalarına göre dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında çalışmanın varsayımlarında altı çizilen futbola ilişkin haberlerin haber bültenlerinde ilk sıralarda olduğu varsayımı doğrulanmaktadır. Her üç spor kanalında da haber bültenlerinde spor dalları içerisinde futbol dışında ilk 10'da yer alan başka bir spor dalı görülmemiştir.

Çalışmanın varsayımlarında spor haber bültenlerinde futbolun, diğer spor dallarına göre daha çok süre kapladığından söz edilmektedir. Üç spor kanalının ana haber bültenlerinde yer alan spor dallarının haber sürelerine göre dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında spor bültenlerinde futbola diğer spor dallarından daha fazla süre verildiği açıkça görülmüştür.

Ana haber bültenlerinde yer alan spor dallarının haber konularına göre dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında futbol haberlerinde yoğun olarak spor karşılaşmaları ile ilgili yaşanan gelişmeler, sporcularla ilgili haberler, spor karşılaşması sonuç ve özetleri, takım performansları, spor karşılaşması duyurusu, gündemdeki tartışmalar, transfer gelişmeleri, açıklamalar / röportajlar / canlı bağlantılar, istifa / görevden alınma konuları yer alırken, basketbol haberlerinde ise yoğun olarak spor karşılaşması sonucu / karşılaşma özetleri, spor karşılaşma duyuruları, spor karşılaşmaları ile ilgili öncesi sonrası esnasında yaşanan gelişmeler, takım performansları konu olmaktadır. Voleybol haberlerinde genellikle puan / sayı / skor durumu / takım fikstürü / kura çekimleri / eşleşmeler konu olmaktadır. Diğer spor dallarında ise genel olarak spor karşılaşması sonucu / karşılaşma özetleri ve turnuva, şampiyona ve projeler, lig finali / lig şampiyonluğu konu edilirken, pek çok spor dalında da spor haber niteliği taşımayan unsurların yer aldığı görülmüştür.

Ana haber bültenlerinde yer alan haber kaynaklarının dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalında da yaygın olarak Lig / Kupa / Turnuva /

Olimpiyat yetkili ve yayıncılarının haber kaynağı olarak kullanıldığı görülmüştür. Lig / Kupa / Turnuva/ Olimpiyat yetkili veya yayıncıları ile özellikle maç özetleri ve maç duyuruları dikkate alınmaktadır. Her üç kanalda da gerçekleştirilen incelemeler sonucunda maç özetlerinde ve maç duyurularında herhangi bir kaynak ismi belirtilmeksizin ekranda gerçekleşen spor etkinliğinin resmi logosu yer aldığı gözlenmiştir.

Spor dallarının haber kaynaklarına göre dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında futbol haberlerinde en çok kullanılan haber kaynaklarının birincil kaynakların açıklamaları / röportajları ve Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat yetkilileri olduğu görülmektedir. Basketbol ve Voleybol haberlerinde ise en çok kullanılan haber kaynağının Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat / Maraton yetkilileri olduğu görülmektedir. Diğer spor dallarıyla ilgili haberlerde yoğun olarak haber ajansları, Lig / Kupa / Turnuva / Olimpiyat yetkilileri, Uluslararası Basında yer alan haberler, Federasyonlar, İnternet / Resmi İnternet sitesi / Yeni Medya haber kaynaklarının olduğu görülmektedir.

Haber konumlarının dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç kanalda da haberlerde yurtdışı konumunun yoğun olduğu görülmektedir. Türkiye dışında gerçekleşen bütün spor olaylarının konumları yurtdışı olarak adlandırılmaktadır. Bunun dışında spor haberlerinde İstanbul konumunun Ankara ve diğer Türkiye şehirleri konumlarından daha fazla yer aldığı da görülmektedir. Türkiye’de medyanın bir İstanbul odaklı olduğu bilinen bir gerçektir ve bunun doğal bir yansıması olarak da spor kanallarının haber bültenlerinde İstanbul’da gerçekleşen spor olaylarına daha fazla yer vermesi beklenen bir durumdur.

Röportaj ve açıklama kullanımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalında yer alan haberler içerisinde açıklamasına veya röportajına en fazla yer verilen kişilerin Sporcular, Teknik Direktörler / Antrenörler / Eğitimciler ve Kulüp Başkanları olduğu görülmüştür.

Futbol, basketbol, voleybol ve diğer spor dallarında dört büyükler ve dört büyükler dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında dört büyük kulübün futbol haberlerinde açık şekilde ön plana çıkartıldığı görülmüştür. Her üç kanaldaki bulgulara bakıldığında dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin sayısının ise sadece

futbolda dört büyüklerin ön plana çıkartıldığı haberlerden açıkça daha az olduğu görülmüştür.

Dört büyükler ve dört büyükler dışındaki lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin haber konularına göre dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında dört büyük spor kulübünün yoğun olarak spor karşılaşmaları ile ilgili öncesi sonrası esnasında yaşanan gelişmelerle ilgili haberlerde, sporcularla ilgili haberlerde, takım performansı haberlerinde ön plana çıkartıldığı görülmüştür. Dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarına ise spor karşılaşması duyurusu ve spor karşılaşması sonucu haberlerinde rastlanmıştır.

Haber değeri ölçütlerinin kullanımına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında üç spor kanalında yer alan haberler içerisinde en fazla rastlanan haber değeri ölçütünün Açıklık olduğu görülmüştür. Açıklık, söz konusu haberdeki olayın açık bir yorumlamaya sahip olması anlamına gelmektedir. Spor haberleri düşünüldüğünde ise neredeyse incelenen bütün haberlerin açık ve belirgin olduğu, karmaşık ifadelerden kaçınıldığı söylenebilir. Açıklık ölçütünü Sıklık ve Eşik haber değeri ölçütleri takip etmektedir. Sıklık bilindiği üzere gerçekleşen spor olaylarının öncesini, şimdisini ve sonrasını ifade etmektedir. Bir spor olayının duyuru haberi veya karşılaşma sonucu haberi bu duruma örnektir. Eşik ise haberdeki olayın yoğunluğunu ifade etmektedir. Spor haber bültenlerinde karşılaşma özeti veya sporcu performans haberlerinde karşılaştığımız bu ölçüt haberlerde olumlama şeklinde de yorumlanabilir. Zira bu ölçütün “en iyi gol, en iyi basket, en iyi sporcu” şeklinde ifadeler yer alan haberlere kodlandığı söylenebilir.

Analizler sonucunda olumsuz olana gönderme haber değeri ölçütünün diğer haber değerlerine göre sayısının daha az olduğu görülmüştür. Ancak negatif haberlerin daha fazla haber değeri taşıdığı⁸¹ bilinmektedir. Fakat spor haberleri ve olumsuzluk haber değeri ölçütü göz önüne alındığında elde edilen sonuç, spor haberciliğinde negatif haberlerin haber değeri taşımadığı yönündedir. Bu durumun spor haberciliğine özgü bir durum olduğu düşünülmektedir. Çalışma ile spor haberciliğinde özellikle televizyon spor haberciliğinde olumluluğun daha fazla ön plana çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

⁸¹ E., Yüksel, vd, (2015). a.g.k. s. 111

Haber değeri ölçütlerinin haber konularına göre dağılımlarına ilişkin bulgulara bakıldığında Sıklık, Eşik, Açıklık, Anlamlılık, Uygunluk ve Seçkin Uluslara Gönderme haber değeri ölçütleri genelde spor olaylarıyla ilgili sonuçlar, özetler, gelişmeler, duyurular, gündemdeki konularda görülmektedir. Spor haberlerinde yoğun olarak sonuçlara, gelişmelere, duyurulara odaklanılmaktadır.

Beklenmediklik haber değeri ölçütünün genelde sporcularla ilgili konular, istifalar / görevden alınmalar ve transfer konularında yer aldığı görülmüştür.

Olumsuz Olana Gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı konuların sporcularla ilgili konular, istifalar, görevden alınmalar, teknik direktörlerle ilgili konular, cezalar olduğu görülmüştür.

Süreklilik ve Kompozisyon haber değeri ölçütleri ise takım performanslarıyla ilgili haberlerde görülmüştür.

Seçkin kişilere gönderme haber değeri ölçütünün yer aldığı konuların sporcularla ilgili konular, açıklamalar/ röportajlar / canlı bağlantılar, gündemdeki konular / tartışmalar, takım performansları olduğu görülmüştür.

Kişiselleştirme haber değeri ölçütünün yer aldığı konuların sporcularla ilgili konular, transfer gelişmeleri, istifalar / görevden ayrılmalar, açıklamalar / röportajlar / canlı bağlantılar, teknik direktörlerle ilgili konular olduğu görülmüştür.

Spor dallarının haber değeri ölçütlerine göre dağılımlarına ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında ise üç spor alanında da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Özellikle futbolun sayıca diğer spor dallarından fazla olması nedeniyle haber değeri ölçütlerinin bu spor dalında yoğunlaşmış olması beklenen bir durumdur. Yapılan analizler sonucunda 12 haber değeri ölçütünün Futbol'da diğer spor dallarına kıyasla açık oranda daha fazla olduğu görülmektedir. Bir spor haberinde bir çok haber değeri olabileceği gibi sadece tek haber değeri olabileceği de görülmüştür.

Çalışmanın alanyazın bölümünde üzerinde durulduğu üzere haber değeri kavramını teorileştiren isimler Norveçli araştırmacılar Johan Galtung ve Mari Hombøe Ruge'dur. Günlük olarak yayınlanan dört Norveç gazetesinin, üç uluslararası bunalımı konu edinen (Kongo, Küba ve Kıbrıs) haberler arasından yaptığı seçimleri inceleyen araştırmacılar Galtung ve Ruge, 12 kriteri içeren haber değeri ölçütlerine ilişkin

teorilerini, 1963 yılında Oslo’da düzenlenen Nordik Barış Arama Konferansı’nda sunmuş ve 1965 yılında yayınlamışlardır. (1965, s. 64-91).

Önceki başlıklar altında değinildiği gibi Preston ve Whitlam da spor haberciliğine, Galtung ve Ruge’un 12 faktörünü uygulamışlardır. (1998, s.194-204) Yine önceki başlıklar altında değinildiği gibi Özer de, spor haberleri bağlamında özel olarak haber değeri ölçütlerinin geliştirilmediğini ifade etmektedir. Ancak, genel haberler açısından geliştirilen haber değerlerini, spor haberleri açısından da değerlendirmenin mümkün olduğunu aktaran Özer, Johan Galtung ve Mari Ruge geliştirdiği 12 haber değerliliği ölçütünü spor haberlerine uygulamıştır. Özer, Galtung ve Ruge’un belirlediği haber değeri ölçütlerini spor haberleri açısından incelemiş ve genel olarak bu ölçütlerin spor haberleri için de geçerli olduğunu ifade etmiştir (2012, s. 23-25).

Daha önce de altı çizildiği gibi spor haberciliğinde bilinen klasikleşmiş haber değeri ölçütlerinin yanında gerek televizyon haberciliğinin özellikleri gerekse spor haberciliğinin özellikleri göz önünde bulundurularak yeni ve özgün haber değeri ölçütleri geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

Elde edilen bulgular ve sonuçlara bakıldığında spor haberlerinde seçkin spor kulüplerinin haberlerine yoğun şekilde yer verildiği görülmektedir. Bir spor bülteninde pek çok çeşitli konu ve içerik olduğu, çok fazla özne olduğu, çok fazla ve farklı haber kaynakları olduğu, kullanılan görüntülerin spora özgü farklı teknikte görüntüler olduğu göz önünde bulundurulduğunda haber değeri ölçütlerinin de spora dolayısıyla spor haberciliğine özgü olması gerektiği düşünülmektedir. Yapılan analiz ve bulgular sonucunda söz konusu mevcut 12 haber değeri ölçütüne ek olarak spor haberleri için Olumlama / Övme, Seçkin Spor Kulüplerine Bağlı Olma ve Canlılık / Anındalık gibi haber değeri ölçütlerinin kullanılabileceği söylenebilir.

Olumlama / Övülme Haber Değeri Ölçütü

Bu ölçüt en iyi gol, en iyi basket, en iyi sporcu şeklinde haberlerde ön plana çıkmaktadır. Spor haberlerinde dönem dönem popüler olan sporcuların ya da spor takımlarının haberlerde övülerek verildiği görülmüştür. Bu tür haberlerde basit ve sıradan durumların bile övülerek haber değeri taşıdığı düşünülmektedir. Örneğin bir futbolcunun sezon içerisinde elde ettiği gol skoru TRT Spor tarafından övülerek haberleştirilirse söz

konusu haber değeri ölçütü geçerlidir. Bu ölçütün spor izleyicilerinin beklentileri çerçevesinde şekillendiği düşünülmektedir.

Seçkin Spor Kulüplerine Bağlı Olma

Spor haberlerinde belirli seçkin spor kulüplerinin haberlerinin spor dalı gözetmeksizin ön plana çıktığı görülmektedir. Bundan hareketle spor haberlerinde seçkin spor kulüplerine bağlı olma şeklinde bir haber değeri ölçütü olması gerektiği düşünülmektedir. Elde edilen bulgular ve sonuçlar ışığında özellikle dört büyük spor kulübü ve onlar dışında kalan seçkin spor kulüpleri haberlerde sayı ve süre olarak daha çok yer kaplamakta ve tartışılan gündemin içeriği daha çeşitli olmaktadır. Bu durumdan hareketle seçkin spor kulüplerine yönelik bir spor haberciliği anlayışı ortaya çıkmıştır denilebilir.

Spor kulüplerinin hedef kitlesi kuşkusuz taraftarlardır. Spor kulüplerinin taraftarı olma ve takip etme konusunda mevcut hedef kitlede bir seçicilik söz konusudur. Türkiye’de hemen herkes “hangi takımlısın” siye sorulduğunda kuşkusuz üç bilinen spor kulübünün adını söylemektedir.

Spor kulüpleri, tıpkı bir şirket gibi mevcut ürünleriyle yani spor takımları sayesinde çeşitli başarılarla ulaşmak istemektedir. Spor kulüpleri başarı elde ettikçe kazançları da artmaktadır. Sponsorlukları artmaktadır, markalaşmaktadır ve büyümektedirler. Tüketim kültürünün de bir etkisi olduğu düşünüldüğünde söz konusu markalaşmanın da bu taraftar olma duygusunu etkilediği kabul edilmektedir. Bir bütünün parçası olma isteği ya da topluluğun dışında kalma korkusu da bu duygulara eşlik etmektedir.

Sporun profesyonel olarak yapıldığı her alanda bir endüstrileşme söz konusudur. Medya ise, spor endüstrisinin gelişmesinde önemli bir unsurdur. Öyle ki, Türkiye’de bilinen üç büyük spor kulübünün kendi yayın organları vardır. Spor kulüpleri için önem taşıdığı düşünülen bu organlardan en yaygın kullanılanının ise televizyon kanalları olduğu düşünülmektedir. televizyonun sunduğu görüntü, ses ve canlı yayın imkanları sayesinde hedef kitleye ulaşma açısından spor kulüpleri için televizyon kanallarının önemli olduğu şüphesiz bir gerçektir. Medya ve spor ilişkisinin en büyük sebebi de söz konusu hedef kitledir. Medya spor ilişkisinde, medyanın sporun büyük gelir elde edilecek bir alan olmasından kaynaklı bu alana bağlı olduğu kabul edilmektedir.

Spor izleyicisinin böylesine seçkin spor kulüplerine bağlı olduğu bir düzende medya organları özellikle de spor haber merkezleri de kuşkusuz seçkin spor kulüplerinin haberlerine daha fazla yer vermektedir. Böyle bir durumda seçkin spor kulüplerine bağlı olma şeklinde bir haber değerinin de spor haberciliği için düşümülmesi mümkün olabilmektedir.

Seçkin spor kulüplerine bağlılık etkili ilgililik haber değeri ölçütü ile de bağdaştırılabilir. Sporsever kitleyi ve özellikle taraftar hedef kitleyi ilgilendiren olaylarda onların ilgisini çeken haberlerin sıkça görülmesi bu tür bir ölçütün varlığını kanıtlamaktadır. Tokgöz'e göre, "her haberde insanların ilgisini çeken, kişiye göre değişen bir çekicilik bulunur. Bazıları diğerlerine oranla insanoğlunun daha çok ilgisini çeker. Duygusal etmenler habercilikte, insanın ilgisini çekme ilkesini oluştururlar. Günümüzde artık haberlerin içine, insanın ilgisini çekenleri şırınga etmek en çok başvurulan yol halini almıştır."⁸² Buna göre spor haber merkezlerinde sporseverlerin duygularına, ilgisine göre haberler seçilmekte ve seçkin spor kulüplerine yer verilmektedir.

Canlılık / Anındalık

Bu ölçütün ise Sıklık ve Beklenmediklik haber değeri ölçütleri ile benzerlikler taşıyan ancak spora özgü bazı konularda Sıklık ve Beklenmediklik'in eksik kalmasından dolayı ihtiyaç duyulan bir haber değeri ölçütü olduğu düşünülmektedir. Örneğin, yapılan ön izlemelerde Milli takımın antrenmanlarının haber bültenlerinde 6-8 dakika canlı olarak yayınlandığı hatta bir haber bülteni boyunca yayınlandığı görülmüştür. O halde bu tür ölçütün spor haber bültenleri için geçerli olduğunu da söylemek mümkündür. Normalde geçmişe dönük antrenmanların 1 dakikada özetlendiği de izlemelerde görülmüştür. Söz konusu antrenmanın önemli olması ve basın mensuplarının yayın yapmasına izin verilmesi bu antrenmana canlılık / anındalık haber değeri katmaktadır. Söz konusu içerik spor izleyicileri açısından da önem taşımaktadır. Bir başka örnek ile açıklayacak olursak önemli basın açıklamalarına canlı olarak bağlanmak spor haber bültenleri için çok önem taşımaktadır.

"Sporun sürekli olarak şimdide gerçekleşiyor olması ve onu takip edenlere, her müsabaka için bir yeni sunuyor olması, bu alana yönelik müdahalelerin ve aşırı ilginin nedenlerinden birisidir. Sporda sonucun kısa bir süre içerisinde alınması, sporun spor

⁸² O., Tokgöz, (1981) a.g.k. s. 67-69

yapanlar kadar izleyiciler açısından da yaşanabilecek heyecan ve gerilim barındırması”⁸³ canlılık / anıdalık haber değeri içerdiğini göstermektedir.

Spor haberlerinde birincil kişilerin yaptığı açıklamaların ön plana çıktığı görülmektedir. Bu bağlamda özellikle spor camiasından seçkin kişilere yönelik bir haber değeri ölçütünün kullanılabileceği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra olumsuz spor gelişmeleri ve olumlu spor gelişmelerini ayırt etmek amacıyla yeni bir haber değeri ölçütü geliştirilebileceği de düşünülmektedir.

Bunlara ek olarak:

- Spor haberciliği, haber değeri ölçütleri bağlamında yeni iletişim teknolojileri de göz önünde bulundurularak incelenmelidir.
- Spor haberciliğinde haber değeri ölçütleri konusu spor haber üreticilerinin (muhabirler, editörler vb.) mesleki tecrübelerini ve pratiklerini paylaştığı bir çalışma ile ele alınabilir.
- Spor ve medyanın Türkiye’de yaşadığı değişim ve dönüşümler düşünüldüğünde mevcut spor medyası endüstrisi incelenmelidir.
- Haber değeri ölçütlerinin Türkiye medyası göz önünde bulundurularak incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Buna bağlı olarak Türk medyasına özgü haber değeri ölçütleri ortaya çıkması muhtemel bir sonuçtur.

⁸³ A., Talimciler (2008), Futbol Değil İş: Endüstriyel Futbol, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı 26 Kış-Bahar, s.89-114

KAYNAKÇA

Kitaplar

Arık, M.B., (2004). *‘Top Ekranda, Medya Çağında Futbol ve Televizyon Arasındaki Kaçınılmaz İlişki’*, Salyangoz Yayınları, İstanbul, s.159,160.

Atalay, A. (2004) *Spor, Medya ve Serbest Zaman*, Beta Yayınevi, İstanbul.

Aziz, A., (2014) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Baudrillard, J. (1983) *Simulations*, Semiotext, New York.

Bell, A. (1999) *The Language of News Media*, Oxford, Blackwell Publishers, England.

Boyle, R., (1996) *Sport Journalism: Context and Issues*, Sage Publications, London.

Büker, S. (1992) *Tenisten Sonra Sedasız Viski*, İmge Yayınları, Ankara.

Büyükbaykal, G. (2004) *Geçmişten Günümüze Türkiye’deki Yazılı Spor Basınında Futbolun Yeri ve Önemi*, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul.

Çelenk, S., (1999) *Türkiye’de Televizyon Programcılığının Gelişimi ve Genel Eğilimleri* Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yıllığı, Ankara.

Ecevit, F., (2007) *Kitle İletişimi, İletişim ve Toplum, Genel İletişim* 93-116. Pegem A Yayıncılık, 2. Baskı

Erdoğan, İ., (2012), *Pozitivist Metodoloji ve Ötesi: Araştırma Tasarımları Niteliksel ve İstatistiksel Yöntemler*, Erk Yayınları, Ankara.

Eroğlu, S. (1987) *Türk Spor Basını*, Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Yıllığı, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi, Sayı 9, Ankara.

Fiske, J., (1997) *Television Culture*, Routledge, New York.

Fişek, K., (1980) *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, s. 58, Ankara.

Fowler, R., (1991) *Language in the News Discourse and Ideology in the Press*, Routledge, London.

Genç, A., ve Uyguç, Ü., (1998) *Radıyo Televizyon Haberciliği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

- Gökçe, O., (2001) *İçerik Çözümlemesi*, Selçuk Üniversitesi Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları 36, 3. Baskı, Konya.
- İlal, E. (1997) *İletişim, Yıgınsal İletim Araçları ve Toplum, Kavramlar-Kurumlar-Kuramlar*, Der Yayınları, 3. Basım, İstanbul.
- İrvan, S., (2000) *Metin Çözümlemelerinde Yöntem Sorunu*, Medya ve Kültür, der., Süleyman İrvan, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayını, Ankara.
- Karabay, N., (2000) *Gazetecilik ve Haber / Kuramsal Bir Yaklaşımla*, Meta Basın, İzmir.
- Kazaz, M., (2007) *Spor Haberciliği, Yapısal Çözümleme ve Dil Kullanımı*, Konya.
- MEGEP, (2013), *Spor Haberciliği*, Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Mutlu, E. (1994) *İletişim Sözlüğü* Ark Yayınları, İstanbul.
- Öngören Tali, M., (1972a) *Televizyona Açılan Pencere*, Ankara Gazeteciler Cemiyeti Yayını, Başnur Matbaası, Ankara
- Öngören Tali, M., (1972b) *Televizyon Kılavuzu*, Milliyet Yayıncılık, 1. Baskı.
- Özer, Ö., (2008) *Liberal Basın Anlayışı: Objektif Habercilik İdeali, Haber Değerliliği ve Gazetecilik Etiği*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Özer, Ö., (2012) *Spor Gazeteciliği*. [S. Sever \(Ed.\)](#), *Spor ve Medya İlişkisi* içinde (s.20-37). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- [Özkoçak, L.](#), (2012) *Spor Olayları ve Televizyon*. [S. Sever \(Ed.\)](#), *Spor ve Medya İlişkisi* içinde (s. 64-88). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Parsa, S., (1993), *Televizyon Haberciliği ve Kuramları*, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir.
- Poyraz, B., (2002) *Haber ve Haber Programlarında İdeoloji ve Gerçeklik*, Ütopya Yayınları, Ankara.
- Şimşek, A., (2014) *Evren ve Örneklem* A. Şimşek (Ed.), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, içinde (s.108-133). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Talimciler, A. (2003) *Türkiye'de Futbol Fanatizmi ve Medya İlişkisi: Fanatik ve Fotomaç Gazeteleri Örneğinden Hareketle Türkiye Futbol Medyası*, Bağlam Yayınları, İstanbul.

Tılıç, L. D. (1998). *Utaniyorum ama Gazeteciyim Türkiye ve Yunanistan'da Gazetecilik*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Tokgöz, O., (1981) *Temel Gazetecilik*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları 478, Ankara.

Turam, E. (1994) *Medyanın Siyasi Hayata Etkileri*, İrfan, İstanbul.

Uzun, R. (2012) *Türk Spor Medyasının Tarihsel Süreçleri*, [S. Sever \(Ed.\)](#), *Spor ve Medya İlişkisi* içinde (s. 126-144). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Uğur Tanrıöver, H., (2012) *Türkiye'de Televizyon Yayıncılığı, Sektörel Etütler ve Araştırmalar*, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul.

Usluata, A. (1994) *İletişim, Cep Üniversitesi*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Yaylagül, L., (2010) *Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar*, Dipnot Yayınları, 3. Baskı, Ankara.

Yengin, H., (1994), *Ekranın Büyüsü*, Der Yayınları, İstanbul.

Yıldırım, B., (2015), *İletişim Araştırmalarında Yöntemler*, Literatürk Yayınları, Konya.

Yüksel, E., (2001) *Medyanın Gündem Belirleme Gücü*, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.

Yüksel, E., (2013) *İletişim Kuramları* E. Yüksel (Ed.), *İletişim Kuramlarına Giriş* içinde (s. 2-33) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Tezler

Çıdam, K., (1996). *Televizyon ve Spor, Spor ve Spor Magazin Programlarında Erotizm ve Şiddet*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Halıcı, C., (2007). *Gazete Haberlerinde Kadına Yönelik Şiddet: Posta ve Takvim Gazetelerinde Kadına Yönelik Şiddet Haberleri Üzerine Bir Araştırma*, Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Işıklar, H. C., (2011). *Haber Televizyonlarında Haber Yapım ve Yayın Süreçleri*, NTV, Habertürk ve CNN Türk Televizyonlarının Karşılaştırmalı Çözümlemeleri, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Küçüközyiğit, U. (2014). *Haber Üretim Sürecinde Haber Kararı ve Karar Aşamasında Öne Çıkan Faktörler* Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Soydan, A., (2011). *Televizyonlarda İçerik Planlaması*, Uzmanlık Tezi, Ankara: T.C. Radyo Ve Televizyon Üst Kurulu Yayınları.

Şeker, M., (2003). *Özel Televizyonlarda Haberin Seçimi ve Yapılandırılması NTV, ATV ve Show TV Örneği*, Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yalçın Kaya, A., (2001). *Türkiye'de Spor Basını Haber Dili: Futbol Haberlerinde Sözcük Seçimi Üzerine Bir İçerik Çözümlemesi* Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Makale ve Bildiriler

Arık, M. B. (2008). Futbol ve Televizyon Bağı: Simbiyoz Beslenme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* Sayı 26 Kış-Bahar 2008, s.197-222. (Erişim Tarihi: 12.03.2018)

Boyle, R. (2012). Reflections on Communication and Sport: On Journalism and Digital Culture *Communication & Sport*, 1(1/2) s. 88-99. DOI: 10.1177/2167479512467978 (Erişim Tarihi: 20.11.2017).

Büyükler İşler, D. ve Tüfekçi, Ö.K. (2014)., “Marka Kentlerin Oluşmasında Spor Pazarlamasının Rolünü Belirlemeye Yönelik Üniversitelerarası Futsal Müsabakalarında Bir Araştırma”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (2/1), s. 107-120.

Çebi, M. S., (1996). Medyada Haber Seçiminin Teorik Boyutları. *Bilgi Bilim ve Kültür Dergisi*, s. 247-269. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/234756> (Erişim Tarihi: 21.03.2018)

Erdemli, A., (1997) *Günümüzde Spor Gazetecisinin Kimliği*, Futbol, Medya ve Olimpizm Semineri 23-24 Aralık. Türkiye Spor Yazarları Derneği Yayınları, s. 40. Antalya.

Erdoğan, İ., (2008), Futbol ve Futbolu İnceleme Üzerine, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı 26 Kış-Bahar 2008, s.1-58

Erol, E. (2009). Haber Değeri ve Televizyon Haberciliğinin Siyasal İletişim Üzerindeki Etkileri: Şişli-Ayazağa Köyü Sakinlerinin Televizyon Haberlerini Okuma Biçimleri Üzerine Bir Alımlama Çalışması. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik*

Dergisi, 6 (1), 172-184. <http://dergipark.gov.tr/josc/issue/19019/200659> (Erişim Tarihi: 12.03.2018)

Galtung J. ve Ruge M. H. (1965) The Structure of Foreign News. The Presentation of Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. *Journal of Peace Research*, Cilt 2, s. 64-91. <http://www.jstor.org/stable/423011> (Erişim Tarihi: 12.10.2017)

Gans, H., J., (1979b), The Messages Behind the News, *Columbia Journalism Review*, Ocak-şubat, 40-45.

Herbert J. G., (1979b). The Messages Behind The News. *Columbia Journalism Review*, Ocak-şubat, s. 40-45.

Köktener, A. (2013), Spor Gazeteciliği Örneğinde İnternet Gazeteciliğinin Geleneksel Gazeteciliğe Etkisi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.8 <http://josc.selcuk.edu.tr/article/view/1075000018> (Erişim Tarihi: 13.03.2018)

Kuyucu, M., (2015), Türkiye’de Tematik Tv Yayıncılığı: Gençlerin Tematik Televizyon İzleme Alışkanlıklarının Televizyon Yayıncılığına Olan Yansımaları, *International Journal of Social Science* Number: 32 , p. 249-265, Winter III 2015.

Küçüközyiğit, U. (2016), Teknolojiyle Hızlanan Haber Akışı ve Bir Haber Değeri Unsuru Olarak Güncelliğin Dönüşümü, *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, Cilt 1, Sayı 1, 86-95. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/285582> (Erişim Tarihi: 17.12.2017)

Özdağ, S., Duman, S., Fişekçioğlu, İ.B., (2011). ‘Popüler Kültür: Futbol Mu “Putbol” Mu?’. *Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi* Volume: 4, Sayı:1, Ocak, 2011, Issn: 1309-1336.s.18.

Özsoy, S., (2011). Spor Basınının Tarihi ve Türkiye’de 1950’den Günümüze Yaşanan Değişim, *Marmara İletişim Dergisi*, Sayı 18, 208-223. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/177798> (Erişim Tarihi: 17.04.2018)

Özsoy, S., (2014). Futbolun Sözel Hali: Televizyon Programları, *Global Media Journal: TR Edition* 5 (9). http://www.academia.edu/9851380/FUTBOLUN_S%C3%96ZEL_HAL%C4%B0_TEL_EV%C4%B0ZYON_PROGRAMLARI (Erişim Tarihi: 09.02.2018)

Rowe, D., (2007), Sports Journalism Still The Toy Department Of The News Media, *Journalism*, 8(4), 385-405. DOI: 10.1177/1464884907078657 (Erişim Tarihi: 25.11.2018)

Talimciler, A., (2008), Futbol Değil İş: Endüstriyel Futbol, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı 26 Kış-Bahar, s.89-114

Türk, M.S., Bıyık, A., Güven, A. ve İçi, A. (2013). Türk Gazetecilerin Haber Yayınlama Kriterlerine Yönelik Bir Araştırma, *E-Journal of New World Sciences Academy, NWSA-Humanities*, 4C0171, 8, (4), 321-331. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2013.8.4.4C0171> (Erişim Tarihi: 16.03.2018)

Ünlüer, O. (2000), Türkiye’de Televizyon Yayıncılığı Tarihine Analitik bir Yaklaşım, *Kurgu Dergisi*, s. 17, s.45-54. Eskişehir. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/150373> (Erişim Tarihi: 13.12.2017)

Whitlam, S. ve Preston, H., (1998) Sports Journalism As An İnformation Resource: A Case Study, *New Library World*, Vol. 99, Issue: 5, s.194-204. <https://doi.org/10.1108/03074809810228099> (Erişim Tarihi: 07.04.2018)

Yalçın Güler Ü. (2001). Türk Basınında Haber Metinlerinin Yapısı. *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, İletişim 9, 137-148.

Yüksel, E., Kahraman Adıyaman, H., Aydın, N., Kurt, B., Çelik, C., Karaoğlu, E., Demirel, M. (2015). İyi Haber de İyi Haber Midir? Haber Değerleri Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması, *Selçuk İletişim Journal Of Selcuk Communication*, Cilt 9, Sayı 1, Konya. S. 94-114. doi: 10.18094/si.42148 (Erişim Tarihi: 22.01.2018)

Araştırma Raporları

MacBride, S. (1980). MacBride Raporu: Birçok Ses Tek Bir Dünya. E. Özkök vd. (çev.), Ankara: UNESCO Türkiye Milli Komisyonu.

Radyo, Televizyon Üst Kurulu, (2008), Televizyonlardaki Spor Programlarını İzleme Eğilimleri Araştırması, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı. <https://www.rtuk.gov.tr/rtuk-arastirmalari/3726/1983/2008-yili-kamuoyu-arastirmalari.html> (Erişim Tarihi: 16.03. 2018)

Radyo, Televizyon Üst Kurulu, (2013) Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması 2012, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.

<https://www.rtuk.gov.tr/rtuk-kamuoyu-arastirmalari/3890/5232/televizyon-izleme-egilimleri-arastirmasi-3-2013.html> (Erişim Tarihi: 22. 02. 2018)

Radyo, Televizyon Üst Kurulu, (2018) Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması-2018, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı. https://www.rtuk.gov.tr/rtuk-kamuoyu-arastirmalari/3890/5776/televizyon_izleme_egilimleri_arastirmasi_2018.html (Erişim Tarihi: 20.01.2019)

İnternet Kaynakları

[Http://Www.Tdk.Gov.Tr/Index.Php?Option=Com_Gts&Arama=Gts&Guid=TDK.GTS.5c0056f35c3d41.32434977](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c0056f35c3d41.32434977) (Erişim Tarihi 30.11.2018)

Kural, 2012, <https://sosyalmedya.co/sosyal-medya-spor-infografik/> (Erişim Tarihi: 01.12.2018)

<https://www.gzt.com/spor/tanzimattan-cumhuriyete-osmanli-devletinde-spor-basini-2798279> (Erişim Tarihi: 02.12.2018)

İhlas Haber Ajansı Resmi Sitesi, <https://www.ihb.com.tr/hakkimizda.html> (Erişim Tarihi, 19.12.2018)

Anadolu Ajansı Resmi İnternet Sitesi, <https://www.aa.com.tr/tr/> (Erişim Tarihi: 19.12.2019)

<http://www.wikizeroo.net/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvRGVtaXLDtnJlbl9lYWJlcl9BamFuc8Sx> (Erişim tarihi 19.12.2019)

TRT Resmi İnternet Sitesi <http://www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx> (Erişim Tarihi: 19.01.2019)

<http://www.dogusyayingrubu.com.tr/hakkimizda/markalarimiz/Televizyon/ntv> (Erişim Tarihi: 19.01.2019)

Televizyon Programları

“Ana Haber”, A Spor, 24 Ekim 2017 – 1 Aralık 2017

“Spor Akşamı” , TRT Spor, 24 Ekim 2017 – 1 Aralık 2017

“Spor Merkezi” , NTV Spor, 24 Ekim 2017 – 1 Aralık 2017

EKLER

EK-1a. Haber Değeri Ölçütlerinin Spor Dallarına Göre Değerlendirilmesi Tablosu

Tablo 4.65: Haber değeri ölçütlerinin spor dallarına göre değerlendirilmesi 1: TRT Spor

Haber Değeri Ölçütleri	Futbol	Basketbol	Voleybol	Tenis	Hentbol	MOTOR ARAÇ Yarışları	ATLETİZM	U.DOĞU S.	Olimp. Sporları	Golf	Beyzbol
Sıklık	255	44	12	4	1	3	3	6	4	2	1
Eşik	269	31	9	2	1	3	3	7	7	2	1
Açıklık	318	34	10	3	1	3	3	5	2	2	0
Anlamlılık	193	23	3	3	1		1	3	3	1	0
Uygunluk	224	32	7	4	1	2	3	4	1	2	0
Beklenmediklik	78	3	0	0	0	1	0	4	4	0	1
Süreklilik	242	40	10	4	1	2	2	2	2	0	0
Kompozisyon	257	26	7	2	1	1	1	4	3	0	0
Seçkin Uluslara Gönderme	93	7	0	3	0	3	3	3	6	1	0
Seçkin Kişilere Gönderme	151	5	1	0	0	1	0	3	2	0	0
Kişileştirme	146	2	0	0	0	1	0	4	3	0	0
Olumsuz Olana Gönderme	55	2	0	0	0	1	0	2	3	0	1

Tablo 4.66: Haber değeri ölçütlerinin spor dallarına göre değerlendirilmesi 2: TRT Spor

Haber Değeri Ölçütleri	Okçuluk	Su Sporları	Güreş	Dağcılık	Plaj Voleybolu	Özel Sporcular	İzcilik	Bocce	Kış Sporları
Sıklık	2	3	3	1	1	2	1	0	2
Eşik	3	2	3	0	1	1	0	0	1
Açıklık	2	0	4	1	1	1	0	0	1
Anamlılık	1	0	2	0	0	1	0	0	0
Uygunluk	1	1	1	1	1	2	1	0	0
Beklenmediklik	1	2	1	0	1		0	0	0
Süreklilik	2	1	1	0	0	1	0	0	1
Kompozisyon	2	0	3	1	0	1	1	1	1
Seçkin Uluslara Gönderme	1	0	1	0	1	0	0	0	1
Seçkin Kişilere Gönderme	2	0	2	0	0	1	1	0	0
Kişileştirme	0	2	3	0	1	0	0	0	0
Olumsuz Olana Gönderme	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Tablo 4.67: Haber değeri lutlerinin spor dallarına göre değerlendirilmesi: NTV Spor

	Futbol	Basketbol	Voleybol	Tenis	Motor/Araç/Arazi Yarışları	Atletizm	Uzak Doğu Sporları	Olimpiyat Sporları	Golf	Beyzbol
Sıklık	354	77	1	8	13	7	2	0	0	1
Eşik	342	77	1	10	13	7	2	3	1	1
Açıklık	398	74	1	11	8	6	1	2	1	1
Anlamlılık	279	54	1	7	9	5	2	2	1	1
Uygunluk	306	71	1	4	9	4	1	0	1	1
Beklenmediklik	127	12	0	4	5	3	2	3	0	0
Srekliplik	334	72	0	3	8	1	1	0	1	1
Kompozisyon	336	51	1	3	7	0	0	1	0	1
Seçkin Uluslara Gönderme	194	18	0	4	7	2	2	1	1	0
Seçkin Kişilere Gönderme	211	10	0	7	6	1	2	1	0	0
Kişileştirme	208	7	0	7	6	3	1	2	0	0
Olumsuz Olana Gönderme	100	5	0	1	0	3	0	1	0	0

EK-1d Haber Değeri Ölçütlerinin Spor Dallarına Göre Değerlendirilmesi Tablosu

Tablo 4.68: Haber değeri ölçütlerinin spor dallarına göre değerlendirilmesi: A Spor

<i>Spor Dalları</i> <i>Haber Değeri Ölçütleri</i>	Futbol	Basketbol	Voleybol	Tenis	Motor / Arazi / Araç Sporları	Atle tizm	Olimpiyat Sporları	Beyzbol	Boks	Spor Dalı Olmaya n Haber
Sıklık	246	33	1	4	4	2	0	0	0	2
Eşik	300	18	1	3	2	1	1	1	1	7
Açıklık	327	20	0	4	2	2	1	1	1	1
Anlamlılık	220	21	0	3	4	1	1	0	0	2
Uygunluk	261	18	1	4	2	2	0	0	0	3
Beklenmediklik	80	1	0	0	0	0	1	1	1	3
Süreklilik	239	21	1	3	2	1	0	0	0	1
Kompozisyon	266	14	1	1	0	1	0	0	0	1
Seçkin Uluslara G.	111	7	0	3	2	0	0	0	0	1
Seçkin Kişilere G.	151	1	0	1	2	2	1	1	0	3
Kişiselleştirme	143	1	0	1	2	0	0	1	1	0
Olumsuz Olana G.	64	2	0	0	0	0	1	1	0	3

Tablo 4.69: Futbol haberlerinin haber konularına göre dağılımları: TRT Spor

Konu	Sayı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	29
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	44
Sporcularla İlgili Haberler	48
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	11
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	21
Cezalara İlişkin Haber	8
Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	5
Transfer Gelişmesi / İddiası	23
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	49
Ödüller	2
Spor Karşılaşması Duyurusu	43
Teknik Direktörlerin / Antrenörlerin Konu Olduğu Haberler	18
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	57
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	4
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	8
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	6
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	2
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	2
Siyasi Kişilerin Sporla Bağlantılı Olduğu Haber	2
Kamp / Antrenman Haberi	8
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	5
Federasyon Kararları	4
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	5
Türk Futbolunun Değerlendirilmesi	3

EK- 2b. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.70: Basketbol haberlerinin haber konularına göre dağılımı: TRT Spor

Konu	Sayı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	1
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	5
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	2
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	1
Transfer Gelişmesi / İddiası	2
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	1
Spor Karşılaşması Duyurusu	18
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	17
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	1

EK- 2c. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.71: Voleybol haberlerinin haber konularına göre dağılımı: TRT Spor

Konu	Sayı
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	1
Spor Karşılaşması Duyurusu	6
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	5
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1

EK- 2d. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.72: Tenis haberlerinin haber konularına göre dağılımı: TRT Spor

Konu	Sayı
Turnuva, Şampiyona ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	1
Spor Karşılaşması Duyurusu	1
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	2

Tablo 4.73: Futbol ile ilgili haberlerin haber konularına göre dağılımı: NTV Spor

Konu	Sayı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	29
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	96
Kanalın Kendi Programlarının Haberi	1
Sporcularla İlgili Haberler	80
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	16
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	35
Cezalara İlişkin Haber	8
Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	1
Transfer Gelişmesi / İddiası	33
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	59
Ödüller	2
Spor Karşılaşması Duyurusu	40
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	20
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	78
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	21
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	6
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	5
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	4
Kamp / Antrenman Haberi	11
Federasyon Kararları	1
Soruşturma	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	7
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	1
Diger	9

EK- 2f. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.74: Basketbol ile ilgili haberlerin haber konularına göre dağılımı: NTV Spor

Konu	Sayı
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	10
Sporcularla İlgili Haberler	3
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	3
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	1
Transfer Gelişmesi / İddiası	2
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	1
Spor Karşılaşması Duyurusu	27
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	36
Kamp / Antrenman Haberi	1
Federasyon Kararları	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	1
Diger	4

EK- 2g. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.75: Voleybol ile ilgili haberlerin haber konularına göre dağılımı: NTV Spor

Konu	Sayı
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti	1

Tablo 4.76: A Spor futbol ile ilgili haberlerin haber konularına göre dağılımları

Konular / İçerikler	Sayı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	13
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	59
Sporcularla İlgili Haberler	59
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	6
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	11
Cezalara İlişkin Haber	8
Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	2
Transfer Gelişmesi / İddiası	35
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	62
Spor Karşılaşması Duyurusu	33
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	25
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	78
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	10
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	5
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	3
Kamp / Antrenman Haberi	10
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	4
Federasyon Kararları	3
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	4
Diger	9

EK- 21. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.77: A Spor basketbol ile ilgili haberlerin haber konularına göre dağılımları

Konular / İçerik	Sayı
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	2
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	1
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	1
Spor Karşılaşması Duyurusu	9
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	10
Diğer	1

EK- 2j. Spor Dallarının Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.78: A Spor voleybol ile ilgili haberlerin haber konularına göre dağılımları

Konular / İçerik	Sayı
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	1

EK-3a. Spor Dallarının Haber Türlerine Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.79: Haberlerde yer alan spor dallarının haber türlerine göre dağılımları: TRT Spor

Spor Dalı	Ciddi Haberler	Öykü Haber	Sıcak Haberler	Gelişen Haberler	Devam Eden Haberler
Futbol	79	78	80	152	26
Basketbol	5	1	3	40	0
Voleybol	1	0	0	12	0
Tenis	0	0	0	4	0
Motor/Araç/Arazi Yarışları	0	1	1	3	0
Su Sporları	0	1	1	1	0
Güreş	2	0	2	0	1
Hentbol	0	0	0	1	0
Atletizm	0	0	1	2	0
Okçuluk	0	1	1	2	0
Uzak Doğu Sporları	1	1	3	3	0
Olimpiyat Sporları	0	0	1	4	2
Dağcılık	0	0	0	1	0
Plaj Voleybolu	1	0	0	0	0
Golf	0	0	0	2	0
Beyzbol	0	0	1	0	0
Özel Sporcular	0	0	0	2	0
İzcilik	0	0	0	1	0
Bocce	0	0	0	1	0
Kış Sporları	0	0	0	2	0

EK-3b. Spor Dallarının Haber Türlerine Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.80: Haberlerde yer alan spor dallarının haber türlerine göre dağılımı: NTV Spor

	Ciddi Haberler	Oyku Haber	Sıcak Haberler	Gelisen Haberler	Devam Eden Haberler
Futbol	115	94	111	180	65
Basketbol	9	0	13	66	2
Voleybol	0	0	0	1	0
Tenis	2	2	3	4	1
Motor/Araç/Arazi Yarışları	0	4	5	4	1
Atletizm	1	0	3	4	0
Uzak Doğu Sporları	0	0	1	1	1
Olimpiyat Sporları	0	0	3	0	0
Golf	0	0	0	1	0
Beyzbol	0	0	0	1	0

EK-3c. Spor Dallarının Haber Türlerine Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.81: Haberlerde yer alan spor dallarının haber türlerine göre dağılımı: A Spor

	Ciddi Haberler	Oyku Haber	Sıcak Haberler	Gelisen Haberler	Devam Eden Haberler
Futbol	83	92	53	168	44
Basketbol	1	1	1	21	0
Voleybol	0	0	0	1	0
Tenis	0	0	0	3	1
Motor/Araç/Arazi Yarışları	2	0	0	2	0
Atletizm	1	0	0	1	0
Olimpiyat Sporları	0	0	1	0	0
Beyzbol	0	0	1	0	0
Boks	0	0	1	0	0

EK- 4a. Spor Kulüplerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.97: Dört büyük kulübün ön plana çıkartıldığı haberlerin haber konularına göre dağılımları: TRT Spor

HABER KONULARI	DÖRT BÜYÜKLERİN ÖN PLANA ÇIKARTILDIĞI HABER
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	21
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	26
Sporcularla İlgili Haberler	25
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	1
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	11
Cezalara İlişkin Haber	7
Transfer Gelişmesi / İddiası	15
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	38
Spor Karşılaşması Duyurusu	22
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	7
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	17
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	2
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	3
Siyasi Kişilerin Sporla Bağlantılı Olduğu Haber	2
Kamp / Antrenman Haberi	6
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	2

EK- 4b. Spor Kulüplerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.98: Dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin haber konularına göre dağılımları: TRT Spor

HABER KONULARI	DÖRT BÜYÜKLER DIŞINDA KALAN LİG YA DA KUPA TAKIMLARININ HABERDE YER ALDIĞI HABERLER
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	4
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	10
Sporcularla İlgili Haberler	12
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	10
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	4
Transfer Gelişmesi / İddiası	6
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	7
Ödüller	1
Spor Karşılaşması Duyurusu	33
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	6
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	23
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	2
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	2
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	1
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	3
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	2
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	3
Federasyon Kararları	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	3
Türk Futbolunun Değerlendirilmesi	2

EK- 4c. Spor Kulüplerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.99: Dört büyük kulübün ön plana çıkartıldığı haberlerin haber konularına göre dağılımı: NTV Spor

HABER KONULARI	DÖRT BÜYÜKLERİN ÖN PLANA ÇIKARTILDIĞI HABER
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	11
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	53
Sporcularla İlgili Haberler	38
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	2
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	12
Cezalara İlişkin Haber	6
Transfer Gelişmesi / İddiası	14
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	32
Spor Karşılaşması Duyurusu	28
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	5
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	13
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	3
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	2
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	3
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	4
Kamp / Antrenman Haberi	7
Soruşturma	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	6
Diğer	3

EK- 4d. Spor Kulüplerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.100: Dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin haber konularına göre dağılımı: NTV Spor

HABER KONULARI	DÖRT BÜYÜKLER DIŞINDA KALAN LİG YA DA KUPA TAKIMLARININ HABERDE YER ALDIĞI HABERLER
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	3
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	19
Sporcularla İlgili Haberler	8
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	10
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	3
Transfer Gelişmesi / İddiası	6
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	22
Spor Karşılaşması Duyurusu	29
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	2
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	26
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	4
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	2
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Kamp / Antrenman Haberi	3
Federasyon Kararları	1
Soruşturma	1
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	1
Diğer	1

EK- 4e. Spor Kulüplerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.101: Dört büyük kulübün ön plana çıkartıldığı haberlerin haber konularına göre dağılımı: A Spor

HABER KONULARI	DÖRT BÜYÜKLERİN ÖN PLANA ÇIKARTILDIĞI HABER
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	9
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	35
Sporcularla İlgili Haberler	41
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	6
Cezalara İlişkin Haber	7
Transfer Gelişmesi / İddiası	33
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	50
Spor Karşılaşması Duyurusu	19
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	13
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	13
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	3
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	3
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Kamp / Antrenman Haberi	8
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	3
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	1
Diğer	5

EK- 4f. Spor Kulüplerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.102: Dört büyükler dışında kalan lig ya da kupa takımlarının yer aldığı haberlerin haber konularına göre dağılımları: A Spor

HABER KONULARI	DÖRT BÜYÜKLER DIŞINDA KALAN LİG YA DA KUPA TAKIMLARININ HABERDE YER ALDIĞI HABERLER
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	2
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	10
Sporcularla İlgili Haberler	7
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	4
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	1
Transfer Gelişmesi / İddiası	1
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	9
Spor Karşılaşması Duyurusu	15
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	5
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	12
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	1
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	2
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	3

EK-5a. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.106: Sıklık haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	21
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	42
Sporcularla İlgili Haberler	20
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	13
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	19
Cezalara İlişkin Haber	3
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	18
Transfer Gelişmesi / İddiası	4
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	15
Ödüller	3
Spor Karşılaşması Duyurusu	69
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	8
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	82
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	4
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	4
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	6
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Siyasi Kişilerin Sporla Bağlantılı Olduğu Haber	1
Kamp / Antrenman Haberi	3
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	1
Federasyon Kararları	2
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	1
Türk Futbolunun Değerlendirilmesi	3

Tablo 4.107: Eşik haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	22
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	41
Sporcularla İlgili Haberler	35
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	8
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	20
Cezalara İlişkin Haber	9
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	13
Transfer Gelişmesi / İddiası	18
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	20
Ödüller	3
Spor Karşılaşması Duyurusu	45
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	8
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	49
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	3
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	4
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	7
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	2
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	3
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	3
Siyasi Kişilerin Sporla Bağlantılı Olduğu Haber	2
Kamp / Antrenman Haberi	5
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	5
Federasyon Kararları	4
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	2
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	2
Türk Futbolunun Değerlendirilmesi	2

EK-5c. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.108: Açıklık haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	29
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	46
Sporcularla İlgili Haberler	45
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	7
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	24
Cezalara İlişkin Haber	7
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	10
Transfer Gelişmesi / İddiası	18
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	41
Ödüller	3
Spor Karşılaşması Duyurusu	44
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	13
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	64
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	3
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	3
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	4
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	5
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Siyasi Kişilerin Sporla Bağlantılı Olduğu Haber	2
Kamp / Antrenman Haberi	7
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	3
Federasyon Kararları	3
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	2
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb.	2
Türk Futbolunun Değerlendirilmesi	2

EK-5d. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.109: Anlamlılık haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	19
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	24
Sporcularla İlgili Haberler	22
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	4
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	13
Cezalara İlişkin Haber	5
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	9
Transfer Gelişmesi / İddiası	14
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	18
Ödüller	1
Spor Karşılaşması Duyurusu	32
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	6
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	46
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	3
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	2
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	4
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	3
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Kamp / Antrenman Haberi	2
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	1
Federasyon Kararları	2

Tablo 4.110: Uygunluk haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	15
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	43
Sporcularla İlgili Haberler	28
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	8
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	16
Cezalara İlişkin Haber	1
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	10
Transfer Gelişmesi / İddiası	7
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	26
Ödüller	2
Spor Karşılaşması Duyurusu	48
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	3
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	61
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	1
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	4
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	1
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	3
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Siyasi Kişilerin Sporla Bağlantılı Olduğu Haber	1
Kamp / Antrenman Haberi	6
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	2
Federasyon Kararları	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	1
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	1
Türk Futbolunun Değerlendirilmesi	1

Tablo 4.111: Beklenmediklik haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	8
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	5
Sporcularla İlgili Haberler	19
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	5
Cezalara İlişkin Haber	7
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	1
Transfer Gelişmesi / İddiası	14
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	3
Spor Karşılaşması Duyurusu	1
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	6
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	2
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	3
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	7
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	1
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	1
Federasyon Kararları	1

Tablo 4.112: Süreklilik haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	8
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	44
Sporcularla İlgili Haberler	23
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	13
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	11
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	10
Transfer Gelişmesi / İddiası	7
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	35
Spor Karşılaşması Duyurusu	62
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	8
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	62
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	1
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	2
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	3
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	5
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Siyasi Kişilerin Sporla Bağlantılı Olduğu Haber	1
Kamp / Antrenman Haberi	8
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	3
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	3
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	1
Türk Futbolunun Değerlendirilmesi	1

Tablo 4.113: Kompozisyon haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	18
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	42
Sporcularla İlgili Haberler	35
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	8
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	13
Cezalara İlişkin Haber	4
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	11
Transfer Gelişmesi / İddiası	14
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	38
Spor Karşılaşması Duyurusu	39
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	8
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	40
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	3
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	5
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	1
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	3
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	2
Kamp / Antrenman Haberi	7
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	4
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	4
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	1
Türk Futbolunun Değerlendirilmesi	3

Tablo 4.114: Seçkin uluslara gönderme haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	8
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	9
Sporcularla İlgili Haberler	17
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	2
Cezalara İlişkin Haber	1
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	9
Transfer Gelişmesi / İddiası	7
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	5
Ödüller	2
Spor Karşılaşması Duyurusu	10
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	3
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	37
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	1
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	4
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	1
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	2
Federasyon Kararları	1

Tablo 4.115: Seçkin kişilere gönderme haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	27
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	23
Sporcularla İlgili Haberler	18
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	22
Cezalara İlişkin Haber	2
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	2
Transfer Gelişmesi / İddiası	9
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	20
Ödüller	2
Spor Karşılaşması Duyurusu	4
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	10
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	2
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	3
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	5
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	3
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Siyasi Kişilerin Sporla Bağlantılı Olduğu Haber	2
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	3
Federasyon Kararları	2
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	2
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	1
Türk Futbolunun Değerlendirilmesi	3

Tablo 4.116: Kişiselleştirme haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	17
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	7
Sporcularla İlgili Haberler	47
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	6
Cezalara İlişkin Haber	7
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	3
Transfer Gelişmesi / İddiası	21
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	12
Ödüller	2
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	12
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	2
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	7
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Siyasi Kişilerin Sporla Bağlantılı Olduğu Haber	1
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	3
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	2

Tablo 4.117: Olumsuz olana gönderme haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: TRT Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	6
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	1
Sporcularla İlgili Haberler	12
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	6
Cezalara İlişkin Haber	7
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	7
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	4
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	3
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	6
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	2
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	2
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	1

Tablo 4.118: Sıklık haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	20
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	94
Kanalın Kendi Programlarının Haberi	1
Sporcularla İlgili Haberler	31
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	16
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	24
Cezalara İlişkin Haber	5
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	17
Transfer Gelişmesi / İddiası	6
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	19
Ödüller	3
Spor Karşılaşması Duyurusu	64
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	5
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	118
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	1
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	14
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	3
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	6
Kamp / Antrenman Haberi	9
Federasyon Kararları	1
Soruşturma	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	5
Diger	9

EK-6b. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.119: Eşik haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	20
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	72
Kanalın Kendi Programlarının Haberı	1
Sporcularla İlgili Haberler	56
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	11
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	32
Cezalara İlişkin Haber	8
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	17
Transfer Gelişmesi / İddiası	17
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	28
Ödüller	3
Spor Karşılaşması Duyurusu	54
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	12
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	76
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	1
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberı	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	17
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	3
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	4
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	7
Kamp / Antrenman Haberı	6
Federasyon Kararları	2
Soruşturma	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	2
Açılış/ Temel Atma Töreni Vb	1
Diğer	17

EK-6c. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.120: Açıklık haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	28
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	93
Kanalın Kendi Programlarının Haberi	1
Sporcularla İlgili Haberler	61
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	9
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	36
Cezalara İlişkin Haber	5
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	15
Transfer Gelişmesi / İddiası	26
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	47
Ödüller	2
Spor Karşılaşması Duyurusu	52
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	14
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	73
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	15
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	3
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	4
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	6
Kamp / Antrenman Haberi	11
Federasyon Kararları	1
Soruşturma	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	4
Diger	6

EK-6d. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.121: Anlamlılık haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	21
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	48
Kanalın Kendi Programlarının Haberleri	1
Sporcularla İlgili Haberler	46
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	5
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	28
Cezalara İlişkin Haber	4
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	15
Transfer Gelişmesi / İddiası	23
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	24
Ödüller	2
Spor Karşılaşması Duyurusu	46
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	8
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	60
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	16
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	2
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Kamp / Antrenman Haberleri	4
Federasyon Kararları	1
Soruşturma	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	2

Tablo 4.122: Uygunluk haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	13
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	85
Kanalın Kendi Programlarının Haber	1
Sporcularla İlgili Haberler	38
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	11
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	28
Cezalara İlişkin Haber	2
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	15
Transfer Gelişmesi / İddiası	20
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	32
Ödüller	1
Spor Karşılaşması Duyurusu	53
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	4
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	74
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haber	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	4
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	1
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	3
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	2
Kamp / Antrenman Haber	10
Soruşturma	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	2

Tablo 4.123: Beklenmediklik haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	7
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	14
Sporcularla İlgili Haberler	32
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	7
Cezalara İlişkin Haber	8
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	7
Transfer Gelişmesi / İddiası	16
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	7
Ödüller	1
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	11
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	4
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	22
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	2
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	1
Diğer	15

Tablo 4.124: Süreklilik haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	8
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar	83
Kanalın Kendi Programlarının Haberİ	1
Sporcularla İlgili Haberler	42
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	18
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	17
Cezalara İlişkin Haber	1
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	11
Transfer Gelişmesi / İddiası	15
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	47
Spor Karşılaşması Duyurusu	59
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	5
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	98
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	2
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Kamp / Antrenman Haberİ	12
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	4
Diger	2

Tablo 4.125: Kompozisyon haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	11
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	68
Kanalın Kendi Programlarının Haber	1
Sporcularla İlgili Haberler	60
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	13
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	16
Cezalara İlişkin Haber	3
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	9
Transfer Gelişmesi / İddiası	20
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	44
Ödüller	1
Spor Karşılaşması Duyurusu	39
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	10
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	65
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	11
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	4
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	3
Kamp / Antrenman Haber	10
Federasyon Kararları	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	5

Tablo 4.126: Seçkin uluslara gönderme haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	11
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	23
Kanalın Kendi Programlarının Haber	1
Sporcularla İlgili Haberler	25
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	1
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	21
Cezalara İlişkin Haber	1
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	12
Transfer Gelişmesi / İddiası	14
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	11
Ödüller	3
Spor Karşılaşması Duyurusu	16
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	7
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	70
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haber	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	9
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Federasyon Kararları	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	1

Tablo 4.127: Seçkin kişilere gönderme haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	27
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	51
Sporcularla İlgili Haberler	32
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	25
Cezalara İlişkin Haber	4
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	1
Transfer Gelişmesi / İddiası	18
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	23
Ödüller	3
Spor Karşılaşması Duyurusu	2
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	10
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	2
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	20
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	3
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	2
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	3
Kamp / Antrenman Haberi	2
Federasyon Kararları	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	3

EK-6k. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.128: Kişiselleştirme haber değeri ölçütünün haber konuları göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	20
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	18
Sporcularla İlgili Haberler	78
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	9
Cezalara İlişkin Haber	7
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	1
Transfer Gelişmesi / İddiası	29
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	11
Ödüller	2
Spor Karşılaşması Duyurusu	1
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	17
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	2
Dağ Tırmanışı, İzci Yürüyüşü Gibi Gerçekleşen Spor Etkinliklerinin Haberi	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	20
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	3
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	3
Diger	10

EK-61. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.129: Olumsuz olana gönderme haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: NTV spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	7
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	7
Sporcularla İlgili Haberler	30
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	5
Cezalara İlişkin Haber	8
Transfer Gelişmesi / İddiası	1
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	7
Spor Karşılaşması Duyurusu	1
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	9
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	3
Sporda Şiddet , Güvenlikle İlgili Haberler	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	17
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	2
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	3
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	1

EK-7a. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.130: Sıklık haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	7
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	50
Sporcularla İlgili Haberler	18
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	7
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	6
Cezalara İlişkin Haber	1
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	5
Transfer Gelişmesi / İddiası	7
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	13
Spor Karşılaşması Duyurusu	41
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	13
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	93
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	3
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	2
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	2
Kamp / Antrenman Haberi	6
Federasyon Kararları	2
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	3

EK-7b. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.131: Eşik haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	8
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	43
Sporcularla İlgili Haberler	44
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	6
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	14
Cezalara İlişkin Haber	8
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	3
Transfer Gelişmesi / İddiası	20
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	30
Spor Karşılaşması Duyurusu	32
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	16
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	66
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	8
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	3
Kamp / Antrenman Haberi	4
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	4
Federasyon Kararları	4
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	3

EK-7c. Haber Değeri ltlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.132: Açıklık haber değeri ltnn haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	12
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (ncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	55
Sporcularla İlgili Haberler	42
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikştr / Kura ekimleri / Eşleşmeler	5
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	11
Cezalara İlişkin Haber	6
Maraton, Turnuva, şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig şampiyonluğu	3
Transfer Gelişmesi / İddiası	28
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	49
Spor Karşılaşması Duyurusu	34
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	17
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma zeti / Hazırlık / Eleme Maçı	58
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	8
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	2
Kamp / Antrenman Haberi	10
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	3
Federasyon Kararları	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	3

Tablo 4.133: Anlamlılık haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	7
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	31
Sporcularla İlgili Haberler	33
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	3
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	7
Cezalara İlişkin Haber	2
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	5
Transfer Gelişmesi / İddiası	16
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	23
Spor Karşılaşması Duyurusu	26
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	14
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	64
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	6
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	4
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Kamp / Antrenman Haberi	2
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	1
Federasyon Kararları	2

Tablo 4.134: Uygunluk haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	8
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	51
Sporcularla İlgili Haberler	30
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	4
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	12
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	5
Transfer Gelişmesi / İddiası	17
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	43
Spor Karşılaşması Duyurusu	36
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	13
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	52
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	2
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	2
Kamp / Antrenman Haberi	9
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	2
Federasyon Kararları	2
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	1

EK-7f. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.135: Beklenmediklik haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	2
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	8
Sporcularla İlgili Haberler	13
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	2
Cezalara İlişkin Haber	8
Transfer Gelişmesi / İddiası	18
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	5
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	8
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	3
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	8
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	2
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1

EK-7g. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.136: Süreklilik haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	4
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	45
Sporcularla İlgili Haberler	14
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	7
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	4
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	4
Transfer Gelişmesi / İddiası	11
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	36
Spor Karşılaşması Duyurusu	36
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	11
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	81
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	1
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	1
Kamp / Antrenman Haberi	9
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	2
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	2

Tablo 4.137: Kompozisyon haber değeri ltnn haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	7
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (ncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	42
Sporcularla İlgili Haberler	35
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikştr / Kura ekimleri / Eşleşmeler	2
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	5
Cezalara İlişkin Haber	2
Maraton, Turnuva, şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig şampiyonluğu	2
Transfer Gelişmesi / İddiası	21
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	43
Spor Karşılaşması Duyurusu	26
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	13
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma zeti / Hazırlık / Eleme Maçı	61
İştifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	2
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	3
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Kamp / Antrenman Haberi	10
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	4
Federasyon Kararları	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	3

Tablo 4.138: Seçkin uluslara göndermeler haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	1
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	14
Sporcularla İlgili Haberler	11
Puan / Sayı / Skor Durumu / Takım Fikstürü / Kura Çekimleri / Eşleşmeler	2
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	1
Maraton, Turnuva, Şampiyona Ve Projeler, Lig Finali / Lig Şampiyonluğu	5
Transfer Gelişmesi / İddiası	8
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	5
Spor Karşılaşması Duyurusu	2
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	6
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	59
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	4
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	3
Federasyon Kararları	1

EK-7j. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.139: Seçkin kişilere göndermeler haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	12
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	30
Sporcularla İlgili Haberler	26
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	10
Cezalara İlişkin Haber	1
Transfer Gelişmesi / İddiası	10
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	27
Spor Karşılaşması Duyurusu	1
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	16
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	3
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	10
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	1
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Kulüp Yönetim Kurulu / Genel Kurul Toplantıları	1
Kamp / Antrenman Haberi	1
Federasyon Kararları	2
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	3

EK-7k. Haber Değeri Ölçütlerinin Haber Konularına Göre Dağılım Tablosu

Tablo 4.140: Kişiselleştirme haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuşu	4
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	10
Sporcularla İlgili Haberler	50
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	1
Cezalara İlişkin Haber	7
Transfer Gelişmesi / İddiası	28
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	12
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	17
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	4
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	7
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	1
Tribünlere / Taraftarlara İlişkin Haberler	1
Rekor Haberleri (Gol, Sporcu, Seyirci Ve Penaltı, Rekor Denemesi	2

Tablo 4.141: Olumsuz olana gönderme haber değeri ölçütünün haber konularına göre dağılımı: A Spor

Haber Konuları	Haber Sayısı
Canlı Bağlantı, Röportaj, Açıklama / Eleştiri, Sosyal Medya Açıklaması, Stüdyo Konuğu	2
Spor Karşılaşmaları İle İlgili Haberler (Öncesi Sonrası Esnasında Yaşanan Olaylar Değerlendirme	11
Sporcularla İlgili Haberler	12
Gündemdeki Tartışmalara İlişkin Haber	2
Cezalara İlişkin Haber	8
Takım Performansı, Takımın Kart Raporu	10
Teknik Direktörlerin Konu Olduğu Haberler	10
Spor Karşılaşması Sonucu / Karşılaşma Özeti / Hazırlık / Eleme Maçı	1
İstifa / Görevden Alınma / Sporu Bırakma	6
Hakemlerin Konu Olduğu Haberler	1
Kulüp Ve Teknik Kadronun Konu Olduğu Haberler	2